Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
10 G
34

2/6
D
17
13.9.I.11

MODVS LEGENDI ABBREVIATVRAS,

PASSIM IN IVRE TAM CIVILI, QVAM PONTIFICIO OCCVRRENTES,

Denuò integritati ſuæ reſtitutus.

Huic acceſſere

Tituli, quæ & Rubricæ vulgò nuncupantur, in vniuerſum Ius Ciuile, ex HALOANDRI *recognitione aſcripti.*

Adiunximus prætereà libellum, qui Flores Legum inſcribitur, cum additionibus, & concordantijs Doctorum.

Omnia priſtino ſplendori reddita.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

VENETIIS,
Apud Andræam Muſchio. 1569.

PRAEFATIO.

ETSI *Imperatoris teſtimonio laudabilior ſit, qui factum ſubtilius emendat, quàm qui adinuenit: laude tamen non minima afficiendos eos arbitror, qui primas bonarum artium promulgationes, ſumma cum lucubratione ſequacibus delegauerunt: quoniam, vt teſtatur Philoſophus, nedum ijs, quibus perfectè, ſed & iis, ex quorum imperfecto opere adinuento ad veram Philoſophiæ lucem tandem ventum eſt, gratiæ ſunt porrigendæ. Quamobrem cùm libellus, qui Modus legendi in vtroque Iure dicitur, opus equidem primò Iuris cunabula introeuntibus, ne dicam vtile, imò neceſſarium, plurimis tum diminutè tum ſuperfluè poſitis vndequaque antea notaretur: vt tandem Iuris ſtudioſi conſultius, ſecuriuſq; inhærerent operi, factum eſt hoc idem opus correctum, emendatum, omni denique ſuperfluitatis, ſeu diminutionis macula, vitioq; purgatum: vt per hæc, quæ ſequuntur ſcripta, omnibus luculentiſſimè panditur.*

MODVS LEGENDI ABBREVIATVRAS,

TAM IN LIBRIS IVRIS CIVILIS QVAM PONTIFICII, PASSIM OCCVRRENTES.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

QVIA præpoſterus eſt ordo prius humana petere ſubſidia, vt illis deficientibus, diuini fauoris gratia poſtuletur: vt de cõſe.diſt.j. c.omnis Chriſtianus. in fi.& in prin. Apparatus Io. And.lib. vj, imò vix bono peraguntur exitu, quę malo ſunt inchoata principio.lxj. diſt.c.miramur.j.q.1.principatus.&c.cũ Paulus. ideò diuino primitus implorato præſidio, cum Iuris vtriuſque ſcientia tam legum, quàm canonũ prætioſiſſima,non adminiculatiua, ſed principalis & ſacratiſſima, imò diuinitus inſpirata ſit, maximè competens principibus, comitibus, baronibus, militibus, cæteriſque nobilibus, clericis atque generoſis perſonis iuriſdictionem, & iurium ipſorum manutentionem habentibus, ſtatui, vt huius vtriuſque iuris, ſcilicet Canonici & Ciuilis notitiam aggredi volentibus, tam in legendo, quàm in ſtudendo, facilis, breuis, & planiſſimus pateat acceſſus in textibus, apparatibus, ſummis, gloſſis, recollectis, & omnibus abbreuiaturis legum & canonum ad omnipotentis Dei laudem, & iuniorum ſcholarium, ſacerdotum, & Iuris alumnorum inſtructionem: quæ aliter fieri non habet, quàm illorum informatio, quos ſcholaſticis doctrinis ſcholas fortè regendo ſua laboroſius oporteat quęrere nutrimenta. Attento quòd omnis proceſſus artium & ſcientiarum generatiuus, ordinẽ in ſe debet habere, & propter vitæ humanæ inſufficientiam breuitatem continere: talem vt ſequitur

tur breuiſſimum inſtruendi modum obſeruandum eſſe cenſeo pædagogis nobilium: ſalua tamen emendatione, meliorãtium rationabiliter hunc diſcendi modum. Præhabitis ergo ſcholaſticis diſciplinis, & puerilibus eruditionibus in Donato, caſualibus, & temporalibus, in Alexandri partibus ambabus, declinationibus, coniugationibus, & conſtructionis ordine, cum moralibus authoribus Catone, vel Faceto, &c. non per vitæ medietatem liberalibus & adminiculatiuis artibus inſiſtẽdo, vt ſunt Grammatica, Logica, Rhetorica, Geometria, Arithmetica, Muſica, & Aſtronomia: ſed his cõpendioſe tranſcurſis, principalibus ſcientijs, videlicet tramiti Philoſophiæ ſuadeo citius appropinquari: & tãdem Iuri Canonico & Theologiæ, iuri ciuili & practicæ finaliter immorari. Nam, vt ait beatus Hier. Illi in vanitate ſenſus, & obſcuritate mentis ambulãt, qui diebus & noctibus in dialectica arte torquẽtur &c. vt in canone, nonne. diſt. xxxvij. vbi reprehenduntur dialectici, & rerum naturas inquirentes, necnon verſificatores. & eadem diſt. c. legimus. vbi per vanam dialecticorum garrulitatem & ſophiſtica argumenta intelligit Hieronymus cyniphes, & ranas, quibus Aegyptij ſunt percuſſi.

Primo, præmitto nomina librorum in vtroq; iure, tam Pontificio quàm Imperatorio, annectendo cuilibet horum diuiſionem in libros partiales. Deinde ſubiungam modum allegandi in quolibet libro, cum exemplorum poſitione de abbreuiaturis: vt introitus ad iura capeſcenda manifeſtetur, quorum ignorantia paucos excuſat: iuxtà regulam, ignorantia facti non iuris excuſat. vt de regulis iuris, c. ignorantia. libro vj. quæ regula duos habet articulos principales. Primus, quòd ignorantia facti quemlibet excuſat: maximè dum eſt ignorantia facti probabilis: tunc enim in toto excuſat ignorantem: vt in l. error facti. C. de iur. & facti ignoran. Quod enim per me non ſtat, mihi imputari nõ debet: vt in c. imputari. de reg. iur. lib. vj. Secundus articulus eſt, quòd ignorantia iuris neminem excuſat: quia ius quilibet ſcire tenetur, & nemini licet ipſum ignorare: vt in l. regula. ff. de iur. & facti igno-

ignoran. Debemus ergo ſcientiam iuris omnes appetere,ne in contemptum Dei nos incidere contingat. Nam contemptores canonũ peccant in Spiritum Sanctum:cuius inſtinctu,nutu,& gratia ipſi ſacri canones æditi ſunt: vt xxv.q.j.violatores,& cap.nulli fas.

Pro quo ſciendum ꝙ ius eſt ars boni & ęqui, cuius merito quis nos ſacerdotes appellat:id eſt, ſua iura cuilibet miniſtrantes.ff.de iuſti.& iur.l.j.reſpon.ij. Eſt autem ius nomen generale: & lex eſt ſpecies iuris. Etiam ius dicitur prçceptũ ſeu ordinatio principantis, vel domini circa ſubditos.Et ſic ius triplex diſtinguitur: quia talis ſuperior principans aut eſt Deus:& tunc dicitur ius diuinum. aut eſt natura: & dicitur ius naturale primæuum. Aut eſt homo:& tunc dicitur ius humanum, ſcilicet gentium vel ciuile,ſeu poſitiuum. Iuris definitio. Sacerdotes iuris.

Ius naturale eſt commune omni nationi: eò quòd vbique inſtinctu naturæ non aliqua conſtitutione habetur; vt maris & fœminę coniunctio,puerorum educatio, communis omnium poſſeſſio: quia iure naturali omnia ſunt communia,id eſt, communicanda tempore neceſſitatis. Nemo enim proprium dicat,quod commune eſt, vt diſt. xvij.c.ſicut hi in medio.& illud ius æquiſſimum eſt quia eius præcepta in lege,& Euangelio cõtinentur:ut, Quod tibi vis fieri mihi fac: quod non tibi, noli. Sic potes in terris viuere iure poli.vt diſtinct.j.in princ. diſt. L. ponderet. aliàs conſideret.ij. quæſt. vj. Decreto. de maio. & obed.dilecti.vbi includitur: Non furtum facies, Non mœchaberis, Non occides, Non ſuſcipies vocem mendacij. Exodi xxj.& xxiiij.Deute.v.c. Ozee. vij. c. cum multis ſimilibus. Hoc ius cœpit ab exordio rationalis creaturæ,nec variatur tempore: ſed eſt immutabile, plenum,& perfectum.diſt.v.in prin.& diſt.viij.in prin. Ius naturale.

Sed ius poſitiuũ,eſt conſtitutio hominis variabilis & imperfecta, Et ſubdiuiditur in Canonicum & Ciuile. Nam ſicut ex duobus componitur homo,ſcilicet materia & forma: ſic duæ ſunt dignitates in Eccleſia militante, ſcilicet Pontificalis authoritas,& Imperialis poteſtas,vt de maior.& obedien. c. ſolitæ. Ex quibus iura duplicia prodierunt. Papa Ius poſitiuum.

enim eſt conditor Canonum,& Imperator Legũ.Ex quo iam patet cauſa efficiens vtriuſq; iuris. Sed cauſa materialis iuris poſitiui, eſt Leges & Canones, Decreta ſeu Decretales epiſtolæ:circa quę omnia verſatur ipſum ius. Et coincidit communiter cauſa materialis cum ſubiecto.

Iuris canonici ſubiectũ. Vnde ſubiectum Iuris Canonici eſt bonũ eccleſiaſticum fidelium directiuum, deciſionem ſingulorũ negotiorum continens, rerum eccleſiaſticarum vtilitatem cõſeruans. Vel eſt homo catholicus dirigibilis, de iure canonico in bonum humanum,ſimiliter & diuinum. Nam ſicut ſcientia ſupponitur ſcientiæ, ita ſubiectum ſubiecto. Et philoſophiæ moralis,cui ſcientia iuris vtriuſque ſubordinatur,ſubiectum eſt bonum humanum:igitur &c. ſic ſubiectum Iuris Ciuilis eſt homo politicus, conſtitutionibus legalibus dirigibilis ſimpliciter in bonum humanum, ad Reipublicæ vtilitatem conſeruandam. Cauſa finalis ſatis patet ex dictis.Nam finis iuris eſt bonos & ſcientes efficere,non metu ſolùm pœnarum, verùm etiam exhortatione præmiorum. Cauſa verò formalis duplex eſt, ſcilicet forma tractandi,quæ eſt modus agendi:vt definitiuus,diuiſiuus,perceptiuus,prohibitiuus,& exemplorum poſitiuus.Et forma tractatus, quę conſiſtit in diuiſione librorum totalium in partiales : & partialium in titulos, ſeu rubricas : & titulorum in capitula, leges, paragraphos, vel reſponſa,& cętera,ut infrà dicetur.

Ius Canonicũ. Ius Canonicum in quatuor libris principalibus nobis eſt traditũ. Primus liber Iuris Canonici, eſt Decretum. Secundus,Decretales.Tertius,Sextus liber. Et quartus, Clementinæ,ſcilicet Conſtitutiones. Pro quo ſciendum quòd differentia eſt inter Decretum,Canonem,& Decretalem epiſtolam.Hæc differentia notatur diſt.iij.§. porrò.vbi dicit Gratianus:Canonum alij ſunt decreta Pontificum,alij ſtatuta Conciliorum.

Canon. Nam Canon propriè dicitur ſtatutum in Concilio generali, vel prouinciali factum authoritate epiſcoporum: vt de conſecrat. c.j.

Decretum. Decretum verò eſt ſtatutum,quod Papa de conſilio Cardinalium,ad nullius tamen conſultationẽ ſtatuit, & in ſcriptis redegit,vt de reſcript.cap.pręſenti. Hic autem Decretum

cretum ſumitur pro nomine libri: in quo Decreto ſanctorum patrum dicta deſcripta ſunt. Capitur etiam aliter Decretum de rebus eccleſ. non alien.cap.1. lib.vj. in gloſſa magna, in fine, vbi ponitur differentia inter decretum, authoritatem, & conſenſum, vel collaudationem iudicis,&c.Sed Decretalis epiſtola dicitur,quam Papa ſolus,vel de conſilio Cardinalium ad conſultationem alicuius reſcribit, & reſpondet: vt de reſcrip.c.1. & glo.iij.§. omnes hæ ſpecies.diſtin.iij. Etiam inuenitur hoc Decretale: vt xxv.quæſt.1.omnia decretalia. Indifferenter tamen Decreta, Canones, & Decretales Ius Canonicum nuncupantur, vel Canones, & vnum ſpecie pro reliquo ſumitur. Vocatur etiam Canonica inſtitutio aliquando dogma:quia conſiſtit in doctrina fidei Chriſtianæ,de cõſec.diſt.v.c.fi. Aliquando mandatum:quia conſiſtit in doctrina de moribus.diſt. 54. denique. Aliquando interdictum, quando nulla pœna adijcitur. de conſecr. diſt.iij. non oportet.Et quandoq; ſanctio,quando pœna additur xxvij.q.iiij. ſi quis verè. Hic etiam Decretales in pluraráli numero vtimur pro libro,in quo dicta capitula, quæ etiam Decretales dicuntur, continentur. Decretalis epiſtola.

Venio nunc ad libros.Primum itaq; librum Iuris Canonici,qui Decretum dicitur, compoſuit magiſter Gratianus: non quidem inueniendo,ſed dicta ſanctorum patrum in diuerſis diſperſa voluminibus, in vnum volumẽ debitè,& ordinatè colligendo: & hoc circa annum Domini milleſimum centeſimum nonageſimũ tertium. Fuit etiam ille Gratianus vnus de tribus fratribus,cuius alter frater,Petrus Lombardus librum Sententiarum conſcripſit:& tertius Petrus Comeſtoris, vel Mãducatoris, qui Scholaſticam hiſtoriam fecit. Diuiditur autem hic liber primus Decretum, in tres partes principales. Quarum prima vocatur Diſtinctiones: quia vlterius ſubdiuiditur in partes centum & vnam, quarum quælibet diſtinctio dicitur.Habet enim hæc prima pars Decreti diſtinctiones centum & vnam,à quibus ipſa tota nomẽ eſt ſortita. Iſtæ autem diſtinctiones ulterius ſubdiuiduntur in canones vel capitula: qui canones interdum propter aliquo- Decretum.

rum ipſorum prolixitatem ſubdiuidi poſſunt in paragraphos: & paragraphi ipſi, ſi longi fuerint, in verſiculos. Secunda pars Decreti nominatur Cauſæ: & continet in ſe xxxvj. cauſas,in quas diuiditur, à quibus & nomẽ accepit, quæ cauſæ ſubdiuiduntur vlteriùs in quæſtiones: & hæ quæſtiones in canones, vel capitula, quæ vltra in paragraphos, & verſiculos ſubdiuidi poſſunt: vt ſuprà de diſtinctione canonum præmiſſum eſt. Eſt tamẽ animaduertendum, quòd cauſa 33. habet quæſtiones ſex: quarum queſtionum tertia non diuiditur immediatè in canones vel capitula, ſed ibi interponitur tractatus de pęnitentia, qui continet in ſe diſtinctiones ſeptem, in quas diuiditur. Et hæ ſubdiuiduntur in capitula vel canones; & paragraphos, vt ſuprà dicebatur. Et interdum diuiditur in paragraphos abſq; capitulis. Tertia & vltima pars Decreti nuncupatur de Conſecratione: & habet ſub ſe quinque diſtinctiones,in quas diuiditur:quarum quælibet in plures ſubdiuiditur canones,vel capitula:& quandoque in paragraphos, vt ſupra dictum eſt. Verſus.

Decretum centum diſtinctiones dat & unam.
Triginta cauſas, & ſex addit tibi miſtas.
Diſtinguit ſeptem pænitentia, conſecra quinque.
Authorem quarũ tibi declaro Gratianũ.uel ſic breuius.
C. diſtinguit, & L. cauſas dabit X. tria cum ſex.
Pænitet V. uerſum, uult conſecrare reuerſum.

Nunc ponenda, & notãda ſunt exempla allegationum. Et de prima parte Decreti nota, quòd illa ſyllaba di.vel diſ.etiam ſola litera,d, ſignificat diſtinctionem: & numerus immediate ſequens denotat quotam diſtinctionis. Vltimo ponitur principium canonis vel capituli, in quo authoritas vel allegatio continetur. Exemplum accipe in prima parte Decreti,vbi ſic allegatur. viij. diſtinctione.quo iure,& hoc ſic abbreuiatur,diſt.8.quo iure.ideſt, in prima parte Decreti, in diſtinctione 8. illius partis, in canone, qui incipit, quo iure. Aliud exemplum. diſtin.38. nonne. & cap. legimus. ideſt, in prima parte Decreti,in diſtinctione triceſimaſeptima eiuſdem partis, in canonibus,qui incipiuntur, nonne. &, legimus. Item

aliud,

aliud,diſtinct. xl. multi & cap.non loca.& diſt.l.ponderet.quod declara, vt priùs.

In ſecunda parte Decreti nota, quòd per numerū poſitum ante literam.q. datur intelligi quota cauſæ. Et ſic omnia talia adiectiua numeralia, prima,ſecunda, tertia, quarta &c.vſq; ad triceſimam ſeptimam ante literam,q, poſita,ſemper includunt hoc ſubſtantiuum cauſa . Nec debet ille numerus excedere 36.quia non ſunt plures cauſæ in ſecunda parte Decreti:& per literam, q, intelligitur quæſtio in nominatiuo vel aliis caſibus ſecundū exigentiam congruitatis. Communiter in ablatiuo allegatur quęſtione. Sed per numerum ſequentem iſtam literam,q,deſignatur quota quæſtionis illius cauſæ præmiſſæ. Et ſic numerus ſequens erit adiectiuum illius ſubſtantiui;quæſtione,per q, deſignati:quod nunquàm ſubintelligitur,ſed ſemper expreſsè ponitur. Vltimo ſubiungitur canon,vel capitulum illius quæſtionis,in quo authoritas allegata quæri debet. Exemplum ſume de ſecunda parte Decreti vbi ſic allegatur.1.q.1. principatus. & capitulo, cùm Paulus. Et ſolet ita breuiari.1.q.1. principatus. & valet tantum: in ſecunda parte Decreti in prima cauſa illius partis,& in prima quæſtione illius primæ cauſæ:in canonibus incipientibus,principatus.&,cùm Paulus.Iſto obſeruato quòd in toto iure non breuiatur principium canonis, capituli , vel legis: ſed ſemper integre ponitur prout in libro continetur. Aliud exemplum 11.q.3.inter verba.17.q.4. ſi quis ſuadente. Item 23.q.1.noli æſtimare. &c.militare. 26.q. 5. non liceat. & c. aruſpicinæ. in verſic. nec ideo . Declara iſta exempla , & ſignanter vltimum: in ſecunda parte Decreti , in cauſa 26. in quæſtione 5.eiuſdem cauſæ,in canonibus, qui incipiunt , nō liceat.&, aruſpicinæ.in ver. nec ideo. Quia tamē tractatus de pœnitentia inſeritur in quæſtione 33.ipſius cauſæ triceſimę tertiæ,vt ſupra dictū eſt:ideo ſumatur exēplum vbi ſic allegatur:de pęnitentia. diſt.prima, homicidiorū. & capitulo,homicidiū.hoc ſic breuiatur. de pę. diſ.1.homicidiorum.& cap. homicidium. ideſt, in ſecunda parte Decreti in cauſa xxxiij. in quæſtione 3. iſtius 33. cauſæ. in

ſæ.in diſtinctione prima illius quæſtionis, in tractatu de pœnitentia, in canonibus, qui incipiunt. Homicidiorum &c. Aliud exemplum: de pœnitentia diſtin.v. oportet enim.de pœnit. diſt.vij.c.1. intellige ut prius. & ſpecialiter ultimum.id eſt, in tractatu de pœnitentia. diſt. vij. & vltima illius tractatus,in capitulo primo huius diſtinctionis.Et ſic quando allegatur capitulum j.ij.vel iij. non ponitur principium capituli vel canonis &c.

De tertia parte Decreti pone exemplum: vbi allegatur hoc modo,de con.di.j.nocte ſancta c.miſſas.& c.omnis Chriſtianus. Quod ita breuiatum ſic intelligitur: id eſt,in vltima parte Decreti,quæ intitulatur, De conſecratione,in prima diſtinctione illius partis, in canonibus qui incipiũt,Nocte ſancta &c.Item aliud exemplum: de conſ.diſt.ij.in cœna.& cap.liquido.de conſ.diſt.v.nõ mediocriter.ne tales.& c.nuſquam.id eſt,de conſecratione, diſtinctione ſecunda & quinta, in capitulis incipiẽtibus, In cœna.Liquido. &, Non mediocriter &c. Non debet autem in tertia parte Decreti vltra quintam diſtinctionem allegari,ſicut nec in ſecunda parte vltra ſeptimam: & in prima parte non vltra centeſimamprimam:quia nulla partium plures habet diſtinctiones. Ideo vltrà allegãs notaretur tanquam imperitus errare. Et quia in qualibet parte Decreti ſunt diſtinctiones, nota differentiam in allegando. Nam quando allegatur diſtinctio abſolutè cum numero,ſine addito alterius determinationis:vt dicendo,diſtin.1.2.3.4. vel 5. &c. tunc quærendum eſt in prima parte Decreti,vbi ſunt centum,& una diſtinctiones. Quando autem allegatur diſtinctio cum addito: de pœnitentia: ut ſic,de pœni.diſt.1.2.3.&c. tũc quæri debet in ſecunda parte Decreti, in cauſa 33. & q.3. illius cauſæ· ubi ponitur Tractat.de pœnitentia, qui habet 7. diſtinctiones: vltra quas non allegabis ibi, ſi uelis Iuriſta videri. Sed ſi allegatur diſtin.cum addito tali, de conſecratione:ut ſic,de conſecra.diſt.1.2.vel 3.&c.tunc quęratur in tertia parte Decreti, ubi ſunt tantùm quinque diſtinctiones. nec etiam plures allegabis, aliàs te oſtendes Iuris ignarum. Et ſic in omnibus his tribus partibus

Decre-

Decreti allegatur conſtitutio cum quota ſequente: ſub ea differentia, quod interdum nulla determinatio præcedit, vt in prima parte interdum præcedit: & hoc dupliciter. Aut præcedit de pœni. ut in ſecunda parte Decreti. Aut de conſecratione: ut in tertia parte Decreti. Item in ſecunda parte allegatur quota cauſæ, tacẽdo illud nomen cauſa, ſed ſubintelligendo. & ſic etiam in fœminino genere adiectiuum numerale ſubſtantiuatur, includendo ſuum ſubſtantiuum: vt prima, ſecunda, tertia, quarta &c. ſubaudi cauſa: deinde ſubſtantiuum, quæſtio, cum ſuo adiectiuo expreſſe ponitur; ſcilicet quæſtione prima, ſecunda, tertia, quarta &c. Poſtea initium canonis: ut, Omnis. Ponderet. Nonne. Legimus &c. Etiam quandoq; per paragraphos allegatur, omiſſo nomine capituli; & ſubiungitur principium paragraphi: vt ij. q. vj. §. biduum. Et frequenter quando allegatur capitulum, non eſt opus allegere paragraphum, & è conuerſo. Si verò capitulum eſt longum, dicatur in prin. med. uel fi. aut circa prin. med. uel fi. ubi authoritas vel textus allegatus habetur. Finaliter: *Dilige Decretum ſi gliſcis canonicari. Diſtinguit cauſat, pœnitet, & conſecrat.* Et tantum de primo libro.

Secundus liber iuris Canonici, qui Decratales nominatur, à Gregorio Papa IX. compoſitus eſt, qui in vnam compilationem redigi procurauit, per magiſtrum Raymundum ſuum capellanum, diuerſas decretales epiſtolas prædeceſſorũ ſuorum corrigens & concordans: & hoc circa annum Dñi milleſimum ducenteſimũ trigeſimum primum. Et ſic penè annis xxxviij. poſt compilationem Decreti, Decretales in hanc formam redactæ fuere. Nam poſt hoc ſub anno Domini M. C C X L V I. Concilium Lugdunenſe fuit celebratum, ab Innocentio Papa IIII. anno ſui Pontificatus II. in quo multas edidit conſtitutiones, quas etiam ſuo tempore ſuper Decretales conſcripſit. Et iſte liber Decretales vocatus diuiditur in quinq; libros partiales. Quorũ quilibet vlterius ſubdiuiditur in multos titulos vel rubricas: & tituli in capitula, & capitula in paragraphos, & hi interdum in verſiculos. Primus autem liber partialis Decretaliũ; tractat de perſonis eccleſiaſti- Decretales.

ſiaſticis,& eccleſiæ miniſtris,& de eorum officiis & quõ tales creandi & ordinandi ſunt. Et cõtinet titulos xliij. Secundus liber Decretalium, eſt de iudicijs, & de requiſitis in iudicio,& habet xxx.titulos.Tertius eſt, de uita & honeſtate clericorum,& rebus eorum, & rebus eccleſiarum,& habet titulos L.Quartus de ſponſalib. & matrimonijs,& de cæteris his annexis,& continet xxj.titulos. Quintus & vltimus liber partialis Decretaliũ, eſt de accuſationibus,de criminibus, & de diuerſis pœnis pro ipſis infligendis.& cõtinet titulos xlj. Omnibus ergo computatis, totalis liber Decretaliũ habet titulos, vel rubricas ducentas, minus quindecim, hoc eſt,centum & octoginta quinque.De quibus prædictis nota hos verſus.

Pars prior officia creat,eccleſiæque miniſtros.
Altera dat teſtes,& cætera iudiciorum.
Tertia de rebus & vita presbyterorum.
Quarta docet quales ſint ritus coniugiorum.
Quintaq; de vitijs et pœnis tractat eorum.Vel ſic breuius
Index,iudicium,clerus,ſponſalia,crimen.
Hæc tibi deſignant,quid quæque volumina ſignant.

De numero titulorum verſus nota ſequentes,
Bis ſeptem demptis ſimul vno ferto ducentos. Qui tituli ponentur infra proſaicè & metricè. Nunc ſumantur exempla ex Decretalibus: vbi ſic allegatur, de ſumma Trinitate & fide catholica. damnamus. hoc ita breuiari ſolet: de ſum.Tri.& ſi.ca.damnamus.Aliud exemplum:de electione & electi poteſtate.cũm in cunctis: hoc ita breuiari ſolet.de elec.cùm in cũctis. id eſt, in libro Decretalium, ſub titulo,de electione. in capitulo quod incipit, cum in cunctis.Aliud exemplum:de foro comp. diligenti.Aliud: de vi.& ho.cleri.vt clericorum.Aliud:qui cle. vel vouen. ma.contra.poſ.conſuluit.Aliud:de pæ.& re.omnis vtriuſque. Iſta exempla ſic breuiata ſuo modo ſunt explicanda vt primum exemplum.& ita de alijs.

Tertium librum,qui Sextus appellatur, compoſuit Bonifacius Papa VIII. in quo Decretales epiſtolas ſuorum prædeceſſorũ,videlicet Grego.X.Inno.IIII.Clem. IIII. & aliorũ cum ſuis proprijs epiſtolis recollegit in vnum librum,

librum,quem Sextum appellauit. non ſic quòd ille cum alijs v.partialibus libris Decretalium in vnum volumen Sextus connumeretur: ſed quia liber eſt ſpecialis poſt dictos quinq; editus, ſupplēs defectum diuerſorum caſuum emergentium,in alijs non comprehenſorum. Et ſunt promulgatæ cōſtitutiones libri Sexti, anno a natiuitate Domini milleſimo ducenteſimo nonageſimo octauo, Nonis Martij,Pontificatus Bonifacij Papæ octaui , anno IIII. Diuiditur autem Sextus eodem modo in quinque libros partiales ſicut Decretales : & quilibet horum librorum in titulos ; & hi per capitula , & paragraphos , vt ſuprà: quāuis in Sexto non ſint tot tituli ſicut in Decretalibus, nec tot capitula in titulis . Sed vbi deficit aliquid non plenè deciſum in Decretalibus,id ponitur in Sexto. Sunt nanq; modo ſumenda exempla de libro Sexto, vbi ſic allegatur de conſtitutionibus. vt animarum. libro ſexto. & de reſcrip.ſtatutum.§.cùm verò.ver.nullus.li.eo. Hoc intelligitur : id eſt , in libro ſexto, ſub titu. de conſtitu. in capitulo quod incipit, ut animarum . Et ſub titulo de reſcriptis, in c.quòd incipit, ſtatutum. in §. illius capituli, qui incipit, cùm verò. in verſiculo, nullus . libro eodem. Et ſciendum quòd in Sexto allegatur eodem modo, vt in Decretalibus, hoc ſolùm mutato quòd in Sexto allegando ſemper in fine additur lib. vj. propter differentias librorum:quia omnes rubricæ Sexti ſunt etiam in Decretalibus. Debet ergo ad rubricam poſt capitulum addi libro ſexto, vt ſciatur eſſe in Sexto. Quòd ſi non additur, quæreretur cap.allegatū in Decretalibus:& ſic errare contingeret ex omiſſione huius additionis libro ſexto : quia capitulum allegatum in Sexto non inueniretur in Decretalib. Alia plura poſſunt exempla ſumi : vt de iudic. mulieres.§.cæterū.& c.ſeq. lib.vj.de cleri.coniug. c.vnico.§.in cæteris autem.eod.lib.de conceſſ. præben.deteſtanda.lib.vj.de cenſi.quanquam.eo.lib.quæ ſunt declaranda ſuo modo vt ſuprà. Et tantum de tertio libro.

Quartum librum iuris canonici, qui Clementinæ dicitur, ſubaudiendo conſtitutiones, incœpit & edidit Clemēs Papa V. ſub anno Domini milleſimo trecēteſimo decimo,

cimo,in Concilio Viennenſi,quod ſex menſib.tantùm du rauit : ſed ipſe Clemens morte præuentus , ad publicum non perduxit : ſed poſt eum Ioannes Papa XXII. compleuit,correxit,in quibuſdam mutauit,& executioni demandauit. Quæ conſtitutiones ita collectæ dicũtur Clementinæ,à Clemente V. & fuerũt promulgatæ anno Domini milleſimo tricenteſimo ſexto.1111. Calendas Nouembris.De quo vide gloſ.in prooemio Clementinarum, in ver.Nouembris. & in verbo Pontificatus.Et ſecundum Ioan. Andr.in prooemio huius libri male dicunt illi, qui allegant librum ſeptimum : quia dictæ conſtitutiones non ſunt connumeratæ ſub nomine libri ; ſed debent intitulari Clementinæ,vt ſuprà dictum eſt. Et diuiduntur Clementinæ eodem modo in quinque libros iuxta materiam iſtius verſus : *Iudex , iudicium , clerus , ſponſalia, crimen* . de qua tractant , ſicut Decretales & Sextus: licet pauciores contineant titulos , & tituli pauciora capitula , in quos & quæ rurſum diuiduntur. Sunt autem exempla taliter in his accipienda, vbi ſic allegatur,de hæreticis ad noſtrum in Clementinis. hoc ſic breuiatur : de hæret.ad noſtrum. in cle. j. in conſtitutionib. Clementinis ; ſub titulo de hæreticis & Manichæis , in capitulo, quod incipit,Ad noſtrum.Aliud exemplum : de reliq. & vene.ſanct.ſi dominum. in Clemen. id eſt, de reliquijs & veneratione ſanctorum.in capitulo.Si dominum.in Clementinis.& ſic de alijs. Nam hic allegatur per omnia ſicut in Decretalibus: ſolum eo dempto , quòd additur hic in Clemen.ſicut in Sexto,additur libro ſexto, propter rationem ibi dictam . Et poteſt hæc addito præmitti : vt ſic allegando,Clemen.paſtoralis.§. rurſus.in fin.id eſt,in. Clementinis, in capitulo Paſtoralis. §. rurſus. in fi.illius paragraphi,vbi dicitur : Qui falcem mittit in meſſem alterius , perperàm agit. Et hæc de allegationib. & exemplis iuris Canonici quo ad quatuor libros ſufficiant . Et vt dicti libri cognoſcantur, ſciendum quòd Decretum ſic incipit.Humanum genus duobus regitur , naturali videlicet iure , & moribus. Decretales incipiunt, Gregorius epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei . Sextus incipit , Bonifacius

cius epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Clementinæ diuerſi modè ſolent incipi. Quandoque ſic, Ioannes epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Quoniam nulla iuris ſanctio. Quandoque ſic, Clemens epiſcopus &c. Fidei catholicæ fundamento &c. Et antequàm veniam ad materiam Decreti, in diſtinctionibus & cauſis, & ad rubricas in Decretalibus, de libris legum & allegationibus in eis præmitto.

Ius enim Ciuile vel Imperatorium (quod Leges appel latur) traditum eſt nobis in multis, & generaliter in quatuor voluminibus, quæ dicuntur libri legales: vt ſunt Digeſtum, Codex, Inſtituta, & Authenticum, quibus additur liber Feudorum.

Primus ergo liber Iuris Ciuilis, eſt Digeſtum, continens leges & ſtatuta Romanorum. Et continet in ſe quinquaginta libros partiales, qui in tribus voluminibus comprehenduntur. Primum volumen eſt Digeſtum vetus, quod habet xxiij. libros partiales. Secundum, Infortiatum: & habet xiiij. libros partiales. Tertium Digeſtum nouum, quod xij. habet libros partiales: quibus connumeratis erunt L. libri partiales. Et vocatur Digeſtum alio nomine Pandecta, nomen compoſitum à παν, quod eſt totum, & participio verbi δέχομαι quod eſt capio, quaſi omnia intra ſe comprehendens. eſt enim volumen aliquod omnia vniuerſaliter continens. Vnde Iuſtinian. libros in quibus vetera iura collegit, Pandectas appellauit. Volumina illa (inquit Budæus) nihil non continentia, & ex quibus poſſis, quod velis, velut è Cornucopia depromere, dicuntur Pandectæ: vt Pandectę legum, quæ omne ius complectuntur. Gell. libro xij. Tullius Tyro Ciceronis libertus, libros de varijs ac promiſcuis quæſtionibus compoſuit, quos Gręco vocabulo Pandectas, id eſt, promiſcua & multifaria continentes, libros inſcripſit, tãquam omne rerum ac doctrinarum genus continentes: vt dicitur in l. ij. C. de vete. iur. enuclean. §. cùm omnia. Et iſte liber Digeſtum, eſt collectus ex veteri iure, quod ab vrbe Romana conditum, & à tempore Romuli, vſque ad tempus Iuſtiniani Imperatoris fere per mille annos & trecentos confuſe

Digeſtũ.

fusè ſtatutum fuit: & extendebatur in duo penè millia librorum, & decies centena millia verſuum, id eſt paragraphorum vel reſponſorum : vt habetur in §. cum omnia.præallegato. Vocatur autem hoc nomine Digeſtum quia omnia decidenda ibi deriguntur & ſoluuntur. Scribitur etiam per duplex. ff. contra morem omnium librorum legalium, cùm nulla litera, f, ponatur in hoc nomine Digeſtum. ideo (ut aiunt quidam) quia per duos Imperatores, quorum quiuis Federicus nominabatur, poſteà maturius ruminatum eſt & digeſtum: à quorum Imperatorum quolibet nomine ſumpta eſt prima litera, f, &c. Alij dicunt eſſe arbitrarium : nec omnium rationem eſſe reddendam, ut in l.non omnium. ff.de legi.& ſenatuſcon. Infortiatum autem dicitur ab in, id eſt valde, & forte: quia multum fortes leges in eo ſunt, uel quia diſpoſitiones vltimarum voluntatum in illo ſunt. Vnde,

Sum liber en fortis, diſponens ſpolia mortis.
Et clauſis portis me diſcat lector in hortis.

Vt habetur in principio Infortiati in gloſſa j. vbi etiam dicitur, de nominibus, diſputare relinquitur pertinacibus, ſecundum Tullium. & nomina magiſtralia ſunt: ideo de eis non eſt diſputandum. Sufficit ſaltem quòd attendatur, quid in libris dicatur ſecundum Senec. Vnde,

Qui uult ſeruare ſanctorum ſingula feſta,
Non poterit clarè cum Codice ſcire Digeſta.

Et nota quòd quando in Digeſto veteri, Infortiato, vel Digeſto nouo allegatur aliquis textus, tunc primo ponitur nomen libri non partialis, nec Veteris, Noui, vel Infortiati: ſed Digeſti in genere per duplex, ff, poſteà titulus uel rubrica: deinde apponitur lex illius tituli cum ſua determinatione, vel numero ſequenti. Et ſi lex eſt longa, ponitur §. primus, vel ſecundus, vel reſpõſum primũm vel ſecundum &c. Exemplo: in Digeſto ſic allegatur. ff. de damno infecto, l. ſi finita. §. ſi quis autem. quod ita breuiatum, tantum valet: id eſt, in libro Digeſtorum, ſub titulo de damno infecto. in lege, quæ incipit. Si finita. in §. ſi quis autem. illius legis. Aliud exemplum, ff. ad leg. Rhod. de iac. l. nauis. §. cùm autem. id eſt, ff. ad legẽ Rhodiam

diam de iactu,in l.nauis. in §.cum autem. Aliud exemplum, ff. ſi quadru. paup. feciſ.dic. l. j. §. cùm arietes,id eſt,Digeſtis in rubrica, ſi quadrupes pauperiem feciſſe di catur l.j.in paragrapho, cùm arietes. Item ff. de vi & vi ar.l.j.§.vim vi.id eſt, ff.ſub titulo de vi & vi armata. in l. j. &c.& ſic de alijs.

Secundus principalis liber Iuris dicitur Codex, qui continet ſtatuta,ſanctiones,& diuerſa præcepta Imperatorum: quamuis communiter loquendo Codex dicatur quilibet liber in ſe habens diuerſos libros partiales. Fuerunt tamen ante tempus Iuſtiniani Imperatoris tres Codices, ſcilicet codex Gregorianus, Hermogenianus, & Theodoſianus. Ergo diuus Iuſtinianus volens circa hoc adhibere remedium, direxit animum ſuum ad conſtitutiones Imperiales, & de iſtis tribus codicib. extrauagantibus fecit fieri vnum codicem, quem ſuo felici nomine intitulauit Codicē Iuſtiniani: vt patet in rubrica proœmij huius libri. Et ſcribitur per C.magnum,quæ eſt prima litera huius nominis Codex.Diuiditur autem in xij. libros partiales, quorū vltimi tres longè poſt primos nouem compoſiti ſunt.& vltimi tres rarò leguntur à doctorib. In primis autem ix. libris Codicis allegatur ſuo modo ſicut in ff. primò ponendo nomen libri Codicis,deinde titulum, poſteà legem cum ſuo principio vel numero. Exemplum accipe ſic allegās. C.de præſcript.xxx.vel xl. ann.l.ſi quis.§.pen.id eſt, in libro Codicis, ſub titulo de præſcriptionibus xxx.uel xl.annorum,in l.ſi quis.in §.penul. Alia exempla C.de ſacro. eccl.l. ſancimus in fi.C.de tranſ.l.vt reſponſum C.de vet.iu. enucl.l.ij. §. ſi quid in tanta.&c. Quæ ſunt omnia extenſis rubricis declaranda. In vltimis tamen tribus libris hoc refert,quòd in fine allegationis (vt præmiſſum eſt) additur numerus libri: vt allegando, C. de armorum vſu iuxta principem l.j.lib.x. C.de Murilegulis & Gyneciarijs l.&c.lib.xj.C.de dignita.l. ſi vt proponis, lib. xij. ſimiliter de alijs. Et eſt magis neceſſarium quoſdam titulos pleniùs ſcribere, quia ſunt in his libris tribus valde rari & inuſitati tituli: quia non frequētantur in ſcholis legēdo,ſicut alij libri ix.Co- Codex.

dicis. Et uolunt aliqui dicere, quòd quando in Codice allegatur, non ſit neceſſe addere l.dicendo ſic,C.de iud.l. propeiandum. ſed ſimpliciter debeat dici,de iudic. properandum. ſine hoc addito,lege: niſi eſſet lex j. ij. iij. vel penultima, uel antepenultima. Tunc enim oporteat addi,l.j.ij.uel penult. &c. Sed ſiue hoc in toto ſeruatur ſiue non,non eſt magna uis. Item interdum in Codice allegatur Authentica,quæ eſt antiquo iuri ſuperaddita & incorporata:ut,C. de epiſ.& cle. Authen. generaliter.id eſt,in Codice ſub titulo de epiſcopis & clericis, in Authentica ibi incorporata,quę incipit,Generaliter.

Authenticorum lib.

Tertius principalis liber uocatur Authenticum in numero ſingulari:& Authentica Authenticorum in numero plurali. Et ſunt Authentica quædam excerpta, quaſi ſummula librorum ſuprà dictorum. Et diuiditur iſte liber in ix. collationes, quarum quælibet ſubdiuiditur in titulos. Tituli autem ſubdiuiduntur non in leges, ſed in paragraghos. & quando ex Authentico allegatur aliquis textus, præmittitur primò nomen libri cum præpoſitione,in,deinde ponitur titulus, poſteà ſubiungitur paragraphus cum ipſius incœptione: & in fin. ponitur quota collationis.Quamuis enim collatio naturaliter præcedit paragraphum qui in ea continetur, tamen collatio cum ſua quota conſueuit vltimò allegari: licet etiam interdum omittatur. Exemplum ſumatur ſic allegando.in Authen.de lenonibus.§.ſancimus.coll.iij. id eſt,in libro ſeu volumine Authenticorum,ſub titulo de lenonibus,in §. qui incipit, Sancimus.ſub colla.iij. Aliud exemplum. in Authen.de trien.& ſemiſ.§.conſideremus.colla.iij.id eſt, in Authentico de triente & ſemiſſe. in §. conſideremus. &c.Item in Authē.vt diui.iuſ. ſubſcript. ha.glo.quæ.§.j. collat.viij. id eſt, in hoc libro, ſub titulo, vt diuinæ iuſſiones ſubſcriptionem habeāt glorioſiſſimi quæſtoris &c. Et nota differentiam inter Authenticum & Authenticā. Nam Authenticum eſt liber principalis Voluminis, de quo iam mentio facta eſt; ſed Authentica eſt lex vna vel Paragraphus incorporatus in lib.C. & allegatur hoc modo ſicut etiam prędictum eſt in libro.C.in Authen.mul-

tò magis.C.de ſacr.ſanct.eccl.&c.

Liber Feudorum, qui alio nomine dicitur Collatio x. diuiditur in duos libros partiales, quorum quilibet ſubdiuiditur in titulos: & iſti in Capitula & Paragraphos. Vnde vt exemplariter dicatur,in allegatione huius libri, primò ponitur nomen libri, poſteà titulus, deinde capitulum & §.vt ſic allegando in libro,aliàs & communius, in vſib.feud.de prohib.feud.alien. per Federic. c.j.§.hac edictali.Et hoc breuiatum ſic intelligitur: id eſt, in Vſibus feudorum (quilibet etiam Collatio decima dicitur) ſub rubrica de prohibita feudi alienatione per Federicum,in cap.primo, & paragrapho allegato. Et eſt neceſſe apponere per Federicum, ad differentiam alterius tituli in eodem libro de prohib. feud. alien. per Lotharium. Poteſt etiam nomen libri vltimò ſubiungi: vt in hoc exéplo.quib.mod.feud. amitt.cap.vnico.§. rurſus. in vſibus feud.id eſt,in rubrica.quibus modis feudum amittatur.c. vnico.in §. rurſus. in vſibus feudorum. Etiam interdum allegatur collatione decima, ſic breuiando. collatio. x. quia iſte liber poſt ix. collationes authenticorum æditus eſt. Alia poſſunt accipi exempla multa. De feud. mar. duc.& com.id eſt, de feudo marchiæ,ducatus, & comitatus.De inueſ.in man.fac.id eſt,de inueſtitura in mancum facta.De milit.uaſal.qui contum.eſt. id eſt, de milite vaſallo,qui contumax eſt.Qual.vaſ.iur.deb.dom.fid.id eſt, qualiter vaſallus iurare debeat domino fidelitatem.Et ita de omnibus alijs extendendo, & abbreuiando rubricas, cum ſubiunctione tamen cap.& §.in quo cõtinetur authoritas vel textus allegatus. Et tantum libro Feudorum.

Quartus liber principalis dicitur Inſtituta,uel Inſtitutiones in numero plurali. Et diuiditur in quatuor libros partiales, qui ſunt introductorij in alios libros legales: imò deſeruiunt etiam Canonibus,in quantum declarant ſignificationes terminorum in Iure vſitatorum,qui multum vtiles ſunt incipientibus, tanquam oſtium in domum, in Ius præbentes introitum. Quare conſultum eſt omnibus quaſi modò genitis pueris, & adultis lac iuris concupiſcẽtibus, per Inſtitutionũ dogmata ſua primaria Inſtituta.

ſumere nutrimenta, vt doctrina præambula informati, Iuſtiniani mereantur ſanctioni ſecurius inhærere. Quæ à Chriſtianiſſimo Iuſtiniano Imperatore regulariter deriuata omnium Imperatorum authorirate iubet, vetat, vindicat, punit, atque permittit. Nullus ergo tam præſumptuoſus exiſtat, quod ſine Inſtitutionum doctrinis ad Iurium, & maximè ciuilium ſublimitates conſcendere at tentet: quoniam ex alto irremediabiliter corruunt, qui volare ſatagunt antè, quàm pennas aſſumant. Fuit autem hic liber de mandato Iuſtiniani Imperatoris (qui etiam Digeſtum compoſuit) æditus, poſt Digeſtum, & poſt primam compoſitionem Codicis: ante tamen ſecundi Codicis, quem nunc habemus compilationem, per magnificum magiſtrum Tribonianum Quæſtorem ſacri palatij ſui, cum Theophilo & Dorothæo viris illuſtribus, vt in principio Inſtitutionum dicitur. Et huiuſmodi libri partiales ſubdiuiduntur vlterius in titulos, & hi in paragraphos, non in leges nec in capitula: & paragraphi interdum quando lungi ſunt in verſiculos. In allegationibus autem huius libri talis modus obſeruatur, quòd primò liber nominatur, poſteà rubrica, deinde paragraphus cum verſiculo. Exempli gratia, Inſtit. de iuſti. & iur. §. j. id eſt, in libro Inſtitutionum, ſub rubrica de iuſtitia et iure. in §. primo illius rubricæ. Aliud, Inſtit. de iur. nat. gen. & ciui. §. ſed quoties. id eſt, Inſtitutionibus de iure naturali gentium & ciuili. paragrapho allegato. Item, Inſti. de hæret. inſti. §. hæreditas. id eſt, hæredibus inſtituendis. paragrapho qui incipit, hæreditas; & ſic de alijs exemplis accipiendum eſt. Et hæc de nominibus, diuiſionibus, & exemplis ipſorum librorum legalium pro nunc ſufficiant. Vt tamen plenius noſcantur hi libri, nota quòd Digeſtum vetus ſic incipit, Iuri operam daturum prius noſſe oportet, vnde nomen iuris deſcendat. Et primus titulus eſt, de Iuſtitia & iure. Infortiatum verò ſic incipit, Dotis cauſa ſemper & vbique eſt præcipua. Et primus titulus eſt, Soluto matrimonio quemadmodum dos petatur. Sed Digeſtum Nouũ incipit, Hoc edicto permittitur, vt ſiue iure ſiue iniuria fieret opus, per nunciationẽ inhiberetur,

Et

E eſt primus titulus de Noui operis nunciatione. Codex incipit, Imperator cunctos populos. Et prima rubrica eſt, De ſum.tri.& fid.cath. Præmittitur etiam procemiũ, Hęc quæ neceſſario. Authenticum incipit: Occupatis nobis circa totius reip. curas. Et eſt prima rubrica, Si hę-res ſoluere legatum noluerit. Decima collatio, quæ etiã liber de Vſibus feudorum dicitur, ſic incipit, Quia de feudo tractaturi ſumus, videamus primò, qui feudũ dare poſſunt. Et prima rubrica eſt, De his, qui feudũ dare poſſunt, & qualiter acquiratur & retineatur. Inſtitutiones verò ſic incipiunt, Imperatoriam maieſtatem non ſolum armis decoratam, ſed etiam legibus oportet eſſe armatam.

Notandum etiam eſt, quòd quidam liber paruum Volumen appellatus eſt, continens in ſe aliquos prædictorum librorum totalium, & aliquos partialium: videlicet Authentica, Vſus feudorum, & tres vltimos libros Codicis, ſcilicet x.xj.& xij. qui rarò legi conſueuerunt, & titulos habent plerosq; rariſſimos.

PRæmiſſis itaque nominibus & diuiſionibus librorũ vtriuſque Iuris cum modis allegandi in ipſis: nunc pro breuiaturis gloſſarum legendis, ſubiũgam quoddam alphabetum, in quo communiores ſaltem abbreuiaturę textuum & gloſſarum Iuris continebuntur: quod ſic incipit.

A. vel B. &c. Quæcunque literarum alphabeti poſita ſola in textibus Iuris maximè Decret. ſignat nomen proprium viri vel mulieris: vt Arnoldus, Bernardus, & ſic de alijs: ut de teſti. ex parte A. id eſt, Adæ, & ſic de alijs.

Ab. id eſt, Abbas: ſcilicet Lapus vel de Caſtelliano.

Ac. vel Accur. id eſt, Accurſius gloſſator in legibus. Hic duos habuit filios: vnus vocabatur Franciſcus Accurſij, valens doctor, qui gloſſis patris ſui multas fecit additiones. Alius nomine Ceruotus, qui fecit etiam additiones, quę dicuntur Ceruotinæ, modicum tamen valentes: quarum una ponitur C. de æden. in l.j. Et ſic filius poteſt in iure patrem reprehendere, vt ff. de condi. ob cauſ. in moribus ſecus: licet poſſit dari tutor patri furioſo.

Al. vel Alb. id eſt, Albertus doctor: vel Albericus.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Ala.id eſt, Alanus.
Ap.ſe.le.id eſt, apoſtolicæ ſedis legatus.
Ap.re.id eſt, appellatione remota.
Ap.re.id eſt, appellationis obſtaculo remoto.
Ant.de But.id eſt, Antonius de Butrio.
Ar.vel arg.id eſt, argumentum.
Arch.id eſt, Archidiaconus, magiſter Io. Andreæ, qui gloſſauit etiã Sextũ, & ſcripſit Roſariũ ſuper Decreto.
Ad no.præ.id eſt, ad noſtram præſentiam.
Aut.uel Authen. id eſt, Authenticum liber, vel Authentica lex incorporata.
Az.id eſt, Azo, qui fecit Summã vnam in legibus, ex qua ſumunt examinandi continuationes rubricarum.
Bern.Ber.B.id eſt, Bernardus gloſſator Decretalium.
Barth.Brix.id eſt, Bartholomęus Brixienſis, qui fecit additiones gl.ſuper Decreto. quas ſi Decretum habet, ſic incipit gl.eius: Quoniam nouis ſuperuenientibus cauſis, nouis eſt remedijs ſuccurrendum.
Bart.id eſt, Bartolus de Saxo ferrato, legum interpres.
Bal. vel Bald. id eſt, Baldus in vtroque Iure ſcribens.
Band.id eſt, Bandinus doctor.
Bo.me.id eſt, bonæ memoriæ.
Bulg.id eſt, Bulgarus doctor.
But.id eſt, Butrius, ſcilicet Antonius de Butrio.
C.in textu poſita Celeſtinum ſignat, maximè quando apponuntur hæc verba prædeceſſor noſter. aliàs in gloſſis, ſummis, vel lecturis, C.magnum ſignificat codicẽ, communiter in ablatiuo caſu. Sed c. paruum, id eſt, capitulo: vel centeſima, in diſtinctionibus.
Cy.id eſt, Cynus doctor legum.
Ci.id eſt, ciuis.
Cle.vel Clem.id eſt, Clementinæ vel Clementinis.
Card.id eſt, Cardinalis doctor.
Conſtit.id eſt, conſtitutio.
Compoſt.id eſt, Compoſtellanus doctor.
Cen.eccl.id eſt, cenſura eccleſiaſtica.
Con.t.t.r.id eſt, conſultationi tuæ taliter reſpondemus.
D.ſola, vel diſt.id eſt, diſtinctione.

De

De pœn.id eſt,de pœnitentijs.
De conſ.id eſt,de conſecratione.
Dil.fil.id eſt,dilectus filius.
Dama.id eſt,Damaſus Papa.
Dy.id eſt,Dynus doctor.
Diſ.ve.id eſt,diſcretioni veſtræ.
Do.de Ro.id eſt,domini de Rota.
Durand.id eſt,Durandus doctor.
E,ſola & magna,nomen proprium.e parua, eodem vel eadem:maximè qñ ſequitur titulo,diſtinctione, vel lege.
Eccl.Rom.id eſt,eccleſia Romana.
Extra.id eſt,extrauagans.

Et hic eſt ſciẽdum quòd quãdo in Summa de caſibus, in Summa Piſana vel alicubi in libris Iuris ponitur authoritas ex Decretalibus,tunc allegatur extra:& ſignificat extrauagantem, ſcilicet textum vel capitulum extra corpus Decretorum poſitum. Decretalis enim paulò ante compilationẽ,correctionẽ,& concordationem ipſarum erant extrauagantes: quia vagabantur extra illud volumen. Hodie autem per modernos Canoniſtas capitula in Decretalibus,in Sexto ſimiliter & in Clementi. non conſueuerunt allegari extra : quia talia capitula modò non vagantur extra corpus Iuris Canonici. Sed legiſtæ prædictorum librorum textus allegant extrà: eò quia ſunt extra corpus ſui Iuris.ſ.Ciuilis. Verum eſt quòd canoniſtę adhuc hodie aliquos textus etiam canonici Iuris, allegant extrà:videlicet hos, qui ſunt extrauagãtes nondum incorporati Iuri Canonico.

Fa.id eſt.facit.
Fe.re.præ.n.id eſt,felicis recordationis ꝑdeceſſoris noſtri.
F.t.id eſt,fraternitati tuæ.
Fi.id eſt,finale,vel fine.
ff.id eſt,digeſtis.
Fri.de Zen.id eſt, Fridericus de Zenis.
Fran. de Za. id eſt, Franciſcus de Zabarellis, doctor & Cardinalis.
Flori.id eſt,Florianus doctor.
Fri.Imper.id eſt Fridericus Imperator.

F.t.t.r.id eſt,fraternitati tuæ taliter reſpondemus.
G.in Spe.Guillelmus in Speculo.
G.de mon.Laud.id eſt, Guillelmus de monte Lauduno.
Guil.id eſt,Guillielmus doctor.
Gen. id eſt, Genshelinus doctor.
Gra.id eſt,Gratianus compillator Decreti.
Go.vel. Gof.id eſt,Goffredus: qui compoſuit Summam, in qua recitant examinandi in Iure Canonico continuationes rubricarum,& alia plura.
Gar.id eſt,Garſias doctor.
Hu.vel V.id eſt,Hugo vel Vgutio.
Ho.vel Hoſti.id eſt,Hoſtienſis doctor.
Hen.Bo.id eſt,Henricus Boick.
Hon.id eſt,Honorius Papa.
Her.id eſt,Hermanus doctor.
I,ſola,vel cum titello ſic j̄.denotat infrà.
Pro quo ſciendum,quando textus allegatur, qui etiã poſtea habetur, ſiue in eodem libro,ſiue in alio, eiuſdem tamen Iuris,tunc dicitur infrà: & ſcribitur per j. longum : cui ſupraponi poteſt titellus:vt ſic j̄. titulo proxim.c.j.ij.id eſt,infrà titulo proximo.cap.j.&c.
j̄.eod.tit.id eſt,infrà eodem titulo.
j.breuis ſignat vnum vel primo.
Io.Mo.id eſt,Ioãnes Monachi gloſſator Sexti in Francia.
Io. And.id eſt, Ioannes Andreæ, etiam gloſſator Sexti & Clementinarum,qui & Nouellas conſcripſit,valentiſſimus doctor.
Io. Imo. id eſt, Ioannes Imola, modernus doctor ſuper Decretalibus notabiliter ſcribens.
Io.vel Ioan.id eſt, Ioannes gloſſator Decreti Theutonicus:quem aliqui nominant Ioannem antiquum.
Io.de Lig.id eſt,Ioannes de Ligniano.
Io.de Fan.id eſt,Ioannes de Fantuſijs.
Inno.vel Innoc.id eſt Innocentius Papa.
Imo.id eſt,Imola,ſubaudiendo Io.
Iac.de Liz.id eſt,Iacobus de Lizano.
Iac.de Are.id eſt,Iacobus de Arena.
Iac.But.id eſt,Iacobus Butrigarij.

Iac.

Iac.Bal.id eſt,Iacobus Balduini.
Iac.de Bel.id eſt,Iacobus de Beluiſo.
L,ſola,id eſt,lege,vel quinquaginta in num.diſtinctionū.
Lap.ab.id eſt,Lapus abbas doctor.
Lamb.de ramp.id eſt,Lambertus de rampōnibus.
Lud.de Ro.id eſt,Ludouicus de Roma doctor.
La.vel lau.id eſt , Laurentinus in gloſſis Decretalium.
Lib.id eſt, liber vel libro,ſecundū exigētiā cōſtructionis.
M.vel Mar.id eſt,Martinus doctor.
M.vel man.id eſt,mandamus.ſignanter quando litera q, ſequitur:ut M.q.id eſt,mandamus quatenus.
Mo.ca.præ.id eſt,monitione canonica præmiſſa.
Nic.Sic.do.id eſt,Nicolaus Siculus doctor, qui aliter dicitur Panormitanus,vel Panormita moderniſſimus.
No.& vet.teſt.id eſt,noui & veteris teſtamenti.
No.id eſt,nota.
Nota.id eſt,notatur.
Nouel.id eſt,nouella.
O.uel op.id eſt,opinio.
Ob.id eſt,obſtaculo.
Odo.id eſt, Odofredus doctor.
Ol.vel Old.id eſt,Olradus,vel Oldradus.
Oſti.vel Oſt.id eſt,Oſtienſis cōiter tamen per H dicitur.
Pe.id eſt,pœnitentia,uel Petrus,vel penultimo.
Penul.uel penult.id eſt,penultimo,

Paragraphus quia in ordine alphabeti non inuenitur abbreuiatus, cùm non ſit vna litera ſic ſolet ſcribi, §. vt quando capitulum vel aliqua lex eſt longa, tunc ad citius inueniendum textum allegatum ponitur in capitulo vel lege paragraphus vnus vel plures. Nota tamen ꝙ paragraphi sūt duplices,videlicet magnus & paruus:& paruus debet eſſe niger de encauſto in tali forma, §. & talis debet legi cum ſua determinatione ſequenti. hic autem cōiter ponitur in gloſſis vel in ſummis recollectis. Alius autem magnus ſic formatur. & debet eſſe de alio colore, .ſ.rubeo vel blaueo ſeu flauo.Et talis legi non debet: licet in legendo dum inuenitur vel dūm venit ad eum, pauſari debeat. & in corrigendo libros debet nominari, ut

apponatur ſi non ſit ibi.Nã certi textus & Summę diſtinctæ ſunt per tales:ita ꝙ allegatur primus,ſecundus &c. Si ergo non eſſent ibi,cõtingeret primum accipi pro ſecundo,& ſecundum pro primo , quod errorem induceret. & vnus ſcilicet §.paruus,ſignificat aliũ, videlicet magnum: & ſic apud logicos eſt terminus ſecundæ intentionis.
Præal.id eſt,præallegatus.
Prin.id eſt,principio.
Per to.id eſt,per totum.
Pri.id eſt,primo.
Prætex.id eſt,prætextu,hoc eſt occaſione.
Pau.de leaz.id eſt,Paulus de Leazaris , qui ſcripſit bene ſuper Clementinis.
Pet.de Bel.id eſt, Petrus de Bella pertica , doctor legum citramontanus Burgundus.
Pet.de Sam.id eſt,Petrus de Samprana.
P.vel Pla.id eſt,Placentinus doctor.
Prę.di.id eſt,præfulgeat dignitate:vt de teſti.in ca.licet ij.
Præ.id eſt,prętεrea.
Pa.id eſt,Papa.
Pomp.id eſt,Pomponius Imperator.
Q.id eſt, quæſtione,quando ponitur in cauſis Decret. vel quatenus,quando ponitur in textu Decretalium: maximè poſt mandamus:vt ſic,mandamus.q.
Ray. id eſt , Raymundus capellanus & pœnitentiarius Gregorij IX.de quo in principio Decretalium .
Re.id eſt,remota:vt ibi,ap.re.vt ſ.
Rof.id eſt,Roffredus doctor.
Rog.id eſt,Rogerius legiſta.
Re.vel Reſpon.id eſt, reſponſo vel reſponſio.
Re.id eſt,require,vel remiſſionibus.
Sali. id eſt,Salicetus doctor.
Sicu.ab.id eſt,Siculus abbas.
Se.ap.id eſt,ſedes apoſtolica.
So.id eſt,ſolutio.
Sa.ap.con. id eſt,ſacro approbante concilio.
Se.vel ſeq.id eſt,ſequenti.
Sequen.id eſt,ſequentibus.

S.vel

S.vel ſ. id eſt, ſuprà. Vnde quando aliquid allegatur in aliquo, quod priùs ante illum locũ habitum eſt in alio vel eodem libro, eiuſdem tamẽ iuris, videlicet aut Ciuilis aut Canonici, hoc allegatur ſuprà per ſ. breuem: ſed ſ.longa ſola.id eſt, ſcilicet.

Spe.id eſt, Speculum, liber magnus.

Spec.id eſt., ſpeculator author ſpeculi, ſcilicet Guilhelmus Durandi.

Sub.app.obſt. id eſt, ſublato appellationis obſtaculo: vt de teſt.cum olim.

Sac.aut.con.id eſt, ſacra authoritate Concilij: vt de iureiuran.nimis.

Tan.id eſt, Tancredus.

T.vel tit.id eſt, titulo.

Etiam t.id eſt, taliter.

Tho.id eſt, Thomas.

Vin.id eſt, Vincentius doctor.

Vincen.id eſt, Vincentius, etiam doctor.

Vb.de Bo.id eſt, Vbertus de Bobio.

Vlt.id eſt, vltimo.

V.ſola.id eſt, quinque vel quinta: vt v.q.v.

Vui.vel Vuil.id eſt, Vuilhermus, quod Italici ſcribunt Guilhelmus & Francigenæ Guilhermus.

Vui.Duran.id eſt, Vuilhermus Durandi.

Ver.id eſt, verſu, vel verſiculo.

Ve.id eſt, vetus. vt, ff. Vetus.

X.id eſt, decima.

XX.id eſt, uigeſima &c.

XC.id eſt, nonageſima. quia x. præpoſita c. quæ ſignificat centum, ſubtrahit ei x. ſicut etiam in xl. &c.

Zab.id eſt, Zabarella, videlicet dominus Franciſcus.

Con.vel conſ.id eſt, conſecratione.

§.id eſt, paragrapho vel paragraphis: de quo ſuprà latiùs dictum eſt.

Sunt & aliæ abbreuiaturæ de rubricis, tam legũ, quàm canonum maximè decretalium, de quibus patet j. Hæc autem de abbreuiaturis textuum, & gloſſarum, Summarum, & Lecturarũ vtriuſq; Iuris præter titulos nunc ſufficiant,

ficiant.Quę uciq; primis Iurium alumnis difficiles apparent in primo agreſſu : & raro colliguntur ita copioſè. Quare ſit hoc opuſculum incipientibus tanto magis accectum cariuſq; reputatum,quanto ſollicitius eſt collectũ.

QVia ad præmiſſorum notitiam neceſſarium eſt habere rubricas,ſeu titulos vtriuſq; iuris abbreuiatos & extenſos,præponam rubricas Iuris Canonici propter earũ paucitatem reſpectu rubricarum Iuris Ciuilis,quas etiam ſubiungam.Etiam quia ſuprà,præmiſi Ius Canonicum Iuri Ciuili ratione dignitatis,excellentiæ &c. Sequuntur ergo rubricæ Decretalium, & per conſequens Sexti & Clementinarum,eo ordine, quo ponuntur in Decretalib.primitus abbreuiatæ deinde extenſæ: & poſteà, ut eò facilius menti teneantur, metricè in LIII.verſibus colligentur.Vnde nota, quòd hi ſunt titu li Decretalium non inſpecto ordine alphabeti:& primo, primi libri:ſecundo,ſecundi &c.

De ſum.Trin.&.fid.ca.id eſt,de ſumma Trinitate & fide catholica.
Conſtit.id eſt,conſtitutionibus.
Reſcrip.id eſt,reſcriptis.
Conſue.id eſt,conſuetudine.
Poſtula.præ.id eſt,poſtulatione prælatorum.
Ele.id eſt,electione & electi poteſtate.
Translatio.epiſc.id eſt,translatione epiſcoporum.
Aut.& vſu pal.id eſt,authoritate & vſu palij.
Renun.id eſt,renunciationibus.
Sup.neg.pre.id eſt, ſupplenda negligentia prælatorum.
Temp.ord.id eſt,temporibus ordinum, & qualitatibus ordinandorum.
Scru.in or.fa.id eſt,ſcrutinio in ordine faciendo.
Ordi.ab epiſco.qui re.id eſt, ordinatis ab epiſcopo, qui reſignauit vel renuntiauit epiſcopatui, vel ab excommunicato.
Aeta.& quali.id eſt,ætate & qualitate & ordine preficiẽdorum.
Sa.vnc.id eſt,ſacra vnctione.
Sacra.ite.vel non, id eſt, ſacramentis iterandis, vel non.

Ser.

Ser.non ord.id eſt,ſeruis non ordinandis, & eorum manumiſſione.
Fil.preſb.id eſt, filijs presbyterorum ordinandis, uel nõ.
Ob.ad rat.id eſt, obligatis ad rõcinia ordinãdis vel non.
Corp.vici.id eſt, corpore viciatis promouendis, vel non.
Biga.id eſt,bigamis non ordinandis.
Cle.pe.id eſt,clericis peregrinis.
Of.archi.id eſt,officio archidiaconi.
Off.archipreſ.id eſt,officio archipresbyteri.
Off.pri.id eſt,officio primicerij.
Off.ſacri.id eſt,officio ſacriſtæ.
Off.cuſto.id eſt,officio cuſtodis.
Off.vica.id eſt, officio vicarij.
Off.dele.id eſt,officio & poteſtate iudicis delegan.
Off. le.id eſt,officio legati.
Off.iud.or.id eſt,officio iudicis ordinarij.
Off.iud.id eſt,officio iudicis.
Ma.& obe.id eſt,maioritate & obedientia.
Treu.& pa.id eſt,treuga & pace.
Pac.id eſt, pactis.
Tranſac.id eſt,tranſactionibus.
Poſtu.id eſt,poſtulando.
Procur.id eſt, procuratoribus.
Syndi.id eſt, ſyndico.
Ijs quæ vi me.id eſt,ijs quæ vi metusúe cauſa fiunt.
In integ.re. id eſt,in integrum reſtitutione.
Ali.iu.mu.cau.fac.id eſt,alienatione mutandi iudicij cauſa facta.
Arbi.id eſt,arbitris.

TITVLI LIBRI SECVNDI.

Iudi.id eſt, iudicijs.
Fo.compe.id eſt,de foro competenti.
Li.ob.id eſt,libelli oblatione.
Mu.peti.id eſt, mutuis petitionibus.
Lit.conteſt.id eſt,litis conteſtatione.
Vt li.nõ cõteſt.id eſt, vt lite nõ conteſtata nõ procedatur ad teſtium receptionem, vel ad definitiuam ſentẽtiam.

Iu.calum.id eſt,iuramento calumniæ.
Dila.id eſt,dilationibus.
Fer.id eſt,ferijs.
Or.cogni.id eſt,ordine cognitionum.
Plus peti.id eſt,plus petitionibus.
Cau. poſ.& propr. i. cauſa poſſeſſionis & proprietatis.
Reſti.ſpo.id eſt,reſtitutione ſpoliatorum:
Do.& contu.id eſt, dolo & contumacia.
Eo qui mit.in poſ.id eſt,qui mittitur in poſſeſſionem cauſa rei ſeruandæ.
Vt li.pen.id eſt,vt lite pendente nihil innouetur.
Sequeſ.poſſeſ.id eſt,ſequeſtratione poſſeſſionum, & fructuum.
Confeſ.id eſt,confeſſis.
Proba.id eſt, probationibus.
Teſt.id eſt,teſtibus & atteſtationibus.
Teſt.cog.id eſt,teſtibus cogendis vel non.
Fi.inſtru.id eſt,fide inſtrumentorum.
Præſum.id eſt,præſumptionibus.
Iureiur.id eſt,iureiurando.
Excep.id eſt,exceptionibus.
Præſcrip.id eſt,præſcriptionibus.
Sent.& re iud.id eſt,ſententia & re iudicata.
Ap.id eſt,appellationibus,recuſationibus & relationibus.
Peregri.id eſt,peregrinantibus.
Confir.vti.id eſt,confirmatione vtili & inutili.

TITVLI TERTII LIBRI.

Vi.& ho.cle.id eſt,vita & honeſtate clericorum.
Coha.cle.& mu.id eſt,cohabitatione clericorum & mulierum.
Cler.coniu.id eſt,clericis coniugatis.
Cler.non reſi. id eſt, clericis non reſidentibus in eccleſia vel præbenda.
Præben.id eſt,præbendis & dignitatibus.
Cler.ægro.id eſt,clerico ægrotante vel debilitato.
Inſti.id eſt,inſtitutionibus.
Conceſ.præ.id eſt, conceſſione præbendæ vel eccleſię nõ vacantis.

Ne

Ne ſe.va.id eſt ne ſede vacante aliquid innouetur.
Ijs quæ fi.à præ.id eſt,ijs,quæ fiunt à prælatis ſine cõſenſu capituli.
Ijs quę fi.à ma.par.ca.id eſt,ijs,quæ fiunt à maiori parte capituli.
Vt ec.benef.id eſt, vt eccleſiaſtica beneficia ſine diminutione conferantur.
Re.ec.non alie.id eſt,rebus eccleſiæ non alienandis.
Preca.id eſt,precario vel precarijs.
Commo.id eſt, commodato.
Depo. id eſt, depoſito.
Empt.& vend.id eſt, emptione & venditione.
Lo.& condu.id eſt,locato & conducto.
Re.permu.id eſt,rerum permutatione.
Feud.id eſt,feudis.
Pigno.id eſt, pignoribus & alijs cautionibus.
Fideiuſ.id eſt, fideiuſſoribus.
Solu.id eſt,ſolutionibus.
Dona.id eſt,donationibus.
Pecu.cle.id eſt, peculio clericorum.
Teſta.id eſt,teſtamentis & vltimis voluntatibus.
Suc.ab inteſ.id eſt,ſucceſſionibus ab inteſtato.
Sepul.id eſt,ſepulturis.
Paroch.id eſt, parochijs & alienis parochianis.
Deci.id eſt,decimis,primitijs,& oblationibus.
Regula.id eſt,regularibus, & tranſeuntibus ad religionem.
Conuer.coniu.id eſt,conuerſione coniugatorum.
Conuer.infid.id eſt,conuerſione infidelium.
Vot.id eſt, voto & voti redemptione.
Sta. mo.id eſt,ſtatu monachorum & canonicorum regularium.
Reli. do. id eſt, religioſis domibus, vt epiſcopo ſint ſubiectæ.
Capel.mo.id eſt, capellis monachorum & aliorum religioſorum.
Iure pa.id eſt,iure patronatus.
Cenſi.id eſt,cenſibus, exactionibus, & procurationibus.

Conſec.ec.id eſt,conſecratione eccleſiæ vel altaris.
Cele.miſ.id eſt,celebratione miſſarum, & ſacramento eucharistiæ, & diuinis officijs.
Bapt.id eſt,baptiſmo & eius effectu.
Preſ.non bap.id eſt,presbytero non baptizare.
Cuſto.euch.id eſt, cuſtodia euchariſtiæ, & chriſmatis & aliorum ſacramentorum.
Reli.& ve.ſanc.id eſt,reliquijs & veneratione ſanctorum.
Ob.ie.id eſt,obſeruatione ieiuniorum.
Pur.poſt par.id eſt,purificatione poſt partum.
Ec.ædi.id eſt,eccleſijs ædificandis vel reparandis.
Immu. id eſt, immunitate, aliàs emunitate eccleſiarum cœmeteriorum,& rerum ad eas pertinentium.
Ne cle.vel mo.id eſt,clerici vel monachi ſecularibus negotijs ſe immiſceant.

TITVLI QVARTI LIBRI.

Spon.& matri.id eſt,ſponſalibus & matrimonijs.
Deſpon.impu.id eſt,deſponſatione impuberum.
Cland.deſpon.id eſt,de clandeſtina deſponſatione.
Spon.du.id eſt, ſponſa duorum.
Condi.ap.id eſt, conditionibus appoſitis in deſpõſatione, vel in alijs contractibus.
Qui cler.vel vo.id eſt, qui clerici vel vouentes matrimonium contrahere poſſunt.
Eo qui dux.in mat. id eſt,eo qui duxit in matrimonium, quam polluit per adulterium.
Con.lepro.id eſt,coniugio leproſorum.
Coniu.ſer.id eſt,coniugio ſeruorum.
Na.ex lib.ven.id eſt,natis ex libero ventre.
Cog.ſpi.id eſt, cognatione ſpiritali.
Cog.le.id eſt, cognatione legali.
Eo qui cog.conſan.vx.ſuæ.id eſt,eo qui cognouit conſanguineam vxoris ſuæ.
Conſan.& af.id eſt,conſanguinitate & affinitate.
Fri. & male. id eſt,frigidis & maleficiatis, & impotentia coeundi.
Ma.con.edic.ec.contrac.id eſt,matrimonio cõtra edictum eccleſiæ contracto.

Qui ſi. ſint leg.id eſt,qui filij ſint legitimi.
Qui ma.ac.poſ.id eſt, qui matrimoniũ accuſare poſſunt, vel contra illud teſtificari.
Diuor.id eſt, diuortijs.
Don.inter ui.& ux.& de dot.id eſt,donationibus inter ui rum & vxorem:& de dote poſt diuortium reſtituenda.
Sec.nup.id eſt,ſecundis nuptijs.

TITVLI QVINTI LIBRI.

Accu.id eſt,accuſationib. inquiſitionib.& denũtiationib.
Calum.id eſt,calumniatoribus.
Simo.id eſt,ſimonia: & ne aliquid pro ſpiritalibus exigatur,vel promittatur.
Ne præla. ui. ſu. id eſt, ne prælati vices ſuas,vel eccleſias ſub annuo cenſu concedant.
De magi.id eſt, de magiſtris:& ne aliquid exigatur,pro li centia docendi.
Iudæ.id eſt,Iudæis & Sarracenis,& eorum ſeruis.
Hęre.id eſt, hæreticis & Manichæis.
Schiſma.id eſt, ſchiſmaticis.
Apoſta.id eſt,apoſtatis,& reiterantibus baptiſma.
His qui fil.oc.id eſt, qui filios occiderunt.
Infan.& lang.ex.id eſt,infantibus,& languidis expoſitis.
Homici.id eſt, homicidio voluntario uel caſuali.
Tornea.id eſt,torneamentis.
Cle.pug.in du.id eſt,clericis pugnantibus in duello.
Balli.& ſagit.id eſt,balliſtarijs & ſagittarijs.
Adul.id eſt, adulterio & ſtupro.
Rapto.id eſt,raptoribus, incendiarijs,& violatoribus eccleſiarum.
Fur.id eſt,furtis.
Vſur.id eſt,vſuris.
Cri.fal.id eſt, crimine falſi.
Sortile.id eſt,ſortilegijs.
Collu.dete.id eſt,colluſione detegenda.
Delic.pu.id eſt, delictis puerorum.
Cler.vena.id eſt,clerico venatore.
Cler.percuſ.id eſt, clerico percuſſore.

Maledi.id eſt,maledicis.
Cler. excommu.id eſt, clerico excommunicato, interdicto,vel depoſito miniſtrante.
Cler.non ord.id eſt, clerico non ordinato miniſtrante.
Cler.per ſal.pro id eſt,clerico per ſaltum promoto.
Eo,qui fur.or.ſuſ.id eſt,eo,qui furtiuè ordines ſuſcepit.
Exceſ.præ.id eſt,exceſſibus prælatorum in ſubditos.
No.ope.nun.id eſt,noui operis nuntiatione.
Priuile.id eſt,priuilegijs & exceſſibus priuilegiatorum.
Purg.cano.id eſt, purgatione canonica.
Purg.vulg.id eſt, purgatione vulgari.
Iniu.id eſt,iniurijs,& damno dato.
Pœn.id,pœnis.
Pœn.& re.id eſt,pœnitentijs & remiſſionibus.
Sen.excom.id eſt,ſententia excommunicationis.
Ver.ſig.id eſt,verborum ſignificatione.
Re.iu.id eſt,regulis iuris.
Nunc præmiſſis rubricis Decretalium abbreuiatis & extenſis, vt eò melius menti teneantur, ſequuntur verſus de eiſdem,ſecundum ordinem.

PRima ſuprema fides ſtatuit, ſcribitque ſeneſcit.
Poſtulat,electus,tranſlatus, author,& vſus.
Inde renuntio,ſuppleo:temporibus quoque ſcrutor.
Ordo reſignatus,ætas,vngitque ſacramen.
Filius, & ſeruus,obnoxius,& vitiatus.
Hinc bigamus,clerus,peregrinus,& archileuita.
Archiſacer,primas, ſacri cuſtos,vice fungens.
Delegans,legans,iudex ex ordine dictus.
Iudicis officium,maior pax, pacta ſequuntur.
Tranſigo, poſtulo,procuro,vel ſyndicus eſto.
Hinc metus integrat, alienat,arbitrium dat.

IVdicium forusque, libellus,mutua poſcens.
Litem conteſtans,ſine quo non ſuſcipe teſtes.
Iuro dilatis, ferijs ex ordine noſco.
Plus peto de cauſa:ſpoliatus reſtituendus.
Eſt dolus, eſt miſſus,lis pendens,atque ſequeſter.
Confeſſusque,probo,teſtis, teſtes quoque cogo.
Inſtruo,præſumo, iuſiurans,excipiendo.

Præſcri-

Præſcribo,ſententio,prouoco,pergoque firmo.
DIuus honor,clerus, habitans clerus quoq; iũctus.
Non reſidens dignus:æger vel debilitatus.
Inſtituo, concedendo, ne ſede vacante.
Et ſine conſenſu maior pars non minuatur.
Eccleſię res,atque precaria, commodo, pono.
Vendo,loco,mutuo,feudum, pignusq́ue, cauendo.
Atque fideiuſſor, ſoluit, da, peculiorum.
De teſtamentis etiam, ſuccedo, ſepultis.
Parochijs, decimis, vult regula,religioſis.
Coniux,conuerſus,infidus,vota redemit.
Inde ſtatus monachi,domus,atque capella locorum.
Iure patronatus,de cenſibus,ara ſacrata.
Miſſaque, baptiſmus,quo non eſt præsbyter vſus.
Euchariſtia,reliquiæ,ieiunia pura.
Aedes immunes,ſeculi, fuge clerice merces.
SPonſus,& impubes,clandeſtina,ſponſa duorum.
Conditio, vouens,qui polluit, atque leproſus.
Seruus,de natis,ſequitur cognatio duplex.
Poſt conſanguineam,conſanguinei,gelidiq́ue.
Coniugium vetitum,ſequitur,qui legitimi ſunt.
Accuſare queunt,diuortia,dona ſecunda.
ACcuſatio ſiue calumnia ſimonialis.
Prælati rabi,Iudæus,hæreticusq́ue.
Schiſmaticus,apoſtaticus, natos perimentes.
Infans expoſitus,homicidia, torneamenta.
Hinc clerus pugnans,poſt hocq́ue ſagittat, adulter.
Eccleſiæ raptor,ſequitur fur,hinc & vſura.
Falſarius,ſors,colludens, crimen puerorum.
Clerus venator,percuſſor,maledicusq́ue.
Clerus depoſitus,qui non eſt ordo miniſter.
Saltus furtiuus,exceſſus, opusq́ue nouellum.
Lex priuata ſubit,ſequitur purgatio duplex.
Iniuriæ, pœnæ,quæ remiſſio,poſt anathema.
Verborum ſigni. ſequitur poſt regula Iuris.

Hi ſunt ſpeciales verſus de rubricis Decretalium ſecundum ordinem ſuum. Et vt ſuprà tactum eſt,vbi diceba tur de Decretalibus, clxxxv. ſunt rubricæ ſeu tituli.

Sunt autem capitula in Decretalibus tria millia minus xviij. Verſus:

Bis centum tituli,ſed quindenos remouebis.
Sunt Decretales ter mille,ſed abſque nouem bis.

PRæmiſſis titulis ſeu rubricis Decretalium abbreuiatis,& extenſis non inſpecto ordine alphabeti, ſed eo ordine,quo ponuntur in Decretalibus, & præmiſſis verſibus de eiſdē ſecundum ordinem,vt eò melius mente teneantur : ſequūtur nunc iidē tituli ſiue rubricæ Decretalium extēſi per ordinem alphabeti, ſecundum ordinem librorū eos cōtinentiū ordinati: vt lector Iuris ſi indiguerit,citius inueniēdo quemlibet illorum recurrat ad eos.

TITVLI LIBRORVM DECRETALIVM.

AVthoritate & uſu pallij.lib.1.tit.8.
Alienatione iudicij mutandi cauſa facta. lib. 1. tit.11.
Arbitris.lib.1.tit.42.
Appellationibus, recuſationibus, & rela.lib.2.tit.28.
Accuſationibus, inquiſitionibus.& denuntia. lib.5. tit.1.
Apoſtatis & reiterantibus baptiſmum. lib.5.tit.9.
Adulterijs & ſtupro.lib.1. tit.6.
BIgamis non ordinandis.lib.1.tit.21.
Baptiſmo & eius effectu.lib.3.tit.42.
COnſtitutionibus.lib.1.tit.2.
Conſuetudine. lib.1.tit.4.
Corpore uitiatis non ordinandis.lib.1.tit.20.
Clericis peregrinis & eis non ſine literis recipiendis. lib. 1.tit.22.
Cauſa poſſeſſionis.lib.2.tit. 12.
Confeſſis.lib.2.tit.18.
Confirmatione utili. lib.2.tit.3.
Cohabitatione clericorum & mulierum.lib.3.tit.2.
Clericis coniugatis. lib.3.tit.3.
Clericis non reſidentibus in eccleſia vel præbenda. lib. 3.tit. 4.
Clerico ægrotante vel debilitato.lib.3.tit.6.
Conceſſione præbēdæ uel eccleſiæ nō vacātis.lib.3.tit.8.
Commodato.lib.3. tit.15.

Conuer-

Conuerſione coniugatorum.lib.3.tit.32.
Conuerſione infidelium.lib.3.tit.33.
Capellis monachorũ & aliorum religioſorũ.lib.3.tit. 36.
Cenſibus,exactionibus,& procurationibus.lib.3.tit.3.
Conſecratione eccleſię vel altaris.lib.3.tit.40.
Celebratione miſſarum,& de ſacramento Euchariſtię, & diuinis officijs.lib.3.tit.41.
Cuſtodia Euchariſtiæ,& chriſmatis,& aliorum ſacramentorum.lib.3.tit.44.
Clandeſtina deſponſatione.lib.4.tit.3.
Conditionibus appoſitis in deſponſationibus,uel alijs cõtractibus.lib.4.tit.5.
Coniugio leproſorum,lib.4.tit.8.
Coniugio ſeruorum.lib.4.tit.9.
Cognatione ſpirituali.lib. 4.tit.12.
Conſanguinitate & affinitate.lib.4.tit.14.
Calumniatoribus. lib.5.tit.2.
Clericis pugnantibus in duello.lib.5.tit.14.
Colluſione.lib.5.tit.22.
Clerico venatore.lib.5.tit.24.
Crimine falſi.lib.5.tit.25.
Clerico percuſſore.lib.5.tit.20.
Clerico maledico.lib.5.tit.26.
Clerico excommunicato,vel depoſito,vel interdicto miniſtrante.lib.5.tit.28.
Clerico per ſaltum promoto.lib.5.tit.29.
DIlationibus.lib.1.tit.8.
Dolo & contumacia.lib.2.tit.14.
Depoſito.lib.3.tit.16.
Donationibus.lib.3.tit.33.
Decimis & primitijs.lib.3.tit.30.
Deſponſatione impuberum.lib.4.tit.2.
Diuortijs.lib.4.tit.20.
Donationibus inter uirum & uxorem,& de dote poſt diuortium reſtituenda.lib.4.tit.33.
Delictis puerorum.lib.5.tit. 23.
ELectione & electi poteſtate.lib.1.tit.6.
Aetate & qualitate in ordine præficiendorũ.lib.1.ti.14

Eo,qui mittitur in poſſeſſionem cauſa rei ſeruandæ. lib. 2.tit.15.
Exceptionibus.lib.2.tit.25.
Eccleſiaſtica beneficia ſine diminutione conferantur.lib. 3.tit.22.
Emptione & venditione.lib.3.tit.18.
Eccleſiis,ędificandis vel reparandis.lib.3.tit.48.8.
Emunitate eccleſiarum, cęmeterii, & rerum ad eas pertinentium.lib.3.tit.49.
Eo, qui duxit in matrimonium quam prius polluit per adulterium.lib.4.tit.7.
Eo,qui cognouit conſanguineam vxoris ſuę,vel ſponſæ. lib.4.tit.11.
Eis qui filios occidunt.lib.5.tit.10.
Eo,qui furtiuè ordines ſuſcepit.lib.5.tit.30.
Exceſſibus prælatorum in ſubditos.lib.5.tit.31.
Filiis presbyterorum.lib.1.tit.17.
Foro competenti.lib.2.tit.2.
Feriis.lib.2.tit.9.
Fide inſtrumentorum.lib.2.tit.22.
Feudis.lib.3.tit.20.
Fideiuſſoribus.lib.3.tit.22.
Frigidis & maleficiatis.lib.4.tit.15.
Furtis.lib.5.tit.18.
Falſariis.lib.5.tit.20.
His,quæ vi,metusue cauſa fiunt.lib.1.ti. 40.
His, quę fiunt à prælato ſine conſenſu capituli, lib.4.tit.10
His,quæ fiunt a maiori parte capituli.lib.4.tit.20.
Hæreticis.lib.5.tit.7.
Homicidio voluntario vel caſuali.lib.5.tit.12.
In integrum reſtitutione.lib.1.tit.40.
Iudiciis.lib.2.tit.1.
Iuramento calumnię.lib.2.tit.7.
Inſtitutionibus.lib.3.tit.7.
Iure patronatus.lib.3.tit.38.
Iudæis & Saracenis & eorum ſeruis.lib.5.tit.11.
Infantibus & languidis expoſitis.lib.5.tit.11.

Iniuriis & damno dato.lib.vj.tit. xxxvj.
LIbelli oblatione lib.ij.tit.iij.
Litis conteſtatione.lib.ij.tit.xlv.
Locato & conducto.lib.iij.tit.xviij.
MAioritate & obedientia.lib.j.tit. xxxiij.
Mutuis petitionibus. lib.ij.tit.iiij.
Matrimonio cõtracto contra interdictum eccleſiæ.lib.iiij.tit.xvj.
Magiſtris, & ne aliquid exigatur pro licentia docendi. lib.v.tit.v.
Maledicis.lib.v.tit.xxvj.
NAto ex libero ventre.lib.iiij.tit.xx.
Non ordinato miniſtrante.lib.v.tit.xxviij.
Noui operi nuntiatione.lib.v.tit.xxxij.
Ne clerici ſeu monachi ſecularibus negotijs ſe immiſceant.lib.iij.tit.j.
Ne prælati vices alijs concedant ſub annuo cenſu. lib. v. tit.iiij.
Ne ſede vacante aliquid innouetur.lib.iij.tit.viij.
ORdinatis ab Epiſcopo qui renũtiauit epiſcopatui, vel excommunicato.lib.j.tit.xiij.
Obligatis ad ratiocinia ordinãdis vel nõ.li.j.ti.xx
Offic.archidiaconi.lib.j.tit.xiij.
Offic.archipresbyteri.lib.j.tit.xxiiij.
Offic.primicerij.lib.j.tit.xxv.
Offic.ſacriſtæ.lib.j.tit.xxvj.
Offic.cuſtodis.lib.j.tit.xxvij.
Offic.uicarij.lib.j.tit.xxviij.
Offic.uel poteſtate iudicis delegati.lib.j.tit. xxix.
Offic.legati.lib.i.tit.xxx.
Offic.iudicis ordinarij.lib.i.tit.xxxi.
Offic.iudicis.lib.i.tit.xxxii.
Ordine cognitionum.lib.ij.tit.x.
Obſeruantia ieiuniorum.lib.iij tit.xlvj.
POſtulatio.lib.j.tit.v.
Pactis.lib.j.tit.xxxv.
Poſtulando.lib.j.tit.xxxvij.
Procuratoribus.lib.j.tit.xxxviij.

Plus petitionibus. lib.2.tit.11.
Probationibus.lib.2.tit.19.
Præſumptionibus. lib.2.tit.23.
Præſcriptionibus.lib.2.tit.26.
Peregrinantibus.lib.2. tit.19.
Præbendis & dignitatibus.lib.3.tit.5.
Precarijs.lib.3. tit.14.
Pignoribus & alijs cautionibus. lib.3.tit.22.
Peculio clericorum.lib.3.tit.25.
Parochijs & alienis parochianis.lib.3. tit.19.
Presbytero nondum baptizato.lib.3.tit.43.
Purificatione poſt partum.lib.3.tit.47.
Priuilegijs & exceſſibus priuilegiatorum.lib.5.tit.33.
Purgatione canonica.lib.5.tit.34.
Purgatione vulgari.lib.5.tit.35.
Pœnis.lib. 5.tit.37.
Pœnitentijs & remiſſionibus.lib.5.tit.38.
QVi clerici vel vouentes matrimonium contrahere poſſunt. lib.4.tit.6.
Qui filij ſint legitimi.lib.4.tit.17.
Qui matrimonium accuſare poſſunt, vel teſtificari. libro 4.tit.18.
REſcriptis.lib.1.tit.3.
Reſtitutione in integrum.lib.1.tit.9.
Rebus eccleſiæ alienandis vel non. lib. 3. tit. 13.
Reſtitutione ſpoliatorum.lib.2.tit.13.
Rerum permutatione. lib.3.tit.19.
Regularibus & tranſeuntibus ad religionem.lib.3.tit.31.
Religioſis domibus.lib.3.tit. 36.
Reliquijs & veneratione ſanctorum.lib.3.tit.45.
Raptoribus & incẽdiarijs & violatoribus eccleſiarum. libro 5.tit.16.
Regulis iuris.lib.5.tit.4.
SVmma Trinitate & fide catholica.lib.1.tit.1.
Supplenda negligentia prælatorum.lib.1.tit.10.
Scrutinio in ordine faciendo.lib.1.tit.12.
Sacra vnctione. lib.1.tit.15.
Sacramentis iterandis vel non. lib.1.tit.16.

Seruis non ordinandis. lib.1.tit.18.
Syndico.lib.1. tit.39.
Sequeſtratione poſſeſſionis & fructuum.lib.2.tit.17.
Sententia & re iudicata.lib.2.tit.17.
Solutionibus.lib.3.tit.23.
Succeſſionibus ab inteſtato.lib.3.tit.27.
Sepulturis. lib.3.tit.28.
Statu monachorum. lib.3.tit.25.
Sponſalibus & matrimonijs.lib.4.tit.1.
Sponſa duorum.lib.4.tit.4.
Secundis nuptijs.lib.4.tit.21.
Simonia,& ne aliquid exigaт vel promittatur.lib.5.tit.4.
Schiſmaticis & ordinatis ab eis. lib.5.tit.8.
Sagittarijs & balliſtarijs. lib.10.tit.15.
Sortilegijs.lib.5.tit.12.
Sentẽtia excõmunicationis, ſuſpenſionis &c.lib.5.tit.39.
TRanſlatione Epiſcopi uel electi.lib.1.tit.7.
Temporibus ordinationum,& qualitate ordinandorum.lib.1. tit.11.
Treuga & pace. lib.1.tit.34.
Tranſactionibus.lib.1.tit.36.
Teſtibus & atteſtationibus. lib.2.tit.20.
Teſtibus cogendis.lib.2.tit.21.
Teſtamentis & vltimis voluntatibus.lib.3.tit.26.
Torneamentis. lib.5.tit.13.
VT eccleſiaſtica beneficia ſine diminutione conferantur.lib.3.tit.12.
Vt lite non conteſtata non procedatur ad teſtium receptionẽ, vel ad definitiuam ſententiam. lib.2.tit.6.
Vt lite pendente nihil innouetur. lib.2.tit.16.
Vita & honeſtate clericorum.lib.3.tit.1.
Voto & voti redemptione.lib.3.tit.34.
Vſuris.lib.5.tit.19.
Verborum ſignific.lib.5.tit.40.

In ſexto aũt libro ſunt rubricæ pauciores, videlicet circa 62.& in Clementinis adhuc pauciores, videlicet.47.
Capitula ſcire cupiens in his duobus mox numerabit: ſed magis profectò quid cõtineant attẽdendũ eſt, q̃ quot

ſint

ſint. Vt autem faciliter ſciretur in verſibus pręmiſſis quæ rubricæ Decretalium eſſent in Sexto,& quæ in Clementinis: deſuper ſignandæ eſſent cũ rubro vj. in ſexto:& vij. in Clementinis, quod aliquo labore fieri poſſet. illum ad remouendum, tituli ſiue rubricæ libri Sexti,& Clementinarum conſequenter ſequũtur: vt in eiſdem poſitæ ſunt libris, non inſpecto ordine alphabeti. Et primo tituli ſiue rubricæ libri primi Sexti Decretalium.

TITVLI PRIMI LIB. SEX. DECRETALIVM.

DE ſumma Trinitate & fide catholica.
De conſtitutionibus.
De reſcriptis.
De conſuetudine.
De poſtulatione prælatorum.
De electione & electi poteſtate.
De renunciatione.
De ſupplenda negligentia prælatorum.
De temporibus ordinum, & qualitatibus ordinãdorum.
De filijs presbyterorum ordinandis, vel non.
De officio vicarij.
De officio & poteſtate iudicis.
De officio & poteſtate iudicis delegati.
De officio legati.
De officio iudicis ordinarij.
De maioritate & obedientia.
De pactis.
De procuratoribus.
De ijs quæ vi, metuſue cauſa fiunt.
De reſtitutione in integrum.
De arbitris.

TITVLI SECVNDI LIBRI SESTI DECRETALIVM.

DE iudicijs.
De foro competenti.
De litis conteſtatione.
De iuramento calumniæ.

De

De reſtitutione ſpoliatorum.
De dolo & contumacia.
De eo, qui mittitur in poſſeſſionem cauſa rei ſeruandæ.
Vt lite pendente nihil innouetur.
De confeſſis.
De teſtibus, & atteſtationibus.
De iureiurando.
De exceptionibus.
De præſcriptionibus.
De ſententia & re iudicata.
De appellationibus, recuſationibus, & relationibus.

TITVLI TERTII, LIBRI SEXTI DECRETALIVM.

DE vita & honeſtate clericorum.
De clericis coniugatis.
De clericis nō reſidētibus in eccleſia vel præbēda
De præbendis & dignitatibus.
De clerico ægrotante, vel debilitato.
De inſtitutionibus.
De conceſſione præbendæ, vel eccleſiæ non vacantis.
Ne ſede vacante aliquid innouetur.
De rebus eccleſiæ non alienandis.
De ſepulturis.
De decimis, primitijs, & oblationibus.
De regularibus, & tranſeuntibus ad religionem.
De voto, & uoti redemptione.
De ſtatu monachorum, & canonicorum regularium.
De iure patronatus.
De conſecratione eccleſiæ, vel altaris.
De reliquijs, & veneratione ſanctorum.
De immunitate eccleſiæ, cœmeteriorum, & rerum ad eas pertinentium.
Ne clerici, vel monachi negotijs ſecularib. ſe immiſceāt.

TITVLI QVARTI LIBRI SEXTI DECRETALIVM.

DE ſponſalibus & matrimonijs.
De deſponſatione impuberum.

De

De cognatione ſpirituali.

TITVLI QVINTI LIBRI SEXTI DECRETALIVM.

DE accuſationibus,ĩquiſitionibus,& denũtiationib.
De hæreticis,& Manichæis, & eorum ſeruis.
De ſchiſmaticis.
De homicidio uoluntario vel caſuali.
De exceſſibus prelatorum in ſubditos.
De priuilegijs & exceſſibus priuilegiatorum.
De iniurijs & damno dato.
De pœnis.
De pœnitentijs & remiſſionibus.
De ſententia excommunicationis.
De uerborum ſignificatione.
De regulis iuris.

POſitis titulis quinque librorum.libro 6.prout conſequenter ponuntur in libris, non inſpecto alphabeti ordine, ponũtur ijdem tituli ſiue rubricę præfatorũ librorum libri ſexti ſecũdum ordinem alphabeti: vt à lectoribus citius inueniri valeant.

TITVLI SIVE RVBRICAE SEXTI LIBRI DECRETALIVM.

ARbitris.lib.1.tit.22.
Accuſationibus,inquiſitionibus,& denuntiationibus.lib.5.tit.1.
Appellationib.recuſationibus,& relationib.lib.2.tit.15.
Bigamis.lib.1.tit.11.
Conſtitutionibus.lib.1.tit.2.
Conſuetudine.lib.1.tit.4.
Confeſſis.lib.2.tit.9.
Clericis coniugatis.lib.3.tit.2.
Clericis nõ reſidẽtibus ĩ eccleſia uel præbẽda.lib.3. tit.3.
Clerico ægrotante, vel debilitato.lib.3.tit.5.
Conceſſione prębendæ &c.lib.3.tit.7.
Conſecratione eccleſiæ,vel altaris.lib.3.tit.19.
Cognatione ſpirituali.lib.4.tit.3.

Dolo

Dolo & contumacia.lib.2.tit.6.
Decimis,primitijs,& oblationibus. lib.3.tit.13.
Deſponſatione impuberum. lib.4.tit.2.
Electione & electi poteſtate lib. 1.tit.6.
Exceptionibus. lib.2.tit.2.
Eo qui mittitur in poſſeſſionem cauſa rei ſeruandę. lib. 2.tit.7.
Exceſſibus prælatorum in ſubditos.lib.5. tit.5.
Filijs presbyterorum ordinandis,vel non.lib.1.tit.10.
Foro competenti.lib.2.tit.2.
His,quæ vi,metusúe cauſa fiunt. lib.1.tit.20.
Hæreticis,& Manichæis,& eorum ſeruis.lib.5.tit.2.
Homicidio voluntario,vel caſuali.lib.5.tit.4.
Iudicijs.lib.2.tit.1.
Iuramento calumniæ. lib.2.tit.4.
Iureiurando.lib.2.tit.11.
Inſtitutionibus.lib.3.tit.6.
Iure patronatus.lib.3. tit.7.
Immunitate eccleſiarum,cœmeteriorum,& rerum ad eas pertinentium. lib.3.tit.20.
Iniurijs & damno dato.lib.5. tit.7.
Litis conteſtatione.lib. 2.tit.3.
Maioritate & obedientia. lib.1.tit.17.
Ne ſede vacante aliquid innouetur.lib.3.tit.8.
Ne clerici, vel monachi negotijs ſecularibus ſe immiſceant.lib.4. tit.21.
Officio vicarij.lib.1.tit.12.
Officio & poteſtate iudicis delegati.lib. 1.tit.14.
Officio legati.lib.1.tit.15.
Officio iudicis ordinarij. lib.1.tit.16.
Poſtulatione prælatorum. lib.1. tit.5.
Pactis.lib.1.tit.18.
Procuratoribus.lib.1.tit.19.
Præſcriptionibus.lib.2. tit.13.
Præbendis & dignitatibus.lib. 3.tit.4.
Priuilegijs,& exceſſibus priuilegiatorum.lib.5.tit.6.
Pœnis.lib.5.tit.8.
Pœnitentijs & remiſſionibus.lib.5.tit.9.

Reſcriptis.lib.1.tit.3.
Renunciationibus. lib.1.tit.7.
Reſtitutione in integrum.lib.1.tit.21.
Reſtitutione ſpoliatorum.lib.2.tit.5.
Rebus eccleſiæ non alienandis.lib.3.tit.9.
Regularibus & trãſeuntibus ad religionem. lib.3.tit.14.
Reliquijs & ueneratione ſanctorum.lib.3.tit.19.
Regulis iuris.lib.5.tit.12.
Summa Trinitate & fide catholica.lib.1.tit.1.
Supplenda negligentia prælatorum.lib.1.tit.8.
Sententia & re iudicata.lib.2.tit.14.
Statu monachorum regularium.lib.3.tit.16.
Sponſalibus & matrimonijs.lib.3.tit.1.
Schiſmaticis.lib.1.tit.3.
Sententia excommunicationis, ſuſpenſionis,interdicti, & ſolutionis.lib.5.tit.10.
Temporibus ordinum,& qualitatibus ordinandorum.libro 1,tit.9.
Teſtibus,& atteſtationibus. lib.2.tit.10.
Teſtamentis,& vltimis uoluntatibus.lib.3.tit.11.
Vt lite pendente nihil innouetur.lib.2.tit.8.
Vita & honeſtate clericorum.lib.3.tit.1.
Voto & voti redemptione.lib.3.tit.15.
Verborum ſignificatione. lib.5.tit.11.

Nota quòd in libris Sexti Decretalium ſunt tituli ſiue rubricæ 72.In primo libro 21. In ſecundo 15. In tertio 19.In quarto 3.In quinto 12.

SEquuntur tituli ſiue rubricæ Clementinarum , ut in libris earum conſequenter poſiti ſunt,ordine alphabeti non inſpecto.

TITVLI PRIMI LIBRI. CLEMENTINARVM.

DE ſumma Trinitate & fide catholica.
De reſcriptis.
De electione & electi poteſtate.
De renunciationibus.
De ſupplenda negligentia prælatorum.

De ætate & qualitate &c.
De officio vicarij.
De officio & poteſtate iudicis delegati.
De officio iudicis ordinarij.
De procuratoribus.
De in integrum reſtitutione.

TITVLI SECVN. LIB. CLEMENTINARVM.

DE iudicijs.
De foro competenti.
De cauſa poſſeſſionis & proprietatis.
De dolo & contumacia.
Vt lite pendente nihil innouetur.
De ſequeſtratione poſſeſſionum, & fructuum.
De probationibus.
De iureiurando.
De exceptionibus.
De ſententia & re iudicata.
De appellationibus, recuſationibus, & relationibus.

TITVLI TERTII LIBRI.

DE uita & honeſtate clericorum.
De præbendis & dignitatibus.
De conceſſione prębendę uel eccleſię non uacãtis.
De rebus eccleſiæ non alienandis.
De rerum permutatione.
De teſtamentis, & ultimis uoluntatibus.
De ſepulturis.
De decimis, primitijs, & oblationibus.
De regularibus, & tranſeuntibus ad religionem.
De ſtatu monachorum, & canonicorum.
De religioſis domibus ut epiſcopo ſint ſubiectæ.
De iure patronatus.
De cenſibus, exactionibus, & procurationibus.
De celebratione miſſarum & ſacramento Euchariſtiæ, & diuinis officijs.
De reliquijs, & ueneratione ſanctorum.
De immunitate eccleſiarum, cœmeteriorum, & re-
rum

rum ad eas pertinentium.

TITVLI QVARTI LIBRI.

DE conſanguinitate & affinitate.

TITVLI QVINTI LIBRI.

DE magiſtris, & ne aliquid exigatur pro licentia docendi.
De Iudæis & Sarracenis & eorum ſeruis.
De homicidio voluntario vel caſuali.
De exceſſibus prælatorum in ſubditos.
De priuilegijs & exceſſibus priuilegiatorum.
De pœnitentijs & remiſſionibus.
De ſententia excommunicationis, ſuſpenſionis, interdicti, & ſolutionis.
De uerborum ſignificatione.

POſitis titulis quinque librorum Clementinarũ, prout communiter ponuntur in libris non inſpecto alphabeti ordine, ponuntur ijdem tituli, ſiue rubricæ prefatorum librorum Clementinarum, ſecundũ ordinem alphabeti, vt à lectoribus citius inueniri valeant.

TITVLI SIVE RVBRICAE LIBRI CLEMENTINARVM.

APpellationibus, recuſationibus, & relationibus. lib.2. titulo vndecimo.
Cauſa poſſeſſionis, & proprietatis.lib.2.tit.3.
Cõceſſione præbẽdæ, vel eccleſiæ nõ vacantis.lib.3.tit.3.
Cenſibus, exactionibus, & procurationibus.lib.3. tit.13.
Celebratione miſſarum, & ſacramento euchariſtiæ, & diuinis officijs.lib.3.tit.14.
Conſanguinitate & affinitate.lib.4.tit.1.
Dolo & contumacia.lib. 2. tit.3.
Decimis, primitijs, & oblationibus lib.3.tit.8.
Electione & electi poteſtate. lib.1.tit.3.
Aetate & qualitate in ordine præficiendorum.lib.1.tit.8.
Exceptionibus. lib.2.tit.9.
Exceptionibus prælatorum in ſubditos.lib.5.tit.4.

Foro

o competenti.lib.2.tit.2.
micidio voluntario vel caſuali.lib.5.tit.3.
ntegrum reſtitutione.lib.1.tit.11.
icijs. lib.2.tit.1.
eiurando. lib.2.tit.8.
e patronatus. lib.3.tit.12.
munitate eccleſiarum,cœmeteriorum,& rerum ad eas pertinentium.lib.3. tit.16.
dæis,& Sarracenis,& eorum ſeruis.lib.5.tit.2.
agiſtris, & ne aliquid exigatur pro licentia docendi. lib.5. tit. 1.
Officio vicarij.lib.1.tit.7.
fficio & poteſtate iudicis delegati. lib.1.tit.8.
fficio iudicis ordinarij. lib.1.tit.8.
Procuratoribus. lib.1.tit.10.
robationibus. lib.2.tit.7.
ræbendis,& dignitatibus.lib.3.tit.2.
riuilegijs & exceſſibus priuilegiatorum.lib.5.tit.5.
œnitentijs & remiſſionibus. lib.5.tit.6.
Reſcriptis.lib.1.tit.2.
enuntiationibus.lib.1.tit.2.
Rebus eccleſiæ non alienandis.lib.3.tit.4.
Rerum permutatione.lib.3.tit.5.
Regularibus & tranſeuntibus ad religionem.lib.3.tit.11.
Religioſis domibus,vt epiſcopo ſint ſubiectę.lib.3.tit.10.
Reliquijs & veneratione ſanctorum. lib.3.tit.15.
Summa trinitate & fide catholica.lib.1.tit.1.
Supplenda negligentia prælatorum.lib.1.tit.5.
Sequeſtratione poſſeſſionum & fructuum.lib.2.tit.6.
Sententia & re iudicata. lib.2.tit.10.
Sepulturis.lib.3. tit.7.
Statu monachorũ & canonicorũ regularium.lib.3.tit.10.
Sententia excommunicationis,ſuſpenſionis & interdicti, & ſolutionis. lib.5.tit.7.
Teſtamentis & vltimis voluntatibus.lib.3.tit.4.
Vt lite pendente nihil innouetur.lib.2.tit.5.
Vita & honeſtate clericorum. lib.3.tit.1.
Verborum ſignifica.lib.5.tit.8.

D Not.

Not. quòd in libris Clemen. & Decretalium ſunt tituli ſiue rubricæ 42. In primo lib. 11. In ſecundo 11. In tertio 16. in quarto 1. In quinto 3.

Collige per verſus quid vult diſtinctio quæuis.
Vt videat quiſquis diuinum ius hominiſque.
Vtque ſciat, per quæ conſiſtunt iura Quiritum.
Et cur dicatur res eccleſiaſtica canon.
Regum cur fuerint à primo condita iura.
Nec liceat cuiquam ius naturale mouere.
Hæc mala peccati diſtinguit iudificati.
Ex hac cognoſcens, qui leges compoſuerunt
Re qua ius nature à conſuetudine differt.
Vt naturali cedant, quæ conſtituuntur.
Sic legi regum, lex prȩualete ccleſiarum.
Mandato iuris & legum vincitur vſus.
Omnia iuſtitiȩ diſcretio prouida penſat.
Non diſpenſatur vbi naturale patet ius.
Si nec agas leuiter, quòd quis vitet grauiora.
Tempus in hac diſce, quo canon cœperit eſſe.
Reſpicias quot erant, & eos, qui conſtituerunt:
Actor ſit Papa, ſi concilium celebrandum.
Dicitur hic, quod bis ſynodus celebratur in anno.
Hæc monſtrat, quid Decretalis epiſtola poſſit.
Tantò quis valeat, quò quis rationibus inſtat.
Summos ſeu minimos, recitans locat inferiores.
Iſta locum diſtinguit, & ordinat eccleſiarum.
Conſecrat hæc omnes maiores, ſiue minores.
Diſcutit iſta genus, patriam, vitamque ſacrandi.
Hæc dat cuique ſuum, veniale ex crimine diſtans.
Sit poſt baptiſma contentus coniuge ſola.
Hac Auguſtinus nubentis vota requirit.
Iſta ſacratorum contractum damnat & odit.
Hoc locus, & cauſa, tempus, perſona notantur.
Contradicit & hæc per concilium Manichæis.
Tangit & hæc quæ contineant offerre volentes.
Inſtruit hæc, leuita minor quòd contineat ſe.
Ordo ſacer non detur ei, ſi quis bigamus ſit.
Fœmina pontifici, perſona domeſtica non ſit.

Iſta

Iſta docet præſul,quòd debet ſobrius eſſe.
Adſtruit hæc prudens,quòd debeat eſſe ſacrandus.
Hæc prohibet legere hæc gentilia metra ſatyræ.
Scripturas ſacras ſacrandus ſcire iubetur.
Admonet hæc illum,qui non extrinſeca nouit.
Niſi ſit ornatus, hic non admittitur ipſe.
Conuenit eſſe modum greſſus, verbiq́ue,cibiq́ue.
Tutius eſt ipſi,ſi ſit cunctis bonus hoſpes.
In factis,verbis,hunc condecet eſſe pudicum.
Gloria pontificis eſt; vt procul ingluuies ſit.
Expedit ut non ſit percuſſor quiſque ſacerdos.
Reſpuit hæc hominem diſtinctio litigioſum.
Mittit in interitum cupidos,hęc fœnus abhorrens.
Abijcitur ſacrandus in hac ſi ſit neophytus.
Non uenit ad clerum, qui corpus habet uitioſum.
Iudicat hęc primò grauiter, ſed poſt moderatur.
Sacrari vetat hæc omnes, quos curia ſtringit.
Prępoſitus primò datur hic præpoſterus ordo.
Idcirco vetat hos:quia ſępius hi repetuntur.
Reijcit hæc ſeruos ſine libertate ſacrandos.
Eijcit abſciſſos, & corporibus vitiatos.
Condemnatur in hac generatio præsbyterorum.
Hic baptizatus prohibetur ſi fuit ęger.
Hæc vetat abbate monachos nolente ſacrari.
Officium negat hæc niſi ſit bene quiſque probatus,
Nullus erit præſul,niſi quem ſacer ordo decorat.
Indigni laici iubet hęc ne pontifices ſint.
Clerus,plebs,princeps:hic eligit,hæc petit,hic vult.
Vſurpans laicus id, vt eligat,audiat iſtam.
Sed docet hæc per quid tribuatur præſulis ordo.
Cùm diſſentio ſit,à pluribus ædita ſtabunt.
Vt ſacretur ab omnibus archiepiſcopus,hæc vult,
Inſtituique iubet à præſide præsbyteros hæc.
Vult hæc ſacrari,ſi cui dubius fuit ordo.
Si vult hoc pręſul lectores conſecrat abbas.
Eccleſię titulo,vt carens non promoueatur.
Reſpice dicta patrum ne promoueas alienum.
Abnuit hæc recipi, cui dimiſſoria non eſt.

Tutè ſuſceperis,quem ſic formata tuetur.
Punit maiores dum promouet inferiores.
Diſtinguit tempus hæc in quo promoueantur.
Tempora diſtinguit,& in his ieiunia ponit.
Rectos indicat hæc modulos interſtitiorum.
Iſta dat annorum numerum quo promoueantur.
A quibus ipſa patris electio debeat eſſe.
Sed loca pontificis docet hæc & præsbiterorum.
Crimine quo careat ſacrandus in hac replicatur.
Hæc dat pauperibus,lapſoſque docet reparare.
Vt nec conſenſum det peccatis alienis.
Sollicitus ſit epiſcopus oppreſſos releuare.
Congruit, vt præſul primùm ferat hoſpiti curam.
Incautum largum uetat hæc:venantibus obſtat.
Hac datur impenſa viduas inopeſque tueri.
Reſpuitur clerus ſi non pius aut cupidus ſit.
Iſtic ſit regula hæc,& quòd bene propoſitus ſit.
Ex hac ſacrari prohibentur litigioſi.
Tutius ante petat,niſi ſit ſatis eccleſiæ res.
Hæc plus corde probat domino, quàm voce canendum.
Hæc dat obedire maioribus inferiores.
Non negat iſta ſuas mandare vices Patriarcham.
Sed non omninò vetat iſta tacere minores.
Vt ſeculi princeps non ordinet eccleſiæ res.
Vrbs non ſignatos apices non vult neque mittit.
Eſt ius muniri peregrinum quinque ſigillis.
Vniuerſalem nullum finit iſta vocari.
Iſta uetat,ne qui celebrent niſi pallia dentur.
Moribus indecori,non pallio ſunt decorandi.
Abſit vt vna duos habeat prouincia patres.
Senſum verſibus ijs,dat cauſæ quæſtio quæuis.
Damnat ementes ſpiritualia gratia Chriſti.
Ingreſſum vendens vel emens perit eccleſiarum.
Si pro præbendis dederis quid,Simon haberis.
Criminis ignorans fiet reus ille paterni.
Eccleſiam reddit iſta uix,quòd ordine præſtet.
Rurſus promotos abſcidit ius promouendos.
Eccleſiæ pax plena ſibi clerique negatur.
Cauſa patens cùm ſit cunctis non quæritur ordo.

Ad

Ad Ius uel.ſynodum nullus trahat expoliatum.
Vim talem ſubeat,qualem feciſſe volebat.
Ad teſteſque duos præſul conuincitur aptos.
Si cadit accuſans,non cogitur reus vltra.
Reſpuitur iure vox dilatoria ſi ſit.
Vir bonus accuſat quemuis,licet inferior ſit.
Mandato legis datur accuſatio ſcriptis.
Quod plenè reſtitui debeat, ius edocet omne.
Vtitur indiciis quando fuit expoliatus.
Apertè tractetur quamuis inducia detur.
Reſtat vt infamis,& homo,ſine lege tacens ſit.
Vox inimica domeſtica non obeſt alieno.
Mitti uel duci non debet ad exteriores.
Liber ab hac non ſtat ſimul quem ſua culpa remordet.
Iudex auditor non fiat præſulis vnus.
Iudicio nullus vnquam damnabitur abſens.
Exigitur ne quis in quo cadit hoc repetatur.
Torquet in actorem ſibi uox obiecta reatum.
Omnis anathema nec agat,nec teſtificetur.
Ritè tacet quiuis minor illum ſi tenet ętas.
Dum nequis agere,nequeas teſtificari.
Ius ſtatuit,ne ſit quis vnquam teſtis & actor.
Nunquam damnetur quis cùm non poſſit adeſſe.
Dat ius quod quis agat pro ſe ciuilia tantum.
Mittit famoſum neglecta probatio flagris.
Eſt accuſandus ſemel & bis:terque uocandus.
Nemo procuret crimen,ciuilia curet.
Regula iuris habet, vt ſynodalia fiant.
Re uera malus eſt,mala cuius qui malè pandit.
Aut caput,aut lingua delatori capuletur.
Omnes infames taceant,aut crimine tanti.
Præſulis obiecta,niſi uera proles reprobaris.
Iudicium expetere nunquam debes alienum.
Alter adeſſe poteſt,ſi ſit prouincia diſcors.
Si cadit accuſans,non cogetur reus ultra.
Eſt qui dum uiuit, nemo ſibi ſubſtituendus.
Tutus ſemper erit hic qui ſe dante recepit.
Dat ius ne ſtatuat,ſucceſſorem ſibi præſul.

Nullus amicorum mihi proſit ut eligar unus.
Electus cùm ſim,præſtatur cautio damni.
Eſt ſecum ſtandum,ſententia ni vetat ipſum.
Ordinis eſt,ne quis vnquam redeat ſine ſcriptis.
Si quis anathema ſtatuit,virtute carebit.
Iudicis,& alterius nullus eſt ordo petendus.
Curent primates bene ſua non aliena.
Non dubites dotem,cum baſilica retinendam.
Ordinet & ſeruans,expendet,non alienet.
Nil præter quæ duos, præſumat ſumere ſoldos.
Iudicet vt laicus,clerum non attrahat vllus.
Iudicium ſecli,ſequitur ſuſpenſio cleri.
Seu bona ſeu mala ſit ſententia,dico tenendam.
Dico quòd proprium,poterit quid clerus habere.
Eccleſiæ ſi res uendis,vel emis ſibi reddas.
Si dare uis & des,dare non potes eccleſiæ res.
Ex re communi,quæſitis vtimur æquè.
Si fortaſſe voles teſtari,de proprio des.
Eccleſiæ baptiſmali,dandæ decimæ ſunt.
Tempora longa trahunt,ius funeris & decimarum.
Ius eſt,ne quis plus repetat,quàm debeat alter.
Non niſi ciuili re,frater teſtis habetur.
Tale quid exercens,non debet clericus eſſe.
Si tulerit plus quàm dederit,iam fœnus habetur.
Ex male quęſitis,eleemoſyna non ſit egenis.
Si malè parta tenet,dignè non pœnitet vllus.
Iniuria non pœna datur,cùm pœna notatur.
Nec retinere licet,quæ ſunt promiſſa patrono.
Solum voce nequit condemnari mulieris.
Tali die domini,placitum non debet haberi.
Atque probatur,in hac probatio danda neganti.
Nec confeſſio ſit,nec iuramenta coacta.
Tollere non poterit,quem confert ſolus honorem.
In grauibus ſi ſit deuictus,deijciatur.
Dantur in hac monachi,paſtores eccleſiarum.
Abbas eccleſiam,præſul debet dare curam.
Hic legitur quod ius,& rem præſcriptio tollit.
Quadragenis domibus,præſcriptio religioſis.

Tales

Tales ſi teneant ius,non tamen ergo gubernent.
Vſurpans ſine iudicio rem, decidet à re.
Reſpuit à laicis ius eccleſias retineri.
Quæritur an liceat,cordis dimittere votum.
Vt ſua Gonſaldus teneat,quæ dederat æger.
Omne monaſterio remanebit,nec redit ille.
Dum redit illicitè,quæ contulit illa manebunt.
Terminat hæc apud alumnum ſynodale ſtatutum.
Vt non Abbates,à præſule conſtituantur.
Vt præſul clerum non impediat monachandum.
Ipſo nolente,tamen non ſuſcipit alter.
Sed iam canonicos, canon prohibet monachari.
Quem pater offert,ſi placèt exit,cùm ſit adultus.
Viſam mox ueſtem,ſi non pater abdicat,hic ſtet.
Offert inuitum,nec ſeruat religionem.
Et ſi fortè placet,monacho tranſire licebit.
Prima ſi ex titulo:ſit commendata ſecunda.
Eccleſiam renui,uetat hęc,aliaque cupiri.
Tertia ne liceat tractare negotia ſecli.
In clara veſte prohibetur clericus eſſe.
Examen proprium fugiens,ſine ſpe graduum ſit.
Iuramenta licet homini dare quando neceſſe.
Si ſic eſſe putat,vt ait,non peierat ipſe.
Taliter exemplo,quò obediat iſte probatur.
Vota promiſſa mutentur turpia ſi ſint.
Si periurare cogis,periurus haberis.
Ex iuſta cauſa multis licet arma mouere.
Fit bellum iuſtum,ſi pro rebus repetendis.
Fas eſt quando quidem ſocio ſuccurritur armis.
Inferrique docet vindictam quæſtio quarta.
Cum ſit ad hoc poſitus,vt puniat ille meretur.
Iura iubent homines peruerſos ad bona cogi.
Eccleſiæ rebus ſunt hęretici ſpoliandi.
Tandem de clero nulli licet arma mouere.
Si quis es hęreticus,tua ſit ſententia nulla.
Interdum mali poſt mortem corripiuntur.
Crimine prædonum non damnetur domus eius.
Tuta ſit eccleſia,quàm lex priuata tuetur.

Et ſi ſubſequitur lex altera,derogat illi.
Mentem diuinam rimantes,ſortilegi ſunt.
Vita non viuunt,qui peccant iſta tenentes.
Nomina materiam, quæ per primordia ſumpſit.
In quatuor diſces iſta ſi forte requiris.
Tales,ni ceſſent,communio tollitur ipſis.
Vinctum pontificis,non ſolues tu moriturum.
Morte facit pœnas,noli proponere quantum.
Si ſit ſolenne,dirimit connubia uotum.
Sponſa ligat ſponſum,propriè non eſt tamen uxor.
Soluit diſparitas cultus connubia quęque.
Iungitur hic alij ſi reſpuit illa manere.
Teſtatur bigamum ſacer Auguſtinus eundem.
Viros coniugij, perſonæ diſſipat error.
Tantum conditio poterit, ſi uilior erit.
Nam contracta prius non ſoluit fœdera,ſed poſt.
Parui contrahere nequeunt ſponſalia iure.
Spiritalis naturali non ſocietur.
Vxoriſque ſuæ cognatis non ſocietur
Mandatur clandeſtina ne connubia fiant.
Pollutam vetat,hæc in mortem fraude parentem.
Si datur inuita, poſt quando placet redit illam.
Si nulli nubat, niſi patris ſponſio fiat.
Ducere lex prohibet in coniugio meretrices.
Obſtat coniugio ſacro complenda libido.
Cum liber ſit animus,non ſpondeat hanc pater eius.
Tangere ne liceat aliam,quàm ſtirps ſibi fiat.
Re uera ſine mente caro nunquam uiolatur.
In ſimili lapſu, non hanc dimittet adulter.
Nullam,dum uiuit hæc, hic pro coniuge ducat.
Alter non peccet,quo damnetur minus alter.
Frigidus eſt,alij tunc non ſociabitur vlli.
Vir non abijciat ſine iudicio mulierem.
Tertia ſi credis, purgat confeſſio crimen.
Purgat ſecretum cordis contritio crimen:
Et profecta ſemel,dilectio non cadit unquam.
Nemo ſemel ſi pœnituit,bene pœnitet ultra.
Iſta probat dimiſſa ſemel peccata teneri.

Magna

Magna cautela, quiuis penſare tenetur.
Debeat eſſe gemens,& qualis uulnera purgans,
Omnes baptiſmi maculas, quo tegere poſſit.
Dum tamen in uita,poſt mortem ducere uitam.
Vt vir non oret,uxor ſi debita quærit.
Mens utriuſque niſi ſit, non bene continet alter.
Tuta manet,uiuente uiro, quæ neſcia nupſit.
Vult Leo,ſi uenit hic, redit hæc, retinensq́ue priorem.
Cognatam propriam,nemo pro coniuge ducat.
Omnes vxoris conſanguineos reprobabis.
Nunc ſeptenorum graduum diſtinguitur ordo.
Vtque ſtatus hominis, ſic eſt generatio quarta.
Truncus ponitur hic cum ramis,ut docet author.
In teſtes recipi,monſtrat tibi ſexta parentes.
Tangitur hic,quòd non inceſtu gignitur hæres.
Vtitur hæc,in quo diſpenſandum licitum ſit.
Aut ſi fraus ſubeat,cogetur illa reuerti.
Suſceptam ſobolem,uetat affini ſociandam.
Tunc raptus fiet,cum ui deducitur illa.
Coniungetur ei purgatio crimine raptus.
Conſecrat eccleſias domini diſtinctio prima.
Panis ſacrati fert ſacramenta ſecunda.
Tertia dat ferias,nobis ieiunia ſubdit.
Baptiſmaque docet tempus diſtinctio quarta.
Confirmat ſacrat, officijs ieiunia laudat.
Pneumate donato,concludit fine beato.

Explicit Decretum verſificatum.

Sed quia Decreti rubricas nimis eſſet faſtidioſum enu merare,propter maximam multitudinem:ne tamen natu ram eius prætercam, uerſus ſubiunxi totam materiã Decreti ſignificantes in genere de qualibet diſtinctione, & omnibus quæſtionibus cunctarum cauſarum.

Liber Dectetorum diſtnctus eſt in tres partes:Quarũ prima uocatũ diſtinctiones, & huiuſmodi ſint cẽtũ & vna.In primis duabus diſtinctionibus,tractat magiſter Gratianus de iure,ponendo iuris diuiſionẽ,ſub diuiſiones, & diuerſarum ſpecierũ differentias & conuenientias.In tertia,quid ſit canon, quid priuilegiũ,& quid officium

officium legum. In quarta, quare leges factæ ſunt, & quales eſſe debeant, & quando ex eis, vel ſecundum eas ſit iudicandum, ac de Quadrageſimali obſeruatione. In quinta, de muliere enixa vel menſtruoſa. n ſexta, de multiplici genere illuſionum. In ſeptima, de cõditorib. legum. In viij. quòd ueritati & rationi ſit conſuetudo poſtponẽda. In ix. quòd tribunalia regum ſacerdotali ſunt poteſtati ſubdita: & quòd pontifices & reges ſeſe indigent. In x. quibus legibus Imperatorum ſit obtemperandũ, & quòd mendacia ſcriptorum non ſunt admiſſa canonibus, & ſi quando inueniantur, ſunt corrigenda in opuſculis tractatuum. In xj. quòd vſus & conſuetudo legem & canonem non vincant: & quæ con. ob. In xij. de cõſuetudine & more: & quem quiſque modum pſallendi debet tenere. In xiij. quòd minus malum eſt eligendum. In xiiij. quòd nõ ſunt aliqua committenda delicta à nobis, ne alij grauiora committant, & quæ conſcientias valeant temperare. In xv. diſtinctione, quo tempore generalia concilia cœperunt: & quorum patrum recipiuntur opuſcula. In xvi. diſtinctione, qui ſynodi vel concilia roborentur authoritate Romani pontificis. In xvij. quòd abſque authoritate Romani põtificis ſynodus nõ debet congregari. In xviij. de pœna eorum, qui ſynodo adeſſe contemnunt de authoritate Romanę ſedis. In xix. de authoritate Decretalium epiſtolarum & apoſtolicarum ſanctionum. In xx. diſtinctione magiſter incipit agere de miniſtris eccleſiæ. In 21. de diuerſis ordinibus & gradibus miniſtrorum. In xxij. de dignitate Romanæ eccleſię & quorundam librorum. In xxiij. de ordine miniſtrorum, incipiens à Romano Põtifice, deſcendendo per ſingulos gradus uſque ad oſtiarium. In xxiiij. de examinatione ordinandorũ. In xxv. de officijs clericorum: incipiens ab oſtiario, & aſcendendo vſque ad epiſcopalem dignitatem, ſcilicet archiprimicerij & theſaurarij, circa medium illius diſtinctionis. Nunc autem magiſter Gratianus incipit declarare illas xx. pœnas, & peccata regulæ apoſtolicæ, quas enumerat Apoſtolus in epiſtola ad Titum, & ad Timotheum. Et proſequitur in eadem diſtinctione. Oportet Epiſcopum & quemlibet

libet ad ſacros ordines promouendum eſſe ſine crimine, ſupple notabili. In xxvj. magiſter determinat de illa clauſula regulę apoſtolicæ prædictæ; vnius vxoris virum continuando, deinceps de continentia clericorum vſque ad triceſimamquartam diſtinctionem. In xxxv. determinat illam clauſulam regulæ apoſtolicæ, ſobrium: cuius tamen partem reſeruat, vſque ad xliiii. diſtin. In xxxvi. diſtin. prudentem. & illam proſequitur in tribus diſtintionibus immediatè ſequētibus. In xl. & xlj. diſtin. illud, ornatum doctorem. In xlij. illud hoſpitalem. In xliii. pudicum & doctorem. In xliiij. illud, non vinolentum. quod eſt pars illius quod dictum eſt ſuperius, diſtin. xxxv. ſobriū. In xlv. illud, non percuſſorem. In xlvj. illud, nōn eſſe litigioſum. In xlvij. illud, non cupidum, domus ſuæ bene prępoſitū. In xlviij. illud, non Neophytum. In xlix. magiſter breuiter recapitulat præcepta regulæ apoſtolicę prædictę. In l. magiſter agit de lapſu & reparatione clericorum. In lj. de curialibus ordinandis vel non. In lij. de præpoſteratione ſacrorum ordinum. In liij. de curis annexis recipiendis in clericum vel monaſterium. In liiij. de ſeruis & manumiſſis. In lv. de corpore vitiatis, bigamis, illiteratis, publicè pœnitentibus ordinandis vel nō. In lvj. de filijs presbyterorum, & natis de fornicatione & adulterio. In lvij. de baptizatis in ægritudine non ordinandis. In lviij. de monachis non ordinandis ſine licentia ſui abbatis. In lix. de laicis literatis non ſubitò ordinandis. In lx. de electione perſonarum eccleſiæ. & in tribus ſequentibus. In lxiiij. & lxv. de conſecratione epiſcopi. In lxj. de promotione archiepiſcopi. In lxvij. de ordinatione presbyterorum. In lxviij. de ordinatione non iteranda, & de coepiſcopis. In lxix. de non ordinatis ne in eccleſia miniſtrent. In lxx. ne aliquis ordinetur ſine tit. In lxxj. ne aliquis ordinetur à non ſuo epiſcopo. In lxxij. ne aliquis ignotus ſine literis commendatitijs recipiatur. In lxxiij. qualiter commendatoria, vel dimiſſoria, vel formata ſit facienda. In lxxiiij. de clericis inuitis non ordinandis. In lxxv. de tempore & die conſecrationis epiſcoporū, necnon de temporibus ordinandorum aliorum clericorum. In lxxvj. de ieiunijs &

quatuor

quatuor temporibus.In lxxvii.& lxxviii. de ætate ordinandorum. In lxxix. repetit de ordinatione ſummi pontificis.In lxxx.in quibus locis ſunt ordinãdi epiſcopi, vel archiepiſcopi.In lxxxi.& aliis ſequentibus repetit quædã de pręceptis regulæ apoſtolicę, & maximè de cõtinentia clericorum.In xc.de licitis & honeſtis operibus clericorum.In xci.de modo cantandi in eccleſia, & electi poteſtate. In xcii.de obedientia minorum erga maiores. In xciii.de legato Romani pontificis,& præſentationibus Archidiaconorum. In xciiii. de exceſſibus præsbiterorum & epiſcoporum.In xcv.& xcvi. de diſtinctis poteſtatibus ſecularibus & eccleſiaſticis. In xcvii. repetit de ignotis non ordinandis. In xcviii.& aliis ſequentibus tractat,de authoritate Archiepiſcoporum & Primatum,& vſu pallii.In vltima diſtinctione dicitur de una prouincia, ne in duas partes diuidatur ſine principis authoritate.

SEcunda pars Decreti dicitur cauſæ:eò ꝙ diſtincta ſit per cauſas xxxvi.In ſingulis aũt cauſis apponit magiſter Gratian.plures qõnes, in qualibet illarũ allegãs pro vtraq; parte.tandẽ definitiuã ſentẽtiam ſubiungẽs:vt per hoc rõnes certorũ iudiciorũ inſtruat.In prima igitur cã dicit de ſimoniacis,quæ continet in ſe vii. qõnes In prima quærit emere ſpiritualia an ſit peccatum.Sol.ſic. In ſecunda quæritur, vtrum pro ingreſſu eccleſiæ vel monaſterii ſit pecunia exigenda vel perſoluenda.Sol.non,& huiuſmodi negatiua eſt vera. In tertia quæritur, vtrum ſtipendia eccleſiæ emere ſit ſimonia. Sol. ſic. In quarta, vtrum ille ſit reus criminis, cuius pater illo ignorante ſimoniam commiſit. Sol. ignorantia facti. non iuris excuſat eum.In v.vtrum liceat ea retinere, quæ pater filio ſimoniacè acquiſiuit.Solutio de rigore iuris non: ſed de miſericordia ſecus eſt. In vi. vtrum ordinati à ſimoniacis ignoranter ſint abiiciendi uel non. Solu. probata iuxta ignorantiam miſericorditer tolerantur. In vii. vtrum renuntians hæreſi ſit recipiendus in dignitate epiſcopali. Solutio, de iuris rigore deponitur: ſed ex diſpenſatione ſuſtinetur.Secunda cauſa,& quatuor quę ſequuntur agũt ordine iudiciario,in qua ſunt octo quæſtiones. In prima quæ-

quæritur, vtrum in manifeſtis ſit ordo iudiciarius requirendus.Sol.ſic,niſi ſit notoria.cap.de manifeſta. In ſecunda vtrum ſpoliatus ab aliquo ſit iudicandus. Sol.non ante reſtitutionem c.nullus.In tertia qua pœna ſunt feriendi, qui in accuſatione defecerint. Sol. talionis calumniator.e.cau. & q. In quarta ſi accuſatore deficiente reus ſit cogendus ad purgationem. Sol. non,niſi infamia publica laboret,vt hic per totum. In v.an duorum teſtimonio epiſcopus ſit condemnandus.Solu.ſic.ca.presbyter.In vi.quo remedio cauſæ ſubueniatur, vel cauſa ſubleuetur. Solu. per appellationem ante ſententiam, vel poſt. ca.biduum. In vii.an laici ad accuſationem clericorum ſint recipiendi.Solu.de iure antiquo ſic:de nouo non. In viii. qualiter accuſatio debet fieri. Solu. in ſcripto.c.in agendo ſi bellum. Tertia cauſa habet xi. quæſtiones. In i.quæritur,an reſtitutio ſit fienda quibuſlibet ſpoliatis. Solu. ſic,niſi in iſtis caſibus,infamatus,apoſtaticus, iuſtè ſpoliatus. Præciſus,cum ſuſpecto non reſtituuntur.ca.patet.In ii.de induciis,quo ſpatio ſint dandæ:an poſt reſtiitutonem tantũ & an poſt uocationẽ ad cauſam quibuſlibet concedendæ ſint. Sol.ad arbitrium iudicis. In iii.quo ſpatio menſium ſint induciæ cõcedendæ. Sol.ad arbitrium iudicis. In iiii. utrum infames ſint recipiendi ad accuſationem. Sol.non niſi contra conſimiles.In v.an teſtes de domo accuſatorũ ſint producendi,uel inimicorum uox ſit audienda. Solu. inimici minimè:nec etiam domeſtici, quibus imperamus poſſunt.In vi.an extra prouinciam reus ſit producendus. Sol. non, niſi per appellationem. In vii. an ſit audienda eius ſententia, quem cum reo par inficit malitia. Sol. ſic, quandiu tollatur ab eccleſia. In viii.an epiſcopus ab uno poſſit iudicari. Solut. non, niſi ſeptem epiſcopis reſeruata ſententia ſummo Pontifici.In ix. an abſens aliquis ſit accuſandus.Sol.niſi ſit abſens pro contumacia.In x.vtrũ deficientes uno caſu ſint admittendi ad conſequẽtia. Sol. ſic. c. placuit. In xi. utrum accuſatus poſſit conuertere accuſationem.Solu.non, niſi maiori crimine. Quarta cauſa habet vi. quæſtiones. In prima quæritur, an in excommunicatione conſtitutus alium accuſare ualeat

leat? Sol.non. In ſecunda, an intra xiiii. annum poſſit quis teſtificari?Sol.nō.In tertia,an ab accuſatione prohibitus poſſit teſtis exiſtere?Sol.nō.cap.ſpatiū.In iiii.ūtrum idem poſſit accuſator, & teſtis exiſtere? Solu. non cap.j. & ii.In v.ſi ad cauſam vocatus nō venerit die ſtatuta, an ſit excommunicandus? Sol.ſic,niſi iuſtam cauſam abſentiæ probauerit.In vi.an calumniator in propria cauſa ſit audiendus? Solu. ſic, ſi cauſa non ſit criminalis. Quinta cauſa habet ſex quæſtiones. In j. quæritur qua pœna ſit puniendus,qui famoſum librum ſcripſit?Solutio,anathematizandus: niſi ſcripta probauerit.cap.quidam malis.In ſecunda,quoties ſit quis ad cauſam vocandus, antequam ſententiam excommunicationis accipiat? Solutio, non ſolum ſemel, ſed etiam bis vel ter. In tertia, an procurator cauſam alicuius agere valeat, qui per ſe tunc adeſſe non poteſt? Solutio,criminalem non, niſi ſit illuſtris perſona.cauſam verò iniuriarum, quilibet poteſt. capitulo epiſcopi. In quarta, an abſque ſynodali audientia epiſcopus ſit damnandus? Solut. non. In quinta,an ſit habendus inimicus,qui amicum accuſaturus eſt? Solut.non, ſi hoc agat ex ueritate. cap.illi qui. In vj.qua pœna ſit plectendus, qui non probat quod obijcit. Solu. talionis.cap. Epiphaniū.Sexta cauſa habet v.quæſtiones.In prima quæritur,an crimine irretiti, vel infamia notati ad huiuſmodi accuſationem ſint admittendi?Solu.non.cap.ſunt plurimi.In ij.ſi epiſcopus accuſationem in accuſantem vertere voluerit, vtrum ſimplici verbo eius ſit fides adhibenda? Solutio, non, abſque certa probatione. In tertia an liceat expetere iudicium archiepiſcopi alterius prouinciæ? Solutio, non,niſi in cauſa damnationis. In iiii. cuius iudicium ſit expetendum, cum epiſcopi prouinciæ in ſententia diſcordant? Sol. archiepiſcopi & coepiſcoporum vltimæ prouinciæ.cap.j. & ij.In v.an accuſatore deficiente reus ſit cogendus ad probationem? Solutio, non ſed ad purgationem ſi laborat infamia.c.actor.

Septima cauſa habet duas quæſtiones.In prima quæritur utrum viuente epiſcopo alius poſſit in eadem eccleſia ordinari? Sol.non,niſi transferatur vel cedat: præ infirmitate

firmitate tamē vel ſenectute datur ei coadiutor.cap.quā-uis iſte. In ij.vtrum iſti, qui deſerunt cauſa infirmitatis, valetudine recepta poſſint cathedram repetere ? Sol.non.

Octauā cauſa habet quinq; quæſtiones. In prima quæritur, an liceat epiſcopo ſucceſſorem eligere ? Sol. non. c.apoſtolica. In ſecunda an amicorum patrocinia debeāt in electione conualeſcere ? Sol. non. c. illud. In tertia an ſit ſimonia poſt electionem propter identitatem iuramentum præſtare? Sol.ſic,ſi pactum ſuper hoc preceſſit.c.talia.In iiij.an liceat clericis iudicia epiſcopi de crimine recuſare.Solutio non ante condemnationem.In v.an excuſatus coram apoſtolico, ſine eius literis debeat reuerti. Solutio,non.

Nona cauſa habet tres queſtiones.In prima quæritur, an ordinatus ab excommunicato ſit audiendus. Sol. non, niſi ignorauerit illum excommunicatum eſſe. cap.ab excommunicatis.In ſecundo an liceat epiſcopo vel archiepiſcopo alterius clericos ordinare. Solutio,non,ſine literis dimiſſorijs ſui epiſcopi. In tertia an liceat archiepiſcopos ſubditos ſuffraganei ſui damnare vel abſoluere. ſol. non, niſi negligens fuerit epiſcopus, vel ad eum appellatio deferatur, vel in caſu conſimili.

Decima cauſa habet tres quæſtiones. In prima quæritur, an eccleſia cum omni dote ad epiſcopum pertineat, aut ad eius ordinationem.ſol.ſic.c.regenda.e.q.In ſecunda an liceat epiſcopis res eccleſiæ diſtrahere. ſo. non. ca. præcauere.In tertio quod ſingulis eccleſijs nomine cathedratici liceat exigere. ſol. duos ſolidos. c.itē ſi quis.Vndecima cauſa habet tres quæſtiones. In prima queritur, an clericus ante ciuilem iudicem ſit trahendus. ſol. non. In ſecunda qua pœna ſit feriendus qui clericum ad ſecularem iudicem traxit. ſol. excōmunicationis. In tertia qua pœna ſit dignus,qui excommunicationem vel ſententiam epiſcopi non ſeruauerit.ſol. talis eſt puniendus depoſitione. Duodecima cauſa habet quinque quæſtiones. In prima quæritur an liceat clericis proprium habere. ſol. non regularibus.c.non dicatis.In ſecundo an liceat eis res eccleſiæ dare vel diſtribuere. ſol. non, niſi in caſibus à iure

conceſſis.xij.q.ij.ſine exceptione. In tertia an clerici acquiſita de rebus eccleſiæ poſſint relinquere quibus voluerint.ſol.non.niſi eccleſiæ. c.j.de teſta.requiſiſti.In quarta quibus poſſunt ea relinquere,quæ de ſuis & rebus eccleſiæ prouenerunt. ſol. partim eccleſiæ & partim hæredibus.xij.q.iiij.c.j. In v. an liceat clericis facere teſtamentum.ſol.ſic.de proprijs licet:de rebus autem eccleſiæ non. ij.q.v.ca.fixum.

Tredecima cauſa habet duas quęſtiones.In prima quæritur vtrũ decimæ ſint dandæ ratione territorij, vel perſonæ. ſol. ratione vtriuſque. xvj. q.j.quæſiſti. In ſecunda quæritur, an ius percipiendi decimas & funerandi tollatur præſcriptione temporis.ſol.ſic:quia tollitur ius percipiendi decimas.xvi.q.iii. ſi quis.& extra de præſcript. de quarta. Sed ius funerandi non tollitur præſcrip. vt iii.q. ii.§.non quæritur.Decimaquarta cauſa habet vi.quæſtiones.In prima quęritur,an liceat clericis in iudicio ſua repetere.ſolu.ſic. In ſecunda an ſuper rebus eccleſiæ de eadem eccleſia teſtes ſint recipiendi.ſolut.ſic.ſuper prudentiam. In tertia an præter ſortem aliquid exigere ſit vſura. ſol. ſic. c. plerique. In quarta an liceat clericis vel laicis vſuras petere. ſol.non. xiiii.q. iiii. quoniam nulli.&c.nec hoc. In v. an eccleſiæ vel eleemoſynæ ſint faciendæ de uſuris.ſol.non.xv. quæſtione v. In vi. an uſurarii poſſint agere pœnitentiam non facta reſtitutione. ſol. ſic, ſi non habeant vnde reſtituant.c.c.ſi res aliena.

Decimaquinta cauſa habet viii. quæſtiones. In prima quæritur,an ea quæ fiunt ab ignorantibus,ſint eis imputanda.ſol. non:niſi culpa ſua per ignorantiam deuenerit. c.ſi quis de clericis. In ii. an pro impenſis patrociniis liceat clerico munera exigere.ſol.non.In iii.an per confeſſionem mulieris cum qua peccauit ſacerdos ſit condemnandus.ſol.non.c.nemini. In iiii.an die dominico debeãt epiſcopi cauſas audire.ſol. non. c.placita.In v.an neganti crimen purgatio ſit incidenda. ſol. ſic, ſi laboret infamia. c. presbyter. In vi. an in criminalib. confeſſio ſit extorquenda.ſol.ſic: ſed à curialibus non.In vii. an epiſcopus ſolus valeat deponere præsbyterum vel diaconum. ſol.

non

non.ca.felix.In 8.ſi confeſſus uel conuictus de ijs,quæ an te ordinationem commiſit, valeat miniſtrare. ſol. non.c. vult. Decimaſexta cauſa habet 7. quæſtiones. In prima quæritur, an liceat monachis populis officium celebrare. ſol.ſic,cum permiſſione epiſcopi,& licentia abbatis.§.ecce.In 2.an liceat eis in capellis ſuis ſacerdotes inſtituere. ſol.ſic,ſi eas poſſident cum omni iure.c. viſis.In 3.an iura eccleſiarum per præſcriptionem tollantur. ſol.ſic.c.1. In 4.an eccleſia aduerſus eccleſiam poſſit præſcribere. ſolu. ſic.c.uolumus.In 5.an epiſcopus uel abbas iure territorij capellam ualeat uendicare.ſol. non.c.ſi quis. In 6.ſi quis rem eccleſiæ ab aliquo iniuſtè detentam ſua authoritate irrepſerit,an cadat à cauſa. ſol.ipſe quidem cadit à cauſa, ſed eccleſia non. ca. ſi epiſcopus. In 7. an liceat alicui de manu laici eccleſiam recipere. ſol.nō,niſi eccleſia uel mo naſterium habeat ius patronatus.c. ſi quis deinceps. Decimaſeptima cauſa habet 4. quæſtiones. In prima quæritur an reus ſit uoti cum a propoſito cordis ſui recedit.ſol.non quantum ad eccleſiam, niſi ore pronuntiauerit.c.1. In 2. an beneficia ſint ei reddenda, qui ea in infirmitate renunciauerit.ſol.ſic,ſi nō erat ſui compos. In 3.an liceat ei,qui ſe tradit monaſterio, poſtea ad propria redire. ſol. ſic,intra annum. In 4. ſi retroierit an ſint ei ſua reddenda. ſol. ſic,ſi de licēcia ſui prælati receſſit.aliàs non. Decimaoctaua cauſa habet duas quæſtiones.In prima quęritur,an abbas factus epiſcopus acquirat monaſterio uel eccleſiæ.ſol. dum fuit abbas acquiſiuit monaſterio. ſed dum factus eſt epiſcopus eccleſiæ.ca.quā ſit. In 2.an per epiſcopū ſit abbas eligēdus.ſol.à fratribus eſt eligendus: ſed ab epiſcopo ordinādus.c.hoc tantū.Decimanona cā habet tres qōnes, In.1. quæritur, an epiſcopus debeat permittere clericos, ad monaſterium tranſire.ſolut.ſic. In 2.ſi noluerit,an liceat eis eo inuito ad monaſterium tranſire.ſolut. ſic.cap. duæ ſunt.In tertia an liceat canonicis regularibus tranſire ad monaſterium monachorum. ſolut.non,ſine licentia ſui prælati. Viceſima cauſa habet quatuor quæſtiones. In prima quæritur, an pueri traditi monaſterio cogantur ibi manere. ſolut. non, niſi poſtquàm uenerint

ad annum diſcretionis,conſenſerint.In ij.ſi præter uolun tatem parentum intrauerint monaſterium,an poſſint extrahi de monaſterio.ſol.ſic, infra annum & diē,ſi ſunt infra annos diſcretionis.cap.ſi puella. In iij.qui inuitus cucullā induerit, an cogatur eam retinere.ſol.non,niſi poſtquàm conſenſerit.In iiij.an liceat ab vno monaſterio trāſire ad aliud ſol.ſic, arctioris regulę. xxj. cauſa habet v. quæſtiones.In j.quæritur, an liceat clerico in duabus eccleſijs inſcribi.ſol.non,de iure communi.c.j.& ij.In ij.an liceat clerico à ſua ad eccleſiā aliam tranſire. ſol.non.ſine literis dimiſſorijs ſui epiſcopi. c. ſi quis iā.In iij.an liceat clericis ſuſcipere procurationem negotiorum ſecularium. ſol. non,niſi cauſa pietatis. In iiij. an liceat clericis ornari fulgidis veſtibus. ſol.non. In v. qua pœna ſint feriendi clerici,qui ad ſeculare negotium fugiunt.ſol. excommunicationis.xxij.cauſa habet v. quęſtiones. In j.quæritur, an iuramentum ſit præſtandum.ſol.ſic,cauſa neceſſitatis. In ij.an ſit periurus, qui iurat falſum quod putat eſſe uerum ſol.ſic, propter intentionem fallendi. In iij.an liceat clericis epiſcopo denegare certam obedientiam. ſol. non, ante condemnationem. In iiij. an iuramentum illicitum ſit ſeruandum.ſol.non.c. in malis &c.In v.an ſit periurus qui cogit alium peierare.ſol.ſic.c.qui.peierat.xxiij. cauſa habet octo quęſtiones. In j.quæritur, an militare ſit peccatum.ſol.non,in iuſto bello.ca.militare. In ii.an bellum ſit iuſtum,quod ſit ex edicto pulſandi malas cauſas hominum.ſol. ſic.ca. i. In iii. an iniuria eccleſiarum ſit armis propulſanda. ſol. eſt ab iis quibus licet. c. fortitudo. In iiii. an uindicta ſit inferenda. ſol. eſt ab eo cuius intereſt. c.ea uindicta.In v.utrum ſit peccatum iudici vel miniſtro reos occidere.ſol. nō,ſi fiat cauſa iuſtitiæ. c.etiam ſine peccato.In vi.an mali ſint cogendi ad bonum. ſol.non.c.ad fidem.In vii. an hæretici ſint ſpoliandi ſuis & eccleſiæ bonis.ſolu.ſic.cap. iam uero.In octaua an liceat clericis arma mouere. ſolu. non, manu propria, niſi in cauſa neceſſitatis.c.quicunque. xiiii.cauſa habet tres quæſtiones, In.i.quæritur,an hęreticus poſſit aliquem excommunicare.ſol.non.c.audiuimus. In ſecunda an poſt mortem poſſit ali-

ſit aliquis excommunicari.ſol. poteſt, pro hæreſi.c. ſanè.
In tertia an pro peccato domini tota familia debeat excommunicari,ſol. non:ſed interdici poteſt.c.ſi hæres.xxv. cauſa habet duas quęſtiones.In i.quæritur,an authoritate priuilegii,quis contra ius commune valeat ſe tueri.ſol. valet.§.vl. In 2. an ſequẽtia priuilegia derogẽt prioribus, ſol.ſic,ſi dẽtur ex tota ſciẽtia vel certa ſcientia.c.reſcripta. 26.cã habet vii.quæſtiones.In i.quæritur, an ſint ſortilegi,qui ſub ficto nomine religionis futura promittunt.ſol. ſunt.In ii.an ſit peccatum eſſe ſortilegum. ſol.ſic.ca.ſors. In iii.à quibus genus diuinationis ſumpſit exordium. ſol. à Perſis. In iiii.quot ſunt genera diuinationis. ſolut.quatuor ſecundnm numerum : duo uerò ſecundum formam. In v.an ſortilegi ſint excommunicandi. ſolut.ſic.c.contra idolorum.In vi.utrum excommunicatus ab epiſcopo poſſit reconciliari à presbytero? ſol. non. inconſulto epiſcopo,niſi in cauſa neceſſitatis.c.ab infirmis.In vii.an moriẽtibus ſit pœnitentia indicenda?ſol.non.ſed innoteſcenda. c.admoneant.17.cauſa habet duas queſtiones:in 1.quæritur, an coniugium poſſit eſſe inter uouentes. ſol. non,ſi uotum ſit ſolemnizatum,ſecus ſi ſimplex.c.i.& ii.in ſecunda an liceat ſponſæ à ſponſo recedere.ſol.non, ſi deſponſatio ſit de præſenti.c. deſponſatam. 28. cauſa habet tres quæſtiones.in prima quæritur, an ſit coniugiũ inter infideles.ſol.nõ.c.nõ oportet.In ſecunda an liceat cõuerſo ad fidem ducere aliam viuente priore. ſol.ſic, ſi diuiſus ſit ab infideli,c.ſi infidelis. In tertia an bigamus ſit, qui habuit vnam vxorem ante baptiſma,& aliam poſt.ſolu.ſic,& hoc ratione baptiſmi.29.cauſa habet duas quæſtiones.In prima quæritur,an ſit matrimonium inter ſeruum & ingenuam.ſol.ſic,niſi error impediat.in 2.cùm deprehẽderit illa fore ſeruum, an liceat ei ab illo recedere. ſol. ſic. c. ſi quis ingenuus.30.cauſa habet quinque quæſtiones.in prima quæritu, an ſit debitum reddendum vxori, quæ proprium filium de fonte ſuſcepit. ſol.ſic, niſi ex conſenſu vtriuſque ſit factum.c.dictum eſt.in ii. an ſponſalia contrahantur inter infantes.ſol. non intra ſeptimum annum c.vbi non eſt.in tertia an ſpirituales vel adoptiui filii cum

naturalibus poſſint computari? ſol.nō.c.1.In quarta vtrū liceat aliquem ducere commatrem vxoris ſuę in vxorem? ſol.ſic.vxore mortua,ſi cōmaternitas præceſſit matrimonium.c.ſciſcitatur.In v.an clandeſtina deſponſatio manifeſtè præiudicet? ſolut. non quantùm ad eccleſiam. Triceſimaprima cauſa habet 3.quæſtiones. In j.quæritur,an poſſit duci in vxorem, quæ priùs polluta eſt per adulterium.ſolut.poteſt,cùm dederit ei fidem priùs adulter viuente viro:niſi machinatus eſſet in mortem eius.c.ſi quis viuente. In 2.an filia ſit inuita tradēda viro alicui in vxorem:ſolu;.non.c.1.§.1.In 3.an poſt patris ſponſionem,ipſa poſſit nubere alij.ſolut.poteſt ſi non conſenſerit.

Triceſimaſecunda cauſa habet 8. quęſtiones. In 1.quæritur,an licet meretricem ducere in vxorē.ſolut.ſic, cum renuntiat.In 2.an ipſa ſit coniunx appellanda, quæ ducītur cauſa incontinentiæ. ſolut. eſt. In 3. cuius arbitrium ſequitur mulier, an aui liberi, vel patris originarij. ſol. aui.In quarta an viuente vxore liceat alicui ex ancilla filios quærere. ſol. non. In v.ſi ea, quæ inuita opprimitur, pudicitam amittere comprobatur. ſol. non. §. 1. In 6. ſi adulter adulteram dimittere poſſit. ſolut.non. In 7. an vir dimiſſa vxore adultera & ea viuente,poſſit aliam ducere.ſol.non.In.8.ſi hoc ſaltem caſu infidelē ducere poſſit, ea conditione vt reuertatur ad fidem. ſolut. non. cap. ſolum. Triceſimatertia cauſa habet v. quæſtiones. In prima quæritur,an propter impotentiam coeundi ſit aliqua à viro ſeparanda. ſolut.ſic. c.ſi quis.In 2. an ſeparata poſſit ei nubere cum quo priùs fornicata eſt.ſolut.poteſt, pœnitentia peracta. c. in adoleſcentia. In 3. an ſola contritione cordis poſſit deleri peccatum. ſolut.ſic vbi facultas confitendi non ſuppetit, ſi confeſſionem non contempſerit dum potuerit haberi.c.pœnitentes. Aduerte tamen quòd iſta 3.q.non tractatur ſub forma aliarū,ſed per modum tractatuli diuiſi in 7.diſt.quæ vocantur de pœnitentia.In 4.ſi tempore orationis vxoris quis debeat reddere debitum.ſol.ſic. In 4.an vir ſine conſenſu vxoris poſſit vouere continentiam, vel èconuerſo. ſol. non. Triceſima quarta cauſa habet duas quæſtiones.In 1.quęritur,an rea adul-

adulterij ſit, quæ credens virum mortuum nupſit alteri. ſol. non. In 2. an redeunte priore cogenda ſit redire ad primum, & recedere à ſecundo. ſol. ſic. Triceſimaquinta cauſa habet decem quæſtiones. In prima quæritur, an liceat aliquã ducere ex cognatione propria. ſol. non. In 2. an liceat aliquam ducere ex conſanguinitate vxoris ſuæ. ſol.non. In 3.vſque ad quem gradum debet quis abſtinere a conſanguineis ſuis & vxoris ſuæ. ſol.uſque ad ſeptimum, ſecundum antiquos. In 4.quęritur, quare uſque ad ſeptimum gradum computatur conſanguinitas. ſol.ad inſtar ſeptem ætatum huius ſeculi. In v. quomodo gradus conſanguinitatis ſunt computandi. ſol. ſicut oſtenditur in arbore. In 6.qui iure ptopinquitatem firmare debeant. ſol.propinqui & vicini. In 7.an illi qui in inceſtu nati ſunt filij reputentur.ſol.non. In 8. ſi conſanguinei ignoranter coniuncti ſimul poſſint remanere.ſol.nõ, niſi ex diſpenſatione Romani Pontificis, in quinto gradu uel ſupra. In 9.an matrimonium ſeparatum per falſos teſtes, ſi poſtea apparuerit eccleſiam fuiſſe deceptam, ſit redintegrandum.ſol.ſic.c. quiſquis. In 10.ſi relicta alicuius viri ad ſecundas nuptias tranſierit: an proles ex eis ſuſcepta poterit copulari conſanguineis prioris viri. Sol.non.

Triceſimaſexta cauſa habet duas quæſtiones. In prima quęritur, an is, qui virginem oppreſſit, raptum commiſit. Sol.ſic.c.de raptoribus. In ſecunda an rapta raptori nubere poſſit patre conſenſum præſtante.ſol.ſic.cap. denique.

TErtia pars Decreti dicitur de Conſecratione, eò quòd ita incipit. Et eſt diuiſa in 5.diſt. In 1.agitur de conſecratione eccle. & celeb.miſ. In.2.de ſacramento Euchariſtię. In 3. de feſtiuitatibus per circulum anni celebrandis. In 4.de Baptiſmo. In 5.de Confirmatione & ieiunio. Et ſic terminatur liber in duobus cap.de Spiritu Sancto.

TITVLI QVAE ET RVBRICAE VVLGO NVNCVPANTVR,

In vniuerſum Ius Ciuile, ex Haloandri recognitione adſcripti.

LECTORI.

HOS omnes, qui ſequuntur, Iuris Imperatorii titulos non abſque labore ad hanc nouam, quam conſpicis Alphabeti ſeriem redigimus, Lector beneuole, quæ non tantum Noricæ, ſed etiam cuiuis æditioni reſpondere poteſt. Cæterum numerus notis quæ ſequuntur, ſingulis additus, Libros cuiuſque indicat.

	CANON.
Inſt.	Inſtitutiones.
V.	ff. Vetus.
Inf.	ff. Infortiatum.
N.	ff. Nouum.
C.	Codex.
A.	Authentica.
F.	Feudorum vſus.

A

Abigeis. N. 47. C. 9.
Abolitione generali. C. 9.
Abolitionibus. Ibi.
Acceptilationibus. N. 46. C. 8.
Accuſationibus & inſcriptionibus. N. 48. C. 9.
Actionibus. Inſt. 4.
Actionibus empti & venditi. V. 19. C. 4.
Actionib. hæreditarijs. C. 4.
Actione pignoratitia. Ibidem.
Actore à tutore, ſeu curat. dando. C. 5.
Ademptione legatorum. Inſt. 2.
Ademptione libertatis. N. 40.

Ad exhibendum.V.10.C.3.
Adimendis, vel transferendis legatis, vel fideicommiſſis.V.33.
Adiutoribus quæſtoris. A. 35.
Ad legem Aquiliam.V. 9.
Ad legem Corneliam de falſis.C.9. & Sen. cõſulto Libo niano.N.48.
Ad legem Corneliam de ſicarijs. C.9.
Ad legem Falcidiam.Inf.35.C.6.
Ad legem Flauiam de plagiarijs. N.48.& C.9.
Ad legem Iuliam de adulterijs & ſtupro.N. 48. & C.9.
Ad legem Iul.de ambitu.N.48.C.9.
Ad legem Iuliam de annon.Ibid.
Ad legem Iuliam maieſt.N. 48.C.9.
Ad legem Iuliam peculatus, & de ſacrilegijs, & reſiduis N.xlviij.
Ad legem Iuliam repetundarum. N.48. & C.9.
Ad legem Iuliam de ſicarijs, & ueneficijs.N. 48.
Ad legem Iuliam de vi publica.N.Ibi.
Ad legem Iuliam de vi priuata.Ibi.
Ad legem Iuliam de ui publica,ſeu priuata.C.9.
Ad legem Pompeiam de parricidijs.N.48.
Ad legem Rhodiam de iactu.V.13.
Ad legem Viſcelliam.C.9.
Adminiſtratione & periculo tutorum & curatorum qui geſſerunt, vel non: & de agentibus, vel conueniendis vno,vel pluribus.Inf.26.
Adminiſtratione rerum ad ciuitates pertinentium.N. l.
Adminiſtratione tutorũ & curatorum:& de pecunia pupillo fœneranda, uel deponenda.C.v.
Adminiſtratione rerum publicarum.C.11.
Adoptionibus.Inſt.i.& C.8.
Adoptionibus & emancipationibus, & alijs modis quibus patria poteſtas ſoluitur.V.1.
Acquirenda & retinenda poſſeſſ.C. 7.
Acquirenda, vel omittenda poſſeſſione.N.41.
Acquirenda vel amittenda hæreditate.Inf. 29.
Acquirendo rerum dominio.N.41.

Adquiſitione per adrogationem. Inſtit.3.
Ad municipalem,& de incolis.N.l.
Ad Sen.conſult.Macedonianum. C.4.
Ad Se.conſult.Orficianum .C.vi.
Ad Sen.conſult.Tertullianum.C.vi.
Ad Sen.conſult.Tertullianum & Orficianum. Inf.38.
Ad Sen.conſult.Trebellianum.Inf. 36.
Ad Sen.conſult.Turpillianum.C.9.
Ad Sen.conſult. Turpillianum, & de abdicationibus criminum.N.48.
Ad Sen.conſult.Velleianum.V.16.C.4.
Adſertione tollenda.C.7.
Aſſeſſorib.& domeſticis, & cancellariis iudicum. C.1.
Aſſignandis libertis, ſeu aſſignatione libertorum. infor. 38.Inſt.3.
Aduocatis diuerſorum iudiciorum.C.2.
Aduocatis fiſci. ibidem.
Aedificijs priuatis.C.8.
Aequalitate dotis & donationis ante nuptias. Habet autem & alia capitula.A.97.
Aeſtimaria actione,V.19.
Aedilitio edicto,& redhibitoria actione,& quãto minoris.V.21.
Aedilitijs actionibus.C.4.
Agentibus in rebus.C.12.
An agnatus, vel filius defuncti, poſſit retinere Feudum repudiata hereditate.F.2.
An apud iudicem, vel curiam domini quæſtio Feudi debeat terminari.ibidem.
An ille qui ĩterficit fratrẽ domini ſui feudũ amittat. ibid.
An maritus ſuccedat vxori in beneficio.F.1.
An mutus, vel aliàs imperfectus Feudum retineat. F.2.
Agnoſcendis,vel alendis liberis, vel parentibus, vel patronis,vel libertis. inf.25.
Agricolis,& cenſitis,& colonis.C.11.
Agricolis,& mancipiis dominicis, vel fiſcalibus reipub. vel priuatæ.C.11.
Albo ſcribendo.N.l.

Alea-

Aleatoribus.V.11.
Alendis liberis ac parentib.C.5.
Alexandriæ primatibus.C.11.
Alienatione feudi.F. 1.
Alienatione,& emphyteoſi rerũ eccleſiaſticarũ. A. 120.
Alienatione paterni feudi F.2.
Alienatione iudicij mutandi cauſa facta.V.4.C. 2.
Alimentis,vel cibarijs legat.V.34.
Alimentis pupillo præſtandis.C.5.
Allodijs.F.2.
Alluuionibus,& paludibus, & paſcuis ad alium ſtatum translatis. C.7.
An per alium cauſæ appellationum reddi poſſint. N. 49.
An remoueri debeant teſtes qui partes eſſe deſierunt.F.2.
An ſeruus pro ſuo facto poſt manumiſſionẽ teneat̃. C.4.
Annali exceptione Italici contractus tollenda, & de diuerſis temporibus,& exceptionibus,& præſcriptionibus,& interruptionibus earum.C.7.
Annonis,& capitu.adminiſtrantium,vel aſſeſſorum, aliorumue publicas ſolicitudines gerentiũ: & eorum qui aliquas conſecuti ſunt dignitates.C.1.
Annonis ciuilibus .C.11.
Annonis & tributis.C.10.
Annuis legatis & fideicommiſſis.Inf.33.
Apochis publicis,& de deſcriptionibus curialium, & de diſtrubutionibus ciuilibus. C.10.
Apoſtatis.C.1.
Apparitoribus pręfectorum prætorio, & priuilegijs eorum.C.12.
Apparitoribus præfecti urbis.Ibi.
Apparitoribus Magiſtrorum militum, & priuilegijs eorum.ibid.
Apparitoribus Proconſulis & Legati.C.12.
Apparitoribus comitis Orientis.ibid.
Apparitoribus Præfecti annone.ibid.
Appellationibus.A.2.3.
Appellationibus, vt ſi mota apud appellationis iudicem cauſa, litigatores ad arbitros deueniãt, intereaq; tẽpo

ris biennium decurrat, & contingat denuò cauſam ad appellationis redire iudicem:ne biennij decurſus obiiciatur.A.93.
Appellationibus,& conſultationibus.C.7.
Appellationib.& relationib.N.49.
Appellationibus recipiendis,vel non.ibi.
Apud eum à quo appellatur,aliam cauſam cōgere compellendum.ibidem.
Apud quem controuerſia feudi definiatur.F.2.
Apud quē oporteat appellationes in quinq; prouincijs, Caria,Cypro,Cycladibus inſulis,Myſia,& Scythia interpoſitas examinari.A.41.
Apud quos oporteat litigare monachos & aſcetrias. A. lxxix.
Aqua quotidiana,& æſtiua.N.43.
Aqua,& aquæ pluu.arcend.N.39.
Aquæductibus.C.11.
A quibus appellare non licet.N.49.
Arbitrium tutelæ.C.5.
Arboribus cędendis.N.43.
Arborum furtim cæſarum.N.47.
Argentariorum contractib.A.136.
Argenti prętio quod theſauris inferunt.C. 10.
Armenijs, vt & ipſi per omnia Romanas ſequantur leges.A.21.
Armis.A.85.
Athletis.ibidem.
Attiliano tutore.inſt.1.
Auro,argento,mundo,ornamentis,unguentis, ueſte,vel ueſtimentis,& ſtatuis legatis. inſ.34.
Aurio corōnario.C.10.
Auri publici perſecutoribus.ibidem.
Authoritate præſtanda.C.5.
Authoritate tutorum.inſt.1.
Authoritate & cōſenſu tutorum,vel curatorum. inſ. 26.

B

BEneficio fratris & qualiter frater in beneficium fratris ſuccedat.F.1.

Bonis

Bonis authoritate iudicis poſſidendis ſeu uenundandis, & de ſeparationibus bonorum C. 7.
Bonis damnatorum.N.48.
Bonis eorum,qui ante ſententiam, vel mortem ſibi conſciuerunt,vel accuſatorem corruperunt.ibidem.
Bonis eorum qui mortem ſibi conſciuerunt.C.9.
Bonis libertorum.inf.38.& iure patronatus.C.6.
Bonis maternis,& materni generis.Ibidem.
Bonis proſcriptorum ſeu damnatorum.C.9.
Bonis quæ liberis in poteſtate conſtitutis,ex matrimonio uel aliter acquiruntur:& eorũ adminiſtratione.C.6.
Bonis uacantibus,& de incorporatione.C.10.
Bonorum poſſeſſionibus.Inſt.3.& Inf.37.
Bonorum poſſeſſione,furioſo,infanti,muto, ſurdo, cæco compet.Inf.37.
Bonorum poſſeſſione contra tabul. ibid.
Bonorum poſſeſſione ſecundum tabulas.ibid. & C. 6.
Bonorum poſſeſſione conrra tabulas, quam prætor liberis pollicetur.C.5.
Bonorum poſſeſſione contra tabul. liberti, quæ patronis,vel liberis eorum datur.ibid.
Bonorum poſſeſſione ex teſtamento militis.inf.37.

C

CAdaueribus punitorum.N.48.
Caducis tollendis.C.6
Calumniatoribus.V.3.& C.9.
Canone frumentario urb.Romæ.C.11.
Canone largitionalium.titulorum.C.10.
Capiẽdis,& diſtrahẽdis pignoribus tributorũ cauſa. ibi.
Capitaneo qui curiam uendidit. F.2.
Capitatione ciuium cenſibus eximenda. C.12.
Capite minutis.V.4.
Capitis diminutione.inſt.1.
Capitulis Conradi.F.2.
Captiuis,& de poſtliminio, & de redemptis ab hoſtibus. N.49.
Carboniano edicto.inf.37.C.6.
Caſtrenſi peculio.N.49.

Caſtrenſi omnium palatinorum peculio.C.12.
Caſtrenſi peculio militum,& præfecti annonæ.ibid.
Caſtrenſiarijs & miniſterianis.ibid.
Cauſis ex quibus infamia alicui irrogatur.C.2.
Cenſibus.N.50.
Cenſibus,& cenſitoribus,& paræquatoribus, & inſpecto ribus.C.11.
Ceſſione bonorum.N.42.
Claſſicis.C.11.
Cloacis.N.43.
Clerico qui inueſtituram facit.F.2.
Clericis qui à ſuis deſtiterunt eccleſiis. item de his, qui orat.ædificant.A.58.
Codicillis.Inſt.2.C.6.
Cohortalibus,& Pricipi.cornicularijs,ac priuilegijs.c.12
Collatione bonorum.Inf.37.
Collatione donatorum,vel reuelatorum, aut translatorum,ſeu aderatorum.C.10.
Collatione æris.ibid.
Collatione fundorum fiſcalium,vel rei priuatæ, uel dominicæ,uel ciuitatis,uel templorum.C.11.
Collatione fundorum patrimonialium, & emphyteuticariorum.ibidem.
Collationibus.C.6.
Collatoribus,& alijs.A.128.
Collegiatis,& chartopratis,& nummullarijs.C.11.
Collegijs & corporibus.N.47.
Colluſione detegenda.N.40.C.7.
Colonis Illyricanis.C.11.
Colonis Palæſtinis.ibid.
Colonis Tracenſibus.ibid.
Comite Iſauriæ.A.27.
Comitibus & archiatris ſac.pala.C.12.
Comitibus conſiſtorianis.ibidem.
Comitibus rei militaris. ibid.
Comitibus qui prouincias regunt.ibid.
Commeatu.C.12.
Commercij,& mercatoribus.C.4.

Comminationes,epiſtolas,programmata, ſubſcriptiones authoritatem rei iudicatæ non habere.C.7.
Commodati,uel contra.V.13.
Commodato.C.4.
Communi diuidundo.V.10.C.3.
Communi ſeruo manumiſſo.C.7.
Communia de legatis & fideicommiſſis, & de in rem miſſ.tollenda.V.6.
Communia de manumiſſionib.C.7.
Communia prædiorum, tam urbanorum,quàm ruſticorum.C.8.
Communia de ſucceſſionibus. V.6.
Communia vtriuſque iudicij, tam familiæ erciſcundæ, quàm communi diuidundo. C.3.
Communia de uſucapionib.C.7.
Communium rerum alienatione.C.4.
Compenſationibus.V.16.C.4.
Concubinis.Inf.25.C.5.
Concuſſione. N.47.
Condictione ex lege.V.13.
Condictione cauſa data,cauſa non ſecuta.V.12.
Condictione ex lege, & ſine cauſa,vel iniuſta cauſa.C.4.
Condictione furtiua.V.13. C.4.
Condictione indebiti,V.12.C.4.
Condictione ob cauſam datorum. C.4.
Condictione ob turpem cauſam.ibid.
Condictione ob turpem, vel iniuſtam cauſam.V.12.
Condictione ſine cauſa.V.12.
Condictione triticaria.V.13.
Conditionibus,& demonſtrationibus,& cauſis,& modis eorum,quæ in teſtamento ſcribuntur. Inf.35.
Conditionibus inſertis,tam in legatis, quàm fideicommiſſis,& libert.C.6.
Conditionibus inſtitut.Inf.28.
Conditis in publicis horreis.C.10.
Conductoribus, & procuratorib.ſiue exactoribus prædiorum fiſcalium,& domus Auguſtæ. C.11.
Confeſſis.N.42.C.7.

Confirmando tutore, vel curat. Inf. 26. C. v.
Coniugendis cum emancipato liberis eius. Inf. 37.
Conſanguineis, & vter. frat. A. 84.
Conſortibus eiuſdem litis. C. 3.
Conſtituta pecunia. C. 4. V. 13.
Conſtitutio, quæ per dignitates & epiſcopale munus filios liberat poteſtate patria. A. 81.
Conſtitutio ſex habet Capitula 1. Vt cùm de appellationibus, & retractationibus, & relationibus iudicum cognoſcitur, ſecundum illas leges controuerſię decidantur, quæ tempore latæ ſententiæ & ſuggeſtionis obtinebant, non quæ poſteà promulgatæ ſunt. 2. Si altera litigantium pars renunciet, ſe allegationibus contentam fore, altera verò differat, quaſi non contentat iudex dato vnius, item & alterius, & tertij menſis dilatione: his autem præteritis, non amplius expectato, ſed proferto ſententiam. 3. Quæ cauſæ ingratitudinis rationabiliter filijs obijci poſſint à parentibus. 4. Quæ rurſum cauſæ ingratitudinis rationabiliter poſſint parentibus obijci à filijs. 5. Vt lugentes, & qui genere illis proximi ſunt, nulla de cauſa intra nonũ diem comprehendantur, vocenturque in ius. 6. De conſtitutæ pecuniæ obligatione, & ſponſionibus, ſi quis ita pecuniam conſtituat, aut ſpondeat, ſatis tibi facio, aut, ſatis tibi fiet à me, & hoc & illo: aut, ſatis tibi fiet à me, aut hoc, aut illo. A. 115.
Conſtitutiones feudales domini Lotharij Imperatoris, quas ante ianuam beati Petri in ciuitate Romana condidit obſeruandas. F. j.
Conſtitutionibus principum. V. j.
Conſuetudine recti feudi. F. ij.
Conſulibus. A. 105.
Conſulibus, & non ſpargendis ab his pecunijs, & de patricijs. C. 12.
Conſultationibus. A. 62.
Contentione inter dominum, & fidelem de inueſtitura feudi. F. 1.
Contentione inter me, & dominum de portione feudi frat.

frat. mei defun. Ibid.
Contentione inter dominum & uaſallum de inueſtitura feudi. Ibidem.
Contractibus iudicum, vel eorum qui ſunt citra eos: & inhibendis donationibus in eos faciendis: & ne admini ſtrationis tempore proprias ædes ędificent. C. 1.
Contrahenda & empt. & vend. C. 4.
Contrahenda emptione, & de pactis inter emptorem & venditorem compoſitis: & quæ res venire non poſſint. V. xviij.
Contrahenda & commit. ſtipulat. C. 8.
Contraria tut. & vtili act. Inf. 27.
Contrario iudicio tutelæ. C. 5.
Controuerſia inter epiſcopum & vaſallum. F. 2.
Controuerſia feudi apud pares terminanda. Ibid.
Controuerſia inter vaſallum & alium de beneficio. Ibid.
Cõtrouerſia inter maſculũ & fœminã de beneficio. Ibid.
Controuerſia inter dominum & emptorem feudi. Ibid.
Conueniendis fiſci debitorib. C. 10.
Creditorem euict. non debere. C. 8.
Crimine expilatæ hæreditatis. C. 9.
Crimine peculatus. Ibid.
Crimine ſacrilegij. Ibid.
Crimine ſtellionatus. Ibidem.
Curatore bonis dando. N. 42.
Curatore furioſi & prodigi. C. 5.
Curatoribus. Inſt. 1.
Curatoribus, furioſo, & alijs extra minores dãdis. Inf. 27.
Curialibus vrbis Romæ. C. 11.
Curioſis, & ſtationarijs. C. 12.
Curſu publico, & angarijs, & perangarijs. Ibid.
Cuſtodia reorum. C. 9.
Cuſtodia & exhibit. reorum. N. 48.
Cupreſſo ex luco Daphnenſi, vel Perſeis per Aegyptum non excidendis vel vendendis. C. 11.

D

DAmno infecto, & de ſuggrundis, vel protectionibus. N. xxxix.

Debitoribus ciuitatum. C.11.
Debitoré uenditionem pignorũ impedire non poſſe.C.8.
Decanis.C.12.
Decretis ab ordine faciendis. N.50.
Decretis Decurionum ſuper immunitate quibuſdam concedenda.C.10.
Decurionibus.A.101.
Decurionibus & filijs eorum.N.50.
Decurionibus & filijs eorum,& qui decuriones habentur & quibus modis à fortuna curiæ liberenrur.C.10.
Decurionibus, vt filijs ſuis decurionibus dodrantem relinquant.A.38.
Decurionibus, vt accepta dignitate Præfectoria, tunc demũ curia liberẽtur, cũ in actu poſitã acceperint. A.69.
Dedititia libertate tollenda.C.7.
Defenſoribus & occultatoribus. C.12.
Defenſoribus ciuitatum. C.1.A.15.
Delatoribus.C.10.
Depoſiti,uel contra.C.4.V.16.
Depoſito & atteſtatione ad inquilinos facta:item de ſuſpenſione erogationis panum ciuilium.A.88.
Deſcriptione quatuor Pręſidum Armeniæ.A.31.
Deſertoribus & occultatoribns. C.12.
Dignitatibus.ibid.
Dilationibus.C.3.
Diſcuſſoribus.C.10.
Diſtractione pignorum & hypothecarum.V. 20.C.8.
Diuerſis capitulis & ſolutione matrimoniorum.A.117.
Diuerſis officijs, & apparitoribus iudicum, & probatorijs eorum.C.12.
Diuerſis prædijs urbanis & ruſticis templorum,& ciuitatum,& omni reditu ciuili.C.11.
Diuerſis regulis iuris antiqui.N.50.
Diuerſis reſcriptis & pragmaticis ſanctionibus.C.1.
Diuerſis temporalibus præſcriptionibus,& acceſſio. poſſeſſion.N.44.
Diuidenda tutela,& pro qua parte quiſque tutorum conueniatur.C.5.

Diuiſione ſtipulationum. Inſt.3.
Diuiſione rerum; & qualitate. V.1.
Diuortiis & repudiis. V.24.
Diuortio facto, apud quem filii nutriantur. C.5.
Dolo malo. V.4. C.2.
Doli mali, & metus exceptione. N.44.
Domeſticis, & protectoribus. C.12.
Donationibus. C.3. N.39. Inſt.2.
Donationibus ante nuptias, vel propter nuptias, & ſponſalitiis. C.5.
Donationibus inter virum & vxorem. V.24.
Donationibus inter virum & vxorem, & à parentibus in liberos factis & ratihabitione. C.5.
Donatione mortis cauſa facta a decurionibus. A.87.
Donationibus quæ ſub modo, vel ſub conditione, vel ex certo tempore conficiuntur. C.8.
Dote relegata. Inſ.33.
Dote cauta non numerata. C.5.
Dotis collatione. Inſ.37.
Dotis promiſſione, & nuda pollicitatione. C.5.
Duobus fratribus à capitaneo inueſtitis. F.2.
Duobus reis promittendi, qui vice mutua fideiuſſores accepti ſunt. A.99.
Duobus reis ſtipulandi. Inſ.45.
Duobus reis ſtipulandi & promittendi. Inſt.3. C.8.

E

EA quæ raptori ſuo nubit. A.cl.
Eccleſiaſticarum rerum immobiliũ alienatione, & ſolutione. A.46.
Eccleſiaſticis canonibus & priuilegiis, quę ſacroſanctas reſpiciunt eccleſias. A.131.
Eccleſiaſticis diuerſis capit. A.123.
Eccleſiis conſtitutis in Aphrica. A.37.
Edendo. V.2. C.2.
Edicto diui Hadriani tollendo, & quemadmodũ ſcriptus hęres in poſſeſſionem mittatur. C.6.
Edictum de fide. A.132.
Edictum de formula artificum. A.122.

Edictum de his,qui luxuriantur contra naturam.A.141.
Effractoribus & expilatorib. N.47.
Emancipationibus liberorum.C.8.
Emendatione ſeruorum.C.9.
Emendatione propinquorum.ibid.
Emptione & venditione.Inſt.3.
Eo,qui fecit finem agnato de feudo paterno.F.1.
Eo,qui ſibi,vel hæredibus ſuis maſculis & fœm.inueſtitu ram accepit.ibid.
Eo,qui pro tutore,prove curatore negotia geſſit. Inſ.27.
Eo, quod certo loco dare opor. V.13.
Eo,qui pro tutore negotium geſſit.C.5.
Eo,per quem factum fuerit,quo minus quis in iudicio ſiſtat.V.2.
Eo,cui libertatis cauſa bona addicuntur.Inſt.3.
Epiſcopali audientia,& diuerſis capitulis, quæ ad curam pertinent pontificalem.C.1.
Epiſcopis & clericis, orphanotrophis, & xenedochis, & prochotrophis,& aſceterijs,& monachis, & priuilegijs eorum:& caſtrenſi peculio: & de redimendis captiuis: & de nuptiis clericorum uetitis,ſeu permiſſis.Ibid.
Epiſcopum, vel abbatem, vel abbatiſſam, vel dominum plebis feudum dare non poſſe. F.1.
Equeſtri dignitate.C.12.
Erogatione militaris annonæ.C.12.
Errore calculi. C.2.
Errore aduocatorũ, & libellos, ſeu preces cõcipientiũ.ibi.
Etiam ob chirographariam pecuniã pignus teneri. C. 8.
Etiam per procuratorem cauſam in integrũ reſtitutionis agi poſſe.C.2.
Euictionibus. C.8.
Euictione & dupla ſtipulatione.V.21.
Eum qui appellauerit, in prouincia defendi.N.49.
Eunuchis.C.4.
Exactoribus tributorum.C.10.
Exceptionibus.Inſt.4.
Exceptione rei iudicatæ.N.44.
Exceptione rei venditæ.V.21.
Exceptio-

Exceptionibus & preſcriptionibus.C.8.
Exceptionibus & præſcriptionibus, & præiudicijs.N.44.
Excoctione,& tranſlatione militaris annonæ.C.12.
Excuſationibus artificum. C.10.
Excuſationibus munerum. ibid.
Excuſationibus tutorum & curatorum.Inſt.1.C.5.
Excuſationibus tutorum & curatorum,& de temporibus earum.Inſt.27.C.5.
Ex delictis defunctorum quantum hæredes conueniantur.C.4.
Executione rei iudicatæ. C.7.
Executoribus,& exactoribus.C.12.
Executoribus, & his qui conueniuntur & reconueniuntur.A.96.
Exemplum ſacræ formæ de appellationibus. A.126.
Exemplum ſacræ pragmaticę formæ de vſuris.A.160.
Exequijs,quas fieri oporteat in defunctorum funerationibus.A.59.
Exheredatione.liberorum.Inſt.2.
Exercitoria actione.V.14.
Exercitoria & inſtitoria actione. C.4.
Exhibendis & tranſmittendis reis.C.9.
Expenſis publicorum ludorum.C.11.
Expilatæ hæreditatis. N.47.
Ex quibus cauſis maiores in integrum reſtituantur. V.4.
Ex quibus cauſis pignus, vel hypotheca tacitè contrahitur.V.20.
Extraordinariis cognitionibus: & ſi iudex litem ſuam feciſſe dicetur.N.50.
Extraordinarijs criminibus.N. 47.
Extremis volũtatibus, & bonorũ in filios diuiſio. A.107.

F

Fabricenſibus.C.11.
Falſa cauſa adiecta legato, vel fideicommiſſo. C.6.
Falſa moneta. C.9.
Familiæ erciſcundæ. V.10.C.3.
Famoſis libellis. C.9.
Ferijs.C.3.

Ferijs & dilationibus, diuerſis temporibus,& quibus cau
ſis feriæ non impediantur.V.2.
Feudi cognitione.F.2.
Feudo ſine culpa non amittendo.F.1.
Feudo non habente propriam feudi naturam.F.2.
Feudo Marchiæ,vel ducatus.F.1.
Feudo fœminæ.F.2.
Feudo dato in uicem legis commiſſariæ reprobando.F.1.
Feudo Guardiæ & Caſtaldiæ. Ibid.
Feudis datis minimis Valuaſoribus, quid iuris ſit. Ibid.
Fideicommiſſis.C.6.
Fideicommiſſ.hæreditatis petit.V.5.
Fideicommiſſarijs libertatibus.N.40.& C.7.
Fideicommiſſarijs hęreditatibus,& ad Senatuſconſultum
Trebellianum. inſt.2.
Fideiuſſoribus.inſt.C.3.
Fideiuſſoribus minorum. C.2.
Fideiuſſoribus tut.ſeu curatorum.C.5.
Fideiuſſor & mandat. N.46.C.8.
Fideiuſſoribus,& nominatoribus, & hæredibus tutorum
& curatorum.Inf.28.& C.8.
Fide inſtrumentorum,& amiſſione eorum.V.22.
Fide inſtrumentorum,& amiſſione eorum:& apochis, &
antapochis faciendis : & de his quæ ſine ſcriptura fieri
poſſunt.C.4.
Fide inſtrumentorum,& iure haſtæ fiſcalis: & de additio
nibus.C.10.
Fiduciaria tutela.inſt.1.
Filijs familiarum,& quemadmodum pro his pater tenea
tur.C.10.
Filijs ante dotalia inſtrumenta natis.A.19.
Filijs natis ex matrimonio ad Morganaticã cõtracto.F.2
Filijs officialium militariũ,qui in bello moriuntur.C.12.
Filios familias minor. C.2.
Finium regundorum.V.10.C.3.
Fiſcalibus vſuris. C.10.
Fluminibus,ne quid in flumine, ripave eius fiat, quo pe-
ius nauigetur.N.43.
Fonte

Fonte. ibidem.
Forma fidelitatis.F.2.
Fratribus de nouo beneficio inueſtitis.ibid.
Fructibus,& litium expenſis. C.7.
Frumento Alexandrino. C.11.
Frumentis vrbis Conſtantinopolitanæ.ibid.
Fugitiuis.V.11.
Fugitiuis colonis patrimonialibus, ſaltueſibus, & emphy teuticis.Ibid.
Fundo dotali.V.23.C.5.
Fundis limitrophis,& terris,& paludibus,& paſcuis,& limitaneis,& caſtellorum. C.11.
Fundis patrimonialibus, & ſaltuenſibus, & emphyteuticis, & eorum conductoribus. ibid.
Fundis rei priuatæ, & ſaltibus diuinæ domus. ibid.
Fundis & ſaltibus rei Tamiacę. Ibid.
Furtis.N.47.
Furtis,& ſeruo corrupto.C.6.
Furti aduerſus nautas,caupones,ſtabularios. N.47.
Furibus balneariis.47.

G

GEneralis forma,de proſpectu in mare,ſcripta Dominico glorioſiſ. Prętorum præfecto.175.
Gladiatoribus.C.11.
Glande legenda.N.43.
Gradibus cognationum.inſt.3.
Gradibus & affinibus, & nominibus eorum.Inſ.38.
Grege dominico. C.11.

H

HEbreis,quõ oporteat eos ſcripturas legere. A.146.
Hæc conſtitutio interpretatur priorem conſtitutione,quæ de his lata eſt,qui ingrediũt monaſteria, & ſubſtantias ſuas conſecrant, & ex quo ipſam tempore ualere oporteat.A.75.
Hæredibus.A.164.
Hæredibus inſtituendis.Inſt.2.Inſ.28.& quæ perſonæ inſtitui non poſſunt.C.6.
Hęredibus tutorum.C.5.

Hæredum qualitate & differentia.Inf.2.
Hæreditate,vel actione uendita.V.18.C.4.
Hæreditatibus decurionum, nauiculariorum, cohortalium militum,& fabricenſium.C.6.
Hęreditatibus,quæ ab inteſtato deferuntur.Inſt.3.
Hæreticis,& Manichæis,& Samaritanis.C.1.
Hic finitur lex:deinde conſuetudines regni incipiũt. F.2.
His,qui propter metum iudicis non appellauerunt. C.7.
His per quos agere poſſumus.Inſt.4.
His, q̃ ex publica collatiõe illata sũt,nõ uſurpãdis.C.10.
His, qui ex officio qđ adminiſtrarunt,cõueniũtur.C.11.
His,qui in priorum creditorum locum ſuccedunt. C.8.
His,qui ſe deferunt. C.10.
His,qui deiecerint,vel effuderint.V.9.
His, qui ad eccleſias confugiunt, vel exclamant: & nè quis ab Eccleſia extrahatur.C. 1.
His,qui in Eccleſia manumittuntur.C.1.
His,quæ relicta ſunt eccleſiæ Myſiæ.A.65.
His,qui eunuchos faciunt. A.142.
His,qui in exilium dati,vel ab ordine moti ſunt. C.10.
His,qui numero liberorum vel paupertate excuſationem meruerunt.C.10.
His, qui feudum dare poſſunt & qui non: qualiter acquiratur,& retineatur.F.1.
His, quæ ut indignis auferuntur.Inf.34.
His,quibus ut indignis auferuntur hæreditates, & ſen. conſult.Sillaniano.C.6.
His,qui notantur infamia.V.3.
His,qui ſui,vel alieni iuris ſunt.inſt.1.V.1.
His,qui latrones, vel alijs criminibus reos occultauerint.C.9.
His,q̃ ſub modo legata,ſeu fideicõmiſſa relinquũtur.C.6
His,qui ſpontè publica munera ſubeunt.C.10.
His,q. ex publicis rationib.mutuã pecuniã acceperũt.ibi.
His,qui mutuum dant agricol.A.33.
His,qui in Oſdroena illicitas cõtrahunt nuptias. A.154.
His, qui nuptias iterant.A.22.
His,qui à non domino manumiſſi ſunt. C.7.
His,qui parentes,vel liberos occciderunt.C.9.
His,

His, quæ pœnæ cauſa relinquuntur.Inf.34.
His,quæ pœnæ nomine in teſtamento vel codicillis ſcribuntur vel relinquuntur.C.6.
His,qui à principe uacationem acceperunt.C.10.
His,qui ad ſtatuas confugiunt.C.1.
His, qui nō impletis ſtipendijs ſacramēto ſoluti ſunt. ibi.
His,quæ pro ut ſcriptis habentur.Inf.34.
His , qui ante apertas tabulas hereditates trāſmittūt.C.6
His,qui ſibi adſcribunt in teſtamento. C.9.
His, quæ in teſtamento delentur,inducuntur,vel inſcribuntur.inf.28.
His, qui potentiorum nomine titulos prædijs affigunt , vel eorum nomina in litem prætendunt.C.2.
His,qui ueniam ętat. impetra. ibid.
His,quæ ui, metusve cauſa geſta ſunt.ibid.
Honoratorum uehiculis.C.11.
Honoribus & muneribus non continuandis inter patrem & filium:& de interuallis. C .10.
Hortulanis.A.64.

I

IMpenſis in rebus dotalibus factis. Inf. 25.
Imponenda lucratiua deſcriptione. C. 10.
Impuberum,& alijs ſubſtitutionibus.C.6.
Immnnitate nemini concedenda.C.10.
Immenſis donationibus collatis in filios.A.92.
Incendio,ruina,naufragio rate naue expugnata.N. 47.
Inceſtis,inutilibus,& nefariis nuptijs.C.5.& A.12.
Incolis,& vbi quis domicilium habere videtur:& de his, qui ſtudiorum cauſa in aliena ciuitate degunt.C.10.
Indicta uiduitate:& de lege Iulia Miſcella tollenda.C.6.
Indictionibus.C.10.
In diem addictione.V.18.
Indulgentia tributariorum reliquorum.A.148.
Infamibus.C.10.
Infantibus expoſitis.A.153.
Infantibus expoſitis liberis,& ſeruis:& de his,qui ſangui nolentos nutriendos acceperunt.C.8.
Infirmandis pœnis cœlibatus:& orbitatis ; & de decima-

riis ſublat. C.8.
Ingenuis. inſt.1.
Ingenuis manumiſſis. C.7.
Ingratis liberis. C.8.
Iniuriis, inſt.4.C.9.
Iniuriis, & famoſis libellis.N.47.
In ius vocando.V.2.C.2.
In ius vocati vt eant, vel ſatiſdent.V.2.
Iniuſto, rupto, irrito facto teſtamento.inf.28.
In integrũ reſtitutione, poſtulata, ne quid noui fiat. C.2.
In integrum reſtitutionibus.V.4.
In integrum reſtitutionibus, nimirum 25.annorum.C.2.
In litem dando tutore, vel curat.C.5.
In litem iurando.V.12.C.5.
Inofficioſis donationibus.C.3.
Inofficioſis dotibus. ibid.
Inofficioſo teſtam. inſt.2.C.3.V.5.
In q̃bus cauſis coloni cẽſiti dominos accuſa.poſsũt.C.11.
In quibus cauſis feud.amittatur.F.2.
In quibus cauſis, militantes fori præſcriptione vti non poſſunt. C.3.
In quibus cauſis pignus tacitè contrahitur.C.8.
In quibus caſibus tutorem habenti, tutor vel curator dari poſſit. C.5.
In q̃bus cauſis in integrũ reſtitutio neceſſaria nõ eſt.C.2.
In quibus cauſis ceſſat longi temporis præſcriptio. C.7.
In rem verſo.V.15.
In quibus cauſis tutorem habenti, tutor vel curator dari poſſit.C.5.
Inſpiciendo ventre, cuſtodiendoque partu.inf.25.
Inſtitoria actione.V.14.
Inſtitutionibus, & ſubſtitutionibus, ſeu reſtitutionibus ſub conditione factis. C.6.
Inſtructo, uel inſtru.leg. inf 33.
Interdictis.inſt.4.C.8.
Interdictis, ſeu extraordinariis action. quæ pro his competunt. N.43.
Interdictis & relegatis, & deportatis.N.48.
Inter-

Interdicto matrimonio inter pupillum & tutorem, ſeu curatorem, filioſque eorum.C.5.
Interrogationibus in iure faciendis: & de interrogatoriis act.ſublatis. V.11.
Interpretatione à Principe facta. Et vt vſuræ particulatim ſolutæ, duplum ſortis non excedant.A.138.
Inueſtitura de re aliena facta.F.2.
Inueſtitura in maritum facta. ibid.
Inueſtitura, quam Titius accepit à Sempronio.ibid.
Inutilibus ſtipulationibus. inſt.3.C.8.
Irenarchis.C.10.
Itinere actuque priuato.N.44.
Iudæis & cœlicolis.C.1.
Iudicatum ſolui.N.46.
Iudicibus.A.125.
Iudicibus,& ne cũ iureiurando deligantur. Et vt iudices modis omnibus appellationes ſuſcipiant. Itẽ ne iudices ſacræ alicui formæ, quæ lite pendente facta ſit de hoc, quomodo litem decidi oporteat, attendat. A.82.
Iudicis.C.3.
Iura adgnationis & cognationis tollit,& præſcribit ſucc. ab inteſt.A.118.
Iure aureorũ annulorũ.N.40. & natalib.reſtituẽdis.C.6.
Iure codicillorum.Inf.29.
Iure deliberãdi,& adeũda, vel acquirẽda hæreditate.C.6
Iure deliberandi. Inf.28.
Iure dominij, impetrando.C.8.
Iure dotium.V.28.C.5.
Iure emphyteutico. C.4.
Iure fiſci.N.40.C.10.
Iure immunitatis.N.50.
Iure liberorum. C.8.
Iure naturali,gentium,& ciuili.Inſt.1.
Iure patronatus.Inf.37.
Iure perſonarum.ibid.Inſt.1.
Iure reipublicæ. C.11.
Iureiurando propter calumniam dando.C.2.
Iureiurando, quod moriens de modo ſui patrimonij præ-

præſtitit.A.48.
Iureiurando,ſiue voluntario, ſiue neceſſario, ſiue iudicia li.V.12.
Iuris formulis, & impetratione actionum ſublata. C.2.
Iurisdictione,V.2.
Iuriſdictione omniũ iudicum, & de foro cõpetenti. C.3.
Iuris & facti ignorantia.V.22.C.1.
Iuſtitia & iure.Inſt. 1.V.1.
Iuſiurandum quod præſtari ſolet ab his,qui officia ſuſcipiunt.A.9.

L

Latina libertate tollenda,& per certos modos in ciuitatem Romanam transfuſa.C.7.
Legationibus N.l.C.10.
Legatis.Inſt.2.C.6.
Legatis & fideicommiſs.liber primus.Inf.30.
Legatis & fideicomiſſis.liber ſecundus.ibi.31.
Legatis & fideicommiſſis liber tertius.ibid.32.
Legatis præſtandis contra tabulas, bonorum poſſeſſione petita.Inf.37.
Lege Aquilia.Inſt.4.C.3.
Lege Commiſſoria.V.18.
Lege Conradi.F.2.
Lege Falcidia.Inſt.1.& C.7.
Lege Fuſia Caninia tollenda.Inſt.1.& C.7.
Legibus & conſtit.principum.C.1.
Legibus ſenatusq; conſultis,& longa conſuetudine.V.1.
Legitima agnatorum tutela.Inſt.1.
Legitima agnatorum ſucceſs.ibid.3.
Legitima tutela. C. 5.
Legitimis hæredibus. C.6.
Legitima parentum tutela.Inſt.1.
Legitima patronorum tutela.Inſt.1.
Legitimis liberis, & ex filia nepotib.ab inteſtato venientibus.C.6.
Legitimis tutoribus.Inf.26.
Liberali cauſa.N.40.C.7.
Libellis dimiſſorijs, qui Apoſtoli dicuntur.N.49.

Libera-

Liberatione legata.Inſ.34.
Liberis quomodo eos oporteat vel legitimos, vel naturales intelligi:& de indotatis nuptijs.A.74.
Liberis exhibendis, ſeu deducendis : & de libero homine exhibendo.N.43.& C.8.
Libero homine exhibendo.N. 43.
Liberis præteritis,vel exhæredat.6.
Libertinis.Inſt.1.C.10.
Libertis,& eorum liberis.C.6.
Liberis,& poſthumis hæredibus inſtituendis,vel exhæredandis,vel præteritis. Inf.28.
Liberis uniuerſitatum.Inf.37.
Literarum obligationibus.Inſt.3.
Litigatoribus,& de ſportulis,& vt quę iubentur,referendarij compleant, neque ſe cauſæ immiſceant, & per ſe exequantur.A.124.
Litigioſis.N.44. C.8.
Litigioſis,& de cautione, quæ ante reorum citationẽ præſtari debet ab actoribus:& quando actor priuilegio vti nequeat, quòd inuitus agere non compellatur.A.112.
Litis conteſtatione. C. 3.
Littorum & itinerum cuſtodia. C.12.
Locatione & conductione. Inſt.3.
Locati & conducti.V.19.
Locato & conducto.4.
Locatione prædiorum ciuilium , vel fiſcalium,ſiue templorum,ſiue rei priuatæ, vel dominicæ.C.11.
Locis & itineribus publicis.N.4.
Loco publico fruendo.ibid.
Longi temporis præſcriptione, quæ pro libertate, & non aduerſus libertatem opponitur.C.7.
Lucris aduocatorum, & commiſſ.officiorum, ſeu apparitorum.C.12.
Luitione pignoris:C.8.

M

MAgiſtratibus cõueniendis, & eorum hæredibus. Inf.27.C.5.
Magiſtratibus municipalib. C.1.

Ma-

Magiſtris ſacrorum ſcriniorum.C.12.
Maiuma.C.11.
Maleficis & mathematicis,& cæteris ſimilibus.C.9.
Mancipijs,& colonis patrimonialium,& ſaltuenſium, & emphyteuticorum fundorum.C.11.
Mandati vel contra.V.17.C.4.
Mandato.Inſt.3.
Mandatis principum.C. 1.
Manumiſſionibus.N.40.
Manumiſſionibus quæ ſeruis ad vniuerſitatem pertinentibus imponuntur.ibid.
Manumiſſis teſtamento.ibid.
Manumiſſis uindicta.ibid.
Mendicantibus ualidis.C.11.
Menſoribus.C.12.
Metallariis,& metallis,& procuratoribus metallorum. C.11.
Metatis & epidemeticis. C.12.
Metropoli Berito.C.11.
Migrando.N.43.
Milite vaſallo qui contumax eſt.F.2.
Militibus.A.116.
Militari teſtamento.Inſt.2.Inf.29.
Militari veſte.C.12.
Minoribus 25.annis.V.4.
Moderatore Arabiæ.A. 102.
Moderatore Helenoponti.A. 28.
Modo multarum quę à iudicibus infliguntur.C.1.
Monachis,& aſceterijs,& eorum conuerſatione. A. 133.
Monaſterijs,& monachis,& eorum antiſtibus. A. 5.
Monopolijs,& conuentu negotiatorum illicito, vel artificum, ergolaborum, nec non balneatorum prohibitis illicitis pactionibus.C.4.
Mortis cauſa donationibus.C.34.& C.8.
Mortuo inferendo,& ſepulchro ædificando.V. 11.
Muliere raptum paſſa.A.143.
Mulieribus fide hæreticis.C.109.
Mulieribus quę ſe proprijs ſeruis iunxerunt.C 9.

Mulieribus, in quo loco munera ſexui cõgruentia, vel honor. agnoſcant. C.10.
Muneribus & honoribus. N.50.
Muneribus patrimoniorum. C.10.
Municipibus & originariis. ibid.
Murilegulis, & gyneciariis, & procuratoribus gynecii: & de monetariis, & buſtagiariis. C.11.
Mutatione nominis. C.9.

N

NAtalibus reſtituendis. N.40.
Natura feudi. F.1.
Natura ſucceſſionis feudi. F.2.
Naturalibus liberis. A.89.
Naturalibus liberis, & matribus eorum, & ex quibus cauſis iuſti efficiantur. C.5.
Naufragiis. C.11.
Nauibus non excuſandis. ibid.
Nauiculariis, ſeu naucleris public. ſpecies tranſportantibus: & de tollenda luſtralis auri collatione. ibid.
Nauticis Tyberinis. ibid.
Nautæ, caupones, ſtabularii, vt recepta reſtituant. V.4.
Nautico fœnore. V.22. C.4.
Ne ſanctum baptiſma iteretur. C.1.
Ne quis cogatur bonis cedere. A.135.
Ne decurio, aut cohortalis ꝑducatur in ius, ſiſtaturúe iudicio citra iuſſionẽ Principis, quæ inſinuetur ꝑſe. A.151.
Ne defuncti, ſeu reliquiæ eorum à creditoribus afficiantur contumelia: & ne aſſeſſores cognitionẽ cauſarum abſque iudicibus ſuſcipiant. A.60.
Ne de ſtatu defunctorum poſt quinquennium quæratur. N.40. C.7.
Ne rei dominicæ, vel templorum uindicatio, temporis præſcriptione ſubmoueatur. C.7.
Ne pro dote, muleri bona mariti addicantur. C.5.
Ne filius pro patre, vel pater pro filio emancipato, vel libertus pro patrono conueniatur. C.4.
Ne fideiuſſores, vel mandatores dotium dentur. C.5.
Ne fiſcus, vel Reſpublica procurationem alicui patrocinij

cinij

cinij cauſa, illicitè præſtet. C.2.
Ne fiſcus rem, quam vendidit, euincat. C.10.
Ne ſacrę fortunæ, quæ de cauſis procedunt publicis, aliter robur accipiant, quàm glorioſiſſ. prætoriorum Præfectis inſinuatæ ſint, uel fuerint, il licq; habeantur ratæ. A. 152.
Ne quid in flumine publico, ſiue in ripa eius fiat, quo aliter aqua fluat atque priore æſtate fluxit. N.44.
Ne Iudæi, Samaritani, & Hęretici per cauſam religionis & cultus ſui, curiali fortuna liberentur, ſed dum curialibus muneribus ſubdantur, priuilegijs eorum non vtantur. Item, vt ijdem poſſint contra orthodoxos, qui curiali fortunæ ſubditi ſunt, teſtimonium dicere: vt qui præclarè pro orthodoxa Repub. teſtimonium perhibeant. A.45.
Ne quis in ſua cauſa iudicet, uel ſibi ius dicat. C.3.
Ne quis eum, qui in ius vocabitur, vi eximat. V.2.
Ne quis liber, inuitus actum reipublicæ gerere cogatur. C.11.
Ne libertini de cætero iure aureorum annulorum, & reſtit utorum natalium opus habeant. Item, vt dotalium inſtrumentorum confectio in libertinabus ipſo etiam facto legitimas reddat nuptias, & ſuos patri filios. Si fortè ea ancilla ſit, vt & ipſa dotis confectione libera exiſtat, & nuptiæ legitimæ, & ex ea progeniti filij patris ſui ſint. A.78.
Ne in medio litis fiant ſacræ formæ, aut ſacræ iuſſiones, ſed ſecundum generales leges cauſæ decidantur. Et vt præſens conſtitutio ante perſonarum in iudicio confirmationem inſeratur actis iudiciarijs. A.113.
Ne quid in loco ſacro fiat. N.43.
Ne quid in loco, uel itinere publico fiat. ibid.
Ne quo in loco, per imperium Romanum lenones ſint. A.14.
Ne Chriſtianum mancipium hæreticus, vel paganus, aut Iudæus vel poſſideat, vel circuncidat. C.1.
Ne rei militaris comitibus, uel tribunis lauacra præſtentur. ibidem.

Ne

Ne à mulieribus quæ ſe proſtituunt, fideiuſſor, aut iuſiurandum exigatur: quòd hoc genus uitæ deſerturæ non ſint. A.51.

Ne quis quòd agricolæ mutuam pecuniam dedit, illius terram detineat: & quem vſurarum modum creditores accipere debent ab agricol. A. 34.

Ne quis mutuum dans agricolæ, terram eius teneat: item quàm magnas vſuras creditores ab agricolis debeant percipere. A.32.

Ne quid oneri publ. imponatur. C.11.

Ne operæ à collatoribus exigántur. C.10.

Ne quis oratorium citra ſcientiam Epiſcopi ędificet: & vt prius definiat, quæ ad curam & inſtitutionem oratorij ædificandi neceſſaria futura ſint. Et ne Epiſcopi abſint à ſuis eccleſijs. Ac de alienatione immobilium rerum eccleſiaſticarum. A.47.

Ne perſonę, uel rei, uel auri alterius pro altero oppignerationes fiant, ſed oppigneratione oblęſo, eius quadruplum reſtituatur. Item, ne pro eo, qui vel percuſſit, uel alioqui damnum irrogauit, alius percutiatur, aut qualitercunque damnum ſentiat. Et ne donatio à priuato in Imperatorem facta, indigeat actorum publicorum confectione. A.52.

Ne liceat potentioribus patrocinium litigantibus præſtare, vel actiones in ſe transferre. C.2.

Ne ſine iuſſu Principis, certis iudicib. liceat cōfiſcare. C.9.

Ne liceat in una, eademque cauſa tertiò prouocare: uel poſt duas ſententias iudicum, quas definitio præfectorum roborauerit, eas retractare. C.7.

Ne ruſticani ad ullum obſequium deuocentur. C.11.

Ne tutor, vel curator vectigal conducat. C.v.

Ne vir ex dote, aut mulier ex donatione ante nuptias prouueniens, lucrum proprietatis iure teneant, ſed conſeruent dominium filijs ſuis: uel ſi ad ſecundas nuptias non veniant, in lucro ſolum vſumfructum obtinentes. Et vt qui diuortio matrimonium dirimunt, ſi dotem, aut ante nuptias donationem lucrentur, ſimiliter & ipſi dominium filijs conſeruent, perſona, quę vſumfru-

ctum

ctum habet, cogenda filios alere. Si verò bona gratia ſoluatur matrimonium, & videantur quædam occaſione damni dati detenta eſſe: vt hac arte perempta, ea quæ detinentur, reſeruentur filijs. A.98.
Ne vis fiat ei, qui in poſſeſſionem miſſus eſt. N.43.
Ne vxor pro marito, vel maritus pro vxore, vel mater pro filio conueniatur. C.4.
Neceſſarijs, & ſeruis hæredibus inſtituendis, vel ſubſtituendis. C.6.
Negotiatores ne militent. C.12.
Negotiorum geſtorum act. V.3. C.2.
Nemini licere ſignum Saluatoris Chriſti, humi, vel in ſilice, vel in marmore ſculpere, aut pingere. C.1.
Nihil innouari appellatione pendente. N.49.
Nili aggeribus non rumpendis. C.9.
Non alienandis, aut permutandis rebus eccleſiaſticis immobilibus, aut in ſpecialem hypothecam dandis creditoribus, ſed vt ſufficiant generales hypothecæ. A.7.
Non eligendo ſecundo nubentes vxores. A.2.
Non licere habitatorib. Matrocomię, loca ſua ad extraneum transferre. C.2.
Non numerata pecunia. C.4.
Notis feudorum. F.2.
Noua forma fidelitatis. Ibid.
Nouationibus & delegationibus. N.46. & C.8.
Noui operis nuntiatione. N.39.
Nouis operibus contra proſpectum in mare. A.63.
Noxalibus actionibus. inſt.4. C.3.
Nudo iure quiritum tollendo. C.7.
Nulli licere in frænis, equeſtribus ſellis, & balteis, margaritas, ſmaragdos, & hyacinthos aptare: & de artificibus palatinis. C.11.
Numerariis, actuariis, & chartulariis, & adiutoribus, ſiue ſcriniariis, & exceptoribus ſedis excelſæ, cęterorumq; iudicum, tam militarium: quàm ciuilium. C.12.
Nundinis. N.l.
Nundinis & mercatoribus. C.4.
Nuptiis. inſt.1. C.5.

O

Oblatione votorum.C.12.
Obligationibus. Inſt.3.
Obligationibus & actionibus. C.4.& N.44.
Obligationibus ex conſenſu. Inſt.3.
Obligationibus, quæ quaſi ex contractu naſcuntur. ibid.
Obligationibus, quæ ex delicto naſcuntur. Inſt.4.
Obligationibus, quę quaſi ex delicto naſcuntur.ibid.
Obſequijs à liberis & libertis, parentibus patronis præſtan.37.
Obſequijs patrono præſtandis. C.6.
Officio aſſeſſoris.V.1.
Officio comitis Orientis.C.1.
Officio comitis rerum priuatarum ſacri palatij, ſacrique patrimonij.C.1.
Officio conſulis.V.6.
Officio comitis ſacrarum largitionum.C.1.
Officio iudicis.Inſt.4.
Officio ciuilium iudicum.C.1.
Officio diuerſorum iudicum.ibid.
Officio eius cui mandata eſt iuriſd.V.1.
Officio militarium iudicum.C.1.
Officio eius, qui vicem alicuius iudicis, vel pręſidis obtinet.ibidem.
Officio iuridici.V.1.
Officio iuridici Alexandrię. C.1.
Officio magiſtri militum.ibid.
Officio magiſtri officiorum.ibid.
Officio pręfecti auguſtalis.V.1.C.1.
Officio præfecti prætorio.V.1.
Officio præfecti vigilum.ibid.C.1.
Officio præfecti urbi.ibid.C.1.
Officio præfecti prætoriorum Orientis & Illyrici. C.2.
Officio præfecti prætorio Aphricæ, & de omni eiuſdem diœceſeos ſtatu.ibid.
Officio præſidis.V.1.
Officio prætoris.ibid.
Officio prætorum.C.1.

Officio procuratoris Cęſaris,vel rationalis. V.1.
Officio proconſulis & legati.V.1.C.1.
Officio quæſtoris.V.1. C.1.
Officio rectoris prouincię,& vt nulli patriæ ſue adminiſtratio,ſine ſpeciali permiſſu principis, permittaẗ.C.1.
Officio vicarij.ibid.
Officijs,quæ miniſtrant in ſacris appellationibus. A.20.
Officinis, ſiue tabernis Conſtantinopolitanæ vrbis: & vt mille tantum & centum officinæ ſacroſanctæ maioris Eccleſię excuſentur:omnes reliquæ,ad quemcũque dominum pertineant, conſueta obeant munia.A.43.
Omni agro deſerto, & quando ſteriles fertilibus imponuntur.C.11.
Operis noui nuntiatione.C.8.
Operibus publicis.N.50. C.8.
Operis libertorum.Inſ.38.C.6.
Operis ſeruorum. V.7.
Optione,vel elect.legata.Inf.33.
Ordine cognitionum. C.7.
Ordine iudiciorum.C.3.
Origine iuris, & omnium magiſtratuum, & ſucceſſione prudentum.V.1.

P

PAce Conſtantiæ compoſita inter Fridericum, & filiũ eius Henricum,& quoſdam nobiles Alemanię & ciuitates Lombardiæ, & Romandiolæ. F.2.
Pace iuramento firmanda.ibid.
Pace tenenda, & eius violatorib.ibid.
Pactis.C.2.V.2.
Pactis dotalibus.V.23.
Pactis conuentis tam ſuper dote, quàm donatione ante nuptias,& paraphernis. C.5.
Pactis inter emptorem & venditorem compoſitis. C.4.
Pactis pignorum.C.8.
Palatinis ſacrarũ largitionũ,& rerum priuatarum.C.12.
Palatijs, & domibus dominicis.C.11.
Partu pignoris & omni caſu.C.8.
Paſcuis publicis & priuatis.C.11.

Patria poteſtate. Inſt.1.C.8.
Patribus qui filios ſuos diſtrax.C.4.
Peculio.V.15.
Peculio legato.Inf.33.
Peculio eius qui libert.meruit.C.7.
Pedaneis iudicibus.C.3.
Penu legata.Inf.33.
Periculo & commodo rei uenditæ. V.18.C.4.
Periculo tutorum & curatorum. C.5.
Periculo ſucceſſorum parentis.C.10.
Periculo nominatorum. C.11.
Periculo eorũ,qui pro magiſtratibus interuenerũt.C.11.
Per quas perſonas nobis obligatio acquirat̃. Inſt.2. C.4.
Per quos fiat inueſtitura.F.2.
Perfectiſſimatus dignitate.C.12.
Perpetuis & temporalibus actionibus,& quæ ad hæredes, & contra hæredes tranſeunt. Inſt.4.
Petitionibus bonorum ſublatis.C.10.
Petitione hæreditatis.V.5.C.3.
Pignoratitia actione, uel contra. V.13.
Pignoribus & hypothecis.C.8.
Pignoribus & hypothecis, qualiter ea cõtrahantur.& de pactis eorum.V.20.
Pignori dato feudo.F.2.
Piſtoribus. C.11.
Plebeis prætoribus.A.13.
Plus petitionibus.C.3.
Plus valere qđ agitur,quàm quod ſimulatè cõcipit̃.C.4.
Pœna iudicis qui malè iudicauit, uel eius, qui iudicem, vel aduerſarium corrumpere curauit.C.7.
Pœna temerè litigantium.Inſt.4.
Pœnis.N.48.C.9.
Pœnis fiſcalibus credit.præferri.C.10.
Pollicitationibus.N.50.
Ponderatoribus,& auri illatione. C.10.
Popularibus actionibus.N.47.
Poſſeſſoria hæreditatis petitione.V.5.
Poſtliminio,& redemptis ab hoſtibus.C.8.

Poſthumis hæredibus inſtituendis,vel exhæredandis, vel præteritis.C.6.
Poſtulando.C.2.V.3.
Potioribus ad munera nominandis. C.10.
Præbendo ſalario.ibid.
Precario. N.43.
Precario,& Saluiano interdict.C.8.
Pręcepta præſidum.A.27.
Precibus Imperatori offerendis,& de quibus rebus ſupplicare liceat,vel non.C.1.
Prædijs,& alijs rebus minorum ſine decreto non alienādis,vel obligandis.C.5.
Prædijs decurionum ſine decreto non alienandis. C. 10.
Prædijs,& omnibus rebus nauiculariorum. C.11.
Prædijs Tamiacis, & his,qui ex colonis Tamiacis, alijſq; liberæ conditionis procreantur.ibid.
Præfectis prætorio,ſiue urbi, & magiſtris militum in dignitatibus exæquandis. C.12.
Præpoſitis agentium in rebus. ibid.
Præpoſitis laborum, ibid.
Præpoſitis ſacri cubiculi, & de omnibus cubicularijs, & priuilegijs eorum.ibid.
Præpoſitis ſacrorum ſcriniorum, cæteriſque quæ in ſacris ſcrinijs militant.ibid.
Præpoſitis & tribunis ſcholarum.ibidem.
Præſide Piſidiæ.A.24.
Præſcriptione lōgi tēporis,decē,vel uiginti annorū. C.7.
Præſcriptione triginta, vel quadraginta annorum. ibid.
Præſcriptis uerbis,& in factum actione.V.19.
Prætore Siciliæ. A.104.
Prætore Lycaoniæ.25.
Prætore Paphlagonię.A.29.
Prætore Thraciæ.A.26.
Prætoribus, & honore præturæ & collatione, & gleba, & claui, & pholi, & ſeptem ſolidorum functione ſublata.C.12.
Prætorio pignore, & vt in actionibus etiam debitorum miſſio prætorij pignoris procedat. C.8.

Prætorijs ſtipulationibus.N.46.
Præuaricatoribus.N.57.
Primicerio,& ſecundicerio,& notarijs.C.12.
Primipilo.C.12.
Principibus agentium in rebus.ibid.
Priuatis carceribus inhibendis.C.9.
Priuatis delictis.N.47.
Priuilegijs domus Auguſtæ, vel rei priuatæ: & quarum collationum excuſationem habent.C.11.
Priuilegio dotis.C.7.
Priuilegijs corporatorum vrbis Romę.C.11.
Priuilegijs creditorum. N.42.
Priuilegijs vrbis Conſtantinopolitanæ.C.11.
Priuilegis fiſci. C.7.
Priuilegijs eorum,qui in ſacro palatio militant.C.12.
Priuilegijs ſcholarum. ibid.
Proconſule Cappadociæ.A.30.
Proconſule Palęſtinæ.A.103.
Pro derelicto.N.41.
Pro donato.ibidem.
Pro dote.ibidem.
Pro emptore.ibidem.
Pro hærede,vel poſſeſſore.ibidem.
Pro legato.ibid.
Pro ſocio.V.17.C.4.
Pro ſoluto.N.41.
Pro ſuo.ibi.& C.4.
Probationibus.C.4.
Probationibus & præſumpt.V.22.
Procuratoribus.C.2.
Procuratoribus & defenſoribus.V.3.
Profeſſoribus, & medicis.C.10.
Profeſſoribus qui in vrbe Conſtantinopolitana docentes, ex lege meruerunt comitiuam.C.12.
Prohibita feudi alienatione per Lotharium. F.2.
Prohibita feudi alienatione per Fridericum. ibi.
Prohibita ſequeſtratione pecun.C.4.
Prole partienda inter ruſticos.A.156.

Poſthumis hęredibus inſtituendis,vel exhæredandis, vel præteritis.C.6.
Poſtulando.C.2.V.3.
Potioribus ad munera nominandis. C.10.
Præbendo ſalario.ibid.
Precario. N.43.
Precario,& Saluiano interdict.C.8.
Pręcepta præſidum.A.27.
Precibus Imperatori offerendis,& de quibus rebus ſupplicare liceat,vel non.C.1.
Prædijs,& alijs rebus minorum ſine decreto non alienãdis,vel obligandis.C.5.
Prædijs decurionum ſine decreto non alienandis. C. 10.
Prædijs,& omnibus rebus nauiculariorum. C.11.
Prædijs Tamiacis, & his,qui ex colonis Tamiacis, alijſq; liberæ conditionis procreantur.ibid.
Præfectis prætorio,ſiue urbi, & magiſtris militum in dignitatibus exæquandis. C.12.
Præpoſitis agentium in rebus. ibid.
Præpoſitis laborum. ibid.
Præpoſitis ſacri cubiculi, & de omnibus cubicularijs, & priuilegijs eorum.ibid.
Præpoſitis ſacrorum ſcriniorum, cæteriſque quæ in ſacris ſcrinijs militant.ibid.
Præpoſitis & tribunis ſcholarum.ibidem.
Præſide Piſidiæ. A.24.
Præſcriptione lõgi tẽporis,decẽ,vel uiginti annorũ. C.7.
Præſcriptione triginta, vel quadraginta annorum. ibid.
Præſcriptis uerbis,& in factum actione.V.19.
Prætore Siciliæ. A.104.
Prætore Lycaoniæ.25.
Prætore Paphlagonię.A.29.
Prætore Thraciæ.A.26.
Prætoribus, & honore præturæ & collatione, & gleba, & claui, & pholi, & ſeptem ſolidorum functione ſublata.C.12.
Prætorio pignore, & vt in actionibus etiam debitorum miſſio prætorij pignoris procedat. C.8.
Præto-

Prætorijs ſtipulationibus.N.46.
Pręuaricatoribus.N.57.
Primicerio,& ſecundicerio,& notarijs.C.12.
Primipilo.C.12.
Principibus agentium in rebus.ibid.
Priuatis carceribus inhibendis.C.9.
Priuatis delictis.N.47.
Priuilegijs domus Auguſtæ, vel rei priuatæ: & quarum collationum excuſationem habent.C.11.
Priuilegio dotis.C.7.
Priuilegijs corporatorum vrbis Romę.C.11.
Priuilegijs creditorum. N.42.
Priuilegijs vrbis Conſtantinopolitanæ.C.11.
Priuilegis fiſci. C.7.
Priuilegijs eorum,qui in ſacro palatio militant.C.12.
Priuilegijs ſcholarum. ibid.
Proconſule Cappadociæ.A.30.
Proconſule Palęſtinæ.A.103.
Pro derelicto.N.41.
Pro donato.ibidem.
Pro dote.ibidem.
Pro emptore.ibidem.
Pro hærede,vel poſſeſſore.ibidem.
Pro legato.ibid.
Pro ſocio.V.17.C.4.
Pro ſoluto.N.41.
Pro ſuo.ibi.& C.4.
Probationibus.C.4.
Probationibus & præſumpt.V.22.
Procuratoribus.C.2.
Procuratoribus & defenſoribus.V.3.
Profeſſoribus, & medicis.C.10.
Profeſſoribus qui in vrbe Conſtantinopolitana docentes, ex lege meruerunt comitiuam.C.12.
Prohibita feudi alienatione per Lotharium. F.2.
Prohibita feudi alienatione per Fridericum. ibi.
Prohibita ſequeſtratione pecun.C.4.
Prole partienda inter ruſticos.A.156.

Prouinciarum præſidibus.A.161.
Proxenetis.N.50.
Pupillari ſubſtitutione.Inſt.2.
Publicæ letitiæ : vel conſulum nuntiatores, vel inſinuatores conſtitutionum, & aliarum ſacrarum, vel iudicialiũ literarũ ex deſcriptione, vel ab inuitis, ne quid accipiant immodicum.C.12.
Publicis iudicijs. Inſt.4.N.48.
Publicis tributis expediendis, & ſoluendis, neque non alijs capit.A.128.
Publiciana in rem actione.V.6.
Publicanis,& vectigalibus,& commiſſis.N.39.

Q

Quadriennij præſcriptione.C.7.
Quæ fuit prima cauſſa beneficij amittendi.F.2.
Quę in fraudẽ creditorũ facta ſint, vt reſtituantur.N.42.
Quæ res exportari non debeant.C.4.
Quæ res pignori,vel hypothecæ datę obligari non poſſunt.V.20.
Quæ res pignori obligari poſſunt,vel non:& qualiter pignus contrahitur.C.8.
Quæ res vendi non poſſunt, & qui uendere, uel mercari vetantur.C.4.
Quę ſit longa conſuetudo.C.8.
Quæ ſint regaliæ.F.2.
Quæ ſententiæ ſine appellatione reſcinduntur.N.49.
Quæſtionibus.N.48.C.9.
Quæſtore.A.80.
Quęſtoribus,& magiſtris officiorum, & comitibus ſacrarum largitionum,& rei priuatæ.C.12.
Qualiter olim poterat feudum alienari.F.2.
Qualiter iurare debeat domino vaſallus fidelitatẽ.ibid.
Qualiter dominus proprietate feudi priuetur.ibid.
Quando actio de peculio annalis ſit.V.15.
Quando appellatum ſit,& intra quæ tempora.N.49.
Quando ciuilis actio,criminali præiudicet: & an vtraque ab eodem exerceri poſſit.C.9.
Quando decreto opus non eſt.C.5.

Quando dies legatorum, uel fideicommiſſorum cedat. Inf.36.C.6.
Quando dies vſuſfructus legati cedat.V.7.
Quando ex facto tutoris vel curatoris,minores agere,vel conueniri poſſunt,Inf.26.C.5.
Quando fiſcus, vel priuatus debitoris ſeu debitor æs exigere poſſit.C.4.
Quando Imperator inter pupillos,& viduas,vel alias miſerabiles perſonas cognoſcit:& ne exhibeantur.C.3.
Qñ libellus Principi datus litis faciat cõteſtationẽ. C.1.
Quando liceat ab empt.diſced.C.4.
Quando liceat vnicuique ſine iudice uindicare ſe, vel pub.deuotionem.C.3.
Quando mulier tutelæ officio fungitur.C.5.
Quando non petentiũ partes,petẽtibus accreſcunt. C.6.
Quando prouocare non eſt neceſſe.C.7.
Quando,& quibus quarta pars debetur ex bonis decurionum & de modo diſtributionis eorum.C.10.
Quando tutores,vel curatores eſſe deſinant.C.5.
Quando rerum actio non datur.N.44.
Quemadmodum ciuilia munera inducuntur.C.10.
Quemadmodum feudum ad filiam pertineat. F.1.
Quemadmodum ſeruitutes amittantur.V.8.
Quemadmodum teſtamenta aperiantur, deſcribantur, atque inſpiciantur.C.6.
Qui accuſare non poſſunt.C.9.
Qui ad bonorum poſſeſſionem,& infra quod tempus admittantur.C.6.
Qui bonis cedere poſſunt.C.7.
Qui dare tutores vel curatores poſſunt: & qui dari non poſſunt.C.5.
Qui ætate,vel profeſ.ſe excuſ.ibid.10.
Qui pro ſua iuriſdictiõe iudices dare,dariúe poſſũt.C.3.
Qui legitimam perſonam ſtandi in iudicijs habeant, vel non.ibidem.
Qui non poſſunt ad libertatem peruenire.C.7.
Qui manumittere non poſſunt,& ne in fraudem creditorum manumittantur.ibid.

Qui,& à quibus manumiſſi liberi non fiant: & ad legem Aeliam Sentiam. N.40.
Qui ſine manumiſſione ad libertatem perueniunt.N.40.
Qui militare poſſunt,vel non: & de ſeruis ad militiæ dignitatem aſpirantibus:& vt nemo duplici militia, vel dignitate & militia ſimul vtatur.C.12.
Qui morbo ſe excuſant.C.5.& 10.
Qui numero liber. ſe excuſant. ibid.
Qui numero tutelarum ſe excuſant. ibid.
Qui petāt tutores, vel cura.& vbi petātur. Inf.26.C.5.
Qui potiores in pignore, hypothecave habeantur: & de his qui in priorum credit. locum ſuccedūt.V.20.C.8.
Qui ſint rebelles.F.2.
Qui,& aduerſus quos in integrū reſtitui nō poſsūt.C.2.
Qui ſatiſdare cogantur,vel iuramēto promittant,vel promiſſioni ſuæ committantur.V.2.
Qui ſucceſſores teneantur.F.1.
Qui ſucceſſores feudum dare teneantur. F.1.
Qui teſtamenta facere poſſunt, vel non poſſunt.C.6.
Qui teſtamentum facere poſſint, & quemadmodum teſtamenta fiant.Inf.28.
Qui teſtamento tutores dari poſſunt. Inſt.1.
Qui teſtes ſunt neceſſarij, ad nouam inueſtituram probandam.F.2.
Quibus alienare licet, vel non. Inſt.2.
Quibus ad conductionem prædiorum fiſcalium accedere non licet.C.11.
Quibus muneribus excuſantur hi,qui poſt impletā militiam,vel aduocationem, per prouinciam ſuis cōmodis vacantes, commorantur: & de priuilegijs eorum, & de conductoribus vectigalium fiſci:C.10.
Quibus muneribus, vel præſtationibus nemini liceat ſe excuſare.ibid.
Quibus modis feudum conſtitui poſſit. F.1.
Quibus modis feudum amittatur.ibid.
Quibus rebus ad eundem iudicem eatur. V.11.
Quibus ad libertatem proclamare non licet. N.40. Et de rebus eorum, qui ad libertatem proclamare non prohi-

prohibentur.C.7.
Quibus ex cauſis ſerui pręmio libertatem accipiunt. ibi.
Quibus ex cauſis manumittere non licet. Inſt.1.
Quibus modis tollitur obligatio. Inſt.3.
Quibus modis re contrahitur obligatio.Ibid.
Quibus modis ius patrię poteſtatis ſoluitur.Inſt.1.
Quibus modis pignus,vel hypotheca ſoluitur.V.20.
Quibus ex cauſis in poſſeſſionem eatur.N.42.
Quibus non competit bonorum poſſeſſio. Inſ.38.
Quibus non obijcitur longi temporis præſcriptio.C.7.
Quibus res iudicata non nocet. ibid.
Quibus ex cauſis maiores in integrum reſtituantur.C.2.
Quibus modis tutela finitur. Inſt.1.
Quibus non eſt permiſſum facere teſtamentum. Inſt.2.
Quibus modis teſtamenta infirmetur.ibid.
Quibus modis vſusfructus,vel vſus amittatur.V.7.
Quid iuris, ſi poſt alienationem feudi, vaſallus id recuperauerit.F.2.
Quid ſit inueſtitura.ibid.
Quid pręcedere debeat,an inueſtitura, vel fidelitas. F.2.
Quibus & à quo appelletur N.49.
Quis ordo in bonorum poſſeſſione ſeruetur.Inſ.38.
Quis dicatur Dux,Comes,March.F.2.
Quo tempore miles inueſtituram petere debeat.F.1.
Quo quiſque ordine conueniatur.C.11.
Quòd conſtitutio,quæ ex adſcriptitio & libera natos liberos eſſe vult:non his, qui ante,ſed qui poſt conſtitutionem nati ſunt,proſit.Et ut uenerabilium domuũ œconomi, immobilium ad inuicem rerum Eccleſiaſticarum commutationes faciant, decreto prius interpoſito,excepta ab hoc maiore eccleſia. A.54.
Quod quiſque iuris in alienum ſtatuit, ut ipſe eodem iure utatur.V.2.
Quod iuſſu.V.15.
Quod metus cauſa geſtum erit.V.4.
Quod cum eo, qui in aliena poteſtate eſt, negotium geſtum eſſe dicetur.Inſt.4.V.14.vel de peculio,ſeu quod iuſſu,vel de in rem uerſo.C.4.

Quod falſo tutore authore geſtum eſſe dicetur. Inf. 27.
Quod vi, aut clàm. N.43.
Quod cuiuſcunque vniuerſitatis nomine, vel contra eam agatur. V.3.
Quomodo oporteat Epiſcopos & cæteros clericos ad ordinationem perduci: & de expenſis Eccleſiarum. A.6.
Quomodo inſtrumentis, quæ apud iudices inſinuanda ſunt, fidem apponere oporteat. A.73.
Quomodo in læſę maieſtatis crimine procedatur. F.2.
Quomodo, & quando iudex ſententiam proferre debeat præſentibus partibus, vel una parte abſente. C.7.
Quorum appellationes non recipiuntur. C.7.
Quorum bonorum. N.43. C.8.
Quorum legatorum. ibid. N. & C.
Quot teſtes ſunt neceſſarij ad probandam feudi ingratitudinem. F.2

R

RAptu virginum, ſeu viduarum, necnon ſanctimonialium. C.9.
Ratam rem haberi, & de ratihabitione. N.46.
Ratiocinijs operũ publicorum, & patribus ciuitatũ. C.8.
Re iudicata. C.7. N.42. Et de effectu ſententiarum: & de interlocutoribus. N.42.
Re militari. N.49. C.12.
Rebus alienis non alienandis: & de prohibita rerum alienatione, vel hypotheca. C.4.
Rebus corporalibus, & incorporalibus. Inſt.2.
Rebus creditis, & iureiurando. ibid.
Rebus dubijs. Inf.34.
Rebus eorum, qui ſub tutela vel cura ſunt, ſine decreto non alienandis, vel pignori obligandis. Inf.27.
Rebus iudicis authoritate poſſidẽdis, vel vendẽdis. N.42.
Rei vendicatione. V.6. C.3.
Rei vxoriæ actione, in ex ſtipulatu actionem transfuſa: & de natura dotibus præſtita. C.5.
Reis poſtulatis. C.10.
Reis, qui ingrediuntur ad expediendam appellationem, deque inſtrumentis priuata manu conſcriptis, prolatis

ab eo,

ab eo,qui cum agitur. Item de iuramento delationis, vt iuramento calumniæ connectatur: quod ſemel tantùm pro omni probatione preſtari ſolet.A.50.
Rem alienam gerentibus, non interdici rerum ſuarum alienatione.C.4.
Rem pupilli ſaluam fore,vel adoleſcentis.N.46.
Rerum amotarum.Inf.25.C.5.
Rerum permutatione.V.19.
Rerum diuiſione,& acquirẽdo ipſarum dominio.Inſt. 2.
Rerum permutatione,& præſcriptis verbis.C.4.
Receptis arbitris.C.2.
Receptis,qui arbitriũ receperũt,vt ſententiã dicãt. V. 4.
Receptoribus.N.47.
Referendarijs ſacri palatij.A.11.
Regula Catoniana Inf.34.
Relationibus.C.7.
Releuatione tributorum publicorum.A.163.
Religioſis & ſumptibus funerum:& vt funus ducere liceat.11.C.3.Et Aleę,luſu,& aleatoribus. C.3.
Remiſſionibus.N.43.
Remiſſione pignoris.C.8.
Remiſſio pœnæ illicitè contractarum nuptiarum.A.139
Replicationibus.Inſt.4.
Repudianda bonorum poſſeſ.C.6.
Repudianda,vel abſtinenda hæreditate.ibid.
Repudijs,& iudicio de moribus ſublato.C.5.
Reputationibus quæ fiunt in iudicio, in integrum reſtitutionis.C.2.
Requirendis reis.C.9.N.48.
Res inter alios acta,vel iudicata,alijs ne noceat.C.7.
Reſcindenda venditione.V.17.C.4.Et quando nõ liceat ab emptione diſcedere.V.18.
Reſtitutionibus.A.108.
Reſtitutione dotalium rerum,& ad donationem ante nuptias pertinentium. Item de ea, quæ vndecimo menſe poſt obitum mariti parit.A.39.
Reſtitutione militũ,& eorũ qui Reipu.cauſa abſunt.C.2.
Reuocandis donationibus.C.8.
Reuo-

Reuocandis his,quæ fraudem alienata ſunt.C.7.
Ripa munienda.N.43.
Ritu nuptiarum.V.23.
Riuis.V.23.
Ruſticis,qui in alienis prædijs nuptias cõtrahunt.A. 57.
S
SAcra forma tranſmiſſa Dominico glorioſiſſ. Prętoriorũ Illyricianorũ pręfecto,de diuerſ.cap.A.162.
Sacris iuſſionibus.A.114.
Sacrificijs paganorum, & templis.C.1.
Sacroſanctis Eccleſijs,& de rebus,ac priuilegijs earũ.ibi.
Salgamo hoſpitibus non præſtando.C.12.
Saluiano interdicto.Inf.43.
Samaritanis.A.144.
Satiſdando.C.2.
Satiſdationibus.Inſt.4.
Satiſdatione tutor.vel curatorum.ibid.
Secundis nuptijs.C.5.
Seditioſis, & de ijs, qui plebem audent contra rempub. colligere.C.9.
Senatoribus.V.1.
Senatuſconſultis.C.1.
Senatuſconſ.Claud.tollendo.C.7.
Senatuſconſ.Macedoniano.V.15.
Senatuſconſ.Orphiciano. Inſt.3.
Senatuſconſ.Sillaniano & Claudiano, quorum teſtamenta nec aperiuntur.Inf.29.
Senatuſconſ.Tertulliano.Inſt.3.
Senatuſconſ.Trebelliano.C.6.
Sententia quæ ſine certa quantitate profertur.C.7.
Sententiam reſcindi non poſſe.ibid.
Sententiam paſſis,& reſtitutis.N.48.C.9.
Sententijs contra fiſcum latis, retractandis.C. 10.
Sententijs ex breuiculo recitandis.C.7.
Sententijs præfectorum prætorio.ibid.
Sententijs & interlocutionibus omnium iudicum ibid.
Sententijs quæ pro eo,quod intereſt,proferuntur.ibid.
Separationibus.N.42.
Sepul-

Sepulchro violato.N.47.C.9.
Seruili cognatione.Inſt.3.
Seruo corrupto. V.11.
Seruo pignori dato,manumiſſo.C.7.
Seruis fugitiuis,& libertis,mancipijſque ciuitatum artifi cibus,& ad diuerſa opera deputatis, & ad rem priuatam,& dominicam pertinentibus. C.6.
Seruis reipub.manumittendis.ibid.
Seruitutibus.V.8.
Seruitutibus ruſticorum & vrbanorum prædiorũ. Inſt.2.
Seruitutibus ruſticorum prædiorum.V.8.
Seruitutibus,& aqua. C.3.
Seruitute legata.Inf.33.
Seruis exportandis:& ſi ita mancipium venierit,vt manu mittatur:uel contra. V.18.
Si à non competente iudice iudicatum eſſe dicatur.C.7.
Si à parente quis manumiſſus fuerit. Inſt.37.
Si aduerſus rem iudicatam reſtitutio poſtuletur. C.2.
Si aduerſus venditionem.ibid.
Si aduerſus venditionem pignoris. ibid.
Si aduerſus donationem.ibid.
Si aduerſus libertatem.ibid.
Si aduerſus tranſactionem vel diuiſionem in integrnm minor reſtitui uelit.ibid.
Si aduerſus ſolutionem à tutore, vel à ſe factam.ibid.
Si aduerſus dotem.ibid.
Si aduerſus delictum ſuum.ibid.
Si aduerſus vſucapionem. ibid.
Si aduerſus fiſcum.ibid.
Si aduerſus creditorem.ibid.
Si ſe abſtinuit hæreditate. ibid.
Si ut omiſſam hæreditatem , vel bonorum poſſeſſionem, vel quid aliud acquirat.ibid.
Si aduerſus creditorem præſcriptio opponatur.C.7.
Si ager vectigalis vel emphyteuticarius petatur. V.6.
Si aliena res pignori data ſit.C.8.
Si antiquior creditor pignus vendiderit. ibid.
Si certum petatur.C.4.

Si certum petatur condictione. V.12.
Si communis res pignorata ſit. C.8.
Si contra ius vel vtilitatem publicam, vel per mendaciũ fuerit aliquid poſtulatum, vel impetratum. C.1.
Si contra matris voluntatem tutor datus ſit. C.5.
Si cui plus, quàm per Falcidiam licuerit, legatum eſſe dicetur. Inf.35.
Si curialis relicta ciuitate rus habitare maluerit. C.10.
Si de feudo defuncti contentio ſit inter dominum & agnatos vaſalli. F.2.
Si de feudo vaſallus ab aliquo interpellatus fuerit, & dominus eum defendere noluerit. ibid.
Si de inueſtitura feudi controuerſia fuerit. F.1.
Si de inueſtitura inter dominũ & vaſallũ lis oriatur. Ibi.
Si de momentaria poſſeſſione fuerit appellatum. C.7.
Si dos conſtante matrimonio ſoluta fuerit. C.5.
Si ex falſis inſtrumentis, vel teſtimonijs iudicatũ ſit. ibid.
Si ex noxali cauſa agatur, quemadmodum caueatur. V.2.
Si ex pluribus tutoribus, vel curatoribus, omnes, vel vnus peragere rem minoris, vel conueniri poſſint. C.5.
Si familia furtum feciſſe dicetur. N.47.
Si in cauſa iudicati pignus captum ſit. C.8.
Si in communi, eademque cauſa in integrum reſtitutio poſtuletur. C.1.
Si in fraudem patroni à libertis alienatio facta ſit. C.6.
Si is qui teſtamento liber eſſe iuſſus erit, poſt mortẽ domini ante aditã hæreditatẽ ſubripuiſſe q̃d dicetur. N. 47.
Silentiarijs, & decurionibus eorum. C.12.
Si liberalitatis Imperialis ſocius ſine hærede deceſſerit. C.10.
Si libertus ingenuus eſſe dicetur. N.40.
Si maior factus ratum habuerit. C.2.
Si maior factus, uenditionem factam ſine decreto ratam habuerit. C.8.
Si mancipium ita uenierit, ne proſtituatur. C.4.
Si mancipium ita fuerit alienatum, vt manumittatur, vel contra. ibidem.
Si mater indemnitatem promiſit. C.5.
Si men-

Si menſor falſum modum dixerit.V.11.
Si minor,ſe maiorem dixerit. C.2.
Si mulier ventris nomine in poſſeſſionem miſſa calumniȩ cauſa eſſe dicetur.Inf.25.
Sine cenſu,uel reliquis fundum comparari nõ poſſe.C.4.
Singulis rebus per fideicommiſſum relictis.Inſt.2.
Si nuptiæ ex reſcripto petantur. C.5.
Si omiſſa ſit cauſa teſtamenti.C.6.
Si pars hæreditatis petatur. V.5.
Si pendente appellatione mos interuenerit.N.49.C.7.
Si ꝑ uim,vel alio modo abſentis poſſeſſio turbata ſit.C.8.
Si pignoris conuentionem numeratio pecuniȩ ſecuta non ſit.ibidem.
Si pignori dato feudo,quid iuris ſit.F.1.
Si pignus pignori datum ſit. C.8.
Si plures vna ſententia condemnati ſunt.C.7.
Si propter inimicitias creatio facta ſit.C.10.
Si propter publicas penſitationes venditio fuerit celebrata.C.4.
Si poſt creationem quis deceſſerit.C.7.
Si quacunque præditus poteſtate, vel ad eum pertinentes ad ſuppoſitarum iuriſdictioni ſuæ nuptias tentauerit aſpirare.C.5.
Si quadrupes pauperiem feciſſe dicatur.Inſt.4.V.9.
Si quid in fraudem patroni factum ſit. Inf.38.
Si q̃s aliquẽ teſtari prohibuerit,vel coegerit.Inf.29.C.6.
Si quis alteri,vel ſibi,ſub alterius nomine, vel aliena pecunia emerit.C.4.
Si quis cautionibus in iudicio ſiſtendi cauſa factis, non obtemperauerit. V.2.
Si quis eam,cuius tutor fuerit,corruperit.C.9.
Si quis ignorans rem minoris eſſe,ſine decreto comparauerit. C.5.
Si quis Imperatori maledixerit. C.9.
Si quis ius dicenti non obtemperauerit.V.2.
Si quis in ius uocatus non ierit, ſiue per eum cauerit per quem ex edicto non debuit.ibid.
Si quis omiſſa cauſa teſtamenti,ab inteſtato,uel alio mo-

do poſſideat hæreditatem.Inf.29.
Si rector prouinciæ,vel ad eum pertinentes, ſponſalitias dederint arras.C.5.
Si reus,vel accuſator mortuus fuerit.C.9.
Si ſæpius in integrum reſtitutio poſtuletur.C.2.
Si ſecundo nupſerit mulier cui maritus vſumfructum reliquit.C.5.
Si ſeruitus vendicetur, vel ad alium pertinere negetur. V.8.
Si ſeruus exportandus veneat.C.4.
Si ſeruus extero ſe emi mandauerit. ibid.
Si ſeruus,aut libertus ad decurionatum aſpirauerit.C.10.
Si tabulæ teſtamenti extabunt.Inf.37.
Si tabulæ teſtamenti nullæ extabunt, unde liberti.Inf.38.
Si tutor non geſſerit.C.5.
Si tutor vel curator interuenerit.C.2.
Si tutor vel curator falſis allegationibus excuſatus ſit, ibidem.
Si tutor reipublicæ cauſa aberit.ibid.
Si tutor vel curator, vel magiſtratus creatus appellauerit.N.49.
Si vaſallus feudo priuetur,cui deferatur.F.2.
Si vendito pignore agatur. C.8.
Si uentris nomine in poſſeſſionem calumniæ eſſe dicetur.Inf. 25.
Si ventris nomine muliere in poſſeſſionem miſſa, eadem poſſeſſio dolo malo ad alium tranſlata eſſe dicatur. ibi.
Si unus ex pluribus appellauerit.C.7.
Si unus ex plurib.hæredibus creditoris, vel debitoris,partem ſuam debiti ſoluerit,vel acceperit.C.8.
Si vſusfructus petatur,vel ad aliũ pertinere negetur.V.7.
Singulis rebus per fideicommiſſum relictis. Inſt.1.
Societate.Inſt.3.
Solutionibus & liberationibus. N.46.& C.8.
Solutionibus & liberationibus debitorum ciuitatis.C.11.
Soluto matrimonio,quẽadmodũ dos petatur.inf.25.C.5.
Spectaculis,& ſcenicis,& lenonibus.C.11.
Sponſalibus. V.3.
Spon-

Sponſalibus,& arris ſponſalitijs, & proxeneticis. C.5.
Sportulis,& ſumptibus in diuerſis iudicijs faciendis:& de executoribus litium. C.3.
Stratoribus.C.12.
Statu hominum.V.1.
Statuis & imaginibus. C.1.
Statuliberis. N.40.
Statutis & cõditionibus cõtra libertatem Eccleſiæ inductis,& immunitate locorũ religioſorũ, ubiq; morãtiũ & fori priuilegio,& Gazaris,& Patarenis,& alijs Hæreticis, eorumque ſucceſſoribus, & nauigijs peregrinis,& aduenis quocunq; locorũ hoſpitantibus,eorumque ſucceſſoribus,& de agricolarum ſecuritatibus.F.2.
Stellionatus.N.47.
Stipulatione ſeruorum.Inſt.3. N.45.
Studijs liberalibus vrbis Romæ, & Conſtantinopolitanæ.C.11.
Suarijs,& ſuſceptoribus uini,& cæteris corporatis.C.11.
Succeſſione cognatorum. Inſt.3.
Succeſſione libertorum.ibid.
Succeſſione feudi.F.1.
Succeſſione fratrũ,vel gradibus ſuccedentiũ in feudo.F.2.
Succeſſionibus ſublatis, quæ fiebant per bonorum uenditiones,& ſen. conſulto Claudiano.ibid.
Succeſſorio edicto.Inſ.38.& C.6.
Succeſſoribus eorum,qui in Aphrica degunt.A.36.
Suffragio.C.4.
Suis,& legitimis hæredibus.Inf.38.
Summa Trinitate & fide catholica, ut nemo publicè de ea contendere audeat. C.1.
Sũptus iniuncti muneris,ad oẽs collegas pertinere.C.11.
Sumptuum recuperatione. C.10.
Superactoribus.C.10.
Superficiebus.N.43.
Superindicto.ibid.
Supelectili legata.Inf.33.
Suſceptoribus,præpoſitrs,& arcarijs.ibid.
Suſpectis tutoribus,vel curatoribus. Inſt.1.Inf.26.C.5.

T

TAbellionibus, & vt prothocolla relinquant in chartis. A.44.
Tabularijs, ſcribis, logographis, & cēſualib. C.10.
Tabulis exhibendis. N.43. C.8.
Tempore actionum, quæ ſacris locis competūt. A.11.
Tempore non numeratæ dotalis pecuniæ. A.100.
Tēporibus in integrū reſtitutionis, tā minorū, aliarumq; perſonarū, quę reſtitui poſsūt, quam hęredū earū. C.2.
Temporibus & reparationibus appellationum, ſeu conſultationum. C.7.
Termino moto. N.47.
Teſtamentis, & quēadmodum teſtamēta ordinētur. C.6.
Teſtamentis ordinandis. Inſt.2.
Teſtamenta quemadmodum aperiantur, inſpiciantur, & deſcribantur. Inf.19.
Teſtamentaria tutela. Inf.26. C.5.
Teſtamentaria manumiſſione. C.7.
Teſtamento militis. C.6.
Teſtibus. V.22. C.4. A.90.
Theſauris. C.10.
Tigno iniuncto. N.47.
Tractatorijs, & ſtatuis. C.12.
Tranſactionibus. V.2. C.2.
Tranſitu militum. A.129.
Tributoria actione. V.14.
Tritico, vino, & oleo legato. Inf.33.
Tutela, & rationibus diſtrahendis, & vtili curationis cauſa actione. Inf.27.
Tutelis. Inſt. I.26.
Tutore, vel curatore, qui ſatis non dedit. C.5.
Tutoribus & curatoribus datis ab his, qui ius dādi habēt: & q, & in quibus cauſis ſpecialiter dari poſsūt. Inf.26.
Tutoribus vel curatoribus illuſtrium, vel clariſſimarum perſonarum. C.5.
Tyronibus. C.12.

V

VAcatione & excuſatione munerum. N.50.

Vaca-

Vacatione publici muneris. C.10.
Vaſallo decrepitę ætatis.F.2.
Vaſallo milite qui arma bellica depoſuit. ibid.
Vaſallo qui contra conſtitutionem Lotharij beneficium alienauit.F.2.
Vbi quis agere,vel conueniri debeat.V.5.
Vbi conueniatur, qui certo loco dare promiſit.C.3.
Vbi de criminibus agi oportet.ibi.
Vbi quis decuriali, uel cohortali, aliave conditione conueniatur.ibid.
Vbi fideicommiſſum peti oportet.ibi.
Vbi cauſa fiſcalis, vel diuinæ domus, hominumque eius agantur.ibid.
Vbi de hæreditate agatur, uel ubi hæredes ſcripti in poſſeſſionem mitti poſtulare debeant. ibi.
Vbi de poſſeſſione agi oportet. C.2.
Vbi pupilli educentur. C.5.
Vbi pupillus educari, uel morari debeat: & de alimentis ei præſtandis. Inf.27.
Vbi de ratiocinijs tã publ.quã priuatis agi oporteat.ibid.
Vbi in rem actio exerceri debet. ibi.
Vbi,& apud quem cognitio in integrum reſtitutionis agẽda ſit. C.2.
Vbi ſenatores,uel clariſſimi ciuiliter,vel criminaliter cõueniantur. C.3.
Vbi cauſas ſtatus agi oporteat.ibid.
Vbi petantur tutores, uel curatores.C.5.
Vectigalibus,& commiſſis.C.4.
Vectigalia noua inſtitui non poſſe.ibi.
Venatione ferarum.C.11.
Vendendis rebus ciuitatis. ibi.
Venditione rerum fiſcalium, cum priuatis communium. C.10.
Ventre inſpiciendo, cuſtodiendoque partu. Inf.25.
Ventre in poſſeſſionem mittẽdo, & curatore eius.Inf.37.
Veſtibus ſoloberis, & auratis, & de tinctione ſacri muricis.C.11.
Verborum ſignificatione. C.6.N.50.

Verborum obligationibus.Inſt.3.Inf.45.
Veteranis.N.49.C.12.
Veteranorum,& militum ſucceſſione.Inf.38.
Veteri iure enucleando & de authoritate iuriſprudentium,qui in Digeſtis leguntur.C.1.
Veteris numiſmatis poteſtate.C.11.
Vi & ui armata.N.43.
Vi bonorum raptorum.C.9.& de turba.N.47.Inſt.4.
Via publica, & ſi quid in ea factum eſſe dicatur : & de ea ex edicto ædilium curulium à ſingulis reficienda.ibid.
Vindicta,& apud concilium manumiſſione.C.7.
Vnde ui.C.8.
Vnde cognati. Inf.38.
Vnde legitimi,& unde cognati.Inf.38.& C.6.
Vnde liberi. C.6.
Vnde uir & vxor. Inf.38. & C.6.
Vſu & habitatione.V.7. Inſt.2.
Vſu,& uſufructu,& reditu, & habitatione, & operis per legatum vel fideicommiſſum datis.Inf.33.
Vſu Mediolanenſium ſecundum quoſdam.F.1.
Vſucapionibus.N.41.
Vſucapionibus,& lõgi temporis præſcriptionibus.Inſt.2.
Vſucapione pro emptore, vel pro tranſactione.C.7.
Vſucapione pro hærede.ibid.
Vſucapione pro donato. ibid.
Vſucapione pro dote. ibid.
Vſucapione transformanda, & de ſublata differentia rerum mancipi,& nec mancipi. ibid.
Vſufructu.Inſt.2.
Vſufructu accreſcendo. V.7.
Vſufructu, & quemadmodum quis utatur fruatur. ibid.
Vſufructu,uſu,& habitatione,& miniſterio ſeruorũ.C.3.
Vſufructu earum rerum, quæ uſu conſumuntur, vel minuuntur.V.7.
Vſufructuarius quemadmodum caueat. V.7.
Vſuris.C.4.
Vſuris & fructibus,& cauſis,& omnibus acceſſionibus,& mora. V.22.

Vſuris vel fructibus legatorum,ſeu fideicōmiſſorū. C.6.
Vſuris pupillaribus.C.5.
Vſuris rei iudicatæ.C.7.
Vt actiones & ab hæredib.& cōtra hæredes incipiāt.C.4.
Vt quæ deſiunt aduocatis partium,iudex ſuppleat. C.2.
Vt nemo inuitus agere,uel accuſare cogatur.C.3.
Vt clerici apud proprios epiſcopos primum conueniantur,& poſt hoc apud ciuiles iudices. A.83.
Vt clerici ex una eccleſia in aliam transferantur ad ſupplendum deficientium ſtatuum numerum.A.16.
Vt determinatus ſit numerus clericorum ſanctiſſ. maioris eccleſiæ,necnon cæterarum ſanctiſſ.eccleſiarum huius auguſtiſſ.vrbis.A.3.
Vt de cætero commutationes eccleſiaſticarū rerum non fictè fiant ad pijſſimum Imperatorem,& hoc modo ad alias perſonas,& legitimas tranſeant res,ſed hæc tantū modo fiant,ad Imperialē domū.Et ut liceat perpetuas emphyteuſes agi ab oratorijs in oratoria, decreto uidelicet interpoſito,excepta ab hoc maiore eccleſia: ne tamen in priuatā perſonā tranſeat emphyteuſis.A.55.
Vt nouæ conſtitutiones poſt alios duos menſes, quam inſinuatæ fuerint, obtineant. Item parcit his,qui ſubtilitatem conſtitutionum in teſtamentis non obſeruant, relinquendo quadrantem,& hæredis nomen, aut non inſcribendo,aut non nuncupando.A.66.
Vt creditores primum aggrediantur principales debitores:mox illis ſoluendo non exiſtentibus, ſecundo locomandatores etiam,aut conſtitutæ pecuniæ reos,aut fideiuſſores.A.4.
Vt intra certū tempus criminalis quæſtio terminetur.C.
Vt deliberandi ius ēt ad impuberes trāſmittatur. A. 19.
Vt dignitatum ordo ſeruetur.C.12.
Vt donatio propter nuptias ſpecialis contractus ſit; & de alijs capitulis.A.119.
Vt primæ & ſecundæ dotis exactione inſtante, nēpe uiro ad ſecundas digreſſo nuptias,prior vxor, aut ex priore matrimonio ſuſcepti liberi præferantur, Vtque ſi vxor, aut is, qui dotem pro ea conſcripſit,in dotem

conſcripta tradere uoluerit, & maritus ea ſuſcipere differat: ſoluto matrimonio nihilominus ab eo per ipſum conſcripta exigatur donatio ante nuptias. Et ne donationem ante nuptias præſtet, qui quo minus dotem acciperet, in cauſa non fuit. A.91.

Vt Eccleſia Rom. cętū annorū gaudeat p̄ſcriptiōe. A. 10

Vt nemini liceat in emptione ſpecierum ſe excuſare: & de munere Sitonię. C.10.

Vt in flumine publico nauigare liceat. N.43.

Vt Anthimus, Seuerus, Petrus, Zooras, & reliqui hæretici Eccleſiaſtico gradu detrahantur. A.44.

Vt Illuſtres in pecuniarijs omnimodo per procuratores cauſas agant: cum verò de iniuria criminaliter agitur, duntaxat ſecundum priuilegium ipſis ad hoc conceſſum, Clariſſimis autem tam per ſe, quàm per procuratores liceat pecuniarias cauſas agere. A.42.

Vt Imperat. nomen in inſtrumentis & actis publicis præponatur: & vt tempora, quæ latinis deſignantur literis manifeſtius ſcribantur. A.47.

Vt lite pendente, vel poſt prouocationem, aut definitiuā ſententiam, nulli liceat Imperatori ſupplicare. C.1.

Vt ea, quæ uocantur inſinuatiua, ſuper clericis in maiore quidem Eccleſia dentur: in alijs autem Eccleſijs penitus non dentur. A.56.

Vt omnes iudices, tam ciuiles, quàm militares, poſt adminiſtrationem depoſitam, quinquaginta dies in ciuitatibus certis locis permaneant. ibid.

Vt nemini liceat ſine iudicis authoritate ſigna rebus imponere alienis. C.2.

Vt legatorum, ſeu fideicommiſſorum ſeruandorum cauſa caueatur. Inf.35.

Vt in poſſeſſione legatorum; vel fideicommiſſorum ſeruandorum cauſa eſſe liceat. ibi.

Vt ex legibus, ſenatusveconſultis bonorum poſſeſſio detur. Inf.38.

Vt ſi plures filij non ſint quàm quatuor, legitima portio cenſeatur triens: ſi ultra quatuor, ſemis. Et ut naturales liberi, nulla exiſtente prole legitima vna, cū matre

ab

ab inteſtato ſextantem accipiant. Et ut collatio tam ex teſtamento, quàm ab inteſtato competat, niſi expreſſis verb. teſtator id prohibeat. Et de diuiſione bonorum in liberos facta à parentibus: & de eo, qui proprium chirographum inficiatur: deque alijs capitulis. A.18.

Vt nullam de cætero licentiam dux aliquis, aut cohibendis uiolentijs præpoſitus habeat ad vtranque Phrygiam accedendi, aut quoſdam ſibi coniunctos eò dirigendi, vt aliquos comprehendant. Sed neque earum prouinciarum incolæ ad eos, qui tales magiſtratus in Lycaonia, &. item Lydia gerunt, decurrant, apudque ipſos contra aliquos querelam inſtituant. cùm ciuiles magiſtratus abundè ſufficiant ad huiuſmodi emergentes caſus perſequendos. A.45.

Vt qui contra naturam luxuriantur, & per Deum adiurant, item blaſphemias in Deum ingerunt, afficiantur ſupplicio. A.77.

Vt omnes prouinciarum magiſtratibus obtemperent, ſiue de criminibus, ſiue de pecunijs agatur. Et ut cauſæ illic examinentur, nemine prorſus exempto per aliquod priuilegiũ, abſque ſacra pragmatica forma. A.63

Vt magiſtratus à depoſita adminiſtratione quinquaginta dies commorentur in ſuis prouincijs, ſiue militarem, ſiue ciuilem functionem geſſerint. A.95.

Vt qui ſe res minorum obligatas habere perhibent, aut eis obligati ſunt, penitus ad illorum gubernationem & tutelam non accedant. Et ut curatores nullo modo ceſſiones ſuſcipiant aduerſus eos, quorum curam gerunt, geſſeruntve. Et ut hæc generaliter in omni curatione valeant, in quibus caſibus, leges curatores dari præcipiunt. Item de adminiſtratione pecuniarum illis competentium, & quando eis deponi oporteat, aut reditus ex eis computari. A.72.

Vt mulieres, quæ nuptias iterant, electionem non habeãt in quem filiorum donationem ante nuptias conferant deque alijs capitulis. A.2.

Vt nemo ad ſuum patrocinium ſuſcipiat ruſticanos, uel

vicos eorum.C.11.

Vt in poſſeſſionem legatorum, vel fideicommiſſorum ſeruandorum cauſa mittatur: & quando ſatisdari debeat.C.6.

Vt ea quæ præfectis,aut largitionibus, aut rebus priuatis, aut ſacro patrimonio debentur in reliquis, in quacunque ſpecie vſque ad præteritam ſeptimam indictionem & ipſam indulgeant. A.147.

Vt præſides abſque ulla datione pecuniæ ad officia mittantur.A.8.

Vt præſides,qui interpellantis allegata audire differunt compellantur id facere ab epiſcopis. Et ut ſiquis præſidem ſuſpectum habet, in cognitionem litis adhibeat, ſocietque etiam ciuitatis epiſcopum. Item, ut qui à præſide offenſionem patiuntur & iniuriam, adeant ea de re epiſcopum. Deq; alia cautela, quæ ab epiſcopis omnino corroborari, fierive debet à præſidibus.A.86.

Vt qui prouincialem hominem extra territorium ſuum in ius producit, cautionem præbeat, quòd niſi litem obtineat, præſtaturus ſit quantum iudex eum qui calumnia tentatus eſt,accipere ſtatuerit. Item vt qui libellum ſuſcipit,an deliberandum, in iudicio diſceptare velit, aut datum tolerare iudicem uiginti dierum ſpatium habeat.Præterea, quòd qui poſt iuratoriā cautionem in iudicio non comparet, omnem litis expenſam debet actori perſoluere, & deinceps cauſam dicere,datis fideiuſſoribus.Inſuper, de hypothecis militiarum,quæ ex caſu vocantur,quę perſonæ,& quādo hoc ius habeant.Poſtremo & de indotatis vxoribus, vt & ipſæ quartam partem in ſubſtantia uiri habeant, & item uir in ſubſtantia vxoris, quando inops eſt,qui ſuperſtes manſit.A.53.

Vt res immobiles donationis ante nuptias à marito, ne conſentiente quidem vxore, vel pignori obligari, vel omnino alienari liceat:niſi poſtea æquè illi ſatis fieri poſſit,atque eadem & in dote obtineant.A.61.

Vt reſtitutiones fideicommiſ. vſque ad vnum gradum conſiſtant.A.159.

Vt in

Vt in priuatis domibus ſacra myſteria non fiant. A. 57.
Vt fratrum filij ſuccedant pariter ad imitationem fratrum, aſcēdentibus etiam extantibus, & ut mulieres non inſinuatā antenuptiali donatione non lædantur: non inſinuans autem uir, etſi competat nuptiale lucrū, eo non fruatur. Et rurſus ut mulieres non ſecundo nubentes, dominæ ſint partis ſponſalitię largitatis, quantum pars facit vnius filij: & ut ſimiles ſint pęnæ vtriuſque ſexus, dum ſine cauſa rationabili repudium mittitur. A. 127.
Vt nemo priuatus titulos præſidijs ſuis, vel alijs imponat vel regalia vela ſuſpendat. C. 2.
Vt matres etiam tutelæ rationibus obnoxiæ ſint. A. 155.
Vt ſine ullo impedimento matres filiorum tutelam ſuſcipiant, licet eos ſibi habeant obnoxios, aut etiam ipſæ illis obnoxiæ ſint, quamuis iuſiurandum non præſtent, quòd nuptias iteraturæ non ſint. A. 94.
Vt cauſæ poſt pubertatem adſit tutor. C. 5.
Vt nullus ex uicaneis, pro alienis uicaneorum debitis teneatur. C. 11.
Vicarijs, ſeu locum tenentibus. Item de mulieribus adulterium committentibus, & alijs capitulis. A. 134.
Vt particulares uſurarum ſolutiones in duplum computentur. A. 121.
Vſuris nauticis. A. 110. 130.
Vti armorum uſus, inſcio principe, interdictus ſit. C. 11.
Vti poſſidetis. N. 43. C. 8.
Vtrobi. N. 43.
Vulgari ſubſtitutione. Inſt. 2.
Vulgari & pupillari ſubſtitutione. Inſ. 28.
Vxoribus militum, & eorum qui Reipub. cauſa abſunt. C. 2.

REPERTORIVM NOVELLARVM CONSTITVTIONVM

SECVNDVM LITERARVM ORDINEM, prout vulgò allegantur, ex editione vetere.

A

ADminiſtrantibus in ſacris appellationibus.20.
Alienatione & emphyteuſi.&c.120.
Adminiſtratoribus.95.
Aequalitate dotis, & propter nuptias donationis.97.
Appellationibus.98.
Appellationibus,& intra quæ tempora.&c.23.
Apud quos oport.cauſas dic.79.
Armis.85.

C

COllatoribus,& alijs capit.128.
Conſanguineis & uterinis fratribus.84.
Conſtitutio quę dignitatibus.&c.81.
Conſtitutio quæ ex adſcriptitio.&c.54.
Conſulibus.105.

D

DEfenſoribus ciuitatum.15.
Depoſito,& denuntiatione inquilinorum.88.
Duobus reis promittendi.99.

E

ECcleſiaſticis titulis.131.
Eccleſiaſticarum rerum alienatione.46.
Executoribus,& de his qui conueniuntur & reconueniuntur.96.
Exhibendis & introducendis reis.53.

F

FIdeiuſſoribus & mandatoribus.4.

Filijs

Filijs ante dotali.inſtrumatis.19.

H

HAec conſtitutio interpretatur priorem conſtitutionem.75.
Hæc conſtitutio innouat conſtitutio.111.
Hæredibus & Falcidia.1.
Hæredibus ab inteſtato venientibus.118.
His,qui ingrediuntur ad appellat.50.

I

IMmenſis donationibus.92.
In medio litis non fieri ſacras conſtitutiones.113.
Inceſtis & nefarijs nuptijs.12.
Inſtrumentorum cautela & fide.73.
Interdictis colleg.hæreticorum.132.
Iudicibus,& vt nullatenus cum iureiurando eligātur.2.
Iuſiurandum quod præſtatur ab his.9.
Iureiurando à moriente præſtito.48.

L

LEnonibus.19.
Litigioſis,& decima parte litis.112.

M

MAndatis Principum.18.
Menſura ordinandorum clericorum.16.
Monachis.5.

N

NAuticis vſuris.110.
Neque uirum quod ex dote eſt.98.
Non alienandis,aut permutandis rebus eccleſiaſticis.7.
Non eligendo ſecundò nubentes mulieres.2.
Noui operis nuntiatione maritimi aſpectus.63.
Nullum credentem agricolæ &c.34.
Nuptijs.22.

P

PRiuilegijs dotis, hæreticis mulieribus non pręſtandis.109

Q

QVæſtore.80.
Quibus modis naturales efficiuntur ſui.74.
Quib;modis naturales filij efficiunť legitimi.89

Quomodo

Quomodo oporteat epiſcopos,& cæteros clericos ad ordinationes perduci.6.

R

RAptis.mulieribus,quæ raptori nubunt.143.
Referendarijs ſacri palatij.11.
Reſtitutione fideicommiſſ. 159.
Reſtitutionibus.108.
Reſtitutionibus,& ea quæ parit in vndecimo menſe. 39.

S

SAnctiſſimis epiſcopis,& Deo amabilibus , & reuerendiſſimis clericis & monachis.123.
Scenicas non ſolum ſi fideiuſſores præſtent. &c. 51.

T

TAbellionibus.44.
Tempore non ſolutæ pecuniæ ſuper dote.c.
Teſtibus.90.
Teſtamentis imperfectis.107.
Triente & ſemiſſe.18.

V

VSuris nauticis.130.
Vt ab illuſtribus & qui ſuper eam dignitatem ſunt,omnimodo.&c.81.
Vt clerici apud proprios epiſcopos. 83.
Vt clerici qui recedunt,alijs pro eis ſubrogatis. &c.58.
Vt cùm de appellatione cognoſcitur.115.
Vt de cętero commutationes rerũ eccleſiaſticarum non fortuitæ fiant.55.
Vt defuncti,ſeu funera eorum.&c.60.
Vt determinatus ſit numerus clericorum.3.
Vt differentes iudices.&c.86.
Vt diuinæ iuſſiones ſubſcriptionem habeant.114.
Vt ea,quæ vocantur inſinuatiua.57.
Vt eccleſia Romana centum annorum gaudeat pręſcriptione.10.
Vt exactione inſtante dotis primæ.&c.91.
Vt factæ nouæ conſtitutiones. 66.
Vt fratrum filij ſuccedant.&c.127.
Vt hi,qui obligatas ſe habere perhibent.&c.92.

Vt immobilia ante nuptialis donationis.&c.61.
Vt in priuatis domibus ſacra myſteria non fiant.57.
Vt iudices non expectent ſacras iuſſiones.125.
Vt iudices ſine quoquam ſuffragio fiant.8.
Vt liberti de cætero aureo non indigeant annulo.78.
Vt liceat matri & auiæ.117.
Vt litigantes iurent in exordio litis.124.
Vt neque miles,neque fœderatus.116.
Vt non fiant pignorationes pro alijs perſonis.52.
Vt non luxurientur contra naturam.77.
Vt nullus fabricet oratorij domos.67.
Vt nullus mutuans agricolæ,teneat eius terram.33.
Vt nulli iudicum liceat habere loci ſeruatorem.134.
Vt omnes obediant iudicibus prouinciæ.68.
Vt ordinatæ præfecturæ,&c.69.
Vt præponatur nomen Imperatoris documentis.47.
Vt ſine prohibitione matres.&c.94.
Vt ſponſalitia largitas ſpecialis ſit contractus.119.

TITVLI CONSTITVTIONVM EXTRAVAGANTIVM, Quas collationem xj. appellant.

QVi ſint Rebelles.eſt Federici 2. à Bartolo gloſſis illuſtrata.Titu.2. Colla.11.
Quomodo in læſæ maieſtatis crimine procedatur. eſt eiuſdem Imper. & à Bartolo quoque expoſita, titut.1.ibid.
De pace,Conſtantiæ condita à Friderico. 1. & fratre ſuo Henrico 6.per Bald.nobiliter explanata. Eſt liber ſingularis, quo volumen clauditur. tit.3.ibid.
Statutis, & conſuetudinibus, contra libertatem Eccleſiæ editis. & immunitate locorum religioſorum vbiq; morantium,& fori priuilegio, & Gazaris, & Patarenis,& alijs Hæreticis, eorumque ſucceſſoribus:& nauigijs peregrinis, & aduenis quocunque locorum hoſpitantibus, eorumque ſucceſſoribus, & de agricolarum.

rum ſecuritatibus. Eſt Appendix libri 2. Feud.

Digeſti Veteris.

Primus liber habet tit. 22.
Secundus. 15.
Tertius. 6.
Quartus. 9.
Quintus, habet tit. 6.
Sextus 3.
Septimus. 9.
Octauus. 6.
Nonus, habet tit. 4.
Decimus. 4.
Vndecimus. 8.
Duodecimus. 7.
Tredecimus. 7.
Decimus quartus. 6.
Decimus quintus. 4.
Decimus ſextus. 3.
Decimus ſeptimus. 2.
Decimus octauus. 7.
Decimus nonus. 5.
Viceſimus. 6.
Viceſimus primus. 3.
Viceſimus ſecundus. 6.
Viceſimus tertius. 5.
Viceſimus quartus. 2.
Et ſunt ſimul. 155.

Infortiati.

Primus liber habet tit. 8.
Secundus. 10.
Tertius. 10.
Quartus. 8.
Quintus. 7.
Sextus liber habet tit. 1.
Septimus. 1.
Octauus. 1.
Nonus. 10.
Decimus habet tit. 9.
Vndecimus. 3.
Duodecimus. 4.
Tredecimus. 15.
Decimus quartus. 18.
Et ſunt ſimul. 105.

Digeſti Noui.

Primus liber habet tit. 6.
Secundus. 16.
Tertius. 11.
Quartus. 9.
Quintus. 32.
Sextus habet titulos. 7.
Septimus. 3.
Octauus. 8.
Nonus. 23.
Decimus habet titulos 24.
Vndecimus. 18.
Duodecimus. 17.
Et ſunt ſimul. 174.

Codicis.

Primus liber habet. tit. 58.
Secundus. 59.
Tertius. 43.
Quartus. 66.
Quintus habet tit. 75.
Sextus. 61.
Septimus. 75.
Octauus. 59.
Nonus liber habet titu. 51.
Decimus. 76.
Vndecimus. 77.
Duodecimus. 64.
Et ſunt ſimul. 764.

Authenticorum ſiue Nouel-

uellarum conſtitutionum.
Prima collatio habet tit. 6.
Secunda.6.
Tertia.7.
Quarta.7.
Quinta habet tit.20.
Sexta.14.
Septima habet tit.10.
Octaua.13.
Nona.15.
Et ſunt ſimul.98.

Decima collatio Authenticorum, ſiue Nouellarum conſtitutionum, aut liber ſiue Vſus feudorum habet titulus 87.

Inſtitutionum.
Primus lib.habet titulos 26.
Secundus.25.
Tertius.30.
Quartus.18.
Et ſunt ſimul.99.

FINIS.

BIBLIOTECA ... POR ...

FLORES LEGVM

SECVNDVM ORDINEM ALPHABETI;

CVM ADDITIONIBVS ET CONCORDANTIIS DOCTORVM.

Per D.Lucium Paulum, Roſellum, Patauinum. I.V.doctorem.denuo recognitis & additis.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ANte primum nihil eſt.in proœ.ff.eod.§.nos vero.& ff.de verb.ſig.l.proximus.
Ad præſens oua, cras pullis ſunt meliora. ff.de tranſac.l.cum hi.
Aliquis firmiter non debet aſſerere quod ignorat. ff.de act.empt.& vendi. l. Iulianus.§.quidam tamen.
Artifex commendat opus ſuum. ff.de in integ.reſtit.l.1.
Artifex præſumitur viuere ex artificio.glo.in l.ſi quis argentum.C.de dona.in verbo quantum.
Anima eſt præferenda cæteris rebus. C. de ſacroſanct.eccle.l.ſancimus.§.penult.
Audacia quę uertitur circa licita approbatur. ff. de lib. & poſthu.l. Gallus.§.videndum. ſed audacia circa illicita reprobatur.l.ſi quis in tantam.C.vnde ui.
Animalia naturalis iuris peritia cenſentur.l.1.ff.de iuſti. & iure.§.penult.
A iure naturali deſcendit maris & fœminę coniugatio, & liberorum procreatio, & educatio. l. 1. §. penult. ff.de iuſti.& iure.
Ab omni malitia ſerui prohibentur, alioquin capite puniuntur. ff.de re mil.l.ab omni.
Alicui non prodeſt, nec nocet iuſiurandum inter alios factum.l.1.ff. ſi mulier in poſſeſſione ventris nomine cauea.

lum.cau.

Abſens reus per procuratorem cauſam abſentiæ reddere poteſt.l.abſens. ff.de procura.

Ad crimen publici iudicij proſequendum fruſtra interue nit procurator.l.pē.§.ad crimen.ff.de publi.iudi.ſed be ne poteſt pro allegāte cauſam abſentię.c.tuæ de procu.

Appellatione armorum fuſtes & lapides continentur.l. armorum.ff.de verg,ſig. inſti.de interdict.§.qui autem.

Appellatione mulieris & virgo uiri potens continetur.ff. de verb.ſig.l. mulierum.

Appellatione parentum nō tantum pater & auus & pro auus continetur:ſed & mater & auia & proauia.l.pa- rentum appellatione.ff.eod.

Appellatione patroni & patrona continet̄.l.patroni.ff.eo.

Appellatione tigni omnis materia continetur. ex qua edi ficia conſtant.l.tigni. appellatio.ff.eod.

Appellatione hæreditatis ꝑo.poſ.continentur.l.hæredita tis appellatio. ff.eod.

Appellatione liberti & liberta continetur.l.liberti.ff.eod.

Appellatione carbonum materia non continetur.l.carbo num appellatio.ff.eod.

Appellatione hæreditatis etiam damnoſa hæreditas con- tinetur.l.hæreditatis appellatio.ff.eo.

Appellatione familiæ & ipſe princeps familiæ contine- tur.l.familiæ appellatione. ff. eo.

Appellatione fundi omne ædificium & omnis ager con- tinetur.l.fundi appellatione. ff.eod.

Appellatione liberorū nepotes & pronepo.cæteriq; qui ex his deſcēdunt continent̄.l.liberorū appellatione. ff. eo.

Appellatione teli continetur ferrum,fuſtis,lapis & omne quod nocendi cauſa habetur.l.ſi pignore.ff.de furtis.

Appellatione rei & pars continetur. l. appellatione rei.ff. de verbo.ſigni.

Appellatione partis vel portionis dimidia pars cōtinetur. l.dominia quæ partis.ff.eod.& l.nomen ſi.§. portionis.

Auctoritates maiorum non ſunt reprobandæ. C. ad exhi. l.ad exhibendum.& ff.de iudi.l.Iulianus.

Adhibenda eſt fides peritis in arte.ff. de uent.in poſ. mit-

ten.l.1.§.1.

A perſona in qua eſt compromiſſum non eſt recedẽdum. ff.de uerbo.obl.l.ſi quis arbitratu.in fin.& C.de contra hen.emptio.l.fin.Cõtra de.l.ſi ſocietatem.ff. pro ſocio. & ff.de dotis promiſ.l.3.

Aliquis nõ præſumitur immemor ſuæ ſalutis.C.ad l.Iul. repe.l.fi.adde de iure canonico in c. ſancimus.ſ.q.7.

Ablatiuus abſolutus facit conditionem.ff.de condi.& demon.l.à teſtatore.

Alteri ſtipulari nemo poteſt. l. ſtipulatio iſta. §. alteri.ff. de verb.obli.& inſti.de inuti.ſtip.§.alteri.

Alienum factum nemo permittere poteſt inſti. de inuti. ſtipu. §. ſi quis alium,& ff. de verb. ſigni. l. ſtipulatio iſta.in princ.

Affirmãti incũbit probatio & non neganti.l. 2.ff.de prob.

Accuſatus nõ poteſt aliũ accuſare pẽdente illa accuſatione.l.neganda.C.qui accuſa.non poſ.nã relatione criminum non purgatur crimẽ. l.is qui reus.ff.de publi.iudi.

Ars imitatur naturam in quantum poteſt inſtitut. de adopt.§.minorem.

Ars fit ex experientia:uide Spec. in prohem.4.partis.

Approbatum non debet reprobari.l.Pompo. ff.de negot. geſt.

Approbari poteſt factum:& eius qualitas reprobari.Bal. in l.1.col.2.uer. item poteſt quis.C.de fur.

Armis arma repellere licet.ff.de ui &ui ar.l.1.§.vim vi.& l.3.§.cum ergo eod.tit.

Anguſtia tẽporis aliquando uitiat ſtipulũ. ff.de ver.obl.l. continuus. §.cum ita.& inſtit.eod.§. loca.

Arbiter quandoque accipitur pro iudice delegato. l. fin. ff.de iudic.

Aliquis non grauatur ex ſola præſumptione. ff. de pen.l. abſentem.

Aduocati æquiparantur militibus.l.aduocati.C.de aduo. diuer.iudi.

Armarium eſt locus ubi libri reponũtur.ff.de fur.l. vulg. in gl.& ff.de le.3. l.librorum appellatione.§.cartis.

Aſſeuerare eſt aliquod verum vel falſum ſine interrogatione

tione affirmare l.non nud. in glo.C.de proba.

Actor agit quãdo uult,ſed reus nõ.l.pure.§.fin.ff.de don. matr.excep.& l.ſi quando lex eſt. C.de dilat.

Actus ſtipulantis & promittentis debet eſſe continuus.ff. de verbo.obli.l.1. §.1.

Affectus tantum punitur ſicut effectus. C.ad l.Cor.de ſic ca.l.is qui cum telo.

Aliquis non auditur ſi dicat ſe ignorare quę tractauit in proe.fforum.& ff.ad ſenatuſc.Velle.l.quanquam.

Abigei ſunt quibus eſt cura alienis animalibus inſidiari & ea alibi tranſponere in aut.de nup. §. ſi ergo ſecundum Odof.collatio.4.

Abſentia eius qui reipub.cauſa abeſt. neque ei neque alij debet eſſe damnoſa.ff.de reg.iur.l.abſentia.

Aliquando contentum ponitur pro continente. ff.de pac. l.iuriſgentium.§.quod fere vbi pactorum.i. inſtrumentorum quibus pacta inſeruntur.

Ad ueritatem copulatiuæ requiritur quod vtraq; pars ſit uera.l.ſi quis ita ſtipulatus fuerit. ff. de verb. ob. cum ſuis alleg.

Ad ueritatem vniuerſalis requiruntur omnes ſingulares eius eſſe veras.l.ſi is quæ ducenta. ff.de reb.du.

Abſens per diſtantiam habetur.ff.de ritu nup. l. in eo.§. deinde.& ff.de arbi.l. ſicuti.

Aliquid publice permittitur quod priuatim non permitteretur.ff.de re.diui.l.in tantum.§. ſacræ autẽ res ſunt quæ publice &c.

Alterius temeritas non debet alij nocere. ff. quemadmodum teſ.or.l.conſulta.

Acceptilatio eſt liberatio per mutuam interrogationem quæ vtrique contingit ab eodem nexu abſolutio.l.1.ff. de acceptil.

Acceptilatio in diem facta nullius eſt momenti.l.in diẽ. ff.eo.tit.

Acceptilatio ſub conditione fieri non poteſt. l. acceptilatio ſub conditione.ff.eod.tit.

Acceptilationis factæ in fraudem creditoris qualiter reuocatio petatur.uide Spe.de re.ec.non alien.

Abſurdum ſequitur ad abſurdum.No.glo.ff.ſolu.matri.l, diuor.ſuper veibo alioquin.

Aliud eſt pœna : & aliud eſt fraus. Nam fraus ſine pœna eſſe pōt:pœna autem ſine fraude eſſe non poteſt.Pœna enim eſt noxę vindicta : ſed fraus ipſa noxa dicitur & quaſi pœnæ q̄dā p̄paratio.l,aliud eſt fraus.ff.de ver.ſig.

Actus ſecundum naturam ſui ſubiecti regulatur.l.eius.ff. de oper.lib.contra.ff.ad l.acquil. l,2.in fine.

Acta ſunt perpetua:in ſpe.de reproba.§. videndum. ver. hoc quoque & ſe & de inſtru. edi.illud autem. § . ſatis vtiliter.ver.Itē quid.& §.oſten. uer.& ſcias.& in verſi. in quibus,

Actiones creditorum ſeu cauſæ nō debent differri,§.cum igitur. inſtit.de bon.poſ.

Actio furti competit ei cuius intereſt rem ſaluam eſſe,licet non ſit dominus:inſt.de ob.quæ ex delic.naſ.§.furti actio.

Audacia mulierum eſt reprehendenda, quia non eſt licitū inijcere manus in uiros ſuos.in aut.de nup.§.rurſus,

Arrogo qui ſuus eſt, ſed habet meus eſſe neceſſe . Not. glo.patris adopto ſuum ſed patris permanet idem.inſti. de adop.§.imperatoris auctoritate.

Aurum dicitur præcioſius metallo : & poſt aurum argentum.No.glo.in aut.de conſulibus. §. quantuncunque. ver.ſolum vero aurum.colla.4.

Ad remunerationem quilibet obligatur. l. ſed ſi l.cōmiſſori,l.conſulti.ff.de pet.hære iuncta.l.ſi uero nō remunerandi.§.idem Papinianus. ff. manda. & l.ſi non ſortem.§.libertus.ff.de condi.& demon.

Appellatione præſidis continetur quilibet rector prouinciæ.l.1.ff.de offi.præſi.

Appellatione fratrum & ſorores continentur.l.Lucius Titius.§.quæſitum eſt. ff. de leg.3.

Amicus ex mente debet perpendere voluntatem amici ſui & ſeruare: alias non eſt bonus amicus.l.Pamphilo. ff.de leg 3.

A uerbis legis non eſt recedēdum.l.non aliter.ff.de leg.3. facit.l.vnum.§.item Imperator.ff.de lega.

Appel-

Appellatione mulorum & mulæ continentur quemadmodum appellatione ſeruorum & ſeruæ continentur, & ita ſub maſculino genere continetur fœmininum.

A Deo autem totius mundi elementa proceſſerunt & eorum diſpoſitio in orbem terrarum producta eſt l.j. in prin.C.de vete.iu.enucle.

Aſſeris, id eſt aſſertiuè dicis: ita exponit glo.j. C. de non numerata pecunia.

Aliud pro alio inuito creditore ſolui non poteſt.l. eum à quo cum l.ſe.C.de ſolutio.ff.ſi certum peta.l.ij.§.1.C. de ſecuri.nu.auc.ſed ſi aurũ.Sed hoc fallit.ff.de reg.iur. l.non dubium.§. ſi cum multis alleg. in glo.dictæ leg. eum à quo.C.de ſolutionibus & liberationibus.

Adulterium propriè dicitur innupta: quaſi tranſitus ad alterius thorũ:ſtuprũ in virginem vel viduã.ff.ad l.Iul. de adul.l.inter liberas:pro hoc glo.ſuper ru.C.eo.titu.

Actio iniuriarum non competit hęred. ff.ſi quis cautio.l. ſi eum in iudicio.§.qui iniuriarum.

Actio iniuriarum datur contra iudicem qui volentem ſideiubere detinet in carcere. Bar. in l. ſi vero.§. qui pro rei.in 3.no.ff.qui ſatiſ.cog.quod no.contra indoctos:& Alex.in l.j.ſi quis in ius voc.non ierit.

Accuſatoribus falſorum monetariorum immunitatẽ permittimus.l.j.C.de fal.moneta.

Aduocatorum officium neceſſarium & laudabile eſt l.laudabile.in prin.C.de aduo.diuer.iu.

Aliud pro alio ſoluitur inuito creditore.C. de dona.l.ſi quis ar.in principio,& ff.de leg.j.l.ſi domus.§.qui con fitetur.& de re.iu.l.miles.

Abrogare eſt penitus corrigere ſiue remouere. derogare tamen eſt corrigere in parte tantummodo.ff.de verb.ſigni.l.abrogare.

A capite edenda eſt ratio.ff. de eden.l. argentarius.§.edi.

A dignioribus eſt inchoandum.inſti.de iure.nat.§.fin.

A fine denominatur res l.ſi quis à multis.ff.de noxalibus. C.de iudi.l.rem non nouam.§.fi.& ff.de leg.3.l. ex imperfecto contra de l.3.§.ſcio.ff.de mino.

Ab initio licitũ eſt cõtrahere, ſed ex poſt facto non licet

reſilire l.ſicut initio.C.de ac.& ob.& ff.commo.l.j.cõmodato.§.ſicut.& C.de reſcin.vend.l. de contractu. & C.de tranſac.l.quamuis.& C.de contrahen.empt.l.nõ id circo.in fi.& C.ſi cer.pet.l.eo quòd,& ff.mandati.l. ſi mãdauero.§.ſicut. & inſti.eo.§.pe.ff.de iud.l.interdũ §.ſi penator.& ff.de cura.fur.l.cuius bonis in princ.& C.de dona.l.ſi quis.arg.§.fi.

Aliquis non debet duplici pœna ex eodem delicto puniri.l.ſanctio legum.ff.de pœnis.

Actio ſemel extinta non reuiuiſcit amplius.l.ſi. vnus.§. ſed ſi pactum.ff.de pact. & ff.de noxa.ac.l.electio.cum ibi no.contra de no.per glo.in l.metum.la 3.§.violenti ff.quòd me.cau.

Authoritati ruſticorum creditur.ff. de leg.3.l.ſi chorus.

Annalia ad agendum ſunt temporalia ad excipiendum. ff. de excep.do.l. pure.§.fi.

Actiones ſequuntur vniuerſalem hæredem non particularem ff.ad treb.l.j.§.ſi hæres, cum ibi not.

Ambigua ſolutio pro meliori, & certiori parte eſt interpretanda & intelligenda ff.de vſur.l. creditorum. cum ibi not.

Anima ſedendo & quieſcendo fit prudens & ſapiens ſeptimo phyſicorum:vide Ang.in §.j.inſti. de offi. iud.

Anima in principio ſuæ creationis eſt tanquam tabula in qua nihil depictum eſt, depingibilis tamen virtutibus & ſcientijs, tertio de anima.

Alteri non parceret quì ſibi ipſi non parcit.ff.de bonis eo. qui ante ſen.mor.ſibi conſci.l.fi.

Actio de dolo non patitur aliam actionem ſecum cõcurrere.ff.de dolo l.ij.§.act.

Ad intentionem proferentis ſermonem eſt recurrendum ff.de leg.j.l.ſi quis.

Alienatio eſt actus, per quem dominium transfertur.C. de fundo dotali.l.j.

Ancilla aliquãdo emitur,vt pariat.ff.de lega.ij.l.Pãphila.

Alienationis verbo non tantum cõtinetur dominij tranſlatio & ſeruorum manumiſſio, ſed etiã vſus & vſufructus conſtitutio & pignoris vel hypothecæ obligatio

&

& ſeruitutis impoſitio,& etiam contractus emphyteuticus.l.fin.C.de reb.alie.non ali.

Ad officia ſeu munera publica minus idonei alijs deficiẽtibus ab initio eliguntur l.generaliter.§.ſpurios. ff. de decur.& extra de reli.do.c.inter.

Acceſſorium ſequitur naturam ſui principalis.l.3. C. de po.& ff.de reg.iur.l.cum principalis, & l.hæres à debitore.§.quòd ſtipulator.ff.de fideiuſ.Sed contra.de leg. 1.C.de iud.

Acceſſorium non poteſt eſſe maius principali. l. iuſtiſſime.§.1.ff.de edil.edic.inſt. de fideiuſ. in §.fideiuſſores in fin.in l.ſi emptione.§.1. cum gl.in uerſi. acceſſio.ff. de contrahen.emptio.cõtra de.§.purpurã.de re.di.inſ.

Aliquis non debet eſſe iudex in ſua cauſa ff.de arb.l.pen. C.ne quis in cauſa ſua in rubro & nigro.Contra de l.ſi libertus ff.de oper.liber. ff. de contrahen. emp. & uen. l.hæc uen.

A ſententia arbitraria non appellatur.C.de arb.l.1. & ff. de arb. l. diem.§. ſtari. Contra de lege ab arbitrio. ff. qui ſatiſ.cog.C.de iud.l.1.

Ad ueritatem diſiunctiuæ propoſitionis ſufficit alteram partem eſſe ueram.ff. de verbo.obl.l. ſi ita quis. & l. ſi quis.§.utrum.ff.de reb.dub.Contra de l.cum quidam. C.de verb.ſig.C.de inſt.& ſubſt.l.generaliter.ſol.iſtud fauore liberorum.gl.in l.ſi quis ita.ff.de verb.obl.

Allegans contraria non auditur.C.de furt.l.1.ff.de cond. & demon.l.Titius cõtra.ff.de inof.teſt.l.Papinianus.§. ſed nec impuberis.ff. de colla.bo.l. nunquam.

Ad augmentationem delicti, ſequitur augmentatio pœnæ.C.de ſer.fug.l.quicunque.C.de epiſc.aud.l.3.contra inſt.ui bo.rap.in prin.& §.1.& de le.l.Celſus.ff.de arb.l.incerto §.pen.inſt.de iniur. quia maius eſt delictum offendere legem,quàm eius miniſtrum,& tamen qui offendit minus punitur.

Affectus non punitur,niſi ſequatur effectus.l. cogitationis.ff.de pœ.& ff.quod quiſque iur.l.1.in fi. contra. C. de fur.l.ſi quis non dicam.Contra de.§.beſtias.in l.1. ff.de poſtu.in glo.

Amor calefacit in auth.quibus natu.effi.l.ſerui. §. illud.

Arma magis quàm iura miles ſcire debet.l. ſancimus. in prin.C.de iure deliberandi.

Aliquis non debet uenire contra ſuum factum tex.in c.ve niens.de fil.presb.ff.de adop.l.poſt mortem.C.de contrahē.empt.l.non idcirco.ff.de ſeruit.ruſt.præd.l.& per fundum.C.de ſeruo cōmuni pignorato. l. ſi creditori bus.& C.de reuo.do.l.cum profitearis.C.de remiſ. pigno.l. 1. Sed contra C.de agri.& cenſi. l. quemadmodum.& C.de lib.cauſa.l.1.& C.de anno.ciui.lib.11.ad de.c.noſti.de elec.

Actor debet ſequi forum rei.C.de iuriſd.om.iud.l. in criminali.& c.ſanè.extra de fo.compe. Contra. C.vbi in rem ac.l.fi.in fi.& extra de fo.compe.c.cū ſit generale.

Agentes & conſentientes pari pœna puniantur. l. iubemus.§.œconomus.C.de ſacroſan.ecc. contra de l.quidam ergo.ff. qui not. infa. contra inſtit. de oblig. quæ ex delic.naſcun.§.hi.& C.eod.l.eos.

Ad quem ſpectat onus,& emolumentum.ff.de re iud.l.ſecundum naturam.& l.fin.§.ſed cum.C.de fur.Contra inſt.de legi.paren.tut.in fi.& ff.de nego.geſt.l.ſi negocia.& l.qui proprio.ff.de procur.

Actore non probante reus abſoluitur. l. qui accuſare. C. de eden.l.actor. C.de proba.Contra.ff. de eden. l.quiſquam.& l.1.§.edenda.eod.titu.

Appellationis remedio extinguitur pronunciatum. l.1. in fin.ff.ad turp.l.2.ff.de pœ. Contra ff.de his qui not. infa.l.furti.ſecundo reſponſo.in fin. quia ſuſpenditur: & ideo proſequitur retro habet effectum. C. de temp. app.l.fin.§.illud.

Argumentum à contrario ſenſu fortiſſimum eſt in iure.l. 1.§.huius rei. ff. de officio eius cui manda. eſt iuriſd. inſt.de liberti. in prin. eſt clarior tex. in l. inter ſocerum.§.cum inter.ff.de pac.dot.Contra.C.de epi.& cle. l.conuenticulam.& l.nemo.C.de iud.

Argumentum à contrario ſenſu an , & quando locum habeat : vide Spec. de diſpu. & alleg. §. poteſt. ver. vel non obſtat. & Alexan.in l. 1.de offi. eius.vbi ponit

nit an habebat locum in reſcrip. & an in ſententia, & an in contractibus: & an in vlti. voluntatibus, & an in negatiuis.

Aliquis non debet poſtulare illud cuius contrarium in caſu contrario non eſſet poſtulaturus C. de ſol.l.pœn. C.de uſu.l.ſi ea lege. Contra.ff.loca.l.ea lege.ff. de pro cu.l.qui proprio.§.procurator.

Aliquis non poteſt renuntiare iuri quod ſibi ignorat cõpetere. C.de fur.l.fi. ff. de inof. teſta. l. mater.& l. eum qui.in prin.eod.tit. Contra.C.de tranſac.l.qui ſub prę textu.ff.de verb.obl.qui Romę.§.fi.

Aliud eſt reddere, aliud eſt de ſuo dare.ff.depo.l.1.§. eleganter. Contra.ff.de verb.ſign.l.verbum. §. reddendi. & ff.de aur.& arg.leg.in prin.l.qui vxori.

Aliquis magis debet uelle mori quàm peccare. ff. quod met.cau.l.iſti quidam.§.penul.& c. facis ex eod. titu. Lotharius.31.q.3. Contra.ff.de qui an bo.eo.ſen.mo.l. 1.& de C.auth.15.q.6.

Actori incumbit onus probandi.l. qui accuſare. C. de edend. Contra imò vtrique incumbit onus probandi. l. vbi.C.ad leg.fal.& l.fallaciter.C.de abol.

Aliquid nõ debet eſſe ſuperfluum in regula. C.de no.Co. com.põ.conſti.l.Vncia,contra medium.ff.de euict.l. ſi ita quis. Contra quia diu ſunt omnes ſimiles, ergo vna earum ſuperfluit.l.ſi quis in conſcribendo.C.de pac.& de epiſc.& cle.l.raptores.C.de raptu uirg.

Allegans impoſſibile non auditur.l. confeſſionibus cum alleg.in gl.ff.de interro.ac. & l.inde Neratius. §.fin.in gl.ff.ad leg. Aqui. Contra omne argumentum ut iacet eſt neceſſarium l.lege.C. de leg. perp. ff. qui & à qui. ergo omne argumentum à contrario ſenſu eſt impoſſibile.l.1.ff.ad municip. inſt.de furt.§. hec ingratus cũ ſimilib.ſed allegans argumentum à contrario ſenſu au ditur, ut dictum eſt ſuperius ab eo plura exiguntur cui plura committuntur.l.ſi fugitiuum.C.de ſer.fug. & l. presbyteri. C.de epiſ.& cle. Contra de l.nemo. C. de ſum.tri.& fid.ca.& l.fi.C.ut nemo priu.l.in ſeruorum ff.de pœ.

Aliquid

Aliquid eſt iuſtum cuius cõtrarium eſt iuſtius.l. exhibendum.C.de procur.& per glo.no.ſuper uerbo iniuſti.aliquid eſt malum cuius contrarium eſt deterius. ut ff.de re.iur.l.quotiens.Contra oppo.

Alteri per alterum non debet iniqua conditio afferri. l. non debet.ff.de reg.iur.& dicit pro; & contra in gl. Itẽ inſt.de autho.tutorum,in princ.quia pupillus ſine authoritate tutorum non obligatur, cum authoritate vero ſic.

Aliqua tranſeunt cum uniuerſitate,quæ per ſe non tranſirent.l.in modicis cum alle.in gl.ff.de contrahen. emp. & vend.Cõtra.de. l.quia perinde.ff.ad treb. cum alle. in gl.

A iuuene & cupido credatur reddita uirgo.No.gl.ff.man. l.ſi uero remunerandi.§.ſi adoleſcentes.

Aliquis non præſumitur donare ſuum. ff.de prob. l. cum de indebito.ver.ſi vero.Contra.ff.man. ſi vero. §. inde papinianus.

Aliquis non tenetur diuinare.ff.mand.ſi & fideiuſſor.§.ſi cum debitor.& l.ſi putator.ff.ad leg. Aqui. Cõtra inſt. de le.pa.tu.& ff.de au.& ar.le.l.qui uxor.ff. ſi pars hæ. pe.l.antiqui.

Aliquis non debet locupletari cum alterius damno.l. nã hæc natura.ff.de cond.inde.Cõtra inſti.de uſucap. per totum:quia quis per vſucap.locupletatur.

Aliquis non debet ſubire vicem duorum.ff.de pac.l.ſi plures.cum ibi alleg.Contra de l.ſi conſultus.ff. de adopt. cum al.in d.l.ſi plures.

Agnitione poſthumi rumpitur teſtamẽtum inſt. de exhęreda.lib.in prin.Contra de inof.teſt.l.ſi mater.

Apud Deum non eſt acceptio perſonarum.§.hinc nobis. in authen.de mona.colla.

Argumentum per ſimile diſſoluitur per diſſimile. C. de commer.l.2.extra qui fil.ſint leg.c.per venerabilem.in antiquis.

Argumentum à contrarijs an valeat:vide Bal.in l.conuenticulam.in 2.col.in fi.ver.Item eſt arg.à contrarijs. C. de epiſco.& cle.& in l.eam quam.12.colum.in uerſic.

Item

Item dubitatur.C.de fideicom.quòd ſic.
Auaritia eſt radix omnium malorum, vel mater in auth. vt iudices ſine quoquo ſuffrag.§.in fin.col.ij.
Aliquid probatur eo ipſo, quòd contrarium oſtenditur.l. ſuper ſeruis. C.qui mili.non poſ.lib.12.
Aliquis non debet repoſcere res ſuas per rixas vel contentiones,ſed amicabiliter.l. ſi ex plagis.§. tabernarius.ff. ad leg. Aquiliam.
Accidens magis inſpicitur quàm natura.l.j.§. beſtias.cũ alleg.in gl.ff.de poſtu.Contra de l.fi. C. de his qui veniam ętatis ſuæ impe.& de §.pauonũ.inſt. de re. diui. & in l.qui hæc.ff.de tute.
Aliquis non cogitur aliud vendere vel emere.C. de iure deliberandi.l.inuitũ.C.de contrahen. emptio.& vendi. l.non enim.ff.de actione re.amo. Contra de §.pe. inſti. de his qui ſunt ſui vel alieni iuris.& §.non ſolum.inſt. de leg.& §.fin.inſti.de dona.
Aliqua per obliquum conceduntur,quæ directo non conceduntur, ſiue alia per alium conſequuntur, quæ per ſeipſum non conſequerentur.ff. quæ res pig. obl.poſ.l. Ariſto.in fin.& vide ibi in gl.Contra de l.qui alienam. ff.de neg.geſt.§.quanquam.& vide gl. ſuper verbo quia nec ipſam.
Ante litem conteſt.quis nõ dicitur petere: ſed petere velle.l.velle.ff.rem ratam haberi.
A ſententia interlocutoria nõ appellatur.C.de epiſc.aud. l.ij.& l.non recipi.C.de appel.l. ante finem temporis, & ibi vide l.pro hac parte.Contra.ff. qui ſatiſda.cog.l. arbitrio.& l.ij.ff.de appella.reci. vel non reci. Et ibi vide pro iſta parte l.ſopitũ de iure canonico.c.cordi. extra de appel.lib.6.
Accipiendo ſortem quis dicitur tacitè renuntiare intereſſe.ff.ſi quis caut.l.ij.1.reſpon.& ibi vide l.pro illa parte.& l.centum caput.& l.fi.quòd cer.loco.Contra de l. cum ſtipulatus ſum.ff.de verb.obl.& C.de iudi.l.j. vide de hac materia reportata.& ff. de do.l. eleganter.§. non ſolum.
Ad præſumptionem tunc eſt recurrendum cum veritas

ſciri non poteſt.ff.de leg.3.l.nummis.& ff. ſi pars hær. pe.l.antiqui.

Alternatiua pe:itio non eſt admittenda.ff.de ſtip. ſer. l.ſi ita.& ff.de teſti.l.tutor.ita rectè:& ff.de iniur.l. prætor edixit.§.quòd autem.Et ibi vide concor.in glo.

Aliquis punitur ſi mandatum excefſerit uel non bene geſſerit.ff.mand.l.diligenter.

A perſona in qua compromiſſum eſt,non eſt recedẽdum. ff.de verb.obl.l.ſi quis arbitraria.

Ars mathematica:vel diuinalis quod idem eſt, damnabilis & interdicta eſt C.de male.& mathe.l.2.

Ambulatoria eſt defuncti voluntas vſque ad vltimum vitę exitum:vt ff.de ademptione lib.l.4.§.fi.

Actio ſemel extincta nõ reuiuiſcit.ff.de ſo.l.q res §. arena.

Aduerſus fiſcum ſolummodo emptores petitioni prætij compenſationem iure obijcere prohibentur l.ſi ex vẽditione in fi.C.de compenſa.

Alearum vſus res antiqua eſt in auth.alearum vſus.C.de reli.& ſump.fu.& animæ vſu.

Annua ſi debes exordia perſpicis anni. Annuo ſi debes in fine teneberis anni.Glo.no.hos verſus. inſt.de uerb.oblig.§.ſed & ſi ita.

A Deo gubernatur imperium & per eum refrenata ſunt bella,pax decorata, & ſtatus reipublicæ ſuſtentatus l. 1.in ſui principio C.de ueteri iure enucl.

Affectus punit ultra quã ſe extẽdat l.quoniã multa C.ad leg.Iul de vi pub.& priua.q.a qui ſolã poſſeſſionem habere affectauit,nõ occidere, punitur capitali ſupplicio vnde volũtas & propoſitũ hic non diſtinguunt maleficiũ quod eſt alibi:ut ff.ad leg.cor. de ſicca.l.1.§. diuus.

Argumẽdũ eſt de ultimis voluntatibus ad contractus.l.cũ quidam.in fi.C.de ver.ſig.& de cõtractibus ad vltimas voluntates.l.fi.C.de lega & l.teſtamentum.de teſtã.

Aſſertio partis an veniat appellatione probationis. vide latè Crot.in l.ſi conſtante.in 14.col.ſol.mat.

Ad ea quæ non habent atrocitatem facinoris vel ſceleris in his ignoſcitur ſeruis, ſiue dominis,ſiue his qui vice dominorum ſunt ueluti tutoribus & curatoribus obtempe-

temperauerint.ff.de reg.iur.l.ad ea.

Alimenta ſi denegat uir dare vxori excommunicatur de iure canonico glo.eſt in l. ſi cum dotem.§.ſinautem. in ver. quantitatem.ff.ſolu. mat.

Appellatione fratris & ſoror continetur. l. tres fratres.ff. de pac.l.Lucius.§.quæſitũ ff.de leg.3.l.Lucius in prin. ff.fa.her.l.Lucius.§.Meuia. el 2.ff. ad Treb. & quid in ſtatutis.vide omnino pro & contra multa per Decium in l.2.in 19.ff. de reg.iur. & Iaſ.in d. l. tres fratres. ubi latiſſime limitat.

Appellatione hominis tã fœmina quàm maſculus continetur.l.hominis. ff.de uerb. ſig.an cõprehendat poſthumum dic q nõ:caſus eſt in l.cũ inter,ibi,homo fieri ſpe rat.C.de fideic.lib.Barbat.in l.cũ acutiſſimi.in 53.col.

Appellatione domini filius continetur.l.1.§. domini appellationem.ff.ad ſena.conſul.Silla.

Appellatione rei perſona continetur.uide notabile dictum in Appoſtil.ad Bar.in l. & ſeruorum. ff de ſta.homin. l.omnia.§.fi.ff.de leg.2.l.Paulus.§. fi. ff. de pig.& tex. in c.cognoſcentes.ibi,rem ubi no. Feli. Deci.de conſti. contra de.l.ſerui electione.§.Labeo.& ibi not.Iaſ.in 2. nota.reſponde vt per ipſum.

Attinentes qui dicantur. Bal. in c.in literis de teſt. uide Barba.in l.cum acutiſſimi in fi.col.

Aptius ad bonum propinquius eſt bono aptitudine quàm id quod eſt minus aptum. quia cum inſtrumenta cõueniẽtiora habeat ad bonum facilius excitatur ad actum cum præexiſtat in potentia.l.ſi ita.§.ſi ſub conditione. ff.de leg.2.Bald.in c.1. de conſtit.in tract.fratrum titu. primo.textu prædicta.

A certo propter incertum non eſt recedendum.l. ſi idem. §.quòd ſi mutuo. ff.de iu.om. iud. l.partum. C. de rei vend.l.1.ff.de in lit.iuran.

Approbatus reprobari non poteſt.c. quemadmodum. de iure iur.glo.latiſſimè in c.2.de excep.l. ſi vxor.in fi.ff. de adult.& l.Pomponius.ff.de nego. geſt. contra de l. gradatim.§.reprobari.ff.de mu. & ho.l.reprobari. ff.de accu .tut.dic ut per glo.& doct. in d.c.2.

Aſſue-

Affuerint & adfuerunt quid differant, tex. eſt in l. diuus §.1.ff.qui pet.tut.
Actori in principio litis vtrique in medio, in fine reo fauetur.l.de die.in princip.vbi Barto.ff.qui ſatiſd.cogant. & Bar.in l.inter ſtipulantem. §.1. ff.de uerbo. obligat. gloſ.in c.cum ad ſedem. de reſtitut. ſpol. Iaſ. late in l. exigendi.in 3.col. C. de procu.
Agere quis dicit per litis conteſta. l. item illa.§. fi. ff. de conſti.pec.Iaſ.in l.ita demum.in 2.col.C.de procu.
Allegans fruſtratoria non auditur.l. vlti. quando prouo. non eſt neceſſe.iuncto text.in c.conſuluit.de offic.dele-ga.facit cle.ſæpe. de uerbo.ſigni. & text.in l. hi qui fiſco.C.de conuen.fiſ.debit.
Appellare nullus poteſt ab aliquo iudice, niſi grauetur. extra de appel.ut debitus.
Aduerſarius propriè dicitur is qui in iudicio contendit, ſecus ſi extra iudicium.l.cũ aliquis.C.de iure delib.tenet Feli.in c.cum ſuper.de offi.deleg.in 1.col.
Admitti non debet quis ad probandum illud quod probatum nõ prodeſt. C. de proba.ad probationem & extra de ſimo.c.per tuas.in fi.verſi.quoniam & ſi probata.
Attendendus eſt ſemper modus agendi vel excipiendi ad quem finem tendat: ita dicit glo. maior.ad fi. in c.hoc quippe.3.q.6.quã appellat Bal.valde ſing. in l.Papinianus.pẽ.col.C.de ſen. & in c.paſtoralis. extra de excep.
Allegans impedimentum non excuſatur probando impedimentum, niſi probet ſe adhibuiſſe diligentiam: & non potuiſſe actum expedire.Inno.in c.ex trãſmiſſa.& ibi ſequuntur omnes extra de præſcrip. & glo. in c. cupientes.§.ꝙ ſi per 20.in verbo propoſita. de elect.in 6.
Accuſatori in quinque peccare poteſt: aut errore decipitur; aut temeritate, ſeu calore iracundiæ ad accuſandum prouocatur: aut calumniatur, aut præuaricatur, aut tergiuerſatur, ſed in omnibus his caſibus ſi deſiſtit impetrata abolitione quacunque non punitur, nec infamis eſt, ut C.de aboli.l.1.& 2.item ſi non impetrauit abolitionem, parcitur ei in duobus primis caſibus. vt in c.ſi quem pœnituerit.§.notandum 2.q.3.ſecus ſi eſt, vel

vel calumniator; vel tergiuerſator, calumniator tenetur ad pœnam talionis. vt eod.cap.& q.c.2.& 3.Præuaricatór poſtea neminem poteſt accuſare,& extra ordinem punitur.ut in d.§. notand.in fin. Tergiuerſator punitur in quinque libris auri.ff.de priua.l.3.in fi.

Actor & reus ſi concurrant in probãdo, probationes actoris prius recipiuntur.Spe.de proba.§.1.uerſi.11.Bal.in l.exceptionem.2.col. C.de proba.

Ad quæſtionem facti non reſpondet iuriſconſultus. ff.de iudi. l. eum quem temere. contra de.l. aretu. ff. de ſta. homi.vide hoc qualiter intelligatur per Decium. in c. paſtoralis.col.2.de reſcript.

Appellatione pecuniæ omnis res ſignatur. ff. de calumnia.l.1.& C.de conſti. pec.l.receptitia. §. & neminem. & de iure canonico eſt tex.in c.totũ quicquid. 1.q.30.

Appellatione filij omnes liberi continentur,etiam nepotes.l.uxorem.§.cum concubina,de leg.3.l.filij.ff.eo.

Allegans ſuam turpitudinem non auditur.C.de cond.ob turp.cauſ.l.mercedem C. de trãſact.l. tranſactione adde.c.inter de don. & l.ſi creditoribus. C. de ſer.pig.da. ma.contra de lib.cau.l.1. C. ſol. iſtud amittitur fauore libertatis.ut gloſ.ibi.

A digniori res denominari debet.l. cum ex aliqua. ff. de acqui.rer.domi.& l.quæritur.ff.de ſta.homi.l.non quicquid.§.ſi inter partes eod.tit.l. & ſi non ſint.§.perueniamus.ff.de aur.& arg.leg c.quod in dubijs.de conſe. eccleſ.vel alta. contra quia coniunctio maris & fœminæ denominatur à matre, quia dicitur matrimonium & non patrimonium.inſti.de nupt.in princ.

Authoritates philoſophorum & poetarum ſunt tenendæ & allegandæ.l.ſeptimo menſe.ff.de ſta.homi.l.ſi pater ff.de ſolu. Adde l.fulſimus.ff.ex qui.cau. in poſ.ea.& l. ſi vxor.ff.de adult.contra.ff.de rap.l.neceſſarium. C.de contrahen.emp.& ven.l. fi. contra de.l.ſi ſocietatem. ff. pro ſocio.C.de do.pro.l.3. & vide quæ alias copioſe diſſerui in repertorio meo ad Franciſcum de Aretio.

Argumentum de contractibus ad ultimas voluntates valet.l.ſeruum fi.ij.§.cũ qui.cũ.l.ſeq.l.qui chyrographũ.

de

de le.1.vide de iſto argumento Decium in l. in teſtamentis.ff de re.iur. & Iaſ.in l.fin.in 6. col. C. de pact. idem Iaſ. ponit ſeptem differentias in quo differunt contractus & ultima voluntas in l, diuiſionis. in prin. ff.de pact,ar.inſti.de leg.fu, can.tol,in glo. contra de §. impoſſibilis inſti. de inu.ſti.

Ad ea quæ frequenter accidunt iura ſe adaptant: & non ad ea quæ raro.l.nam ad ea.ff. de leg.& l.iura. cum l. ſeq.& l.4.ff.de fidei.lib.c. ſæpe de reſtit. ſpol.Barbat.in l.cum acutiſſimi in 97.col. C.de fidei.contra de.§.inſula.inſti.de rer.diuiſ.

Argumentum ad identitatem rationis in odioſis non ualet etiam ſi omnimoda ſimilitudo eſſet. Ioan.And.in regula odia de reg.iur.Anto.de But. in c.fi.de conſue.

A voluntate procedit cauſa vicij atque uirtutis. 56. diſt. c.naſci.& c.ſciendum.7.q.1.hinc dicit tex.in c.non eſt. 16.q.1.Nemo tenetur ad culpam niſi propria voluntate deflexerit & in c. diſplicet circa medium.Nemo dānatur niſi merito male voluntatis.

Afflicto non eſt danda afflictio. c. ex parte de cle. ægro.l. Diuus.in prin.ff.de offi.præſi.& ff.de iuriſdi.om.iudi.in l.ſi idem.& l.naui.ff. ad leg.Rhod.de iac.

Aduocatus cogitur ferre patrocinium gratuitum pro pauperibus,Feli.in rubrica, de offi. ordi.

Ad quæ ſpectat onus & emolumentum.12.q.2.charitatē, & c.quicunque.& c.eccleſiaſticos.& l.ſecundum naturam.ff.de re iud.& l.fi.§. ſed cum.ff.de fur.& non eſt ferendus is qui iunctum amplectitur onus autem ſubire recuſat.C.de cadu.tol.l.una.§.pro ſecundo.

Ablatiuus in cōſequētia ponitur & habetur pro cōditione.l.à teſtatore.ff.de condi.& de.l.euectis.ff.de uſur.

Nullus amor vicit paternū.l.cū furioſis.§.fi.C.de cu.fur.

Ars imitatur naturam.§.minorem.inſti.de.adop.

Annua ſi debes tunc inſpicias caput anni.l.1.& ibi.no.C. quando di.le.ce.

Annuo ſi debes in fine teneberis anni. l.qui hoc an.& ibi no.ff.de uerbo.oblig.

Actio propriè dicitur perſonalis tantum, petitio in rem per-

perſecutio utriuſque cauſa. vt ff.de actionib.& obligat. l.actionum genera.& l.actio in perſonam ita dicit Azo in ſumma.C.de eden.Bart.in l.vxorem.§.agri plagam. ff.de le.3.

An cauſa dicatur actio ſicut apud dialecticos propoſitio, aſſumptio & concluſio dicitur argumẽtum. Azo diſputat & tenet quòd non in ſumma.C.de eden.

Si quis habet auxilium cõmune,non debet ei concedi extra ordinariũ.l.in cauſæ.la 2.& ibi no.ff.de mino.25.

Non eſt inconueniens quòd duo remedia extra ordinariam concedantur circa idem.l. cum filiusfamilias. & ibi non.ff.ſi cer.pe.

Altare vnum non debet diſcooperiri ut aliud cooperiatur.l.fi.§.ſed & ſi quis.& ibi Bal. in 3.col. in ver.no. ꝙ non debet.C.cõmunia. de leg.Bal. in aut.niſi in 2.col. in princ.ſuper tex.in ver.alimentis.C. ad Treb. glo.in aut.quomodo opor.epiſcopos.§.ſed neq; effuſas. l.ſine autem.§.fi.ff.de aqua plu.arc.adde Bar. in l.aſſiduas.in 1.col.in ver.no.ex §.exceptis.C.qui potio.in pig.ha.

Amicus clã deamico cõqueratẽ.Car.in cle.1.§.1.de iu.iu.

Amor paternus vincit omnẽ aliũ.l.iſti quidẽ.§.fi.ff.quod me.cau.in Spe.de procur. §.2. uer. ſed quando. l. fi. in prin.C.de cura. furi. quod eſt uerũ etiã ſi ſint inuicem inimici.Cy.in l.propter inſidias. C.qui accu.non poſ.

Antiqui poſſunt corrigere minores de malis moribus.l.1. C.de emen.propin.& Bal.in l.ſi filius.C.de pat.pote.

Punitur affectus ſicut effectus l. ſi quis ſeruo. C. de fur.

Quicquid agunt homines intentio indicat omnes.

Argumentari quando liceat ab authoritate. Bart. in l.1. circa medium ff.ſi cer.pet.

Accuſare ponitur pro agere l. qui accuſare. C. de edendo & e contra agere,pro accuſare, ut ibi not.

Interdum à doctoribus adducitur authoritates authorum ſcribentium in humanitate. ut facit d.Iaſ.in l.qui accuſare.C.de eden.glo.in l.gallus in princ. Bart.in l. Barbarius.ff.de offic.prætoris.

Alternatiuæ natura eſt quòd donatur inter diuerſa.l.hæc verba ille.ff.de verbo.ſigni.

Nemo ſine actione experitur.l.ſi pupilli.§.videamus.ff.de neg.geſt.
Appellatione rerũ mobiliũ & immobiliũ nõ ueniũt actiones & iura.l.à diuo Pio.§.in venditione.ff.de re.iudi.
Inanis eſt actio creditoris quam inopia debitoris excludit.l. naturalis.ff.de dolo.
Arg.de ſeparatis ad cõiunctum.no.Soci.in l.1.in 19.col. ff.de vulga.& pupil.
Antiquius præfertur. inſt. de re. diui.§.ſingulorum. ergo dignius facit. l. ſemper. ff. de iure immuni.non tamen ſemper præfertur antiquius neque eſt dignius.auth.de monachis.§.fi.in princ.col.1.
Apertum ius dicitur, quando redditur ratio.l.à teſtatore. & ibi no.ff.de condi.& demon.
Affectionis ratio habetur etiam in iudicijs ſtricti iuris no.in l.& tantum.§.1.ff.de ſeruo cor.
Abundans cautela non nocet. l.teſtamentum.C.de teſta.
Ius accreſcendi eſt irreuocabile, nec poteſt accreſcere reuocabiliter.l.ſi ex pluribus.ff.ſi pars hære.peta.
Alterũ vnum ex duobus:& nõ eundem ſed alium ex eis.
Alterutrũ de duobus quẽ velit,& eundem, & alium glo. in l.ſe.ex toto.§. 1.ff.de leg.1.& ibi Bar.no.eam.
Adiectiuũ refert ad omnia p̃cedẽtia, licet ſint diuerſi numeri ſi conueniat oĩbus.l.hæres meus.§.pe.ff.de leg.3.
Antichriſtum naſciturũ ponit pro re certa ſicut diẽ mortis glo. in l.ſi pupillus.§. ſi ſub conditione. ff.de noua.
Propenſiores eſſe debemus ad liberandum & abſoluendum quàm ad condemnandum.l. Arrianus.ff.de actio. & oblig.l.ſi reſpuendũ.ff.de pœnis.no.in c.fi.de tranſactio. ſanctius eſt impunitũ relinqui facinus nocentis quàm innocentem damnare.l.abſentem.in princ. ff. de pœnis.no.in cap.fi.de poſtu.cauendum eſt ne prætextu nocentis innocentes puniantur.l.2. C.de his qui latro occulta. in fi.
Amicus dicitur frater, uel habetur tanquam frater. l. nemo dubitat.ff. d hære.inſtit. facit l. latæ culpæ.§.amicos.ff. de uerbor. ſignificat. ubi amicus dicitur eſſe ille qui honeſtis rationibus familiaritatis eſt coniunctus,
quam-

quamuis eſt arg.contra.ff.eod.de uerb. ſigni.l.maſſurius.ubi tractatur de amico.

Aduocatus peſſimam cauſam facit uideri bonam & econtra.l.quod ſi nolis. §.culpam omnem.ff.de edi.edict.ubi not.& dicit Abbas.in glo.uel prohe.decre.in princ.q̄ ſi niſtra ſuſpicio oritur contra diffuſius & plura quàm neceſſe ſit allegantem & facit uideri iniuſtam cauſam.

An annuum debeatur in initio cuiuſque anni an in fine tex. in l.nec ſemel dicit conſiderandam eſſe mentem teſtatoris, cuius cauſa talem legati dilationem fecit:ut ſi videatur voluiſſe releuare hæredē teneatur in fine:ſi vero voluit prouidere legatario teneatur in initio.

Quando relinquitur annuum ſunt plura legata,ſed ſi ſtipulamur eſt una ſtipulatio. l.ſeruatur.§.6.ff.de do.cau ſa mort.plures rationes aſſignat Azo in ſumma. C. de contra. ſtipu. in 2.col.ſed illa bona quia in ſtipulatione cadit ſemel dies ad hoc ut debeatur. l. ſi filiusfa. ff. de uerbo.obligat.in legato cadit ſingulis annis. l.cum in annos.l.nec ſemel.ff. quando di.leg.ced.

B

Beneficium principis debet cōcedi ſine alterius præiudicio.ff.ne quid in lo.publ.l.2.§.ſi quis à principe.C.de eman.li.l.nec auus.contra. ff. ex quib. cauſ ma.l.ſciendum.ff.de relig. & ſump.funerum. l. quis ſepulchrum.

Bonafides in contractibus eſt ſeruanda.C.de poſi. l. bona fides.& C.de act.& obli. l.bonam fidem.contra de l. in cauſæ.& l.3.§.pen.cum ibi alleg.ff.de mil.teſ.

Bona vſurarij an ſint tacitè hypothecata pro uſurarū reſtitutione,& quomodo & qualiter diſtribuantur,& an poſſint alienari.Bald.in l.executorem. C. de execu.rei iudic.in 1.col.quod ſic. Item quid de emptis ex pecunijs vſurarijs vide idem Bald.ut ſupra.

Bonum voluntarium eſt magis præmiandum quàm neceſſarium.ff.de oper.lib.3.& l.mater.Contra de l.ſi fide iuſ.§.ſi neceſſaria.ff.qui ſatiſda.cogan.

Bona fides non patitur ut bis idem exigatur.ff.de re.iu.l. bona fides, & eod.titu. libr.6. Contra inſt.ſi qua. pau.

feudi.§.fi.
Beneficium principis eſt latiſſime interpretandum.ff. de conſtit.prin.l.fina.adde Pe.de rauen.in alphabeto ſuo in ver.beneficium.contra de l.ſi quando C.de inof.teſt. cum alleg.
Boni iudicis intereſt lites dirimere. C.de iudi.l.properandum.& l.ſi quidam.ff.ſi cer.pe.
Bonus præſumitur qui de bono genere natus eſt in Auth. de referen.colla.2.in fin.gl.ff.de ali. & ciba.l.cum vnus adde tex. in l. quod ſi nolit. §. qui man. ff. de edi. & edic.& ibi gloſ.
Benefacientibus nobis bene facere tenemur. Nam beneficij receptor naturaliter obligatur ad antidota. l. ſed & ſi lege.§. conſuluit ſenatus. ff. de pe.hære. uide Pet.de rauen.in ſuo Alpha.in uerb.benefacienti.
Bene autem vniuerſa geruntur & competenter ſi rei principium fiat decens & amabile Deo.in authen.quo oporteat epiſ.& cle.ad ſa.or.colla.1.
Bona eccleſiæ ſunt bona pauperum in authen.de emphi. conc.collatione 2.
Boni mores præualent diuitijs. l. ſcire oportet.§.cum reliquis.ff.de tu.& cu.& prouer.c.22.diſt.
Benignius eſt dare quam accipere. No. glo. ff.commo.in rub.adde tex.in c.prædicator.16.q.1.&c.cum marthæ. §.ſane.de cele.miſ.& ibi glo.ponit ſibi verſus.tempori bus noſtris quicunque placere laborat det, capiat,quærat,pluria pauca, nihil.
Bona præsbyterorum vel clericorum ſine hærede decedentium eccleſijs debent aſſignari. l. ſi quis præsbyter. C.de epiſc.& cle.
Bonum quanto communius tanto melius vel dignius in auth.de reſti.& ea quæ parit in 11. menſe.§.liceat col. 4.C.de cadu.tol.l.vnica. in fin.
Benignior ſententia eſt in dubio præferenda. ff. de reg. iur.l.benignior.
Bene merentibus præmia tribui oportet. vt C. de ſtatuis & imagi.l.& uirtutum præmia.cum ibi alle.
Benignius leges interpretandę ſunt ut voluntas earum con-

conſeruetur.ff.de legibus & ſena.l.benignius.

Bonum eſt coartare iuueniles calores ne cupidini dediti triſtem exitum ſentiat.C.de bonis quę libe.l.cum non ſolum.§.ipſum autem.

Breuitate gaudent moder.l.1.in gl.ff.quod met.cau. cum ibi alleg.

Bonum eſt habere bonum nomen.C.de ſum.tri. & fi.ca.l. 1.§.hanc enim legẽ.vide gl.in prohe.cle.& prouer. 22.

Benignitas rigori præfertur. l. fin. in fi.ff.de offi. prę ſi. & C.de iudi.l.placuit.& ff.de pac.l.maiorem.

Bonum initium eſt ſpectandum:inſti.de vſucap.§.diutur na.& C.de vſu.tranſ.l.vnica.

Bonum publicum & commune preferendum eſt priuato. in auth.de non ali.& permuta.§.oportet enim.col. 2.

Boues magis armentorum quam iumentorum generis ap pellantur.ff.de ver.ſig.l.boues.

Bona fides tantum poſſidenti pręſtat quantum ueritas quoties lex impedimento non eſt vniuerſali.iur.ff.

Bis factum dicitur frequenter factum & ter factum dicitur ſæpiſſime factum Rochus vbi plura alleg.in c.fi.in 57.col.in fi.de conſue.

Bene velle ſufficit licet non poſſis bene poſſe vt C.de ap pel.quoniam iudices.

Bononienſes aliud ore,aliud corde gerunt.glo.in l. obſer uandum.ff.de offi.præſi.

Bononia.id eſt bona per omnia.gl.in cle.1.de magi. Bartol.Bolo.in authen.habita fol.11.col.2.in fi.

Bartolus fuit ſubtilis homo & doctor meus: tamen ſemper tenebat opiniones multum placẽtes laicis. ita Bal. in c.1.in 5.col.de ſucceſ.feudi in vſi.feu.

Beneficia eccleſiarũ propter officia diuina cõſtituta fuerũt 12.q.2.conceſſio.16.q.5.generaliter.& 1.q.2.c.ulti.argum.C.de mili.teſt.l.pen.& 20.q.3.c.Cyprianus.

Bonus non eſt qui malos non tolerat.23. q.4. hęc autem vita.& c.tu bonus.

Beneficium non confertur in inuitum.l.fi.C.unde leg.& l.nec emere.C. de iu. deli. uide gl.in c.clericis. de uit. & ho. cle. quæ alleg. bona iura. & limita ut per Abb.

cõſi.91.n.21.pri.parte ſed contra hoc uidetur facere.l. ſeruus.ff.de ver.obli.& l.non ſoluendo.ff.de neg.geſt.

C

Ciuilis ſapentia eſt ſacratiſſima philoſophia. C. de his qui.ut indig.l.1.

Ciuilis ſapientia precio non eſt æſtimanda. ff. de uar.& extraord.cogni.l.1.§.proinde.

Ciuilis ſapientia omnia decem domini mandata ambit. Primo Deum credere iubet. C.de ſum. trin. & fid.cat. l.1. Secundo quod uetat aſſumere nomẽ Domini in vanum. C.de re.cre. & iureiurando. l. iuſiurandi. Tertio cum reuerentiam parentibus præſtare mandat. ff.de in ius voc.l.parentes.Quarto adminiculum iuſtitiæ diebus feſtiuis vetat facere. C. de fer. l. actus. & l. feſtos. Quinto quenquam interficere prohibet quanquam vilem.ff.ad l.Corn.de ſicar.l. 1. §. præterea. Sexto furta committere contemnit & famoſitatem omnimodo vt. C.de fur.& ſer. corrup.l. inciuilem. & ff.de fur.l.ſi pignore §.ſpecies.Vnde Cato.Alienum noli concupiſcere.Idem Cato.Propria iuuant:furtiua nocẽt . Septimo adulteros non immerito corrigit & illos qui mœchantur cohercerí iubet:vt C.de rap.uirgi.l.1.Adde text.opti.in l.1. ff. de extraor . crimi. Octauo falſa teſtimonia omnino prohibet vt ff.ad l.Cor.de ſica.l.1.§.præterea.

Ciuilis obligatio ciuilia iura corrumpere poteſt : naturalia vero non utique:inſtit.de legitima agnatorum tutela.§.ſi.contra de §.cum autem.inſti.de capi.dimi.

Cuilibet permittitur ſanguinem ſuum redimere.ff.de bo. col.l.1.& ff.de præuarica.l.fin.

Contractus non debet claudicare.l. Labeo. ff.de uer.ſig.l. ſi cum dies.§.penult.ff.de arbit.

Contra inſti.de au.tu.§.1.& ff.de acq.emp.l.Iulianus.§. ſi quis à pupillo.

Conditio debet eſſe de futuro non de præterito non de præſenti.l.inſtitutio.§.2. ff.de condi.inſtit. contra de l. quibus diebus.§.2.ff. de condi.& demon. quia legatur ſub iſta conditione ſi moritur.

Conditio de futuris uide in nota.q.Anto.in 3.parte ſummæ

mȩ fol.286.in fin.colla.
Culpa ſimilis eſt tam prohibita dicere quam docere.l. culpa C.de male.& mathe. contra de l. quicunque.C. de hære.& manicheis.
Cui licet quod maius eſt non debet quod minus eſt non licere.l.non debet.ff.de reg.iur.l.Marcellus ff.de dona. cau.mor. contra quia maius eſt damnare in metallum quàm deportare: quia primum inducit maximam capitis di.ſecundum mediam inſtit.de cap.di.§.media.& §. maxi ma.& tamen præſes prouinciæ poteſt damnare in metallum,& non poteſt deportare.l.illicitas.§. vniuerſas.ff.de offi.prȩſi.iuncta.l.j.§.diſpoſitione.ff.de leg.3.
Cui damus actionem multo fortius damus exceptioné.l. cui damus.ff.de reb.iud.ſed arguitur contra de l.ſi quis conductionis.§.locati.
Culpa eſt immiſcere ſe rei alienæ ad ſe non pertinenti.l. culpa.ff.de reg.iur. contra de leg. Nam & ſenilis.ff. de neg.geſt. quia negotiator ſe immiſcet alienis negotijs, & tamen non eſt culpabilis.
Ceſſante cauſa impedimenti ceſſat impedimentum libertorum.§.j.ff.de his qui no.infa.l.ſi thorus.ff. de le.3.§. fi.contra.de l.2.ff.de mi.l.ſi ſerui.ff.de adi.le.& ff.de po ſtu.l.j.§.ſexum.
Clam delinquens magis punitur quam qui palam.ff.de admi.tu.l.non exiſtimo.& ff.de ritu nup.l.fi.C.de ſumma trinitate. & fi.ca.l.nemo.& C.de ſeruis fugitiuis in auth.ibi poſita ſed nouo iure.
Charitas ordinata incipit à ſeipſo.C.de ſer.& aqua.l.prȩſes.extra de præben. & dig.c.dilecto in antiquis.contra ff.quod me.cau.l.iſti quidam.& inſti de noxa.ac.§.fin. cum. al.
Clauſula generalis plura cõtinẽs ad omnia refertur.l. talis ſcriptura.ff.de le.j.& C.de li.præ.vel exhȩ.l.j.cõtra ff.de in ius vocan.l.fi.& ff. de verb. ob.l. doli clauſula.
Conuentio partium eſt ſeruanda.ff.depo.l.j.§.ſi conuenerit.& C.de op.lib.j.Contra ff. de pac.l.nouiſſima.
Cõſuetudo vincit legem.C.de ædifi. priua.l.an in totum. & contra.C.quæ ſit lon. conſue.l.2. & ibi vide ſecun-
 dum

dum legem.

Circuitus eſt vitandus.ff.de condi.inde.l. dominus teſtamento.& C.de adop.l.fin.contra ff.ad.l.Rho.de iac.l.2. in prin.& ff.de vſufruct.& quemadmodum ea.l.ſi vſufructuarius in prin.adde.cle. auditor.de reſcrip.

Caſus fortuitus non liberat homines ab obligatione. C. de pignora. acti.l. quæ fortuitis. & ff.eod.l. ſi creditor. Contra.ff.de furtis.l.ſubtractus.& ff.de condi. indeb.l. cum quidam.& ibidem uide.

Cauſa debet pręcedere effectum.l. neque. C.de furtis. & ff.quæ res pig.poſ.l.Titius.

Conſulte agit qui præcepto legis obtemperat. C. de furtis.l.in ciuilem.& de colla.l.filiæ licet.

Creſcente malitia creſcere debet & pœna. C. de ſer.fug. l.quicunque.& c. quoniam §.fin. vt lit.non conteſt.

Commodum eius eſſe debet cuius eſt periculum. inſt. de contrahen.emp.§.fi.poſt in fi.& C.de furtis.l.fi.§. ſed cum in ſecũdam. in fi.adde regulam in contrariũ quod ſi decreſcit emolumentum & onus decreſcit.l. fin.§.fi. ff.de leg.3.

Cauſarum merita partium aſſertione pãduntur. C. ſi per vim vel alio modo l.fin.& c.tam literis de in inte.reſt.

Communis parit diſcordiam.l.cum pater.§. dulciſſimus. ff.de lega.2.

Caſus omiſſus diſpoſitioni iuris communis relinquitur.l. uoluntatis.C.de fideinſ.& ff.de li.& poſt.l.commodiſſime.& l.cum prætor.cum ſuis ſi.ff.de iudi.

Contra maiorem nemo præſumat honorem.No. gl.ff.de alie.iu.mu.cauſa facta.l.3.

Cuiuſcunque rei principium potiſſima pars eſt unde no. gl.dimidium facti qui bene cœpit habet ff. de origine iuris.l.1.in prin.

Cui plurima dedit Deus faciliter dare debet. in aut. de non ali.aut permu.re.ec.§.finimus.

Conceſſo uno conceduntur omnia ſine quibus non peruenitur ad illud.ff.de iuriſdi.om.iu.l.2. & no. in §. fi. de ſer.ru.præ.& ibi uide glo.

Conditio ſexus ætas diſcretio fama.Et fortuna fides in te

ſtibus

ſtibus.iſta requires.No.gl.in l.teſtium.ff.de teſti.
Contra uerboſos noli contemnere uerbis.
Sermo datur cunctis animi ſapientia paucis.
Not.glo.de ali.mu.iud. cauſa fac.l.2.adde. l.quiſquis. C.de poſtula.& l.quoniam.C.de teſt.1.& l.quidam. ff.de verb.obli.
Cõſuetudo eſt alterata natura.No.glo.ff.de lib. & poſth. l.ſi quis poſth.ſuper uerbo conſuetudo.
Cum homines dediti ſunt ad malum nihil eſt quin inueniant.in aut.de eo qui rẽ ec. ſuper verbo dudũ alle. eſt in ti.de nõ ali.ut permu.§.lex.col.2.& eſt tex.expreſſus in aut.ut qui obli.q.ſe hab.prohi.res mi.in prin.
Cuilibet experto in ſua ſcientia credendum eſt. l. ſeptima.ff.de ſtatu homi.
Clerici debent eſſe audaces ad defendendum legem Dei in aut.de non ali.aut permu.re.ec.§.diligen.col.2.
Comparatiuus præſupponit poſitiuum.l. cum furti.ff.de condi.furti.
Caput eſt principale membrorum hominis. ff. de reg. & ſump.fu.l.cum in diuerſo.
Conſiderari non debet illud quod ueraciter euenire non poteſt vel non ſolet.& maxime ſi ſit odioſum ff. de con trahen.emptio.& uend.in emptione.§.liber eam. & in ſtit.de inuti.ſtip.§.1.
Clemẽtia nõ facit pares Deo in quantũ noſtræ fragilitati poſſibile eſt.No.glo.de nup.l.imperiales & C.de dona. inter uir.& uxor.l.fi.in fi.contra.ff.de poſtu l.1.§.ſexũ.
Cum ſancto ſanctus eris, & cum peruerſo peruerteris. Not. glo.in l.ſi finita.ff.de damn.infec.§.ſed ſi in plures.ſuper verbo vnica.
Certi debemus eſſe de facto ꝓprio.l.qſquis.C.de reſcin. emp.l.de acqui.hær.l.ſed & ſi de ſua.& l.cum falſum. contra imo aliquando eſt iuſta ignorantia in facto pro prio.ff.de cõd.& de.l.ſed & ſi ius ff.de pac.l.inter. §. 1.
Conſuetudo patriæ eſt attẽdenda ff.de.leg.1.l.ſeruus ple. in fi.& ibi uide gloſ.
Cum lex in præteritum indulget, in futurum uetat quod indulſit.vt ff.de legi.& ſenatus.l.cum lex.

Con-

Contrahentes licet inter ſe decipere.ff.de mi.l. in cauſæ. §.pen.
Cenſeri idem eſt quod conſtituere vel prçcipere.l.cenſeri.ff.de uerbo.ſigni.
Conſtat plus ualere ueritatem quàm ſimilarem geſtum. vt C.plus ualere quod agi.l.1.
Conatum fieri non nocet ut effectus ſequatur. ff. de re. iu.l.ſi.ſe.§.damnatum.
Coacta uoluntas excuſatur.C.de ſepul.uio.l.ſi ſeruus.
Cum iudicatur rem meam eſſe,ſimul iudicatur iſtius nõ eſſe de procur.l.Pompon.ſcribit.
Cum prætor unum ex pluribus uetat cçteris committere uidetur.ut.ff.de iudici.l.cum prætor. contra. C. ad legem Iuliam de adulter.& titu.l.1.in fine.
Crimen legis Cor.de ſica. committitur cum contrahitur ſi uoluntas nocendi intercedat.l.1.C.ad l.Cor.de ſica. & ff.eo.l.3.§.diuus.& l.diuus.& l.infans.& ar.ff. de in iur.l.iniu.& inſtit.de obl.quæ ex de.naſ.§.placuit.& ff. de pe.l.reſpiciendum.
Culpa ſine volũtate delinquẽdi cõmittitur.l. qui occidit. §.pe.ff.ad l.Acquil.& ff.de mi.l.ex cã.§.ſimiliter cum.
Calliditas non debet alicui prodeſſe & alteri nocere. ff. ad exhi.l.ſed ſi hæreditas.§.interdum.& ff. ſi quis cau. l.ſi duo. in prin.& ff.de dolo.l. 1. & ff. pro ſocio.l. verum.§.tempus.
Conuentio duorum eſt lex. l.ea lege.C.de condi. ob cau. datorum.
Contractus ex conuentione legem accipiunt.l.1.C. com mo.& ff.depo.l.1.§.ſi conuenerit.& facit.ff.loca.l.ſi do mum.& ff.de contrahen.emptio.l.ſi quis fundum.cap. contractus de re iudi.lib.6.
Calamitas matris non debet nocere ei qui in utero eſt .l. & ſeruorum.§.fi.ff.de ſta.ho.& inſt.de ingenuis.§. con trario.
Cuilibet habere concubinam licitum eſt, niſi ſit minor annis.l.1.in fi.ff.de concu.
Coniuncti loco unius habentur.No.glo.ſi forcidianũ.C. de leg.& C.de cadu.tol.l.ſi uero quidã.& §.ſin autem diſiun-

diſiunctuto.& ff.de leg.1.l.ſi pluribus.
Curator furioſi nullo modo libertatem poteſt præſtare. l.fi.ff.de cura.fu.
Citatio ſine die non ualet.ar.l.ita.ff.de uerbo.obli.
Citatio facta die referiato ut fiat actus die feriato non ualet.ar.l.pro parte.ff.de ſerui.quia res peruenit ad talem caſum à quo incipere non poteſt.
Contractio,eſt admotio de loco ad locum.l.3.§.ſi rem.ff. de acqui.poſ.
Coniunctio diſiunctiua poſita inter perſonas pro cõiuncta habetur.l.pe.C.de verbo.ſigni.ut ſi teſtator diceret Titium aut Mæuium inſtituo hæredem,iſta cõiunctio aut habetur coniuncta:& ſic uterque eſſet hæres. Secus autem ſi poneretur inter res quia tunc haberet vim ſuam:ut in eadem.l.cum quidam.
Cum quid impeditur propter vnum eo demoto tollitur impedimentum.ff.de diuor.& repud.l.pe.in glo.
Coniunctio diſiunctiua aliquando ponitur pro copulatiua.l.generaliter.C.de inſtit.& ſubſti.
Clerici ſunt digniores militibus.C.de ſum.tri. & fi. cat. l.nemo.
Cui plus committitur ab eo plus exigitur. l. præsbyteri. C.de epiſ.& cle.
Conſobrini de iure ciuili poſſunt coniungi per matrimonium,inſtit.de nup.§.duorum autem fratrum.
Cum principalis cauſa non ſtet nec etiam ea quæ ſequuntur.ff.de reg.iur.l.cum principalis cauſa.
Cum rex iuſtus ſederit ſuper ſedem ſuam non aduerſabitur ſibi quicquam malignum . in epiſtola inter claras circa prin.C.de ſumma trinitate & fide cathol.
Conſanguinei ſunt qui ex eodem patre nati ſunt: & non ex eadem matre.inſti.de leg.ag.ſuc.§.1.
Conditio uidetur eſſe adimpleta ex quo non remanet per eum qui eam vult adimplere.l.d. edi. §.fi.ff.de con di.cau da.cauſa non ſecu.
Conditio furtiua eſt rei perſecutio. l. 1. C. de condi. fur.
Cum quid conceditur & omnia ſine quibus eſſe non poteſt.l.1.ff.de iuriſdi.om.iudi.& C.de or.iu.l.1.& C. de iud.

iud.quoties.& ff.de alimentis & cibarijs legatis.l. lega ti.& ff de off.eius cui mã.eſt iuriſ.i ſi.ff.queãd.teſt.ape. l.2.§.inſpectio.& ff.de vſufruct.l.1.§.1.de ſeruitu. ru. præ.l.i.§.q habet.& ff.de ꝓcur.l.ã die.& l. ad legatũ.

Cui mandantur præcedentia & ſequentia uidẽtur manda ta.C.de procur.l.inuitus.& ff.de cõdi.inde.l. indebitũ.

Cauſa eſt illius ad quem pertinet emolumentum.l. dam num.§ in propria.ff.quando appellandum ſit.

Cauſa eſt addenda quotiens fit aliquid.ff.de tranſ.l.eum qui.§.in cauſa.C.de teſt.& ff.de ſuſpec.tu.l.4.§. fin.

Confeſſio in carcere facta non ualet.l.qui in carcerem.ff. quod me.cauſa.& ff.de quæſtionibus.l.1.§.diuus. & §. quæſtioni. poteſt tamen facere teſtamentum. ff.de teſta.l.qui à latronibus.

Contumax dicitur ille qui ternis edictis citatus eſt uel vno peremptorio pro omnibus copiam ſui facere contempſit.ff.de re iudi.l.contumacia.

Cauendum eſt de eo quod faciendum in futuro.l. in omnibus.ff.de iudi.

Cauſa affectionis ſuſpicionem remouet.ff. de ritu nup.l. non ſolum.§.de uno.

Conductor non tenetur de caſu fortuito.inſti. de locatione & conduc.§.qui pro vſu.uide ſupra caſus fortuitus.

Cõſentaneum eſt verbis factam obligationem poſſe alijs verbis diſſolui.inſti. qui mo. tol. obli. §.quo genere.ff. de reg.iur.l.nihil tam na.

Cõmentarienſis dicitur princeps carceris qui ponit alios cuſtodes ſub ſe.No.glo.l.pe.C.de cuſto.reo.& deberet puniri ſi captiui fugerent quos in cuſtodia habebat, quia capitaliter punietur ſi per dolum ſuum effugerint vel per culpam. Si autem caſu fortuito euaſerint carcerem, non tenebitur.

Crimina & infamia reſpiciunt corpus delinquentis, iniu ria bona ſolummodo.ff.de accu.l.ex iudiciorum pu.

Ceſſãte legis ratione ceſſat lex vel ipſum ius.ff. ad ſillan. l.fi.ff.de adul.& l.ſi maritus §. ſcripſit. & C.de præſc. long.temporis.l.finali.

Conſuetudo dat ordinariam iuriſditionem.l.inſpeximus

in glo.ſuper uerbo conſuetudinem.C.de emanci.

Cui debetur aurum vel argentum poteſt ſolui pecunia.l. ſi quis argentum.C.de dona.& ff. de auro & argen. le. l.1.§.fin.contra.ff.de ſolu.l.pau.

Cum res ad eum caſum uenit à quo incipere non poteſt, talis actus non ualet.l. pro parte.ff.de ſerui.

Clericus eſt miles cœleſtis.inſti.de excu.tut.§.idem in mi lite.in glo.ſuper uerbo nolens.

Coacta uoluntas,eſt uoluntas.ff. quod me. cau. l.antepe- nul.in glo.ſuper uerbo.uoluimus.

Ciues non debent alias quam per portam ingredi. Alio- quin capite punientur.l.fin.ff.de re.di.

Conditio debet adimpleri in forma ſpecificata & reali.l. meuius.ff.de condi.& demon.

Cum tempus in teſtamento adijcitur credendum eſt pro hęrede adiectum, niſi alia mens fuerit teſtatoris, ſicut in ſtipulationibus promiſſoris gratia tempus adijcitur regula eſt iur.ff.

Cum amplius ſolutum eſt quam debeatur: cuius pars nõ inuenitur:quæ repeti poſſit: totum eſſe indebitũ intel- ligitur manẽte priſtina obligatione : regula eſt iuris.ff.

Conditio habetur pro cauſa.l.cum ad præſens . vbi Bart. ff.ſi cer.pe.& l.titio.& ibi Bart. ff. de verbo. obli.& Ia- ſon in d.l.cũ ad præſens. quod facit ad declarationem. l.iuriſgentium. §.ſed cum nulla.ff.de pac.

Certum eſt quod is committit in l. qui legis uerba com- plectens cõtra legis nititur uoluntatẽ.de re.iur. lib.6.

Cur non ſtat per eum ad quem pertinet quo minus con- ditio impleatur haberi debet perinde ac ſi impleta fuiſ- ſet regula.lib 6.contra vt ibi per Dy.

Cum quid una uia prohibetur alicui ad id alia nõ debet amitti.c.tuæ de procu.de reg.iur.lib.6.cum quid.

Cũ quid prohibetur prohibentur omnia illa quę ſequun tur ex illo regula lib.6.& l.oratio.ff.de ſponſa.

Cum quis ſuccedit in ius alterius iuſtã ignorãtiæ cauſam habere p̃ſumit.ff.de re.iur. qui in alterius eod.tit.lib.6.

Certitudo dummodo habeatur non curatur de modo . l. quoties . § . ſi quis nomen , & ibi . Imo. ff.de hære. inſtit.

inſtit.l.item veniunt.§.à quo . de pet.hære.
Conſenſus tacitus limitatur ſecundum actum ex quo col ligitur.l.fin.C.ne vxor pro mar.& quod no.Bar.in l.1. §.ſi quis hoc interdicto.in fi.ff.de inter. act. Decius in c.1.26.col. de iudic.
Cauſatum ſapit naturam ſuæ cauſæ.§.j.inſtit.de perpe.& tem.act.
Cautionis euētus eſt incertus.l.pupilli. ff.quod cū fal.tu.
Cautio ſuperuacua dicit̃.l.hæc ſtipulatio. ff.vt leg.no.ca.
Compenſatio eſt facta ſolutio.l.Iulianus.ff.de condi.& de l.ſi peculium.§.1.ff.de ſta.libe. vide Io.de Montefer.in repe.l.omnes populi.fol.12.in 2.col.
Clamor ĩpedit animū ne poſſit cernere verū.ff.de ap.ſi cō ſtat.& ff.qui & à quib.ſi prouocatus Bal.in c.2.de elec.
Complacentia non eget verbis tex.iuncta gl.& doc.Bart. in l.triticum.ff.de uerb.obl.
Cauſa mediata eſt proximior cauſa remota.l.cum quæritur.de except.rei iudic.l.ſi mulier.ff. rerum amo.Bald. in l.1.1.in 3.coll.ſolut.mat.
Corā dicitur eſſe aliquis quando ſe oſtendit. l. nemo dubitat.ff.de hær.inſti.vide tamen tex. qui videtur facere in contrarium in c.cupientes.ibi curam nobis perſonaliter.de elect.lib.6.
Charitas prima incipit à ſeipſo.l.præſes. ff.de ſer.& aqua.
Commendatitiæ literę & familiares nō cenſentur emiſſæ animo obligandi ſed commendandi.l.dominos.quæ eſt fi.C.quod cum eo qui in alie.pot.
Cautè tñ & ſi nō caſte eſt vulgare Io.an.in c.vlti.de acc.
Conſenſus eſt ſubſtantia contractus.l.3.ff.de contrahenda emptio.
Conceſſo principali conceditur acceſſorium 8.di.quo iure.& 16.q.1.ſi monachus.& ff. de iur. om.iud.l.2.& ff. de re iudic.quædam.C.vbi & apud quos. l.ult.& extra de reſtit. ſpo.cauſa.
Conceſſio facta aliquibus debet intelligi de habilibus.l. gradatim.§. lege.ff. de mu. & ho. & inhabiles & odioſi in dubio cenſentur excluſi, vt latè per illum text. dicit Iaſ.in l.2.§. prætor. in princip. not. qui ſatis cog. facit
tex.

tex.in l.lucius de le.2.& l. teſtaméto.Centurio.§.cum ita.ff.de manu.teſta.
Communis uſus loquendi derogat proprietati vocabuli, vt dicit Bar.in l.Labeo.ff.de ſuppel.lega.& Feli.in pro he.Grego.col.1. vſque ad 8.
Contractus in dubio magis ex forma quam à denominatione cognoſcitur.l.inſulam.ff.de preſcrip.ver. l.ſi vno in prin.ff.loca.
Cauſa viduarum non ſpectat principaliter ad eccleſiam niſi quo ad protectionem & defenſionem extra de ver. ſigni.ſuper quibuſdam.87. diſt.c.1.& 2.
Conſuetudo & lex quantum ad obſeruantiam & deciſionem negociorum parem uim obtinent. l. de quibus.§. inueterata.ff.de legi.
Ceſſante neceſſitate debet ceſſare quod urgebat. 1. q.7. quod pro remedio. l. liberorum.cum glo. ff. de his qui no.infa.Bar.in l.1.ff.ſol.ma.c.de Syracuſanæ.28.diſt.
Cupiditas diſcendi eſt optima ratio viuendi.l.apud Iulianum.ff.de fideicom.liber.
Cui non conuenit res diſpoſita nec conuenit diſpoſitum l.hos accuſare.§. omnibus.ff.de accu.& l.4.§.toties.ff. de dam.infec.
Cauſa pauperis eſt tractanda prius quam diuitis:vt 16.q. 6.de lapſis.& C. de epiſ.& cle ſi quis ad declinandam.
Conſuetudo cuius initij memoria non extat uim habet priuilegij.etiam in quęſibilibus ſolo priuilegio.c.ſuper quibuſdam de uerb.ſigni.
Conſuetudo eſt pactum tacitum ciuium,ideo non extenditur ſicut nec pactum. l.ſi unius. §. ante omnia. ff. de pactis.ita Bald.in c.1.ad ſi.principij de feudi cogni.
Cauſa ſuper rebus quæ breui tempore corrumpuntur terminari debet iudicio adeo celeri quod res non corrumpantur.Bar.in l.ſi prius.10.q.ff.de ope.no.nun.
Concilium prouinciale non poteſt pronunciare Epiſcopum eſſe deponendum.Abb.in c.non poteſt.de ſen. & re.iu.
Compromiſſum fieri non poteſt ſuper cenſuris.Abb.in re pe.c.per tuas.42.col.de arbi.

Cito

Cito creſcit mulier ſicut mala herba.glo.in l.2. C. de his qui ueniam æta.impetra.
Cauſa naturalis potentior eſt quàm cauſa accidentalis. l. 3.§.1.ff.de teſt.tutel. Bart.in l.proconſul.ff.de offi.pro conſ.& leg.
Communis error facit ius.ff.de of. præſi.l. barbarius.ff.de ſupp.leg.l.3. Adde tex. no. qui loquitur in filio familias qui reputabatur paterfamilias dicit text. quod non habet locum macedo.l.ſi quis patrem.ff.ad maced. contra.ff.de le.l. quod non ratione.ff.de au. arg. leg. l. ornamentum.
Citatio alternatiua valet. Imo.in cle.cauſam 8.col.ibi ad ſecundum de elect. ut ſi iuſſit iudex citare ad domum vel perſonaliter:ſed citatio debet eſſe certa.
Citatio verbalis non poteſt fieri per partem abſque commiſſione iudicis glo.no.& ibi Abb.in c.cum ſit Romana.de appel.
Conuerſatio nimia parit odium & contemptum.l.obſeruãdum de of.preſi.86.diſ.quãdo & c.ſi Iudæos de iud. vbi Abb.dicit uerum inter ruſticos.quia inter prudentes auget amorem & amicitiam.l.3. de pecu. Nam nihil tam amicorum proprium eſt : quam ſimul uiuere: ut ſentit Ariſt. libr.8. Ethicorum & per Feli.in d.c. ſi Iudæos.
Culpa eſt immiſcere ſe rei ad ſe non pertinenti in Spec. de aduo.§.1.uer.item quod non habet.
Coniuncta perſona poteſt agere pro coniuncta ea inuita quando agitur de intereſſe ſuo.l.1.2.& 3.ff.de lib.cau. l.non tamen.ff.de appella.

D

DVo impedimenta plus impediunt quàm vnum: & duæ rationes plus operantur quàm una : & duo uincula fortiora ſunt uno.inſtit.de adop.§.ſed hodie.& C.qui teſt.fact.poſ.l. diſcretum.contra. ff.de his qui ſunt ſui uel alie.l.patre furioſo.& l.nam & ſi parẽtibus.ff.de inoffi.teſt.
Diſpoſitio temporis inhabili facta ſi tempore habili offeratur,ualida reputatur. ff. de uerbo.ob. & deſer.expor.

por.l.ſi minor.Cōtra de l.quod ſpōſæ.C.de do.ān nup.

De ſe cōfeſſo nō creditur ſuper crimine alieno. C.de accu.l.ſi.cōtra C.de cōfeſ.l.vnica & C.de fa.mo.l.1.ī prī.

Diſpoſitio facta ſub conditione non extitura conditione pura reputatur.ff.de noua.l.ſi pupillus,contra de l.quibus diebus.ff. de condi.& demon.

Delictum patris filio nocere non debet. ff. de in ius voc. l.adoptiuum.in fi.& inſt. de inge.§.1. contra ff.ad leg. Iul.ma.l.quiſquis.§.item delictum debet nocere delinquēti C.de pœ.l.ſancimus. Modo pater & filius eadem perſona cenſentur,vel eſſe reputantur: ut l.fi.C.de impu.& alijs ſubſti.& in auth.iureiur.colla.6.

Digniora ſunt præponenda. No.gl.inſt.dę iur.na. gen.& ci.§.fi.Cōtra quia teſtamentum militis eſt dignius teſtamento paganorum. Item difficiliora ſunt digniora facilioribus:& tamen de facilioribus determinatur vel. præmittitur.inſt.de iuſt.& iure §. his igitur.

De caſu legis non plus. facienda eſt quęſtio.C. de fur.l. ancillæ.& ff.de conſti. pe.l.1.§.de pul.contra quia imperator in ti.de pac. facit quæſtionem in l. ſi quis in conſcribendo.C.de epiſ.& cle.ita poteſt opponi de alijs legib.ſimilib.

Duo non poſſunt eſſe domini eiuſdem rei inſolidum. ff. cōmo.l.ſi ut certo.§.ſi duobus vehiculum. Et ff.de leg. 2.l.Męuius.§.duorum.& ff.de re.iud.l.quidam.§.prouide.Cōtra quia ſi loco tibi rē in emphyteuſim ego ſum dominus,& tu etiam quia habes rei ven.ergo &c. ff. ſi ager uec.pe.l.1.& ff.de ſuperfi.l.1.quòd ait l.fi.iuncta. l.in rem.ff.de rei.vend.

Duo non poſſunt eādem rem poſſidere ſimul.ff.de acqui. poſ.l.3.§.e contrario.in prin.& ff.commo.l.ſi vt certo. §.ſi duobus.Cōtra de l.ſi duo.ff.vti poſſid.& in l.poſſideri.§.e contrariò.ver.Sabinus de acqui. poſ.& l.clam poſſidere.§.qui ad nundinas,quia ille qui eſt abſens retinet poſſeſſionem,& ſi eman.eam ago. ſi. poſ.tūc eam vſucapiam.ergo &c.

Duæ propoſitiones vniuerſales cōtrariæ,& cōtradictorię non poſſunt eſſe ſimul veræ,ſed bene falſæ. ff. de re iu.

l.qui ducenta.§.vtrum:contra, nam promiſi plures ſtare in iudicio ſunt omnes præter vnum .l. dicit, quòd iſta propoſitio eſt uera omnes ſtantes non eſſe: ergo nulli ſteterunt,ergo duæ contrariæ ſunt ſimul ueræ.Itē nullo modo quis obligatur, & aliquis obligatur. ff. de fide.l.Græcè.§.illud.iūcta.l.1.§.fi.ff.de verb.obl.

De modico non eſt curandum.ff.de oleo leg.l.ſi oleum.§.fi.cum ll.ſeq.& ff.commo.l.in rebus.§. poſſunt.& ff. de in integ.reſt.l.ſcio.& ff.de contrahen.emp.l.res.Cōtra. ff.de iud.l.ſi debitor. in glo. & ff. de dam.infec.l.ſi proprietarius.& §.gallinarum.inſt.de re.diui.

Duæ negationes æquiualent uni affirmationi. l. duobus. ff.de verb.ſig.& ff.de iud. l.nunquam.Cōtra. ff. de leg. 3.l. fideicommiſ. & C.de ſer. fug. l.1.& §. ſeruus. inſti.de inu.ſtip.& de c.& ſi Chriſtus. de iureiur.

Donare eſt perdere.ff.de do.l. filiusfa.

Dubium enim non eſt eum qui inferendæ eius voluntate præceſſerat iure ceſſum uideri.C.ad leg.Corne.de ſica. l.ſi ut allegas.

Diſpoſitio videtur facta in locum in quo eius conſequitur effectus.l.confirmatur.l.concupiſce.ff.de ac.& ff.de bo.auth.iud.poſ.l.3.Contra.ff. de conſt.pec.l.eum qui.

De duobus malis minus eſt eligendum. ff. de reg. iur.l. quoties.cū ibi alleg. Contra ad l.Aqui.l.ita vulnerata.

Deus non vult mortem peccatoris, ſed ut conuertatur,& viuat.in auth.ut non luxuri.ho.cōtra na.col.6.& C.de nupt.l.imperialis.

Dignitas filij,& gloria eſt & laus patris.in authen.conſtitutio que de dignita.col.6.

Durum eſt,& inhumanum rei familias detegere paupertatem.C.quādo & quib. quar.pars deb.ex bo.l.2.li.10.

Diſcipulus debet opinionem ſui magiſtri excuſare. ff. de arb. l. æqualem.§. nunc videndum. & c.cum beatiſſimus.24.

Difficile eſt aſſuetū relinquere.ff.de ædil.edic. l.præcipua.

Defenſor propriæ ſalutis in nullo peccaſſe uidetur.l.ſi ut allegas.C.ad leg. Cor.de ſica.

Diſpoſitio ſuper iure fauorabili validius inducit ſuū effe-

ctū q. ſuper odioſo. ff.de cond.inde.l. qui exceptionem.

Dominus membrorum ſuorum nemo videtur. l.liber homo.ff.ad leg.Aquil.

Debitor eſt ſeruus fœneratoris. No.gl.ff.de leg.3.l.fideicomiſ.§.ſi rem ſuper verbo.

De non apparentibus, & non exiſtentibus idem eſt iudicium.ff.de contrahen.emp.l.in lege.

Diſpoſitio facta in uno coniunctorum ad reliquum extenditur.C.de fur.l.ancillæ.

Dolo petit,qui petit quod reſtiturus eſt.ff. de excep.do.l. dolo.c.dolo.de reg.iur.lib.6.Contra de l.1.§.redigun- tur.ff.quorum lega.

Difficilior eſt progreſſus,de non eſſe ad eſſe, quàm de eſſe ad eſſe perfectius. ff. de hær. inſt.l. talem.concor. l. ab eo.ff.de contrahen.emp.l.4.

De his quæ raro accidunt, miraculum eſt, in auth.de conſulibus.colla.4.

Diligentem non eſt ueriſimile errare.ff. de pro.l.cum de indebito.in gl.cum ibi alleg.

Deceptis & non decipientibus iura ſubueniunt. ut ff. de pig.ac.l.ſi rem.§.omnis pecunia.gl.fin.

Doctor debet aliqua habere ultra illa quæ dixit ſuis ſcholaribus.no.gl.in prœmio. ff. §.his igitur. ſuper verbo peritia.& ibi vide.

Dat Galenus opes,dat ſanctio Iuſtiniana. Ex alijs paleas ex iſtis collige grana.No.gl.in prœmio.ff.§.nos uero. ſuper verbo doctiſſimi. Itē ſi modo paup eges,ne plus egeas lege leges. Grandia lucra leges fertilis illa ſeges.

Difficile eſt plures in vnum conuocare.de iuſt.& iur.l.ex hoc iure.ff.de ar.Item l.ſi unus. l. fi.ff. & inſti. de iur. nat.gen.& ci.§.ſenatuſcon.& ibi uide.

Dignitas & fama cuſtodiri debent. ff.de ven.inſp.l.1.

Decipi non reputatur ille qui ſcit ſe decipi.ff.de ædil.edic. l.1.§.intelligitur.& ibi uide.

Domus eſt cuique tutiſſimum refugium,atque receptaculum. l.plærique. ff.de in ius uoc.

Deterior dolus eius qui interruptam litem deſeruit quàm qui ſemel acceptam derelinquit: ut in auth.de iud.

Dolus cum dolo compenſatur.l.de vno.ff.ſol. mat.& l.ſi ambo.ff.de compen.& l.ſi duo.ff.de.dolo.

Dolus alicuius non debet alicui eſſe damnoſus.l.elec. §. pe.in fi.ff.de noxa.cum alleg.pro hoc in l.3.ff.de tranſac.contra de l.fi. C. depo. & facit pro & contra ff.de inoffi.teſt.l.ſi quis in ſuo.§.fi.

Dulcior eſt fructus poſt multa pericula ductus.No.gl.in l.non moriturus.C.de contrahen.& commit.ſtip.

Deus eſt ſolus ſcrutator cordium.No.gl.in l.3.in fi.ff.de interro.ac.tex.in c.nouit de iud.

Deus iudicat de uoluntatibus & ſenſibus,nec uiolatur caſtitas, niſi de conſenſu mentis.32.q.5.in prin.

Deſtructo principali, deſtruitur acceſſorium. ff. de pec. leg.l.3.l.cum principale.ff.de re.iud.

De quibus non habet tranſigi nec ſtipulari.l.ſi quidam. C.de contrahen.emp.& uend.

Delegatus delegare non poteſt. ff.de iuriſ.om.iud.l. more maiorum.& C.de iud.l.à iudice.

De præſenti præſumitur in futurum l.ſi quis.adulterij in gl.C.ad leg.Iul.de adul.& C.de na.l.cũ quis.& ĩ auth. de reſti.& quę pa.§.verũ ſi quidam. & §.mulier enim. & in auth.ut nul.iud.§.ſi quis vero accuſatus.

Duæ res ualent unam.inſti.de ac.§.ſed hodie.C.de edic. diui Adr.tol.l.fi.niſi vna ſit melior,quàm duæ.ff. de inof.teſt.l.nam ſi pa.& in authen. de conſan. & vterinis fra.§.fi.col.6.

Deportatus pro mortuo habetur. ff.de bo.poſ.contra tabulas l.1.§.ſi quis alium.

Deportatus tanquam peregrinus capere non poteſt l. 1. C.de hære.inſti.

Duo teſtes ſufficiunt ad probandum aliquid vbi unus teſtium de iure non adijcitur.ff.de teſti.l.vbi.

Duo homines non faciunt turbam, nec tres, ſed decem uel 15.ff.de vi bo.rap.l.prætor ait.§.1.

Debitor alternatiuus poteſt eligere quam rem voluerit ad dandum ſuo creditori. C.de condi.indeb.l. pen.

Datum ob cauſam : cauſa non ſecuta poteſt retractari.l. ea lege.C.de condi.ob cauſ.dat.

Delictum

Delictum patris non debet nocere filio. C. ne fi. pro pa. per.to.& de in ius uoc.l.adoptiuum.

De modicis expenſis non eſt curandum.ff.de impen.in re. dot.fact.l.omnino.

Duæ vices faciunt conſuetudinem, & delicta iterata plus puniuntur.l.3.in fin.C.de epiſc. aud. & ff. de iure pat. l.1.& ff.de pœn.l. autem damna. §. quiſquis & C.de ſer.fug.l. quæcunque.Contra de c. cum eccleſia Surrina.de cau. poſ. & propriet. vbi duæ vices non faciunt conſuetudinem.

Difficili dignoſci poteſt liber homo à ſeruo.l.liberi in fi. & ff.de contrahen.emp.& vend.

Dies naturalis continet 24.horas:& incipit media nocte vſque ad mediam noctem ſequentem more Romano l.more. ff.de ferijs.

Domum ſuam unicuique reficere licet inuito altero:dum tamen non officiat alteri ędificio in quo ius non habet de reg.iur.l.domum.

Donari uidetur, quod nullo iure cogente conceditur.ff. de reg.iur.l.donari.

De apicibus iuris non eſt curandum.ff.man.l.ſi fideiuſſor. §.quidam tamen.ff.ad leg.Aquil.l.ita vulneratus.

Donationes cauſa mor.legatis comparantur. ff. de don. cauſa mor.l.illud.

Dignitas & authoritas ſeruanda eſt quantum ad mundum.ff.de poſt.l.2.in glo.& ff.de offi.præſi.l.obſeruandum.& ff.de uen.inſpi.l.1.§. ſi ſeruus. facit text.in c.1. de ma.& obed.Non quo ad Deum cum ibi omnes ſint æquales.vt ar.in authen. de mona.§.1.colla.1.

Dubitantes de ſuo ſtatu, vel errantes non poſſunt facere teſtamentum.ff.de teſta.§.de ſtatu.

Dum defunctus habet defenſorem, bona ſua non debent vendi.inſt.de eo cui liber.cau.§.hoc.

Defenſor idoneus eſt, qui de ſolido cauet,in eod. §. prævalle.

Depoſitarius & commodatarius non poſſident, inſtit.de interdic.§. poſſidere autem.

Dos non conſtituit nuptias, ſed coniunctorum affectus.

in authen.de trien.& ſe.§.ſed nec.col.3.

Dubitare de ſingulis non eſt inutile.Not. glo. C.de ſum. tri.& fi.ca.l.nemo.ſuper verbo requirens.

Duo ſimul eſſe nō poſſunt.ff.de ſta.hom.l. Arethuſa.& l. ſeq.& de acqui.poſ.l.3.§.econtrario.

Donatio inter virum & vxorem non valet.l. 1. ff. de dona.inter vir.& vxo.

Domine nuper audias me patienter.ff.de his qui in teſta. delen.l.proximæ.

Differentia eſt inter multam & pœnam. ff. de verb.ſigni. l.ſi qua pæna,quæ eſt antepenul.

Dies incertus conditionē facit in teſtamēto.l. dies incertus.ff.de condi.& demon.& l.extraneū.C.de hær. inſt.

Domus tuta debet eſſe.ff.ad ſen.conſ.Clau.l.1.

Dignum eſt, ut cuius præcellimus munere illi & omnino pareamus in operatione.in titu. de pace te. & eius uio.in prin.col.10.

Deſijt eſſe miles ſeculi qui factus eſt miles Chriſti.c. vni co.de vaſallo mi.q. arma bellica depoſuit.col.10. in fi.

Delicti enim ueniam petentibus damus.l.manichæos.C. de hære.& mani.

Deſolatis & triſtibus eſt conſulendum.l.1.in fi.C.de his qui ante ape.tab.hæred.tranſ.

Dignum eſt fraudem in ſuum authorem retorqueri.l. pe. C.de leg.vnde Ouidius. Diſcat in authorem pœna redire ſuum.

Deus eſt totius operis præſul.l.1.in prin. C. de vet. iur. enu.& per eum omnia facta ſunt.l.2.§.omnia.C.eo.

Derogare eſt aliquid legi in parte ſubtrahere.l. derogare.ff. de ver. ſign. Prorogare eſt legem proferre ſeu promulgare.Subrogare eſt in parte legi aliquid detrahere, & in parte adijcere. Obrogare eſt in parte legi aliquid adijcere nihil detrahere.Abrogare eſt pœnitus legem tollere.

Difficilius tollitur ius commune quam priuilegium, quia difficilius inducitur.in auth. de reb. alie. non ali. §.ſed quia uerius ſimili.in fin.l.eius militis. §. militia miſſus.ff.de mili.teſta.

Deſtruere aliqua in dedecus alterius: & quæ ſibi nõ pro ſunt hominibus non eſt permittendum.l.pro voluntarijs circa fi.ff.de impen.in re.do.fac.& eſt tex.& ibi no. gl.in l.ſenatus.§.Marcellus.ff.de leg.1.

Duo principalia habentia vnum effectum quantumcunque ponantur diuerſimode, & in diuerſis nominibus debent habere nihilominus eundem effectum. tex.eſt iuncta gl.in l.neque.ff.de impen.in re.do.fac.

Dapifer quando non poteſt aliud cinerem ſurripit. Mar. Anto.Baue.in repe.l.cum filio.col.fi.in fin.ff.de leg. 1. alleg.illud Virgilii.Quid domini facient, audent cum talia fures.& alia plura gl.magna circa fin. in l. Iulianus de act.emp.

Debitum naturaliter non dicitur propriè debitũ ſed abuſiuum.l.fideiuſſor obligari.§.fideiuſſor.ff.de fideiuſſ.

Duæ excuſationes imperfectæ nõ faciunt vnam perfectã l.2.in fi.ff.de excu.tut.& l.ſpadonem.eo.ti.c. quorundam.23.de hoc eſt verum ſi ſunt diuerſæ ſpeciei,ſecùs ſi eiuſdem.Bar.in l.admonendi.in 10.col.de iur.iu.

Duæ præſumptiones faciunt plenam probationem.gl.in l.2.§.remittit.in ver.legitimos.ff.de excu.tut.

Denominari debet res à cauſa proxima.l.quiſquis.§. hæc verba.ff.de vulg.& pup.

Donare ſæpe eſt melius quàm vendere.l.tutor ad vtilitatem.ff.de admi.tut.Bal.in rub.de procu.in 2.col.

Diſpendium minimè quis pati non debet: vnde præmiũ meretur.c.2.de fideiuſſo.

Doctor perdit memoriam in conſulendo, vel legendo ſi ei debitum ſalarium non ſoluatur.Vnde verſus. Muneris infundas oleum fuge nomen auari : Sic ægræ menti poterit medicina parari.ita Car.in cle.1.§. excellentiſſimum.de reli.& ue.ſan.

Diuinare nos cogit difficultas contrariorum. ita Bart. in l.ita ſtipulationes.in fi.9.col.ff.de verb.obl.

Dictum non reſtringit rationem generalem ſed non eſt nouũ,quòd ratio generalis reſtringatur per dictũ ſpeciale.tex.eſt.& glo.vnica.in §.fratres.inſti. de nupt. & quòd dictum aliquando ſit generalius ratione Corn.

conſ.13.in litera B.4.volu. alleg.l.proſpexit.qui & à quibus.cum alijs.

Decipi quis nõ debet.auth.l.j.C.de his qui ve.æta.impe.

Dicitur aliquid haberi quando habetur vſque ad mortẽ l.pater filium.§.Iulianus Agrippa.ff.de leg.3.

Doloſa perſuaſio plus quàm violenta coactio.ff. de libe. ho.exhib.l.3.§.ſi quis volentem.2. reſponſo.& de ſeruo corrup.l.j.§.perſuadere.glo. eſt etiam quæ hoc adducit.in c.certe.12.q.1.

Dignitas vbi eſt maior prioritas tẽporis non attenditur glo.in c.placuit in ver.Iſidorus, 16.di.nota.in c.ſtatutũ.de ma.& obe.per Feli.in c.clerici.in 4.col. de iudi.

Dolus dicitur eſſe delictum,tex.bo.in l.j.§. nunc tractemus.ver. planè ff.de tut.& ratio diſt.& l.ſi ex cauſa.§. nunc videndum.ff.de mino.l.j.§.ſi apud.ff.depoſi.

Doctor cum eſt ſibi contrarius in duobus locis: illa opinio ſequenda eſt,vbi plenius ſcribit,l.diui.ff.de iur.patro.notat Abb.in c.bonæ col.fi.de poſt.præla.

Diſſimilia videntur contraria Bal.in l.filiæ.ff.de colla.

Dubitãti potius eſt imputãdũ quã ignorãti, quia dubitãs põt inquirere quis dubitationem ſoluat:ſed ille qui errat ſeu ignorat credit illud firmiter eſſe quod non eſt, ita Bal.in c.j.§.perſonã per quos fiat inueſti.in vſi.feu.

Dominica dies incipit à veſpere ſabbati, quoniam tũc incipit dies ſecundum canonicam computationem: ſiue quo ad officium.extra de fer.quoniam.&65.diſt.quòd à patribus.

Diſcretio eſt mater omnium virtutum,1.q.5.præſentiũ. c.1.de offi.cuſto.& cle.paſtoralis.§. verum.de reg. iur.

Debilitas vel infirmitas corporis non impedit iudicium animi,tex.in l.2.§. debilitas corporis.ff.de vaca.mu.& in c.j.de renun. Vbi eſt notabile vnum dictum Bald. quem vide. Ad idem Phi. Deci.poſt Bal.in c.ſi pro debilitate.de offi.dele. Contra de l.1.C. de ſa.ſan. eccle. l.quoniam C.de teſta.

Doctorum authoritas vbi deficit lex pro lege ſeruanda eſt,l.ſi idem cum eodem.ff.de iuriſd.om. iudi. vbi Angel.hoc notat. & Hoſtien.in c.inquirendi. de pecu.cle. & vide.

& uide latiſſime in tracta. canonicorum regularium in ſecunda parte principali.titu.7.

Detractio uel adiectio facit unum ius trãſire in ſpeciem alterius.l.ius ciuile.ff.de iu ſti.& iure.

Doctor debet eſſe breuiloquus glo. in c. cũ ſit ars.de æta. & qualit.& eſt text.in auth. de referen. circa fin. vide Abb.in prohe.decre.in 2.col.

Docendo quis fit peritior.l.1.C.de excu.ar. lib. 10. tenet Abb.in procœ.primo Gregorij.in 2. col. ubi ponit uerſus quos ibi ponit glo.

Doctor non debet ita eſſe breuis vt non perfectè dicat:vel non intelligatur.gloſ.in clemen.conſtitutionem.in vet ſicu.de nouo.in fi.de electio.& quod no. Ioan.And. in c.bonæ.de confir.uti.uel inuti. & illud Horatij Breuis eſſe laboro obſcurus fio.

Dos nulla dicitur ſoluto matrimonio. l.1.ĩ fi.ff.pro dote.

Dos æs alienum dicitur.l.Labeo.ff.pro ſocio.

Dos niſi deſeruiat oneribus matrimonij nulla eſt. l. ſi is qui Stichum.& l.ſi pater. ff.de iu.dotium.

Dignitas doctoratus non liberat à patria poteſtate. Bar. in l.itẽ in poteſtate.in fi.ff.de his qui ſunt ſui vel alieni iur.Adde l.ſi maritus.& ibi Bal. C. de pat.pote.Bal. in l.2.C.de caſt.pecu.lib.12.

Deus conſtituit de cœlo Imperatores ad hoc ut per ora eorum diuinitus leges cõderẽt. §. quia igitur. in auth. de inſt.cau.& fi. & ideo ab imperatore dicuntur leges emanare diuino quodã motu.l. fi.C.de p̃ſcri.log.tẽpo.

Delictũ ſuperueniens,uel nouã cauſam:nõn uitiat legitime factũ.30.q.1.noſſe.&c.dictũ.& 55.diſt.prçcepta.32. q.7.hi qui.1.q.5.quicunque.& q.7.ſi quis omnem.

Dignitates & matrimonia nõ debẽt eẽ uenalia.1.q.7.ſãcimus.ff.de do.ĩter ui.& vx.l.2. & l.1.ff.ad l.Iul.& ibi gl.

Delegatus non habet plus iuriſdictionis, quàm delegans ſiue par ſit aliàs delegatus. cap.1.94. di.ar.ff.de dan. inf.l.qui bona. §.vlt.ſiue ſit maior. ff. de offic. eius cui mand. eſt iuriſd.& l.ſi prætor. quandoque tamen habet minus quis ſi ex delegatione cognoſcat quàm ſi ex iure ſuo, extra de offic. delega. ſuper quæſtionum.

§.

§.ſi vero.C.de procu.maritus.

Duæ vel plures rationes vincunt vnam. Spec. in titul.de feud.§.2.verſi.16. Bal.in l.j.verſi.ſed contra.C.de legi.hæred.Panor.in c.ſuggeſtum.in fi.de iure patro. Iaſon in l.re coniuncti.de leg.3.ff.

Duo ſpecialia circa idem non debent concurrere.l.j. in fi.cum gl.C.de do.promiſ.gl.in l.cum poſt.§. gener.ff. de iure do.

Dictum doctoris debet intelligi ſecundum tex.quem allegat.Bar.in l.non ſolum.§.liberationem.ff. de lib.leg.

Dignus eſt mercenarius mercede ſua.ff. de do.l. ſi pater. & ff.quòd met.cau.l.metū.§.ſed licet. & Matthæi. 10. adde tex.in c.j.de ſepul.& c. quicunque. 12.q.1.& c. quoniā.88.diſt.& tex. bonus qui loquitur de pręmio ſtudij.in l.j.C.de acceſſo.

Diſtingue tempora & concordabis ſcripturas l.apud antiquos.C.de fur.in glo.§.fin autē. ſuper verbo diſcretis. vide gl.in c.habeo.15.di.& tex.in c.ſi peccauerit.2.q.1.

Damnum quod quis ſua culpa ſentit ſentire nō videtur. l.quod quis.ff.de reg.iur.alias dicitur:ſibi debet imputari & non alij.de reg.iūr.lib.6.c.damnum.

Delegati iuriſdictio expirat ſententia lata & executioni mandata.c.in literis. de offic. dele.item finitur mortuo iudice cui proprio nomine ſcribitur.c.quoniam abbas. à contrario ſenſu. item per mortem illius cōtra quem literæ impetrātur re integra.de reſcri.c.ſignificauit.itē reuocato mandato ff.de iudi. iudicium ſoluitur. & per ſecundas literas expreſſam facientes mentionē de primis.de reſcrip.cæterum.Item ſi iudex remittit cauſam ſuperiori.de offic.leg.licet Tran. Item elapſo termino commiſſionis.de offi. deleg. de cauſis. Item ſi re integra moriatur delegans.de offi.deleg.gratum.& c.licet. Item per legitimam recuſationem de fo. compe.licet. & de appel.ſecundo requiris. Item per appellationem legitimam extra de appe.vt debitus.Item per delationem appellationis argu. extra de appel. ſæpe.& c. interpoſita.

Deus non poteſt facere ea quę implicant contradictionem.

nem.Bald.in l.eam quam.uer.circa autem quintum genus.C.de fideicom.

Deliberandum eſt poſt ſomnum ſtomacho ieiuno.in Spe. de pœn.ſent.

Delinquens in uno factus eſt omnium reus.in Spe.de teſt. §.1.verſi.item quod in alijs.

Deliberãdũ eſt in dubijs. in Spe.de aduo. §.3 .uer.habito.

Diuinare non eſt in poteſtate noſtra : unde annuntiare quæ futura ſunt ſolius Dei eſt.Maria.Soci.in conſil.6. incip.prædicta conſultatio ver.ad cuius clariorem circa me.in prima parte.

Diuinatores non ſunt conſulendi.l.nemo.ubi Saly.C. de ma.& mathe.

Diuinatorem qui conſuluit comparatur homicidæ & cuilibet criminoſo in Spe.de accu.uer. Item quòd eſt homicida.

Diuinare per inſpectionem iecoris animalium non licet ſub pœna capitis.l.3 .C.de ſacri.paga.

Damni dans cauſam damnum feciſſe uidetur. c. ſicut. de teſti.& atte.8 5.1 .di.paſce.ff.ad leg.Cor.de ſic. nihil intereſt.ff.de offi.præſid.l.illicitas.§.ſicuti.

Declaratio iuramenti:ſiue interpretatio cum de ipſo dubitatur pertinet ad Papam.de iureiu.c. quanto. de eccle.ædifi.c.ulti.de elect.uenerabilem.ad ſi.

E

EX conuerſatione æquali naſcitur contentio dignitatis.ff.de offi.preſi.l.obſeruandum.

Error in nomine non uitiat actum qui geritur. C. queád.teſt.ape.l.ſi nomine.cõtra.ff.de here.inſti.l.quoties.& facit pro utraque parte:& uide eam.

Exteriora iudicant interiora inſti. de re.di.§. pauonum. & l.fi. inciuile.C.de fur.& l.non codicillum.C. de teſta.Contra.ff.de offic.præſid.l.obſeruandum.& l.emancipare.ff.de adopt.

Extra territorium ius dicenti impune non paretur. ff. de iuriſd.om.iu.l.fi.& l.præſes.ff.de offi.præſi. Contra de. l.emancipati.ff.de adop.& l.2.de offi. proconſul. & le.

Effectus eſt aliquando dignior ſua cauſa.ff.de adop. lib.l.

quod

quod ex liberta.& inſti.de ingenuis.§.1.cõtra in auth. conſtitu. quæ de dignita.§. ergo. col. 4. & C. ad l.Iul. ma.l.cum quis.cum ſua.gloſ.
Erubeſcimus ſine lege loqui.in auth.de trien.& ſe.§.conſi deremus.col.3 .& C.de conſul.l.fin.lib. 12.adde l.illã. C.de colla.l.qui filium.§. Sabinus.ff.ad Treb. Contra de l.eum qui,ff.de do.& de omnibus legi.de quibus argutur á contrario ſenſu.
Exitus acta probat.l.quędam. ff.de re.du. & C.de his qui. vt indig.l.cum Sylleianum. & ff. de publi.l.his qui. & C.de iudi.l.rem nouam.§.fi.
Ex diuerſitate locorum non debet oriri diuerſitas iurium niſi ex diuerſitate locorum oriatur diuerſitas actionis.
Eius eſt periculum cuius eſt commodum.inſti.de cõtrah. emp.& uen.§.ſed ſi poſt.& C. temp.in integ.reſti.l.ſuperuacuã.& inſti.de uſu.in prin.in glo.contra. ff.de eo quod certo loco.l.ideoq;. & l.2.ff. de offi.procon. & le.
Eccleſia nõ claudit gremiũ redeũti.C.de ſum.tri. & fi.ca. epiſt.inter claras.in fi.cõtra.C.de apoſt.l.3.& ibi uide.
Ex una re eademque cauſa non debent oriri diuerſi effectus.C.unde ui.l.meminerint,& ff.de ſo.l.qui hominẽ. contra de l.in numerationibus. eod.tit.
Ei qui dicit,incumbit onus probandi.ff.de proba.l.ei qui. & C.eo.l.actor.contrà de.l.faciliter. C.de abo.& de.l. ſiue poſſiden C.de proba.
Expreſſa nocent:non expreſſa non nocent. l. expreſſa. ff. de re iud. in l.nonnunquam. ff. de condi.& demon.
Et expreſſa non proſunt quæ nõ expreſſa non proderint. C.de noua.l.fi.& in aut.de duo.re. §. hæc ita. & C.de inſti.& ſubſti.ſub cond.fa.l.fi.iuncta.l. præcipimus. in prin.& alijs ſubditis contra utrunque. ff. ſi cert. pet. l. cum quidam.
Exẽplis nõ eſt iudicãdũ ſed legibus.l.nemo.C.de ſẽ.& in terlo.om.iud.Cõtra.ff.qd quiſq; iur.in rubro & nigro.
Ex his quæ nulla proueniunt cauſa non poteſt imputari. C.de lib.prete.l.maximum uicium.
Euentus iudiciorũ ſunt dubij.ff.de pact. l. quod debetur.
Exẽpla ponimus nõ ut uera ſint:ſed ut ſciãt qui addiſcũt. ff.de

ff.de act.& oblig.l.obligationum.ſub.in fi.& ff. de colla.bo.l.prætor.§.uideamus.

Expenſę faciendę ſunt ſecundum ſtatum ſuum à quocunque,ſiue facultates, ſiue ſecundum ſuam nobilitatem. de admin.tuto.l.cum plures.§.cũ tut. & arg.l.qui vlt. ff.de negot.geſt.& in auth.ut deter.ſit nu. cle. §. cum Deo uero amabilis.in fi.col.1.

Eadem res non debet diuerſo iure concedi.ff.de vſucap.l. eum qui ædes.

Ea quæ fiunt contra leges pro non factis habentur.l. non dubium.C.de legi.C.de ſacra.eccl.l.iubemus. §. prædia autem.

Aes noſtrum eſt quod nobis ab alijs debetur. æs alienum eſt quod alijs debemus l.cedere diem. ff. de ver. ſig.

Ex cõuentione partium cõtractus legem accipiunt. C.de cõdi.ob cau.da.l.ea lege.& ff.depoſi.l.1.§.ſi conueniat.

Ex eodem facto non debet quis pœnã & præmium habere.ff.de neg.geſt.l.ſiue hæreditaria.& de interdi. & re. l.relegatorum.§.fi.adde ff.ex qui.cau.ma.l.fin. & l.ita demum.ff.de arbi.contra ff. de ex. tuto.l. ſed & cui licet.§.ſed ignominia. c.inter. de ſpon.& ma.

Eccleſia non poteſt pati damnum perfectũ pręlati. C. de ſacroſan.eccle.l.iubemus.in glo.ſup verbo corrigimus.

Ea quæ ſunt in domibus non poſſunt per alios explicari quàm per illos de domo.l.conſenſu.C.de repu.contra C.de teſt.l.& ab.

Ex perſona actoris ius in re metimur.l. Pomponius. ff. ſi pars hære.petatur.

Edita actio ſpeciem futuræ litis demonſtrat: vt C. de eden.lib.2.

Ea quæ de facto fiunt non ſortiuntur effectum.§.fina. in ſtit.de inge.

Aequiſſimum eſt laborem cuiuſque digna recompenſatione remunerari:quia,Cũ labor in dãno eſt mortalis creſcit egeſtas:ut ait Cato.C.de allu.l.fi.§.ſimiliter.

Error falſæ cauſæ ratione boni finis non defenditur.C. de vſuris.l.pro dot.

Error falſæ cauſę vſucapionẽ nõ parit.C.de vſuc.§.error.

Expolia.

Expoliatus fortunis ſuis non debet in ſolidum damnari. inſti.de act.§.ultimo.

Aequitas præfertur rigori.ff.ſi pars hære.pe. l. 1.§.ſi ego. & C.de iud.l.placuit.

Aedicta prætorum non debent eſſe illuſoria. l. ſi prætor. ff.de iud.& l.fi.ff.ne quid in lo.pu.fi.

Error communis facit ius.l.1.C.de teſta.& ff.de offi. præ ſi.l.2.in fi.

Ex nudo pacto non oritur actio.ff.de pact.l. iuriſgẽtium. §.ſed cum nulla.

Ea quæ primo dicuntur poſtea repetita eſſe uidentur. ff. de uerb.obl.l.Titia.§.reſpondet.& ff.ſi cer. pe. l. lecta.

Error proprij nominis non uitiat actum dum tamen de corpore agatur.l.ſi frumentum.& l.idem. Pomponius. §.pe.ff.de rei ven.& C.quemad.teſta.aperi.l.ſi.in nomine.contra. ff. de leg.1.l.4. & de hoc habetur. inſtit. l. quoties.

Ex maioritate delicti maior pœna imponitur. C.ad leg. Iul.de ui priua.l.1.& inſti.de interdi.§.qui autem.

Eius eſt nolle qui poteſt & uelle.ff.de reg.iur.l.3.

Ea quæ impoſſibilia ſunt uel quæ in rerum natura non ſũnt pro non adiectis habentur. ff. de re. iur.l. ea quæ impoſſibilia.

Ex qua perſona quis lucrum capit eius factum præſtare debet.ff.de reg.iur.l.ex qua.

Eadem mulier duobus uiris nupta eſſe non poteſt. inſti. de nupt.§.affinitas.

Aetas impuberum ignorat quod uiderit. l. 1. in fin.C. de fal.mo.

Ea quæ ab hoſtibus capiũtur noſtra ſunt.No.glo.l.hoſte. ff.de uer.ſig.& inſt.de re.di.§.item ea.

Extrinſecus actus probat intrinſecum animum.ff. de tut. & cura.da ab his.l.hi qui.

Eruiſti animã meã de inferno inferiori.No.glo. ff.de ver. ob.l.conductio in præteritum.

Eſt pila pes pontis,pila ludus, pila taberna.
Pila terit pultes, in bellis pila geruntur.
Qui terit eſt pilus,pilus eſt in fronte capillus.

Ad

Ad tractum pilli mille ruere pilli.
Iſta metra no.gl.l.item Mella.in prin.ff.ad leg.Aquil.
Aere ſuo pignus crure penus luce tenebras.
Dicitur & lucere quando ſalitur eius.
No.gl.l.licet certis.C.de lo.& conduc.
Emptio tam purè quàm ſub conditione contrahi poteſt. inſti.de emp.& uen.§. emptio cauſa ſub.
Ex ſententia transfertur dominium. inſtitu.de offi.iud.§. fin.Contra.inſt.de excep.§. his quoque.
Exceptio competens principali competit fideiuſſori.l.tam man.C.de non nu.pec.cum ibi not.
Exemplaribus teſtamenti non creditur.l.1.§. ſi quis duobus.ff.de ſecund.nup.in glo.1.
Exiguum munus cum det tibi pauper amicus. Accipito placide plenè laudare memento. No.gl.quiſquis circa med.C.de poſtu.in l.
Exceptio debet eſſe de regula & ſub regula continetur. l. quod liquido. ff. de penu.leg.
Eadem eſt ratio finis & eorum quæ tendũt ad fi.l.oratio. ff.de ſpon.
Exemplum peſſimum eſt fœminino uocabulo etiam maſculos contineri.l.ſi ita ſcriptum.ff.de leg.3.
Ex duobus contrarijs fit optimum temperamentum. no. gl.l.2.§.ſi quis tamen.ff.ſi quis caut.& l.continuus.§.ſi quis inſulam.ff.de uer.obl.
Eſt homo Matt.vitulus Lucas,Leo Marcus:in auth.iuſiurandum quod præſtatur. &c.in prin.col.2.
Excommunicati eijciuntur à gremio matris eccleſiæ, no. gl.l.pe.C.de ſa.ſan.eccl. ſuper uerbo acrimoniam.
Eeſtas incipit ab æquinoctio uernali,& finit in æquinoctio autumnali.Et ita ſenis mẽſibus ęſtas atque hyems diuiditur.l.1.§.æſtatem.ff.de aqua quoti.& æſti.
Excommunicationis ſententia ſiue iuſta,ſiue iniuſta timẽda eſt.11.q.3.c.1.& 2.
Erroris in labirinthum incidit qui iudicat priuſquam intelligat.c.ſciendum.ubi Domi.29.diſt. Deci.in c.cum venerabilis.in gl.2.de excep.
Expreſſum ſi non ualet,nec tacitũ. l.3.§.qui habet.in fi.ff.

de ſer.ruſt.præd.l.ſi ſponſus.§.ſi maritus. ff.de dona.inter uir. & uxor.

Exigere eſt ab inuito extorquere.l.fideicõmiſſa.§.in rem. de leg.3.Cõtra de l.ſi pupilli.§.ſi.ff.de nego.geſt. Iaſ.in l.non ſolum.in 3.col.ſol.matr. ff.

Ex eo non debet quis fructum cõſequi,quod nixus eſt impugnare.c.ex eo.de re.iur.lib.6.Contra.ff.de his qui.vt indig.l.poſt legatum.

Exceptionem obijciens non uidetur de intentione aduerſarij confiteri:regula iur.exceptionem.in 6.eſt.tex.in c. cum venerabilis.de excep.l.non vtique.ff.de excep.

Excuſatio neceſſaria non eſt ubi aliquid non tenet ipſo iure.l.ſcire oportet.§. diui.ff.de excu.tut.

Excipiens dicitur controuerſiam mouere. l.ſi controuerſia.ff.de euict.

Extraiudicialis denunciatio nõ conſtituit aliquem in mala fide.l.pe.ff.pro empt. Alex.in l.de pupillo.§.nunciationem.in 3.col.ff.de oper.noui nun.Decius in l.4.in 2. col.de reg.iur.

Exceptione non oppoſita poſſumus ſine actione experiri. l.poſthumi.ff.de inof.teſt.l.cum putarem.ff.fa.er. Hieron.But.in l.poſtquam.C.de pac.

Eſtimatio non eſt omnino uera uẽditio Aret.in l. ſi rem. ff.de acquir.poſ.

Emendans ſubtiliter factum laudabilior eſt eo, qui prius inuenit.l.1.§.quòd autem.uerſicu.nam qui.C.de ueteri iur.enucl.

Exempla omnia mala ſunt orta de bonis rebus.gl.in rub. C.ne liceat pot.

Exempla maiorum imitãda ſunt.l.apud Iulianum.§.Antiſtia.ad Trebel.

Exceptio litis finitæ ita demum repellit agentem ſi opponatur ad proceſſum:ſecus ſi ad merita cauſæ.Barto. in l.cum quærebatur.in ſi.ff.iud.ſol.tenet Hiero.But.in l.poſtquam liti.C.de pac.

Eſtimatio incerta eſt. gloſſa in l. rei iudicatę.ff.ſoluto matrimonio.

Expreſſio cum adiectione alicuius qualitatis non dicitur

pro-

propriè tale ſed improprié,Bar.in l.Lucius.§.quæſitũ. ff.de lega.3. vbi dicit, q᷒ appellatione fratrum non veniunt fratres patrueles propriè, cũ illi non appellẽtur fratres ſimpliciter,ſed cum illa adiectione patrueles.

Exceptio eſt de regula ſecundum quid, non quo ad omnes eius partes l.nummis ff.de in lit.iur.

Exceptio eſt contra regulam. text. eſt notabilis. in l.his. vbi gl.& Bar.ff.de legi.& in regula Catoniana.Contra de l.nam quòd liquide.ff. de ſuppel.leg. vide Decium in l.1.in 2.& 3.col.ff.de reg. iur.

Expreſſo vitiato non vitiatur tacitum æque principale l. ſi fideiuſſor.in princ.ff.de lega.1. & l.1.§.quibus mod. pig.vel hypot.ſol.& hoc vbi nõ eſt eadem ratio. Alex. in §.1.hoc edicto.§.nuntiatio.in 9.colũ.ff. de ope. no. nun.contra de ſer.ruſt.præd.l.item §.qui habet.

Ex ſeparatis non rectè infertur.l.Papinianus.ff.de mino.

Ea quæ ſunt ſuperflua non ſunt in legibus inſerenda tan quã nullius vtilitatis l.1.ff.quòd met.cau.inſti. de act. §.in perſonam,vbi Ang.& Iaſ.in ver.ſuperuacua.

Emendatus præſumitur qui poſt peccatum operatur bonum,viuens laudabiliter cum poſſit peccare. Petr. de Ana.in regula ſemel.6.col.ver.4.quæro.Bald.in l.non ignorabat.C.ad exhib.& Bart.in l.2. de bono. poſ.fur. infam.& dela.

Expreſsũ dicitur illud quod fit ſpecialiter per verba clara & aperta nõ per ſignũ,verba generalia.c.2. de reſcr. lib.6.in cle.appellanti.de app.præpo.in c.tuæ.in 4.col. de ſpon.l.fi.C.de noua.l.non ignorans.C.de dona.

Emptio frequẽtior eſt aliis contractibus.l.iuſto. ff.de vſu. cap.glo.in l.2.ff.pro empto.de mutuo,quod ſit frequen tior.eſt tex.in l.certi condictio.§. ſi nummos. ibi cum quotidie credituri.ff.ſi cer.pet.

Extraordinarium dicitur illud quod officio iudicis expeditur.l.pecuniæ verbum.§.perſecutionis, ff. de verbo. ſig.Decius in rub.de iudi.in 8.col.

Emens ſcienter rem alienam non habet regreſſum de emptione, l.ſi fundum C.de euic. contra de l.fin.C. communia de le.& l.1.C.ſi ven.pig.ac.

Epiſtola alicuius facit præſentiā eius. c.nō debet.65.diſt.
Extrema generalia declarant media. l. ſi ſeruus pluriū. ff. de leg.1.l. ſi idē cum eodem.ubi moder. ff.de iuriſ. om. iud.l.3.ff.de lib.& poſthu.
Exempla ſæpius repetita reſtringunt regulam.glo.diœcœſanos.in cle.1.de iu.pat.gamma.in ttac.permu.
Aequitas non ſcripta præfertur rigori ſcripto, uidelicet ſi pro ea eſt pręſumptio. gl. pe. in c.ſciſcitata. de reſt. in integ.ſecundum Domi. in c.diſciplina. 45.diſt.
Exempla regulam non reſtringunt. l. damni infecti.ff.de dam.infect.l.regula.ff.de iur.& fac.igno.
Ea quæ ſunt infirma, & minus valida per confirmationē Papæ recipiunt firmationem.c.1.de tranſac.
Eligendus potius eſt qui peccauit, & pœnituit:quàm qui nunquam peccauit:quia magis ſcit compati peccatoribus.c.conſiderandū.50.diſt.& c.ſequens.nam infirmus fortior reſurgit.de pœ.diſt.3.ille tex.
Epiſcopum oportet ſacrarum literarum habere peritiam: vnde in ueteri teſtamento inter cætera ornamenta, Pōtifex Rationale ferebat in pectore, in quo ſcribebatur manifeſtatio,& ueritas: quia in pectore pontificis manifeſta debet eſſe cognitio ueritatis : non enim ſufficit prælatis bona conuerſatio.& morum honeſtas:niſi addatur ſcientia doctrinæ: tex.eſt ita dicens. in c.qui eccleſiaſticis.§.ecce.in princip. & in ver.ex quibus omnibus.36.diſtin.
Ex alicuius nomine ſeu appellatione nonnunquam pro eius vel ſtultitia vel prudentia ſumimus argumentum: vt dicit Panor.in c.cū ſecundū.col.2.de præb.& eſt bo. tex.cū gl.in l.facta.§.ſi uerò nomina ferēdi.ff.ad Treb.
Excommunicatus poteſt appellare, & proſequi appellationem, & omnis legitima defenſio ſibi in iudicio reſeruatur.c.ſignificauerunt.extra de excep.
Longum iter eſt per præcepta:breue & efficax per exempla,inquit Seneca: ex his enim exemplis res fit magis clara & manifeſta: ut in l.prætor.§. quoties. ff. de col. bo.& inſt.de gra.in §. hactenus.

FIlius poteſt corrigere patrem. ff. de condi. cau. da. cau.non ſe.l.3.§.ſi quis contra.in.auth.de nup.§. rea.& §.ſecundum ſtatutum.col.4.

Frangenti fidem fides frãgatur eidem.l.cum proponas.C. de pac.& ff.de inof.teſt.l.eũ qui. §.1.& extra de iureiu. peruenit.cum ibi no. Contra de tranſac. l.cum mota.

Futurum ius remitti poteſt.l.1.C.de pac.Cõtra.ff.de ſucceſ.edic.l.1.§.decretalis.& ff.de pac.dot.l.pactum.

Fruſtra fit per plura quod poteſt fieri per pauciora.l.3.ff. vet.ue.du.in prin.& l.generaliter.C.de inſt. ſub cond. fac.l.in dona. C.de dona.& inſtit. quod cum eo qui in aliena poteſtate .in prin.Cõtra inſt.de leg.§.1. & C.de epiſ.& cle.l.raptores.C.de rap. uir.l.raptores.

Fraus & dolus prodeſſe alicui ,& etiam nocere ſimplicitati alterius non debent. ff.de do. l. 1.& l.ex dolo.C. de leg.l.ſi in fraudem. Contra. ff. de mi. l.in cauſæ cognitione.& l.ſeq.& l.ſi pretio. §.quemadmodum.ff.loca.& conduc.

Fruſtra expectatur euentus , cuius nullus ſortitur effectus.C.qui admi.ad bo. poſ.l.fi.& ff.de iud.l.non uidetur.Contra de l.quibus diebus. §.2. ff. de condi.& demon.& l.4.§.1.eo.tit.

Fœmininum non concipit maſculinum. l. ſi ita ſcripto.ff. de lega.2.Contra.ff.de iure pa.l. adigere.

Facilius impeditur acquirendum quam impediatur acquiſitum.ff. de his qui ſunt ſui uel alie.iu.l.patre furioſo.& ff.de poſtu.l.1.§. caſum. Contra de l.non diſtinguemus.§.ſacerdotio.ff.de arb. & ff.de relig.l.ſunt perſonæ.

Finis actus eſt attendendus,uide gl.in c.ſcientes.de cenſi. C.ad Silleya.l.cum Silleyanum.& C.de no.co.compo. l.1.in prin.Contra imò principium.ff.de ori.iur.l.1.C. de pign.act.l.creditor.l.ſi quis à multis. ff.de noxa.

Fauorabilia ſunt amplianda, & odia ſunt reſtringenda.l. cum quidam. ff.de lib. & poſthu.& ibi uide de hoc. C. de edict.diui Hadr.tol.in fin.& inſt.de uſuca.in prin.in gl.contra. ff.de his qui not.infa.l.2.

Facienda eſt interpreratio, ut magis actus valeat quàm pereat.l.quoties. ff.de ver.ob. ff.de reb. dub. l. quoties .Cõtra.ff.de reb.du.l.fiunt.l. contraxiſſe.ff. de teſt. tu.l. duo ſunt Titij.

Factum unius alios non debet trahere in periculum. ff.ad leg.Aquil.l.ſeruus ſeruum. §. cæterum ſi alius. & ff.de offi.præſi.l.illicitas.§.ſicut.

Filiusfami.non poteſt facere teſtamẽtum. C.qui teſt.fac. poſ.l.ſeruum quidam.§.filiũ. Cõtra:quia filius quo ad ea quæ ſunt publici iuris habetur pro patre famil. de his qui ſunt ſui vel alie.iur.l.filius.ſed teſtamentum eſt publici iuris.l.3.ff.de teſt. ergo &c.

Fauorabiliores ſunt vltimę voluntates contractibus.ff.de reg.iur.l.in teſtis. & ibi uide pro concor. l.quæ conditio.ff.de condi.& demon.& l.qui inſulam. ff.de uer.ob. Cõtra quia ultima voluntas conditionalis non tranſmittitur ad hæredem, & contractus ſic. inſt. de uerbo. obl.§.ex cõditionali.iuncto.§.ſin autem.& C.de cadu tol.l.vnica.§.ſin autem.iuncta.l.ſi pactum. ff. de proba.

Falſa demonſtratio uitiat actum qui geritur. l.ſi ſic.ff. de leg.1.C.de hęr.inſt.l.ſi pater. Contra de l.falſa demonſtratio.ff.de condi.& demon.

Falſa cauſa non uitiat actum qui geritur.l.lege demonſtrante.ff.de condi.& demõ.& l.in ſuam.§. illud.ff.eo. tit.& C.de fal.cau.adie.l.1.& C.de pac.l.ſi cum te.

Facies humana ad ſimilitudinem faciei diuinæ eſt facta. C.de pœ.l.ſi quis in metallum.

Fines mandati ſunt diligenter obſeruandi. ff.mand.l. diligenter.§.ſi iter ſi.Contra.ff.quemad. ſer. amit.l.ſi cui.

Fatua facta non ſunt ſequenda:ſed dirigendum eſt de his. C.de legi.l.ſi.in gl.

Fidelitas pręualet diuiijs. ff. de ver. ob. l. ſi quis ſtipulatus.§.ſi ita.& de tuto.& cura. dat.ab his. l. ſcire oportet.§.cum reliquis.

Fortunæ euenrus,vel effectus ſunt tollendi ſiue boni ſiue mali.ff.de aqua plu.ar.l.2.§.apud naturalem.

Facta prudentiſſimos homines fallunt.de iur.& fac.igno. l.2.in fin.

Filius nõ eſt homo integer ſed pars patris.l. cum ſcimus. C.de agric.& cenſi.lib.11.circa princ.

Fruſtra pręcib: impetratur quod iure cõmuni cõceditur. C.de theſau.l.1.li.10.& C.de edic.prĩ.l.ſi ut proponis

Forma eſt quæ dat eſſe rei,& conſeruat eam in eſſe.ff. ad exhi.l.Iulian.ſcribit.§.ſed ſi quis.& ff.de au.& ar. le.l. ſæpe.& l.is qui quadraginta.§.quædam.ff.ad leg. Fal.

Fruſtra inuocat legis auxilium qui in eam committit. l. auxilium.in fi.ff.de mi.& auth.nauigia.C. de fur. Pet. de Anc.in c.1.in 1.col.C.de reſcr.lib.6.

Fratrum dura eſt ſeparatio.l.poſſeſſionum. §.1. C. communia vtriuſque iud. tam fami.her. quàm cõmu.diui.

Fides veritatis verborum adminicula non deſiderat. C.ſi mu.ſe ab hære.abſti.l.1.

Furtum eſt contrectatio rei alienæ fraudulosa. inſti. de ob.quæ ex quaſi delic.naſ.§.furtum.

Furioſus non poteſt facere codicillos ſicut nec teſtamentum l.nec codicillos.C.de codicillis.

Fama præponderat emolumento pecuniario.ff. de re. iudi.l.ſi duobus.

Fama eſt de foro clerici.C.de epi.& cle.l.2.

Fides eſt facienda iudici.l.1.C.de conditio.ob turp.cauſ. C.de eden.l.procurator.

Furioſi vel eius cui bonis interdictum eſt nulla eſt voluntas.ff.de re.iur.l.furioſi.

Fere in omnibus pœnalibus iudicijs ætati & imprudentię ſuccurritur.l.fere.ff.de re.iur.

Factum à iudice quod ad officium eius non pertinet non eſt ratum.l.factum.ff.de re.iud.

Furtum à furuo.id eſt, nigro dicitur. quia clam & occultè fit.inſti.de ob.quę ex delict. naſ. §.1. tit.1.lib.4.idẽ no.ff.de vent.inſpi.l.1.§.luminaria.

Factum alicuius ipſum iudicat.ff.de proba. l. cõprobatio.

Fructus & partus futuri recte emũtur.l.nec emptio. ff.de cõtrah.emp.& obli.ff.de pigno.l.& qui nõdũ.in princ.

Fideiuſſor fideiubendo pro minore tenetur, nec habet actionem manda.contra minorem. ff. de ap.l.in cauſæ.

Fides eſt credulitas ſperãdarũ rerum, argumentũ non ap

parētiū:pro hoc glo. ſuper rub.C.de ſum.tri.& fi.cath.
Furioſus loco abſentis eſt.ff.de iu.codi. l.2.§.fi.
Furor aliquem excuſat:nam ſi quis furioſus hominem occiderit non tenetur.l.diuus Marcus. ff.de offic. pręſi.& ff.ad leg.Cor.de ſic.l.infans.& ff.ad leg. Pompeiam.de pari.l.pe.in fi.
Furtum facit is qui iumenta ſibi commodata longius duxerit, vel alio modo inuito domino vſus fuerit. ff. de fur.l.qui iumenta. & inſti.eo.ti.§.furtum autem.
Fideiuſſor in pęnis nō tenet.l.libertus. in fi.ff.ad munici.
Fama plus eſt cuſtodienda, quàm oculi.l.infamia. C.de decuri. lib.10.
Furtum ſine affectu furandi non committitur.l.furtum.ff. de vſuca.& inſti.eo. §.item ſi is ad quem. Contra de l. qui factum.& l.fullo.§. qui ancillam. ff. de fur.& ff.de condi.ob cau.l.cum ſeruus.
Fauorabiliores ſumus ad liberandū q̃ ad obligandū.l.Arrianus.ff.de ac. & obli.& ff.de reg.iur.l.fauorabiliores.
Forte philoſophicum eſt temperamentum.l. fideicom.§. ſi rē.ſuper verbo forte.& ff.de le.3.vbi ſub dubio forte reſpondent ſæpe periti: & in auth. quomodo oportet epiſ.§.ſemel.ſuper verbo forte. col.1.& ff.de ar.l.ſi du.
Ficta ignorantia neminē excuſat. C. de bo. lib.l.ſi liberti.
Facere actus ſuos immoderate in iure reprobatur. ff. de neg.geſt.l.ſed ante vltro.§.fi.cum l.ſequen.& ff.de pig. l.ſeruo. alias de pig.act.l.in ſeruos.
Furioſæ matris curatio ad filiū ꝑtinet.l.furi. ff. de cur.fu.
Filij non debent eſſe caſtigatores parentum: in auth.de nup.§.ſed quod ſancitum eſt. col.4.
Fallit iurantem iuratio facta per artem. No.glo.in auth. iuſiur. quod præſtatur ab his.circa prin.col.2.
Falſa cauſa non eſt cauſa.ff.de verb. ſig.l.Paulus.
Fiſcus ſemper præſumitur locuples ſoluendus & idoneus ſucceſſor.ff.de fun.do.l.fi.
Falſus ꝓcurator nō eſt ꝓcurator.ar. l. Paulus.ff.de ver.ſi.
Falſum ſine dolo non committitur. l. nec exemplum. C. ad l.Cor.de fal.l.impuberem.ff.ad leg.Cor.de fal.
Fictio ſeu præſumptio non operatur, niſi in eo, in quo ueritas

ritas poteſt locum habere.ff.lo.& condu.l. qui ad certum.& C.loca.& condu.l.legem.

Fœlix quem faciunt aliena pericula cautum. Caſus dementis correctio fit ſapientis. glo.alle.iſtos verſus in §. tit.in authent.de mand.princ.col.3.

Fiſcus eſt perſona imaginaria in paucis æqua.& in multis rigoroſa.C.de priuil.fiſc. l.1. vbi doct. & ff. de iur. fiſc.l.1.& lib.10.eod.tit.

Fraus debet in ſuũ authorẽ retorqueri. l. pe.in fi.C.de le. vnde Ouidius. Diſcat in authorem pœna redire ſuum.

Fieri quod debet nocet omiſſum.ff.de tranſa.l. cũ hi.§. ſi prætor.& C.arb.tut.l.quicquid.Cõtra ff.de adop. l. his verbis. ff.loca.l.fundum meum. C. de his qui.vt indig. §.non oportet.

Facti quæ ſunt ad alios nõ tranſeunt.l.vnica.§.ne autem. C.de cad.tol.ff.de ſta. libe. l. ſtatu liberi. §. ſi quis Stichum.& §.fi.& l.qui hæredi.ff.de condi.& demon.

Facit quis quod nõ vult. C.de teſta.mi.l.ſi Ruffinus.ff.q. mo.pig.vel hyp.ſol. l.1.§.1.ff.de neg. ge.§.at ſi.& ff.de cõd.ind.l.quidã.§.fi.cõtra de l.in ambiguo.ff.de re.du.

Facti cauſa potius attenditur quàm ipſum factum. 24. q. 3.occidit.& q.3.ſi eccleſiam.& 7.q.1.ſcias. Cõtra quia illud quod eſt dignius debet attendi. l. cum diuerſo. ff. de relig. & ſumpt. fu. ſed factum quia dicitur effectus eſt dignius cauſa.l.quod ex liberta.ff.de ope.li.§.1.inſt. de ingenuis. imo. factum debet attendi.

Furtum vnum magnum æquipollet tribus:& ideo pro illo fur ſuſpendi poteſt.Bal.per illum text. in aut.ſed nouo iure.in fi.pen.col.C.de ſer.fug.per tex.ſing.in l.ſi is qui tres.§.penult.ff.de excuſ.tut.tenet Iaſ.in §.ex maleficijs.in 2.col.inſt.de actio.

Falſus rumor non ſolet obeſſe.l.fi.ff.de hære.inſti.

Factum quod eſt pro non facto habetur : nihil intereſſe an quid non fiat,an inutiliter. l. quòd is qui. ff. de uer. obli.33.q.5.notificaſti.ff.qui ſatiſ.cog.l.quoties.& l.de die. §. quæ mulier. C. de li. cau. nec ſi uolens.Contra quod non eſt factum habetur pro facto . ff. de contrahen.empt.l.Labeo. ff.pro ſo.l.2.ff.de adop.l.his verbis.

C.de inoſi.teſtamen.l.ſi matre.

Frater appellari poteſt qui diligitur fraterna dilectione. l.nemo dubitat.§.1.ff.de hæred.inſti.d.Abb.in c. corã. in glo.1.de offi.deleg.

Facere intelligitur quod non debet qui non facit quod facere debet.ff.de ædil.edic.l.quid ſit.§.idem.& §.fina. 86.di.non ſatis.

Fieri quod debet non quod fit attẽdendũ eſt.ff.de offi. prę ſi.ſed licet:ex.de elec.c. cũ causã.& l.ſi.ff.de iuſti.& iu.

Factum iudicis cenſetur factum ab ipſa parte.l.ſi ob cauſam.C.de euict.

Fictio idem operatur in caſu ficto quòd ueritas in caſu uero.l.certum.ff.loca.

Fruſtra precibus imploratur quod alicui iure communi conceditur.l.unica.C.de theſau.lib.10.

Forũ ſortiri,& ſtatutis ligari à pari procedũt.c.2.de cõſti. lib.7.per Phil.Decium latius.in c.2.in 25.col. de iud.

Fruſtra uelociter currit, qui priuſquam ad metas perueniat deficit.de pœni.diſt.3.c.incaſſum.

Familiaritas nimia parit contemptum. l.obſeruandum. ff.de offi.pręſi.quod eſt uerum inter fatuos.86.di. cap. quando.ita no.Abb.in prohe.Gregorij el.2.in princ.

Fortuna cõmunis eſt.l.filiusfa.§.diuus Seue.ff. de leg. 2.

Fortunæ verbum accipitur in malam partem.tex. eſt in l. reddãtur.C.de profeſſo.& medi.li.10.l.licet.C.de pac.

Fieri ab alio non ſufficit quod facere teneor.l.ſi opus.ff. quòd ui aut clam.l.locum.§.condemnatum. ff. de tab. exhib.& l.Titio.ff.ad municip.

Fauori pro ſe introducto poteſt quis renuntiare.l. Titio centum.ff.de condi.& demonſt.Contra de.c. ſi diligenti.de foro compet.

Fraus & dolus nemini patrocinari debet.ca. ſedes.de reſcrip.l.in fundo.ff.de rei uendi.

Forma dat eſſe rei:& ubi mutat̃ forma intelligitur etiam eſſe mutata res.l.Iulia.§.ſed & ſi qs.&ibi no.ff.ad exhi.

Faciens actum uidetur ſe aſtringere legi de illo actu loquenti.Bal.in l.ſi duo.per illum.tex.ff.de acqui.hęred.

Facientes & conſentientes pari pœna conſtringuntur.c.

quia

quia quæſitum de offi.deleg.ſic.2.q.1.notum.81. diſt. facientes ar.Cõtra quòd magis puniuntur conſentien tes quàm agentes.24.q.4. qui aliorũ.& 11.q.3.qui cõ ſentit.l.quidam.ff.de his qui no. infa.& inſti.de fur.§. hi.Ad hoc not.quòd quadruplex eſt conſenſus,ſcilicet negligentiæ,conſilii,cooperationis,& authoritatis ſeu defenſionis.In primo caſu, ſcilicet negligentiæ minus peccat conſentiens quàm faciens: niſi forte negligẽtia nimis craſſa fuerit: vt i prælato.vt 1.q.1.quicquid inuiſibilis.& 88.di.conſentire.& c. nihil. In ſecundo caſu, ſcilicet conſilij minus punitur: plus tamen quàm negligens.ar. 86.di. tanta. In tertio caſu cooperationis æqualiter peccant facientes & conſentientes:& ſecundum hoc intelliguntur omnes authoritates quæ di cunt quòd æqualiter puniuntur. In quarto caſu authoritatis ſiue defenſionis magis peccat conſentiens de fendendo & authoritatem præſtando quam faciens: & magis puniẽdus eſt 24.q.3.qui aliorum. & 11.q.3 qui conſentit.

Factum legitimè irritatur delicto ſuperueniente.1.q.7.ſi quis.27.q.2.qui dormierit.30.q.1. de eo. & c.ad limina.Contrariũ,vide ſuprà in litera.D.in ver. delictum.

Familiares inimici ſunt peſtiferi.arg.C. de dolo lata.c.1. 93.di.vnde Boetius. Nulla peſtis efficacior eſt ad nocẽ dum,quàm familiaris inimicus.

Filius impugnare poteſt teſtamentum patris allegando ipſum fuiſſe manifeſtum vſurarium.Signorol. de Homodæis conſi.13.quidam Bartholomeus. & ad hoc facit tex.in c.quanquam.de vſur.in 6.

Facta pro infectis haberi nequeunt.l. in bello.§.facti.ff. de capti.& poſtlimi.reuer.§.1.

Filii comitum viuente patre dicuntur comites.glo.fin.in c.ſi.24.q.1.

Forus conſcientiæ eſt forus boni & æqui: & tribunal veri tatis & non fictionis,nec in eo apices excuſant.ita Bal. in l.vnica.in 3.col.C.de confeſ.

G

GAudent breuitate moderni. Not.glo.l.ff. quòd met. cau.

cau.& l.ampliorum.§.in refutatorijs. C. de appel.facit glo.in l.1.ff.de offi.præfect.præto.
Genus mulierum auariſſimum eſt. ff. de donatio. inter vir.& vxo.l. ſi ſtipulata.
Grex ad minus continet decem oues. ff.de abigeis.l.oues.
Genus dicitur quod prædicatur de pluribus differentibus ſpe. ſecundũ Porphirium. No.gl.2.ff.de re.cre.& inſti. de iu.na.gen.& ci.§.plebiſcitum.ſuper verbo plebs autẽ.l.ſi quid earũ.§.inter.ff.de leg.3.Bar.in l.1.de re.ca.
Generale dictum generaliter eſt intelligendum.ff.de ſerui v b.pr̃ę.l.ſi ſeruitus. ff.de publi.l.de precio. Adde.c. 1.19.di.& c.ſunt nonnulli.1. q.1.c.ſolue.de ma.& ob. Contra ff.de in ius uo. l. quamuis. limita. ut per Cepo.in l.ſi de certa.in prin.C.de tranſact.
Generalitas non trahitur ad futurũ niſi exprimatur. l.ſi à colono.ff.de uer.obli. nec ad ea quæ ueriſimilia ſunt.ff. de pig.l.obligatione. Cõtra. C.quæ res pig.ob.poſ.l.ſi.
Gratificationi locus eſt.ff.de reli.l. ſi.in pri.& ſi.ad Sylla. l.3.§.ſi quis cum omnes. & de leg.2.l.ſi quis ſeruum.§. inter duos.adde tex.in l.ſi chorus. ff.de lega.3. l.actione.§.renuntiare. ff.pro ſocio. & l.1.de procu. Contra. C.de lega.l.ſi duobus.in prin. & l.quoties.ff.de vſufru.
Generi per ſpeciem derogatur. ff.de re. iur. l. in toto.& ff. de leg.3.l.ſeruis vrbanis.de fundo inſtruct. l.cum de lanionis.§.cui fundi.& §.ſequen. Cõtra.ff.de ſuppel.le.l. legata.& de ali.le.l.verba.vide glo. de hac materia. dic vt l.communi.cum §.pen.ff.de feudo inſtru.
Generale tantum valet in omnibus, quantum ſingulare in ſingulis. ff.de ad.tu.l.ſi duo ar. ff. de lega.2.l.vnũ ex familia.§.duos. Contra ff.de acq.hæredi. l. ſi mihi bona.§.ſed vtrum ſi quis. l. ſed & ſi rei capitalis.§.communium.
Generalibus ſpecilia inſunt. Not. glo. ff. de ſeruit. vrb. præd.l. ſi ſeruitus.
Gloſſæ non debent pro tex. allegari. Not. glo. ff. de offic. præſid.l. ſed licet.
Graue eſt naturam fallere. C.de inoffi.teſt.l.ſi quis ſuo.
Graue eſt fidem fallere.ff.de conſti.pec.l.1.in prin.

Galli

Galli ſunt ſubditi Imperatori. C.de offi.præfec.præ. Afri.l.in nomine domini.§.iubemus.

Generaliter verba emiſſa cauſa commendandi, non obligant dicentes.ff.de ædil. edict. l.ſciendum tamen.in fi. & de act.& oblig.l.obligationum ſubſtantia.eſt text. in c.cum ueniſſent.extra de inſt.

Generalis ratio præualet ſpeciali. No.glo.inſtit.de.uſuc. §.quod autem dictum.ſuper verbo uſucapio.& de nup. §.affinitatis.& §.ſocrum.Contra ff.de edēdo.l.quædā. vnde quòd ibi oratio generalis procedit à lege, & ſpecialis ab homine.in §.quòd autem dictum.vtique procedit à lege.

Grauius eſt offendere æternã maieſtatē q̃ temporalem.ut in auth.gazaros. C.de hære.c.uergentis. extra de hære.

Generaliter cum de fraude diſputatur non quid habeat actor:ſed quid per aduerſarium habere non potuit conſiderandum eſt.ff.de reg.iur.l.generaliter.

Genus quod non poteſt verificari niſi in una ſpecie habetur pro ſpecie.l.2.& 3.ff.de libe.& poſthu.c.ex parte.1. de offi.deleg.& c.quoniam eo. tit.

Geminatio mãdati nihil operatur,ar.l.cũ procurator.§.ſi dominus.ff.de no.ope.nũc.Bal.in rub.de ꝑcu.in 3.col.

Generaliter & regulariter quid differunt. Decius late in l.1.in 2.& 3.col. ff. de re.iud. Præpo. in c. ſinodum.17. diſt.Abb.in c.uenerabilem. de elect. & c. quoniam. vt lit.non conte.uide omnino apoſtillam ad Dy. in proę. de reg.iur.lib.6.in princip.

Generi per ſpeciem derogatur. c.generi.de reg.iur.in 6.

H

HVmana natura quodammodo labitur ad delicta.in aut.de mo. §.ſi vero. col.1.c. omnis ætas.12.q.2.

Hõ eſt digniſſima creaturarũ.l.iuſtiſſimè. ff.de ædi. edic.

Honor eſt præferendus omni commodo pecuniario. C. de inſti.& ſubſti.l.reprehendenda.

Homines ſunt faciles ad diſcendũ.ff.de arb.l.nõ cogendũ. cum ibi alle.& Iaſ.in d.l.ſed & ſi §.prætor. ait.vbi late.

Homo non habet facere alijs quod ſibi fieri non vult. arg.ff.de ſolu.l.1.& ff.quòd quiſque iur.per to.

Hæres

Hæres conueniendus eſt vbi defunctus debuit.l·hæres abſens.ff.de iudi.
Hæretici ſunt excommunicandi.C.de ſum.tri.& fi.cat.l.2.§.quia uerò.& §.1.& 2.
Herba mala cito creſcit.l.omnes.C.qui ue.æta. impe. in glo.& l.eſt enim.
Honor onus habet.inſti.de iure natu.§.ſed quod principi.
Hominis hominem beneficio affici intereſt.ff.de ſer. export.l.ſeruus eadem lege.
Hominis gratia omnes fructus natura comparauit. §. in pecudum.inſtit.de re.diu.
Hoſti fides eſt ſeruanda.ff.de legatio.l.fin.
Honeſtum, neceſſarium,& poſſibile æquiparantur. ff. ex quibus cau.ma.l.in eadem.§.fin.& l.necnon.§.fin.
Abundans cautela non nocet. C.de teſta. l.teſtatur.& l.teſtamentum.Contra.ff.de re.iu.l.actus.
Onus ſecundum emolumentum regulatur. C.de fur. in fi.§.cum in ſecunda.& ff.ad ſe.con.trebel. l.1. Contra inſtit.de pa. tu. iu.fi. ff.de procura.l.qui proprio.
Hæres hęredis eſt hæres primi teſtatoris.l.qui liberis.C. de hęre.inſtit.
Hoſtes ſunt quibus bellum popu. Rom. decreuit,vel ipſi populo Rom.l.hoſtes.ff.de cap.& poſtli.re.& l. hoſtes. ff.de verb.ſigni.
Homini hominē inſidiari nephas eſt,cū inter nos cognationē quādā natura cōſtituit.l.ut uim.ff. de iuſti. & iu.
Hæredis appoſitio non ſolum ad proximum hæredem refertur:ſed etiam ad vlteriorē.l. hæredis. ff. de verb. ſig.
Hæres eſt ſucceſſor lucri & viciorum defuncti. l. an vitium.& l.cum hæredes.ff.de diuer.& tempo.præſcri.& l.apud.de excep.do.§.exactorum.& §.fin.
Honorum augmentum non ambitioſe ſed labore contingit ad unumquemque deuenire.C.de neg.ne militant. id eſt contra publica.libr.12.
Honeſti uiri debent eſſe in ſuis domibus nocte aduenientе.ff.de ori.iur.l.2.§.& quia magiſtratus.
Honeſtus modus eſt ſeruandus non immoderata cuiuſque luxuria.l.ex damni.§.1.ff.de dam.infect.

Hęres

Hæres & defunctus eadem perſona reputantur, in auth. de iure.iur.§.prꝑſti.circa prin.& col.5. C. de impu. & ali.ſubſti.l.fi.in fi. Contra.ff.de pact.l. qui in futurum. & l.qui libertis.§.hoc verbo. ff. de vul. & pu. ſub.l.eo. quod hꝫres hæredis eſt hæres teſtatoris. C.de hær.inſt. l.fi.§. ſed ſi idem.

Honeſtus amor pendet ex animo non ex lucro.no. glo. l. hæc ratio. in princ. ff. de dona. inter uir. & uxor. Sic etiam dicitur ad cor reſpicit Deus: vt ff.de uer. obl. l. ſi ſtipulatus fuero.in fin.

Hæreditas nihil aliud eſt, quam ſucceſſio in vniuerſum ius quod defunctus habuit tēpore mortis. ff.de reg.iur. l.hæreditas.

Honorat defunctum qui voluntatem eius adimplet in auth.de nup.§.vnde ſancimus.col.4.

Homines non debent procedere ad litigandum : inſtitu. de pe.te. lib. in princ. Nam boni iudicis intereſt lites dirimere.ff.ſi cer.pe.l. quidam.

Humanitatis habenda eſt ratio. ff. ex qui.cau.ma.l.ſi cui in prouincia.in fin.

Homo non debet eſſe mitior lege. in authent. de iudicibus.§.oportet.

Homines inferioris dignitatis maiori perſonæ debent reuerentiam exhibere. gloſ. in l. 1. §. ſicut autem. ff. de aqua pluuia arcenda.

Honor eſt eſſe hæredem.l.Iulianus ſcribit.ff.ſi quis omiſſa cauſ.teſtat.

Humana natura appetit diſcere. l. legatis.§.ornatricibus. ff.de leg: 3.

Habendus eſt quis prout in ciuitate eſtimatur ſua. l.1.ff. de quæſtionibus,tenet Abb. in c.poſtquam.in ulti. no. per illum tex.de elect.

Honor maior debetur principali quam adminiſtratori.l. ſed & ſi. §.fin.ff. de in ius uo.quod facit ad intelligen. c.ſane. el.2.de offi.dele.vbi vide Decium.

Humilitas dum in nimium ſeruatur regendi frangitur auctoritas.c.quando 86.diſt.

Honeſtum & iuſtum ſi concurrunt ſimul potius attendi

debet quod eſt iuſtum,text. eſt in c. bonæ.el.2.circa fi. ubi Abb. in pe.no.de poliu. præla. ſed ubi concurrunt honeſtum & licitum potius attenditur honeſtum glo. ſing.in l.contractibus. ff.de reg.iur.& eſt tex.in l.ſemper.ff.de ri.nup.& tex.quem ibi no.Abb.in c.3.de ſponſa Barpa.in ru.de of. deleg.in pen.col.Decius in c.2.in prin.de iudi.& ibi etiam uide quæ dicit do.meus Ludouicus Gomeſius.

Homo ſimpliciter non eſt homo, ſed ſignificat hominem glo.inſtit. de actio.in prin.tenet. Bart. in l.Mæuius. §. duobus. num.9.de leg.2. Præpoſit. in c.fi.de conſan.& affini.in formatione arboris.col.12.uerſi.Iac.But.

Homo mortuus non propriè homo.glo.in l.1.in princ.ff. de pac.text.in l.ſeruum manumiſſum.ff.de condi.inde.

Honor & uita æquiparātur.l.iuſta cauſa. ff.de manu.uin. & ita licet defendere honorem ſeu famam ſicut vitam. facit glo.in §.ſuſpectus autem.in uer.ob culpam.inſtit. de ſuſpec.tuto.quod eſt uerum de honore magno,ſecus de leui.l.iniuriarum.§.ſi quis de honoribus.ff.de iniu. uide Iaſ.in repe.l. admonendi.in 96.de iur.iur.

Hæreditas coacte adita confundit actionem.tex.ſingu.in l.debitor.ff.ad Trebel. quod non ad intelligendum & limitandum.l.debitori. C. de pac.ubi Hiero. But.uide in ſimili ſing.l.non iuſtam. C.ad Trebel.

Hæres pro ea parte pro qua eſt inſtitutus repræſentat perſonam defuncti.glo.2.in l.2. ff.de præto.ſtip.

Honor ex grauamine nō reſultat.l.non quaſi.§.ſi plures. ff.de fideicommiſ.lib.l.ab eod.C.de fideicommiſ.

Hæres mariti non tenetur ultra quam facere poteſt, pro dote etiam legata uxori, ut tenet Alex.in l.etiam.in fi. principij. ff.ſolut. matri. per l. quod ſi maritus de conſti.pecu.

Honor in lucro eſt pręferendus.vt l.Iulianus.& ibi.gl. ff. .ſi quis ob. ca.te.

Honores gradatim conferri debent.ff. de mune. & hono. l.vt gradatim.& qui promouentur de minori ad maius promoueri debent.63.di.legimus.in fi.

Habitus ſolus ſine promiſſione non facit monachum ex-

tra de reg.porrectum.& qui cle.uel vocen .c.conſuluit.
Hæreticus poſt mortem per ſententiam declarari poteſt hæreticus.c.accuſatus.ad fi.uer.in eo uero caſu.de hæreti.in 6.& ibi gl.in uer. poſt mortem.

I

IN nomine domini noſtri Ieſu Chriſti hæc uerba ſcripta ſunt. l.in nomine domini.C.de offi.præfe.præto. Af.
Ignoratis principijs ignoratur & ars. ff. de iuſti:& iur.l. 1.in prin.& in authen.de non alie.iud.§.ſcimus.no.per Dy.in regula nullus.de reg.iur.
Iuramentum contra bonos mores præſtitum,nullum eſt. in auth.de iureiuran.à mo.præſ.propter mēſuram ſubſtantiæ.§.non ſolum.col.5.
In re ſua quilibet eſt moderator & arbiter. C. de man.l. in re mandata.& l.Polla.C.de his qui.ut indig.Contra inſti.de his qui ſunt ſui.uel alie.iur.§.1.
Iuniores ſunt habiliores ad quodcūque artificium quàm ſenes.l. præcipiunt. ff.de ędi. edic. facit. § 1. in aut.de inſt.cau.& fi.Contra.C.de poſtu.l.prouidendum.
Imperator eſt lex animata in terris,in auth. de conſu. in prin.col.4.
Imperator eſt dominus totius mundi.ff.ad l.Rhodiam de iac.l.de precario.C.de quadri.præſcrip.l.bene à Zenone.Contrà quia tūc eſſent duo domini eiuſdem rei, puta rei meæ.ſ.Imperator, & ego, quod eſt contra.l.ſi ut certo.§.ſi duobus ue. ff.commo.
Iuſtitia eſt conſtans & perpetua uoluntas ius ſuum unicuiq; tribuens.inſti.de iuſti. & iu.in prin. & ff.eod.tit.
In alternatiuis eſt electio promiſſorum.l.ſi in emp.§.emptio.de contrahē.emp.ff.de eo quod certo lo.l.non vtique. primo reſponſ.& poteſt mutare uoluntatem.ff.de ver.obli.l.cum qui. §.fin.
In alternatiuis rei eſt electio.ff.de iur.do.l.plærunq;.§.fi.
In alternatiuis ſufficit alteram partem adimplere. l.generaliter.C. de inſtit.
In pari cauſa turpitudinis potior eſt cauſa poſſidentis.l.2. in fi.C.de condi.ob tur.cau.C.de tranſact.l. ſi ob turpem

pem cau.ff de reg.iur.l.1.pari. ff. ne quid in loc. pub.l. ait prætor.§.idem. ff.de calum.l.in hæredem.de do.ex. l.apud Celſum.§.marcellus.

In pari cauſa turpitudinis melior eſt cauſa prohibentis.l. Sabinus.ff.communi diuidundo.

In genere ſtipulationis eſt electio promiſſoris. inſtit. de act.§.hinc autem.

Ingenuus eſt qui ſtatim ut natus eſt, liber eſt. inſtit. de inge.in prin.

Incertitudo uitiat actum. l. ſi frumentum al. & l. idem Pomp.ff.de rei ven.§. fi.& inſtit.de leg.§ incertum.

Initium litis fit per conteſtationem. l.1. C. de plus pe.de iudi.l.apertiſſimi.& C.vbi de crimine agi oportet. l.1.

In teſtamentis plenius voluntates teſtantium interpretamur.l.inteſta.ff.de reg.iur.

Is damnum dat qui iubet dare. Eius vero nulla culpa eſt cui parere neceſſe eſt.ff.de reg.iu. lib. 6.ne.

In pœnalibus cauſis benignius interpretandum eſt.l.benignius.ff.de re iudi.

Illi debet permitti pœnam petere qui in pœnam non incidit.ff.de re.iur.e.l.

In pœnis uno ſoluente alter nõ liberatur. ff.de iuriſd.om. iudi.l.ſi quis id.§. fin. & l.ſed.& ff.ne quis eum qui in ius uo:eſt.l.pen.§.fin.& C. de condi.fur.l.1.

In cõtractibus arue latinorũ rei eſt electio. ff. de iure do. l.plerunq;.§.fi.ſed in iudicis actoris.ff.de no.ope.nũt.l. ſtipulatio.§.1.& in dubio dicto etiã.ff.de iudi.l.ſi quis.

Illi qui iudicem recuſant ſunt compellendi ut eligant arbitros.C.de iudi.l.apertiſſimi.

In dubijs benigniora proferenda ſunt. l.ſemper. ff. de regulis iuris.

In generali ſermone non continetur perſona loquentis. l.1.in fi.ff.de ſena.C.de ſolu.l. inquiſitio.& ff. de actio. empti.l. ſi mercedem. §. fi. & ff.communia præ.l.quicquam. Contra. ff. de ædil.edi.l.quod ſi nolit.§. 1. & ff. de in diem adiec.l. quod ſi ſuo. & l.antepe. & ff.de pig. l.pau.§.fin.uide glo.in c.ſi non.23.q.5.

Iudex debet oĩno inquirere veritatẽ.l.is. apud.C.de edẽ.

Illud

Illud quod meretrici datur repeti non poteſt. ff.de condi.ob tur cau.l. item ſi ob ſtuprum. §. ſemper & quod meret.de do.l.affectionis.

In maiori ſumma minor ineſt.ff.de verbo.ob.l.1.§.ſtipulanti. & de inter. ac.l. ſi defenſor. § . qui interrogatis. Contra in tit.de inuti·ſtipu.§.præterea,in prin.

Inter patrem & filium nulla exceptio contrahi poteſt.l. inter patrem.ff.de contrahen.emp. ſed de rebus caſtrẽſibus poteſt vt iure.

Intereſt reipublicæ ne crimina maneant impunita, ff.ad l.Aquil.l.ita vulneratus.ff.de iudi.l.ſi lõgius. §.1.& ff. de po.l.bona. ff.de nox.l.4. §.cum dominus. ff. de fide iuſ.l.ſi à reo.§.fi.C.de pœnis.l.ſi operis.ff.de ſol.l.ſi Stichum aut Pamphilum.in fi. primi reſp.& C.de defen. ci.l.per omnes.

In venditionibus non debet cõſiderari affectio vendentis: ſed debet æſtimari quantũ res cõmuniter valet. Nã precia rerum ſecundum veritatem non ex affectione ſingulorum vel vtilitate ſunt ęſtimanda. ff.ad l.Fal.l.precia,& l.prece.ff.ad l.Aquil.l. ſi ſeruus,§.6.

In toto & pars eſt.l.ſi quis cũ totũ.ff.de except. rei. iudi.

In omnibus obligationibus in quibus dies non ponitur: præſenti die debetur.l.in omnibus.ff.de de.iu.

In perſonam ſeruilem nulla cadit obligatio. ff.de reg.iu.l. in perſonam.

Inuito beneficium non datur.ff.de reg.iur.l.inuito.

Impoſſibilium nulla eſt obligatio.ff.de reg.iur.l.impoſſibilium:& l.ſi ſtipuler·ff.de verb. oblig.Contra.ff.de cõdi.& de.l.Mæuius.§.1. & inſtit. de his qui ſunt ſui vel ali.iu.§. ei expedit.

Inter ſi & cum non debet eſſe aliqua differentia.ff.de verbo.obli.l.quicunque.Cõtra. C.quando dies le. ce. l.ex his.ff.de condi.& demon.l.quibus diebus.

Inuitus nemo cogitur defendere.ff.de reg.iur.l.inuitus.

In multis iuris articulis deterior eſt cõditio fœminarum quam maſculorum.l.inuitus. ff.de ſta.ho.& vide glo.

Imperfectum teſtamentum ſine dubio nullum eſt;inſtit. qui.mo.teſt.infir. §.nam imperfectum.

Inter dominum & eum qui eſt in eius poteſtate non naſcitur aliqua obligatio.inſti.de noxa.§.ſi ſeruus.
Inter patrem & filium nulla lis eſſe poteſt,niſi ex caſtrenſi peculio.l.lis nulla.ff.de iud.& vide glo.
Iuriſdictio eſt iudicis dãdi licẽtia.ff.de iu.om.iu.l.3.in fi.
Iure & non vi debitor conueniendus eſt.ff. quod me.cau. l.extat.& ff.de ac. & ob.l.negantes.
Iniuria quæ fit emptori venditorem non debet contingere.ff.de euic.l.ſi per imprudentiam.
Iuſtè poſſidet qui authoritate prætoris poſſidet. l.iuſtè.ff. de acquirend. poſſ.
Ius publicum pactis priuatorum mutari non poteſt. ff.de pac.l.ius publicum.
Inſtitutio & ſubſtitutio non habent locum in codicillis.l. non codicillis.C.de teſtam.
Infans dicit minor ſepté annis.l.ſi infanti.C.de iur.delib.
Ignorãtia facti aliquem excuſat.l.nihil.§.ſicut filius.ff.de inoffi.teſta.quia erranti ſuccurritur.
In contractu emptionis & uenditionis requiritur cõſenſus,& ideo furioſus nõ poteſt contrahere emptionem, nec venditionem.C.de contrahen.emp. & vend.l.2.
Inuidia reprobatur.inſtit.de le.fu.circa prin.
Iuſta deprecãtibus nihil debet denegari.ff.de his qui ſunt ſui vel ali.iu.l.ſi dominus.§.ſed dominorum,inſtit. eod.§.dominorum.
In eo qđ plus eſt,ſéper ineſt minus.ff.de reg.iur.l.in eod.
In toto etiam pars continetur. ff. de reg.iur.l.in toto.
Imputatur ei qui ſe ponit in periculis. ff.ad l. ac. l. item Mella.in princ.
Illud quod ſemel approbatur non debet reprobari, nam quod approbo non reprobo.ff.de neg.ge.l.Pomponius.
Ius eſt ars boni & æqui cuius merito nos quis ſacerdotes appellat.ff.de iuſti.& iur.l.1.
Ius eſt lex firmiſſima quo ad mundũ:inſt.de re.di.§.ſanctæ quoque res.
Ius eſt res ſanctiſſima quo ad animã:quia eius ꝑcepta cõcordãt cũ diuinis.ff.de iuſti.& iu. l.iuſtitia. §. iur.præ.
Iuris præcepta ſunt hæc, honeſtè viuere : alterum non

læderes;ius ſuum vnicuique tribuere, inſti. de iuſtit. & iu.§.iuris præcepta.

Ius publicum eſt quod ad ſtatum rei Romanæ ſpectat.inſti.de iuſti.& iu.§.pen.

Ius priuatū eſt qđ ad ſingulos pertinet, inſtitut. e.§.eod.

Ius generale eſt quod natura omnia animalia docuit. inſtit.de iure natu.gen.& ci.in prin.

In cognitione iudicij, maioris quæſtio minori prefertur. l.1.C.qui ac.non poſ.hoc eſt uerum niſi minor ſit præiudicialis maiori:ut C.ad l.Iul. de adulte. l.quoniam.

Inſpiciendum eſt quod euenire poteſt.inſtit.de re.di.§.illud quęſitum. ff.ad l. Fal.l.in quantitate. §. magna.ff. de iuriſdi.om.iu.l. ſi idem. circa fi.ff.loca. l. ſi quis domum. Adde tex. in l.ſeruo cum libertate. ff. de adim. leg.& tex.in §.itaque.& ibi glo.inſt. de ſing. re. per fidei.relic.uide ſupra in litera F. futura ſunt præcauenda:Contra de l.inter ſtipulantem. §. ſacram.ff.de ver. ob.& inſti.de inutil. ſtip.in prin.

Iuramentum obtinet locum probationis. ff. de re. cre.l. ſed & ſi poſſeſſoris.§.fin.

Iuſſus prætoris aliquem excuſat. ff. de iuriſd. om. iud.l.ſi quis id.§.doli mali.ff.de mi.l. ait prætor.§. quid tamē.

Iuramentum factum in pacto à iure communi remoto non eſt obſeruandum.ff de pact. l.iuriſgentium.§.fin.

Illa pacta videntur ineſſe in contractibus bo. fi.quæ dant legem contractui.l.quæ ingreſſu contractus facta ſunt. ff.de pac.l.iuriſgentium.§.idem Marcellus.

Ius dicitur locus in quo ius redditur. ff. de iuſti.& iu.l.fi.

Iure naturali omnes homines liberi naſcebantur. l.manumiſ.ff.eod.tit.

Iuris nomē à iuſtitia appellaē.l.1.in prin. ff.de iuſt.& iur.

Ius publicum in ſacris, in ſacerdotibus:in magiſtratibus, conſiſtit.ff.e.l.1.§.publicum.

Ius gentium ex quo gentes humanæ utuntur.l.1.§.fi. ff. de iuſti.& iu.& l.omnes.in fi.

In ciuilibus uel criminalibus cauſis non admittitur iuramentum.no.glo. l.maritus.ff.de pen.

In omnibus hominibus terminus vitæ eſt mors. in auth.

N 2 dę

[illegible]

[illegible] Commenta [illegible]

[illegible] Cum. de fca.

[illegible]

[illegible] quam-

[illegible] ff. quod si

[illegible]

[illegible] in diem

[illegible]

In [illegible] & non certis locis est coniecturis. [illegible]

[illegible]

[illegible] non debet

[illegible] quod fauore. C. de le.

Imperator [illegible] si quis in tanti.

- Contra. ff. de lib. & po[illegible] uidendum.

Ius ciuile est quod [illegible] recedit

nec per omni[illegible] ius ciuile.

In ambiguis [illegible] referenda. ff.

de re [illegible]

In ne[illegible] de adi. lega. l.

[illegible] in prohe-

[illegible] de in-

[illegible]

[illegible] de obli. quæ

[illegible] insti. man-

[illegible] insti. de inuti.

[illegible] de ver. sig.

[illegible] de ac. §. si quis

[illegible]

[illegible] §. fin. & c. ar

bitri

bitri.ff.de arbi.l.Pedius & Pomponius ſcribunt.

Iudices & alij duces debẽt large de rebus ſuis diſtribuere: & maximè eccleſijs.in auth. de eo qui eccleſiaſticá par ua pẽſione.§.quid enim cauſetur.col l.2.alias eſt aute. de non alie.aut permu.reb.eccleſ.

Intereſt iudicis ſubiectos habere locupletes. in auth. ut iudices ſine quoquo ſuffra.§.cõſideramus enim.col. 2.

Iurans debet tenere & tangere ſancturia ſiue librũ ſuper quo iura.in aut.iuſiu.quod p̃ſtatur ab his.in prin.col.2

Ius ciuile eſt quod legibus,plebiſcitis,ſenatuſcõſultis,de cretis principum,auctoritate prudentum conſtat.ff. de iuſtir.& iu.l.ius ciuile.

Ius prætorium eſt quod prætores introduxerunt adiuuã- di, ſupplendi, uel corrigendi iuris ciuilis gratia pro- pter utilitatem pu. & honorarium dicitur ab honore prętoris.ff.de iuſt.& iu.l.ius autem ci.in fine.

Ius autem honorarium eſt quaſi una & uiua vox iuris ci uilis. l.nam ipſum.ff.de iuſti.& iure.

Ingenui ſunt qui ex [illegible]tre libera nati ſunt. ff. de ſta. ho- mi.l.& ſeruoru[illegible] ingenui.

In rebus nouis c[illegible]ndis euidens eſſe debet vtilitas ut recedatur [illegible] quod diu æquum viſum eſt. ff. de conſtit.prin[illegible]bus.

[illegible]e non poſſe[illegible] committi non poteſt. ff. ſi quis in re.l.iuſſu[illegible]t.§.Scæuola.

[illegible] eſt perfe[illegible] ex omnibus pa rtibus ſuis con- [illegible]t.l.1.§[illegible]ne iuris.

[illegible] eſt [illegible]e inſpecta aliqua eius particula [illegible] reſpondere.l.ciuile. ff. de leg.

[illegible]mẽtorum potius voluntatẽ quam [illegible]ortet. l. patri ſemen. ff. de condi. [illegible]nul.

[illegible]em ſine cauſa citare vel accuſ. l.

[illegible] requirit violentiam. l. cum quære-

[illegible] quod tãtum.l.armorũ.ff.de uer. ſig. [illegible] & habitum non eſt dare media. ff.

de verbo.ſig.l.hæc verba.Contra de.l.1.§.ſciendum.ff. de tribu.& ibi in glo.

Infinitum in iure probatur.C.de ſacroſanct.eccle. l.fi. extra de reſcri.c.cum in multis.lib.6.Contra ff. de in lit. iuran.l.videamus.§.iurare.

Inſtar ſacrilegij eſt diſputare de principis poteſtate. C. de cri.ſa.l.2.

Iuſtũ eſt vt ille qui alium decipere credit, ſuã ſentiat iacturam,in authẽ.de emphy.contract.§.ſi qui.colla. 2.

Ius naturale eſt immutabile, inſti. de iure natura.§.fin. Contra.ff.de vac.re.l.2.& ff.de cond.inde.l. nam natura.& inſtit.de vſuc.in prin.

In ambiguis orationibus,accipiẽda eſt mens proferentis. l.inter ſtipulantem.§.1.ff.de verb.obl. & de re. iu.l. in ambiguis.Contra.ff.de pac.l.veteribus.cum alle.

Inſtrumentum exemplarem copiam non probat.C.de diuer.reſcri.l.ſancimus.auth.ſi quis in aliquo documento.C.de eden.Contra.C.de teſt.i.publicari.authenti.vt fratrum filij.§.illud.col.9.

Illa quę ſunt eadem non debent diuerſis nominibus nuncupari.C.de codi.l.ſi idem.Contra idem eſt codicillus & teſtamentum:& tamen diuerſis nominibus nuncupãtur.C.de teſta.mi.l.fi.& C.qui teſta.face. poſ.l. hac conſulti.§.1.

Iudex quilibet poteſt de qualibet cauſa cognoſcere: quia ille poteſt &c.cuius officium eſt altiſſimum.l. ubi autem non apparet.§.1.ibi & cum appoſitionem. & ff.de verb.obl.modo officium iudicis eſt altiſſimum.ff.de iuriſ.om. iudi.ergo quilibet iudex poteſt. &c. per l.1. de dona. Contra. l. de magiſtratus. & l.2. ff. de iuriſdi. om.iud.

In facto quod ſe habet ad bonum & malum magis de bono quã de malo præſumitur.ff. pro ſocio.l. merito pro ſolutione.& l.Quintus Mutius.ff.de dona.inter uir. & uxor.ad l.ſi defunctis.C.arbitr.tu.

Idem eſt iudicium de toto quo ad totum:& de parte quo ad partem.ff.de rei uendi.l.quæ de tota.ff.de uerb. ob. l.à Titio.Contra de.l.naue.& l.millę.ff.de euic.& l. fi.

de in ius uo.ut eant aut ſatiſdent.

Ignorantia peccatum excuſat.C de ſer.fug.l.quæcunque. l.in omni parte.ff.de iuris.& facit.contra.C.vnde ui.l. ſi quis in tantam.

Illa quæ ad unum finem ordinantur.non debent contraria operari.C.de le.l.quod fauore. & iuncta ratione illius.§.fortiſſimi.

Annua ſi debes &c. inſtitut.de uerbo.oblig.§.ac ſi ita.& de inutil.ſtipu.§.qui hoc anno.Cõtra.ff. quod quiſque iur.in rubro & nigro.& inſtit.de auth.tu. §. neque.

In habentibus ſimbolum facilior eſt tranſitus. inſtit. de adop.§.fin.ſed hodie.& l.hac cõſultiſſima.§. ex imperfecto.& §.ſi.C.de teſt.& l.ſi in rem.§.ſed ſi quęcũque. ff.de rei uen.Bald. no. is. contra quia maiorem habet conuenientiam frumentum quàm moneta,quia naturaliter conueniunt in forma naturali : ſed moneta in forma accidentali:quo non eſt tanta:& tamen ſi immiſceas frumentum tuum cum meo non erit commune: quamuis ſecus in pecu.ar.l. ſi alieni.ff.de ſolu. §. quod ſi frumentum.inſti.de re.di.

Ira impedit animum ne poſſit cernere uerum.no. glo. in authent.de appellat.§.4.in fi.colla.4.

Idem eſt de his quæ non ſunt & quæ non apparent. l.in lege.ff.de cõtrahen.emp.& ven.vide infrà in litera N.

Intereſt reip.ne ſua re quis male utatur: inſti. de his qui ſunt ſui vel alie.iur.§.ſed maior.in fi.

Iuſtus dolor in aliquo excuſat. C. ad l. Iul. de adulte.l. Grachus.& ff.ad l.Cor. de ſica.l.1. & ff. de adulte.l. ſi adulterium.§.Imperatores.

Inanis eſt actio quã excludit inopia debitorum.ff. de dolo.l.non bis.

Initium eſt ſpectandum. l.Põponius.l.2.ff.de nego.geſt.

Inuidioſus ego non inuidus eſſe laboro.no. glo. in l.unica.C.de cadu.tol. circa prin. ſuper uerbo inuidioſum.

In maleficijs uoluntas expectatur,nõ exitus.ff.ad l. Cor. de ſica.lege diuus Adrianus.

Iniquum eſt ut maritus pudicitiã ab vxore exigat quam ipſe non exhibeat.vt ff.de adul.l.ſi vxor.§.iudex.

Ius naturale non conſtituitur per adoptionẽ, ff.de adop. l.quæ in adop.nec per epiſtolam.C.de proba.l.non nudis.& l.non epiſtolis.

Imperator eſt pater legis:in auth.de inceſt.nup.§.dubitatum itaque,coll.3.

Iudex debet ſententiam ferre in ſcriptis.l.ſtatutis.C. de ſent.ex breui.reci.

Iracundia excuſat à culpa.Not.glo.in l.3.ff.de diuor. re. Item minuit delictum.C.de adult.l.Gracchus.& C.de aboli.l.2.Item contractum reſcindit,ff. de publica.l.licitatio,& l.quanquam,ff.de re.iu.Contra.C.de iniur. & ſi non conuicij.§ ſi in rixa.

Ignorans regulariter de vicio non tenetur,ff.de act.emp. & ven.l.Iulianus.§.item qui furem.niſi in quinque caſibus enumeratis in glo.illius §.

Ingratitudo eſt prima cauſa feudi amittendi: vt in 1.c.in princ.quæ fuit prima cauſa feu.amitt.cola.x.

Iuramentum non tollit ius commune.l.vlt.C.de non nu. pec.& de tranſac.l.ſi ex falſis.

Iudex non debet eſſe mitior.l.in auth.de iudi.§. oportet.

Iudex poteſt ſuum errorem corrigere ſi male ſit interlocutus.l.quod iuſſit, ff.de re iudi.extra de appella.c. cũ ceſſante de ſen.excomm.c.ſacro.& extra de accu.c.qualiter & quando.quod facit contra aduocatos & cõſiliarios principum,qui ſuum errorem ſuſtinent.

Iniuriæ inde naſci non debent vnde iura naſcuntur.l.meminerit.C.vnde vi.& extra de accu.c.qualiter & quando.no.Abb.in c.cum inter.in vlt.notabili. de excep.

Ignorantia præſumitur niſi ſcientia probetur,ff.de prob. l.verius. cum ibi no. licet ar. contra.l. cum indebito, in eodem titu.in fine primi.reſp.& no.in c.ad audientiam noſtram.extrà de reſcrip.c.fi. & vide tex. contra in l.fi.de ſponſa.

Inſpectio oculorum eſt reprobata.l.in deorum.C. quando tut.vel cur.eſſe deſi.& inſtit.qui.mo.tut.fi.in principio.

Iura ſanguinis nullo iure ciuili dirimi poſſunt.l.iura.ff. de reg.iur.

Ima-

Imaginaria vẽditio nõ eſt p̃cio accedẽte, regula.iur.ff.eo.

In omnibus cauſis pro facto accipitur id in quo quis aliũ perhorreſcit quominus fiat, ff.de reg.iur.l.in omnibus.

Iuriſconſultus aliquando faciendo legem ad eius deciſionem ſeipſum allegat: vt puta cum lex ſit Pauli, poteſt dici in ea Paulus reſpon.& ſic loquitur idem Paulus de ſeipſo in 3. perſona.l.4.§.Cato.ff.de uerb.obli.l. liber homo.§.1.ff.de ſtipul.ſeru.

Inducta ad vnum finem non debent contrarium effectũ inducere.l.qui hominem.§ fi.ff.de ſol. vbi ſolutio non debet operari obligationem.l. ſi certis.C.de pac. Contra de l.in numerationibus.ff.de ſolu.

Is damnum dat qui iubet damnum dare: eius uero nulla culpa eſt, cui parere neceſſe ſit. Quod pendet non eſt pro eo quaſi ſit, ff.de reg.iur.l.is damnum.

In contrahenda venditione ambiguũ pactum contra venditorem interpretãdum eſt. Ambigua autem intentio ita accipienda eſt: ut res ſalua actori ſit, ff. de reg.iur.

Iuuare ſe quis poteſt ex eo quod impugnauit quando eſt error.Bar.in l.poſt legatum.in 3.col.ff.quib.ut indig.

In contractibus mens & voluntas contrahentium magis debet attendi quam verborum conceptio.tex.formalis in l.fi.C.quæ res pig.obli.poſ. Iaſon in lege in conuentionibus.in 1.col.de verb.obl.

Iuſtinianus quando aliquid de nouo ſtatuit, utitur longa præfatione, & iſta eſt conſuetudo ſua, Crotus in l.ſi cõſtante.ubi alleg.tex.in 8.col.ff.ſol.mat.

Ius patronatus habens non dicitur locupletior. l.nemo poteſt.§.1.ff.de re.iur.l.planè.§. fi. de leg.1. Crotus in l.ſi conſtante.in 25.col.ibid.ſol.mat.

Incertitudo cauſat tolerantiam contractus, c. nauiganti. de uſur.l.ſi ea.C.eo.Barb.in l.cũ acutiſſimi. in 87.col.

Imperitia culpæ adnumeratur regula iur.ff.l.imperitia.

In malis p̃miſſis fidẽ nõ expedit obſeruare.de re iu.li.6.

Imputari non debet ei per quem non ſtat ſi non faciat quod per eum fuerat faciendum.de reg.iur.lib.6.ibi vide contraria per Dyn.& ff.de condi.inſt.l.quæ ſub conditione.§.quoties.

In

In argumentũ trahi nequeunt quæ propter neceſſitatem aliquando ſunt conceſſa.in argumentũ reg.iur. lib.6.

In generali conceſſione non ueniunt quæ quis non eſſet in ſpecie ueriſimiliter cõceſſurus.reg.iur.ĩ gñali. eo.ti.

Irritum,id eſt,irritandum.tex.iuncta gl.in l. non omnia, ff.de mino.in l.1.ff. de reſcind. vend. Lancelo. Decius in l.cum poſtquam.per illum tex.C.de pac.

Iuriſconſulto quando aliquid proponitur, præſupponitur quòd omnia alia ſunt expedita & clara.glo.in l. Gallus eſt.3.gl.ff.de li.& poſth.Hier.Butr.in l.pactum quod dotali.C.de pac.adde l.ſi quæramus.ff. de teſt.c. 1.de æta.& quali.lib.6.

Iuriſperitus quandoque errat.l.3.§.Neratius.ff.de acqui. poſ.& in l. mutuis.& ibi no.ff.pro ſocio.Alex.in l.1.in 5.colum.ff.ſi cer.per.facit tex.in l.eſt differentia. ff. in qui.cau.pig. ta. contra. & l.ſed an ultro. §. fin. ff.de neg.geſt.

Ius cõmune in dubio preſumitur nõ priuilegium.l.quanquam.C.de teſta.mili.

Inſpicimus in obſcuris quod & ueriſimilius eſt,uel quod plerunque fieri conſueuit.reg.iur.inſpicimus.in 6.

Inſpicimus ea quæ aptitudine eſſe poſſunt,licet actu non ſint.l.ſi quis poſthumos.§.1.ff.de lib. & poſthu.

Impedimentum impediens aliquem uenire ad aliquod ius:licet poſtea ceſſet ille non poteſt admitti, text. eſt in l.ſi a primo.ff.de lib.& poſthu.facit c.ſi eo tempore, de reſcri.lib.6.

Impenſæ voluntariæ mutant naturã earũ ratione rei vbi fiunt.tex.eſt in l.ꝗ ſi hæc res.ff.de impen.in re.do.fac.

Ignorantia in facto proprio aliquando ex interuallo admittitur.Bar.in l.ſi res.ff.de leg. 1.in l. ſi quis delegauerit.in fi.de noua.non ob.c.pro illorum.de ſent. excom.quia ibi fuit in continenti, & ita intelligitur. l. quiſquis.de contrahen.emptione.

Incidens in pœnam aliquam propter ſpretum aliquod, etiam incidit ſi effectus nullus potuiſſet ſequi.l. 1. §.ſi quis longo.ff.de agnoſ.lib.

Iudex uocatur princeps.l.ſi ſpadonem.§.ſi ciuitatis.ff.de

excu.

excu.tut.& dicitur viua vox iuris ciuilis.l. nam & ipſum.de iuſt.& iure.

Imperfecta duo non faciunt vnum perfectum.l.fi.ſpadonem.§.qui multa.ff.de excu.tuto.

Iudex dicens aliquem debitorem videtur eum condemnare.l.prætor.in prin.ff.de iud.& ibi Bal.l.j.ff.de calū.

Ingratitudo deſiccat fontem pietatis.l. ſi non ſortem.§.libertus.ff.de cond.inde.Ang.de Maleſi.fol.7.in 3.colū.

Iudæi peiores ſunt alijs infidelibus.c.nōne.1.q.1.Decius in c.j.col.12.de proba.

Intentio hominis comprehendit caſus futuros, etiam ſi de illis de præſenti non cogitauit.l.qui iure militari.ff. de teſt.mili. Decius in l.j.col.4.C.de eden.

Ignorantiam allegans non tenetur eam probare, ſed aduerſarius tenetur probare ſcientiam.l. fin.C.de ſponſa. Contra de l.qui cū alio contrahit.ff. de reg.iur. & l.2. in fi.ff.de fideiuſſ.vide Alex. in l.2. in 6.col.ſol. mat.ff.

Inſtitutus vbi non adijt hæreditatem,ſubſtitutus dicitur directo hæres teſtatori.gl. in l.ex duobus. in ver.adijt. ff.de vulg.& pupil.

Ius canonicum dicitur diuinum.c.nimis. de iureiur.& c. qualiter.el 2.de accu.Fel.late in prohe: decre.in princ.

Itali dicuntur miſeri l.j.& ibi glo.C. de vſuca. transfor.

Intellexiſſe quem ita veriſimile eſt. vt verba eius ſonant. l.nemo dubitat.in gl.ff.de hær.inſt.l.Labeo.de ſup.leg.

Ius accreſcēdi idem operatur,quod principale.l. ſi Titio. §.vſumfructum. ff.de vſufr.vbi dicitur,ꝙ portio accreſcit portioni:vt alluuio. ad idem.l. interdum.§.j. ff.de vſufru.accreſ.& eſt tex.no.in l.pe.ff.vt leg.no.vbi fideiuſſor qui ſtrictè obligatur tenetur non ſolum pro parte legati pro qua fideiuſſit, ſed etiam obligatus intelligitur pro alia parte, quæ virtute iuris accreſcendi acquiritur.Decius in l.edicta.in 6.ol.C.de eden.

Inſpiciendum non eſt cum quo quis loquitur, ſed in quē diſpoſitionis effectus dirigatur.l.cū pater.§.donatio.ff. de leg.2.Rochus in c.fin.in 118.col.de conſue.

In baculo ineſt dolor.ff.ad leg·Aquil.l.ſi ex plagijs.§. tabernarius.

Iniquum

Iniquum eſt eum qui non fecit teneri.l.ſuper. §.apud ferocem.ff.de acqua plu.ar.Contra de l.4.§.Cato.de ver. obli.ubi Iaſ.in 3.not.
Impunitas continuum effectum tribuit delinquendi.l.ſi quis.C.de fur.c.vt clericorum.de uita & ho. cle.
Inconſtantia permittitur.ff.de ac.emp.l. ſi ſterilis. §. qui domũ.in gl.Cõtra.ff.de procu.in cauſę.in pri.& ibi.gl.
Intellectus noſter plerũque eſt tanquã oculus noctuæ ad lucẽ diei.2.Metha.refert Ang.in rub.inſt.de iuſt.& iu.
Iudex poteſt prohibere alicui ne ꝓpter inimicitias tranſeat per domum meã.Bar.in l.quòd iuſſit. ff. de re iud.
Iudicandum eſt idem de re mea,quam ſum alij reſtiturus quàm de re aliena.l.in bello. §. ſi quis ſeruo. ff. de cap.qui eſt ſing.& ſecundum Hier.Buti.in l. debitori. C.de pact.eſt tenendus menti ad intelligen. l. debitor. ad Treb.quæ ita debet intelligi.
Iudicis male iudicantis dolus præponderat culpæ non appellantis.Bart.in l.1.in ſi.prin.ff. quòd quiſque iur. Hieron.Buti.in l.cum poſtea quàm.C.de pac.
Iuuenis rixoſus,ſi non apparet per quinquennium præſumitur mortuus. Alex.conſil.4.in 6.col.in 2.vol.Hiero. Bu.in l.licet.C.de pac.Bar.in trac.de teſte.
Immemor ſalutis æternæ nemo præſumitur.l.ſi.C.repet.
Ius in re & ad rem quid ſint.text.in l. ſciendum. §.cum fundus.ff.qui ſatiſd.cog.
Iure ſuo renuntiare præſumitur qui iuri ſuo contrarium facit c.gratum.de offi. deleg. de teſt.cum ueniſſet de app.ſolicitudinem,de his quæ ſi.à ma.par.ca.c. ex ore. de ui.& hone.cle.c.vlt.C.de iu.do.imp.l.2.& ff. de mino.l.ſi filius,ff.de inof.teſt.l.ſi exhæredatus,& l.ſi proponas §.1.& 63.diſt.cum Adrianus.
Impeditus non dicitur is qui de facili impedimentum remouere poteſt.Bal.in l.ſed & ſi per prætorem.§.1.ver. ſed nec ad nos.ff.ex qui.cau.ma.& idẽ Bal.in l.quibus diebus.in prĩ.de cõdi.& demon.per tex.in l. qui poteſt facere.ff.de reg.iu.& eſt tex.vbi no.Abb.in c.ſi.de elec.
Iudici non eſt obediendum ſi euidenter iniquum eſt mandatum ipſius.ſiue cõtra ius.23.quæſtio.prima qui
cul-

culpatur.& 11.q.3.non ſemper.& 2.c.ſeq.& 50.diſt.ſi quis præpoſtera.

Imperator propriè dicitur Imperator poſt triplicem coronam ſuſceptam, ſcilicet ferream in Alemania, coronam argenteam in Mediolano, & auream, de quibus per gloſ. in cle. de iureiur. ante autem coronationem vocatur Rex.ut c.venerabilem.extra de elec.

Iudex ratione amicitiæ poteſt remittere pœnam. c. niſi de of.leg.50.diſt. clerico.& 35.quæſt. 9. veniam. licet precio non poſſit eam remittere. extra de ſimo. nemo. & 1.q.1.nullus.

In generali permiſſione ea non veniunt quę ſpecialiter quis non concederet. ff.de pecu.§.qui peculij.

Iudex non dicitur niſi ſit iuſtus, & cum iuſtitia iudicet.c. ius generale.1.diſt.

Iurare coguntur præsbyteri in ſex caſibus quos enumerat gl.in c.quoties.in fi.1.q.7.hoc videlicet modo:vt ſit recta fides,vt obediat,ut bona fama,ne uerum pereat: ne res ſacra:vel data damna.28.diſt.de Syracuſanæ.

Ignorantia excuſat delictum Bal. in c.à nobis. de excep. Bar.in l.fi.ff.ſi quis teſt.lib.

Iudex ſecularis cognoſcere poteſt ubi in facto eſt dubium an quis ſit excommunicatus. Domi.in c. fi.in fi.de foro compe.in 6.

Iudex tenetur ſequi opinionem ſuam non voluntatem gl.1.in fi.in c.iudicet.3. q.6. facit.l.1.§.1.ff.ad Turpil. ibi: non ſecundum voluntatem iudicis: ſed ſecundum authoritatem legum feratur ſententia.

Iuramentum de reſtituendo poteſt largo modo dici cautio pignoratitia.gl.in verbo pignoribus. in c.epiſcopus in ſynodo.35.q.1.

In incertis nō in certis locus eſt cōiecturis. l.cōtinuus.§. ſtipulatus. in fi.iūcta.gl.in uerbo nullius. ff.de uer.ob.

Iudex eſt comparandus medico qui ex tactu. vita præcedenti,& vrina iudicat de infirmitate, & ita non ſemper habet quidem cauſam infirmitatis, ſed aliquādo præſumptiuam.Bal.in rub.de proba. C.col.2.

Intellectus ex quo reſultare poteſt inhumanitas eſt fugiendus

giendus,& prorſus explodêdus.l. furti.§.pactum.ff. de his qui not.infa.

Imperator legitimãdo remouet nubeculã quæ dicebatur ſpurietas.ita no.dicit in l.manumiſſiones. in 2.oppo.ff. de iuſt.& iure.Bal.& dicit ẽt idem Bal. in l.ſi te parẽs. C.de ſuis & leg.ꝙ eſſe ſpuriũ eſt quoddã velamen quo quis impeditur ſuccedere,vt filius, & illud velamen legitimatione ſubmouetur,per tex.in l.imperialis. C.de nup.ibi omni macula,per quẽ tex.dicit ibi. Bald. ꝙ per legitimitatem tollitur omnis infamia ſpurietatis, ita quòd amplius ſpurius dici non debet aut nuncupari.

Idem eſt iuris de toto quo ad totum: ſicut de parte quo ad partem.l.quæ de tota.ff.de rei vend.cum ſimi.

Iudæus eſt perſona odioſa & infamis.c. cum nimis.extra de Iudæis.c.nulla.54.diſt.c.conſtituit.17.q.4.

Introductum ad compendium non debet ad diſpendium pertrahi.c.quod nonnullis. extra de priuileg. & c.fin. eo.ti.c.quod ob gratiam.de reg.iur.in 6.

Iudex ex officio repellere debet teſtes indignos. Abb. in c.cũ L.& A.de ſen.& re.iud.gl.j.in c.quærendũ.2.q.7.

Iura canonica ſemper præualent legibus in cauſa matrimoniali,etiam in terris imperij, tex.eſt, & ibi notant Arch.& Do.in §.hic colligitur.in fin.2.q.3.

Idem operatur oppoſitum in oppoſito quod propoſitum in propoſito.l.fi. in prin.ff.de leg.3.l.is qui contra.ff.de vulg.& pupil.ſubſti.

L

LEx eſt donum Dei.l.3.ff.de legibus.

Lex non debet fieri propter bonas fœminas. quia raræ ſunt: ſed propter malas,quia multæ ſunt:vt in auten.vt ſine prohi.ma.& cre.§. quia verò. col.5. Nam ex his quæ forte aliquo caſu accidere poſſunt iura non conſtituuntur.l.ex his.ff.de legi.

Leges ſunt ſacratiſſimæ,& ab omnibus ſciri debent.l. leges ſacratiſſimæ.C.de legib.

Leges dant formam futuris negocijs.l.leges.C.de legi.

Libertus tenetur præſtare reuerentiam patrono ſuo.l.j. C.de obſequijs.

Licet

Licet vnicuique ſanguinem ſuum redimere. l. fi. ff. de receptatoribus.

Ludus tabularum eſt prohibitus. in auth. de ſan. epi. §. indicimus. colla. 10.

Ludus ſcachorum eſt permiſſus: quia conſiſtit in ingenio naturali. no. in auth. interdicimus. C. de epiſc. & cle.

Legitimum tēpus eſt triennium. l. ptoperādum. C. de iud.

Leges nō permittunt aliquem in paupertate viuere, nec in anxietate mori. in auth. de hær. & Fal. in fi. col. 1.

Licet præfationibus vti. ff. ſi cer. pet. l. 1.

Legibus expreſſum eſt, illicitæ rei iuſiurandum nō oportere ſeruari: in auth. quod eis. C. de nup.

Libellus eſt breuis ſcriptura narrationē actoris in ſe continens. vt C. de appel. l. ampliorem. §. litigatores. &c.

Libellorum dictatores non debent vti verboſis aſcriptionibus. l. ampliorem. §. in refutatorijs. C. de appel.

Legem ſuperiorum tollere nemo poteſt. ff. de arbi. l. nam magiſtratus.

Legatarius non poteſt eſſe teſtis in cauſa teſtamenti. ff. de teſta. l. qui teſtamentorum. inſt. eo. §. pen. Contra quia nemo teſtis in ſua cauſa &c. ff. de teſta. l. nullus. C. eo. l. l. omnibus.

Libertas omnibus fauorabilior eſt. ff. de reg. iu. l. libertas.

Libertas eſt res inæſtimabilis. ff. de reg. iur. l. libertas.

Libertas eſt naturalis facultas eius, qđ cuiq; facere libet, niſi vi aut iure prohibetur fieri. inſt. de iur. perſo. §. 1.

Leges ab omnibus debent obſeruari. l. 3. C. de leg.

Leges egent armis. ff. de rei ven. l. qui reſtituere.

Lex eſt cōmune præceptum, virorum prudentum conſultum, delictorum quæ ſponte vel ignorantia cōtrahuntur cohertio, communis reipu. ſponſio. ff. de legi. l. 1.

Legis virtu eſt imperare, vetare, permittere, punire, ff. eo. eo. l. lege.

Lex eſt quod populo Rom. ſenatorio magiſtratu interrogante conſule conſtituebat: inſt. de iur. nat. §. lex eſt.

Lex debet eſſe de bono, & de difficili vicem. l. Labeo. ff. ad Carb.

Lex eſt ſanctio ſacta, iubens honeſta, prohibens contra-

ria.l.nam & Demoſthenes.ff.de leg:cum ibi no.
Libertini ſunt,qui ex iuſta ſeruitute manumiſſi ſunt, inſti.de liber. in prin. & ff.de ſta.homi.
Legitimè factum nullam pœnam meretur. C.ad l.Iul.de adul.l.Gracchus.& C.de admi.tut. l.ſancimus.& ff.de reg.iu.l.nemo damnum.Sed contra. C.de ſecun.nup.l. 1.& in authen.l.quotiens,C ne tu.vel cu.l.1.& C.rem alienam gerentibus.l.1.
Longum tempus dicitur decennium, ff. de uſur. l.cum de in rem uerſ.in gl.ſuper verbo longe, & C.de præſcrip. lon.temp.10.vel 20.ann.in rub.
Latrones poſſunt quæſtionari die feriato forte die Paſchæ:& poſſunt condemnari. l.prouinciarum. C.de ferijs.Contra. l.3. C.de epiſcop. aud.ubi dicitur: omnia uincula diſſoluuntur die Paſchæ.
Liberum corpus non recipit æſtimationem.l.1.§.ſed cum liber.& l.fin.in fi.ff.de his qui deie. uel effu.& ff.ſi qua. pau.feci,dicatur,l.ex hac ſic.ff.de rerum diui. §.ſacra. & §.fina.
Libertas ſemel competens non poteſt retractari: inſti. de eo cui li.cau.§.hi autem quos.in fi.
Longe commodius eſt poſſidere quàm petere:inſti.de interdi.§. commode autem.
Lapis dicitur quaſi lædens pedem. Not. glo.inſti.de condi.in prin.
Longa dilatio non debet eſſe damnoſa. l. 2. §.omnes autem.ff.de iudi.
Leo eſt fortiſſimus beſtiarum, Not.glo.in auth.de nupt. §.2.colla. 4.
Largius expendit qui ſperat ſibi aliqua euenire. ff. de pe. hær.l. ſed & ſi.
Legũ correctio eſt euitanda.C.de appel.l. precibus.in fi.
Legatum eſt donatio quædam in teſtamento relicta.l.legatum.ff.de leg.
Licet mihi aliquis fraudem faciat non propter hoc alijs facere debeo.l.ſi pater eius. C.de nouationibus.
Libertas pręferenda eſt commodo pecuniario.inſti.de eo qui liber.cau.bo.adijciuntur.§.hij qui autẽ quos,in fi.

Lex eſt quotidiana ergo utilis. l.certe.§. fi.ff. de preca.& materia quotidiana eſt melius & ſubtilius examinanda.Bar.in l.1.in prin.ff.de ſuſpe.tuto.

Lex obſcura nobis inſidiatur.gl.in l.1. ibi legem inſidiantem. C. de no. co. compo. & nihil tam proprium legi quàm claritas.ut in auth.de teſta.imperfe. §.1.

Lex non facit quòd ea quæ ſunt non ſint: ſed fingere bene poteſt.l.2.ff.de uſu.ea.re.quæ uſu conſu.

Labor & pecunia diuiſionem recipiunt. l. Seio. §.1. ff. de annu.le.

Legibus & non exemplis iudicandum eſt, l. nemo. C.de ſen.& inter.om.iud.contra de c.afferte.de præſump. cũ vulg. ſolo. illud procedit quando exempla non ſunt à principe approbata ut in contrarijs.

Leges debent intelligi ſecundum ſubiectam materiam. l. quòd ſi quinto anno. ff.commo.

Lex quæ facit uim in uerbis, eſt in l.ſi quis Sempronium. §.ſi.de hæ.inſti.& tex.in c.ſolitæ.de ma.& obe.

Leges nobiliſſimos aperiũt theſauros. §.nos uero.ĩ phe.ff.

Leges dicuntur emanaſſe diuino quodam motu & ſubtiliſſimo animo.l.fi.C. de præſcrip.lon.tempo.

Leges ut conderent Deus de cœlo conſtituit Imperatores, §.quia igitur.in auth.de fi.inſt. col.6. c.quo iure.8. diſt.c.fin.16.quęſtio.3.Feli.in prohe. decreti.humanũ. in princ. Idem in c. eccleſia in is & ſeq.col.de conſtit. Abb.in c.ſuper.Spec.in pen.col.ne.cle.uel mo.Bald. in conſi.ſciſmatis.in 1.col.

Leges debent introducere quod ſit utile animæ, & auditui & corpori.§.cunq; hoc.vbi no.Ang.in prohe.inſti.

Lex aliquando fit de non dubio propter rudes.ca.1.de no. for.fidelit.l.quæro.ff.de nat.reſti.

Legi locus non eſt, ubi hæreditas ſoluendo non eſt. l. ſi quis ſolidum.ff.de hære.inſti.

Leges diuinitus per ora principum fuerunt promulgatæ. l.fi.verſi.ideo,quod enim. C.de præſcr.lon. temp. & in auth.de fi.inſtru.§.quia igitur.in prin.col.6.8.diſt.quo iure.& clarius.16. q.3.nemo.

Labor non debet eſſe ſine mercede.c.ibi adunati 7. q. 1.

& 12.q.2. charitatem. & in auth. de iudi.§. ne autem. colla.6.vbi dicitur ꝙ labor non debet eſſe ſine fructu.
Legitimatus dicitur filius abuſiuus: Bal.in l.Paulus.ff.de ſta. homi.
Lucrari dicitur qui rẽ ex arbitrio agit:licet diſpẽdiosè.gl. fi.in l.cum ſeruus. ff.de cond.cau.data cau.nõ ſequuta.
Loca non ſanctificant homines.c.non loca.& c.fi.40.diſt. & non ſatis eſt Hieroſolymis fuiſſe: ſed Hieroſolymis bene vixiſſe.c.gloria epiſcopi.12.q.2.& non ſufficit ſtuduiſſe niſi bene, vt eſt glo. in l. vnicuique.C. de proxi. ſacro ſcri.lib.12.
Lachrymæ debent eſſe arma clericorum.c.conuenior.23. quæſt.8.
Lata culpa eſt ignorare.ff.de ver.ſig.l.latæ culpæ,& l. leges ſacratiſſimæ.C.de legi.

M

MEdium eſt eligendum , in auth. de conſul. circa prin.col.4. vnde dicitur mediũ teneure beati, & facit ad hoc.ff.de offi .procõ.l. ſolent.§.j.in ſti. de re.di.§.cum ex aliena materia.
Mos maiorum eſt ſeruandus.l. more maiorum.ff.de iuriſ. om.iud.& C.de teſta.l.teſtamento omnia.iuncta.l.maximum vitium.C.de lib.præte. & exhæ.
Minime ſunt mutanda quæ interpretationem ſemper habuerunt certam.l.minime.ff. de leg.
Manumiſſio libertatis eſt datio.ff.de iuſti. & iure.l.manu miſſiones.
Minor 14. annis non poteſt eſſe iudex.l. quidam conſulebant.ff.de re iudi.
Mutus,ſurdus,abſens,nõ poſsũt ſtipulari.l.j.ff.de ver.ob.
Melior eſt conditio poſſidentis.C. de rei vend.l.fin. inſti. de interdic.§.commodè,& ff.de verb.ſigni.l.ſi ſeruum.
Momentanea poſſeſſio dicitur quæ parum poteſt durare penes poſſidentem:quia ſtatim poteſt agi contra ipſum iudicio poſſeſſorio.ff.de acqui.poſ.l. non videtur.
Multum facit oculorum inſpectio.l.ſatiſque. in fi.ff.de in ius voc.& ff.de acqui.poſ.l.quod.§. ſi venditorem.
Mulier eſt auara: Nã facilius ſe obligat quàm alicui donet,

net.l.ſed ſi ego in fi.ff.ad ſe.con. uel ibidem not. glo.ꝙ genus mulierum eſt auariſſimum in donando.C.de do nat.ante nupt.l.ſi à ſponſo. ff.de donat. inter uir. & uxor.l.ſi ſtipulata. in fi.
Mulier eſt ſagacior.l. 2. §. fœminas.C. de his qui ue.æta. impe.& ibi no. glo.quòd mala herba cito creſcit.
Mulieres ſunt loquaces. ff. de poſtu.l.1.§. ſexum.
Mulieres ſunt falſæ,fragiles, & corruptibiles. ff.de teſta.l. qui teſtamento.§.mulier.inſti.de teſta.§.teſtis.
Mulier minus audet quàm maſculus.C.ad leg.Iul.maieſta.l.fi.§.ad filias.
Mulieres non poſſunt accuſare, niſi res ad eas pertineat.l. ſequi.C.qui accu.poſ.
Mulieres non poſſunt poſtulare.l.1.§. ſexũ. ff.de poſtula.
Mulier nõ põt eſſe procurator.ff.de procu.l.neq; fœmina.
Mulieres non poſſunt pro alio interuenire. l. 1. ff. ad ſe. con. Vel.niſi in ſex caſibus poſitis.in l.1.in glo.ff.eo.tit.
Mulieres ſunt remotæ ab omnibus officijs publicis,vel ciuilibus. ff.de re. iu.lib.2.
Mulier non poteſt eſſe iudex.l.cum prætor.§.non autem. ff.de iud.
Mulier non poteſt eſſe teſtis in teſtamento.ff.de teſta.l.in teſtamento.§.mulier.
Mulier debet præſtare operas, & ad illud officium deputatur.ff.de oper.lib.l. ſicut.
Mulier in poteſtate ſua liberos non habet:inſtit. de adoptio.§.fœminæ.
Mulier nullam diſcretionem habet. ff. de iu. l. cum prætor.§.non autem.
Malitijs hominum obuiãdum eſt.ff.de rei vend.l.in fun. alie.§. penul.vide omnino ornatum ad iſtam regulam per Hyppo.ſingul.ſuo.127.
Morte extinguitur crimen.l.1.C.ſi re.vel accu. mor.fu.
Minores 25.annis hæredes ſcripti non tenentur vindicare mortẽ teſtatoris, ſi teſtator ab aliquibus interfectus fuerit.l.minoribus.C.de his qui.vt indi.ſecus ſi maiores eſſent.25.an.quia tenerentur vindicare mortem teſtatoris:vt in ea.l.minoribus. §.quòd ſi maiorum,& ſi.

vnus illorũ qui interfecerunt teſtatorẽ fuerit accuſatus & appellet: tunc maiores hæredes ſcripti tenentur defendere appellationem. ibidem.

Maritus cõmittit lenociniũ duobus modis. Primo, quando vxorem ſuam vendit. C. de condi. ob tur. cau. l. mercalem. Secundo modo, quando maritus vxorem condemnatam de adulterio habet: vel ſciens eam adulterã retinet. ff. ad leg. Iul. l. 2. §. 1. & l. mariti. C. eo. tit. l. 2.

Maior 14. an. poteſt facere teſtamentum. ff. de teſt. l. qua ætate, & inſti. qui. cau. ma. non licet. §. cum ergo certus modus conſtitutus.

Mulier grauida excuſatur ſi non venit ad iudicium, licet non ſit valetudine impedita. l. 2. §. ſi non propter. ff. ſi quis cau.

Meretrix non eſt infamis: no. glo. ff. ſi quis à parentibus fuerit ma. l. Panconius, quod intellige in infamia facti eſſe verum: ſecus in infamia iuris. vt ibi nota.

Mutus, ſurdus, furioſus, impubes non poteſt eſſe iudex. ff. de iudi. l. cum prætor. §. non autem.

Mulieres non debent conueniri ob culpam maritorum, l. 2. C. ne vxor pro ma.

Melius eſt nocentem dimittere quàm innocentem puniri. ff. depo. l. abſentem.

Melius eſt pauca cautè agere quàm multis intereſſe periculoſe: in auth. de tabellio. circa medium. col. 4.

Monachi licet dicantur oues: tamen quandoq; dicuntur lupi rapaces. no. glo. in epiſtola inter claras, & illa parte reddentes, verſ. omnes vero ſacerdotes. ſuper verbo archimandritæ. C. de ſum. tri. & fi. cat.

Melius eſt pignori incumbere quàm in perſonam agere, inſt. de fur. §. furti autem.

Melius eſt intacta iura ſeruare, q̃ poſt cauſam vulneratã remediũ quærere. C. in qui. cau. integ. reſtit. l. fi. & C. quando vnicuiq; licet. ſic in l. 1. glo. in c. ſuſcepimus, de homi. Maria. in c. ſententiam. q. 24. in fi. ne cle. vel mo.

Melius eſt delinquere in faciẽdo q̃ in omittẽdo l. Iul. §. 1. ff. de act. emp. & l. ſi ſterilis. §. cũ per vẽditorem. eo. tit.

Mulier dãnauit & ſaluauit. in auth. vt lice. ma. & aui. gl. fi.

Malum

Malum eſt peccare:diabolicum perſeuerare.not. glo. C. quomodo & quãdo iudex ſeri.fer.de.l. conſentaneum.

Medium tenuere beati : in auth.de conſul.in prin. col.4. ff.de offi.proconſul.l.ſolent.§.fi.& inſti.de re.di.§.cum ex aliena.& inſti.ex qui.cau.ma.non licet.§. pen. glo. in l.1.verſi.Labeo.ff.de aqua plu.ar.

Malum exemplum debet reprobari.l.obſeruandum.ff. de iudi.& ff.ad ſe.con.Macedo.l.1.

Multa impediunt contrahenda quæ non impediunt iam contracta,ff.de his qui ſunt ſui vel alie. iu.l.4. §. patre furioſo.adde tex.in l.1.ff.de ferijs.Contra de.l. non dubium.C.de legi.& c.vides 10.diſt.

Mala herba cito creſcit.no.gl.C.de his q ve.ęta.imp.l. 2.

Manifeſta probatione non indigent,l.ſi uero.§.1.ff.qui ſatiſda.cog.& ff.de act.emp.l.exẽpto.in fi.primi reſponſi. & ff.de do.præleg.in fi.& C.de accuſ.l. ea quidem.

Mulier non poteſt eſſe teſtis in teſtamento. ff. qui teſta. fa.poſ.l.qui teſtamentum.

Materfa.dicitur quæ eſt notæ authoritatis, & honeſtè viuit in domo ſua,ff.de lib.exhi. l.3.§.fin.& ff.de his qui ſunt ſui aut &c.l.nam ciuium.

Minor 14.an.non poteſt teſtari,l.qua ætate. ff.de his qui teſta.face.poſ.

Melior conditio domini per ſeruos fieri poteſt, non deterior,ff.de re.iud.l.melior.

Melius eſt habere actionẽ q̃ rem, ff.de reg.iu.l.minus eſt.

Matrimonium eſt viri & mulieris cõiunctio indiuiduam vitæ conſuetudinem retinens:inſti.de pa.po.§.1.

Mulier quæ mortem filij vult perſequi, prius debet probare ſe matrem,l.non ignorat.C.qui accu. non poſ.

Maior caſtitas requiritur in muliere quàm in viro, C. ad ſen.Orfi.l.ſi qua illuſtris.in authen.quomodo oportet epiſcop.& cle.&c.§.oportet.col. 1.

Mors omnia ſoluit.in auth.de nup.§.deinceps.col.4.

Miles non põt aliquem accuſare niſi ſuam vel ſuorũ iniuriã proſequatur,l.non prohibetur.C.qui accu.nõ poſ.

Miles nõ poteſt eſſe procurator,l.militem.C.de procur.

Miles magis ſcire debet arma quàm leges.l. ſancimus.

§.ex omnibus.C.de iur.delib.
Melius poteſt quis videre alienũ errorem quàm ſuum:vt patet in ludo de ſcachis:nã melius videt qui ibi aſſiſtit quàm luſor.no.gl.l.error.in fi.gl.C.de iur.& fac. igno.
Mandatum contra bonos mores non eſt obligatorium. in ſtit.man.§.illud quoque.
Mandatũ re integra ſola reuocatione finiri poteſt, inſtit. man.§.recte quoque.
Mandatum debet eſſe gratuitum:inſti.eod.§.fin.& l.1.§. mandatum.ff.eod.
Milites non poſſunt eſſe aduocati:inſti.de except. §. pen. quia debent intendere vel vacare circa arma. C. de iu. delibe.ſan.circa prin.
Mulier tranſiens ad ſecundas uota tria optima neglegit: Deum,defuncti memoriam,& filiorum charitatem:in auth.de nupt.§.nos autem iuramus.col.4.
Minus tribuit qui nihil tribuit.no.inſti.ꝙ cum eo qui. §. cum duas,& ff.de tribu.l.illud.§.ſi cuius dolo.& ar.de verb.ſig.l.minus,& l.verbum amplius.
Minus peccat qui illicita docet,quam qui addiſcit.l.2.C. de hære.
Mandatum ſuſcipere liberum eſt: ſuſceptum autem conſumandum eſt:inſti.manda.§.pe.
Milites dicuntur defenſores noſtri domini.l. ab hoſtibus. C.de poſtli.reuer.& redem.ab hoſti.
Miles autem appellatur à militia : ideſt, duritia ; quam pro nobis ſuſtinent.l. 1.ff.de teſta.mi.§.vlt.
Mala electio eſt in culpa.l.item videdum. ff.de pe. hære. & ff.de neg.geſt.l.nam & ſeruus.§.fi.
Metus eſt inconſtantis vel futuri periculi cauſa : mentis trepidatio.l.1.§.metus,ff.quòd met.cau.
Multa priuilegia dantur aduocatis.l.ſancimus.C.de aduoca.diuer.iudi.
Morte nihil certius eſt: nil vero incertus eſt eius hora. l. 1.ff.de condi.& demonſt.
Modus ita exceditur in eo quod eſt amplius,ſicut in eo quod eſt minus.c.cuſtos.de officio cuſtodis.l.1.diſ.qui in aliquo 45.di.diſciplina,41.di.quiſquis,& ff. de pe.
reſpi-

reſpiciendũ.C.de cu.& ex.re.ſiquis, in ſi.& de vita & honeſt. cleri.c.clericus,& ſic media uia tenenda eſt,unde uerſus:Cum media ſemper gaudebã ludere forma. Maior.n.medijs gratia rebus ineſt.& illud:inter vtrũq; vola,medio tutiſſimus ibis:& medium tenuere beati.

Melius eſt pauca idoneè effundere quã multis inutilibus corda hominum prægrauare.l.tãta.C.de vete.iur.enu.

Melior conditio noſtra per ſeruos fieri põt, deterior fieri non poteſt.l.ſeruus.C.de pac.l.melior.ff.de re.iur.

Maturius mihi ſcribas rogo,tex.l. miles.§. quidam. ff.de adult.

Manus ſtrictio ſignificat vnionem, & ſignum pacis.c.fundamenta.vbi gl.de elec.lib.6.

Mora ſua cuilibet eſt nociua.regula iur.mora lib.6.

Mutare conſilium quis non poteſt in alterius detrimentum,eo.tit.& lib.

Melius eſt non ſoluere quàm ſolutum repetere.l.3.ff. de compenſatio.

Mulier incontinens eſt dedecus totius agnationis,tex.eſt in l.1.C.de ſena.conſul.Clau.tol.

Mulier dum meretrix nõ eſt,inhoneſtum facit,ſi quid inhoneſti faciat;ſed quãdo meretrix eſt honeſtum facit: quia ea quæ meretricis ſunt facit.l.3.§.ſed quod meretrici.ff.de condi.ob tur.cauſ.

Mulier in quinquageſimo anno perdit fœcunditatem.l.ſi ſterilis.§.1.ff.de ac.emp.Cõtra de.l.ſi maior.C.de leg. hære.vide Soci.conſi.126.in prin.col.3.lib.

Mater multum amat filium.l.j.ff.de Car.edic.

Mixtum ſub ſimplici continetur.l.2.in prin.ff.de ver. ob. Contra de l.ſi ita quis.ff.de lib.& poſthu.

Mandatum habens ad petendum pecuniam videtur habere mandatum ad ſolutionem recipiendam.l. quòd ſeruus,& l.ſi ſeruus.ff.de ſolut.Iaſ.poſt Alex.in l.filius.in 2.col.C.de pactis.

Magiſter nobilior fit per ſcholarem, pater per filium,& præſes per ſubiectos:in auth.conſt.quæ de dig.§. generaliter.vbi gl.in verb.nobiliores, & honor eſt magiſtro habere optimos ſcholares,in gl.prohe.ff.§.accipite.

Meretrix dr̃ illa q̃ duos tm̃ admiſit cauſa q̃ſtus.l.palã, ff. de rit.nup.do.Abb.in c.cũ decorẽ,cir.fi.de vi.&ho.cle.
Meretrix mater,filiam meretricem exhæredare non poteſt.l.in arenam.vbi Bar.C.de inof.teſt.
Mutari dicitur teſtamentum,vbicunque aliquid additur. tex.in l.idem eſt.ff.de teſta.milit.arg.contra de l.hæredes,ff.de teſtamen.
Multitudo oneroſa nil habet honeſti.c.cum ſit. de æta. & quali.in auth.de refe.§.1.col.2.Contra de c. extra con ſcientiam.64.di.& cap.prudentiam,de of.dele.& l. fin. C.de fideicom.ubi no. per ampliores homines perfecta veritas reuelatur.
Melius eſt partem habere quàm toto priuari.inſt. ad leg. Falci.§.ex diuerſo.
Mens retenta nihil operatur.l.ſi repetendi. C. de condit. ob.l.ſi maiores,C.de tranſac.
Merum dicitur ab omni alia re ſeparatum.l. qui res.§. in romæ,& ibi glo.ff.de ſol.l.ſic,vbi Moder. poſt Ang. de leg.1.gl.in §.1.in uer.à mero.de diui.ſtip.inſti.p Iaſ.in l.ſtipulationũ aliæ.in prin.per illum tex.ff. de ver. ob. Adde Pau.de Caſt.in l.Imperium.ff.de iur.om.iud.
Matrimonium contrahens ſupponit ſe fortunæ ſicut nauigans gl.1.in c.nos.nouimus.17.q.2.
Malos mores infirmitas animi non excuſat.l.1.C. ſi aduerſ.delict.
Mitius agitur cum lege quàm cum eius miniſtro.l.& ſi poſt tres.ff.ſi quis cau.& l.Celſus.ff.de arbi.Contra de l.ſi fœmina,ff.de arb.& l.ſi tamen.§.pe.de compenſ.de l.ſi libertus,ff.de iurepa.vbi alienatio facta in fraudem hominis tenet.Pro reſolutione vide,d.Car.in cle.conſtitutionem.§.inſuper.in 1.q.de elec.per Iaſ.in §. item ſi quis in fraudẽ.in 2.col.de act. inſt. & Decius format etiam contrarium in l.imaginaria.ff.de reg.iur.
Mala ſimpliciter ſunt magis deteſtanda quã mala ſecundum quid,ff.de contrah.empt.l.ꝙ ſæpe.§.ueneni mali.
Mandatũ intelligitur,ſecundum,ꝙ dñs conſueuit mandare.l.Titianus,ff.ꝙ cum eo.Bal.in rub.de proc.in 3. col.
Monachus antiquitus habebat proprium,glo.per text.ibi

in

in l.ſi quis præsbyter.C.de epiſ.& cler.

Mille hominum ſpecies,& rerũ diſcolor uſus, Velle ſuũ cuique eſt nec uoto uiuitur uno:Perſius,& gl. in l.Barbarius,ff.de offi.præto.gl.ſi.

Mores boni potius & prius attendi debent,quàm diuitiæ, & dignitates quę non ſunt ita ſufficientes: ut in l.ſcire.§.cum reliquis,ff.de tut.& cur.dat.ab his.

Mores poſteriòres derogant prioribus.Bal.in l. ſi filia, ff. de inof.teſta.

Mors eſt caſus fortuitus.l.licet.C.de pac. l. interdũ, ff.de iudi.l.2.§.ſi eo tempore,ff.de admi.re.ad ciui. pert.

Magis expreſſe credendum eſt teſtibus deponentibus, & affirmantibus, quàm illis qui non expreſsè affirmant. iuxta notata in l.teſtium.C.de teſti.cum ſimi.

Magis credendum eſt teſti deponenti de viſu quam deponenti dè auditu:ar.eorum quæ not.in l.teſtiũ,C. de teſti.& in c.cũ cauſam,el primo,extra de teſti.cum ſimi.

Melius eſt eſſe popularẽ unius nobilis ciuitatis quã nobilẽ eſſe mediocris ciuitatis,ita Bar.ĩ l.1.C.de Alex. prima.lib.11.per illũ tex.& illud dictũ Bar.in d.l.1.extollit Lud.Ro.ĩ rep.l.ſi uerò,§.de uiro,ĩ 14.fall.ff.ſo.ma.

Multa promittuntur cauſa neceſſitatis quæ alias nõ promitterẽtur,c.ſi quis propter,de fur.cum multis ſimi. ut per Iaſ.in l.1.in 20.col.ff.de offi.eius cui man.eſt iuriſ.

Mulierum genus auariſſimum eſt in donando,l.ſi à ſponſo.C.de dona.ante nup.& ff.de dona.inter vi.& vxo.l. ſi ſtipulata.in ſi.

Mendacium nemini nocens,non eſt punibile,ita Bal.in l. ſi.per illum tex.ff.ꝙ cum fal.tut.quia ut inquit Sal. in auth.contra qui propriã.col.3.in prin.C.de nõ nu.pec. mẽdacium,quod alteri non nocet cenſetur negatoriũ.

Magiſter debet eſſe humilis & benignus auditoribus, & humiliter docere non cum auſteritate & potentia, ut 46.diſt.habet hic.l.obſeruandum,ff.de offi.preſi.& l.illicitas.§.ne potẽtiores,cũ no.eo.ti.& nimia ſęuitia pręceptoris culpæ cõparatur.ff.ad leg.Aqui.l.præceptoris.

Magis quis eſt laudandus in eo quod acquirit ex ſua virtute & induſtria, quàm in eo quòd naturaliter, &

ex

ex ſucceſſione ſibi peruenit, in quo non oportet nos lau dari ne 95 vituperari, gl.no.eſt i l. expreſſiſſet.ff.de capt.
Malus per pœnitentiam emendatus, vlterius malus nõ di citur.l.quòd ita.ff.de ædil.edic.& c.teſtimonio.de teſti. & no.per Io.An.in c.ſemel malus.de reg.iur.lib.6.qua ſi dicatur nouus homo renouatus.50.diſt.c. ferrum.
Miſericordia eſt rigori anteponenda: vt extra de ſortile. c.2.C.de iud.l.placuit.& præceptum miſericordiæ om nibus eſt cõe.vt 86.diſt.non ſatis. Et ſentẽtia quæ miſe ricordiã vetat fugienda eſt, vt 50..diſt. ponderet. in fin.
Monachus qui non habet curam animarum, non poteſt dare pœnitentiam alicui parochiano etiam cum licen- tia proprij ſacerdotis: hoc enim pendet ex cura anima- rum. Et ideo nulli Sacerdoti hoc licet ſine licentia pro- prij Epiſcopi. ita Arch. in c.j.prope princ.16.q.1.
Mulieres bonæ, philoſophis hodiernis poſſunt comparari, qui rari ſunt.vt l.ſed & reprobari.ff. de excu. tut.
Magnificus dicitur Rex, & magnificentia Epithetõ eſt re gi conueniens.tex.eſt & ibi Abb.in c.nouit.de of.leg.& Ioan.And.in c.grandi.de ſup.neg.præla.in 6. Venetijs autem omnes dicuntur magnifici, quaſi omnes ſint ma gna facientes.
Magis dignum trahit ad ſe minus dignum.c.quod in du- bijs.de conſe.eccl.vel alta.
Merces fœlicitatis non acquiritur niſi per laborem virtu- tis.c.ieiunium.circa prin.de conſe.diſt.5.

N

NObis inuitis res noſtras alius detinere non debet. ff.ſol.mar.l.ſi filiusfa.§.maritum.in fi.
Nemo videtur dominus membrorum ſuorum.l. liber homo.ff.ad leg.Aquil.
Nobilior præſumptio in iure eſt accipienda.l.merito.ff. pro ſoc.l.Quintus.ff.de do.inter vi.& vxo.ff.de re iu.l. ſemper in dubijs.Cõtra.ff.de le.2.l.vnũ ex familia.§.fi.
Nemo poteſt eſſe iudex in ſua cã.l. qui iuriſdictioni.ff.de iur.om.iu.& C.ne quis in ſua cauſa iudicet. per totũ.
Nemo poteſt eſſe teſtis in ſua cauſa.l.nullus.ff. de teſti.& C.eo.l.omnibus.

Nuptias

Nuptias non cõcubitus:ſed cõſenſus facit,ff.de cõd.& de mon.l.cui fuerit,& ff.de re.iur.l.nuptias.

Nemo de domo ſua inuitus extrahi debet.ff. de reg.iur.l. nemo.concor.ff.de in ius uocan.l.plerique. intellige in ciuilibus,ſecus in criminalibus, & hic tenet gloſ. per tex.in authen.ut nulli iud.§.quoniam. Nam domus tutiſſimum cuique refugium,atque tabernaculum eſt,& receptaculum.ff.de in ius voc.l.plerique.

Nemo rem ſuam emere poteſt,ſiue ſciat eſſe ſuã ſiue ignoret,l.ſuæ rei.ff.de contrahen.empt. ſed ſi ignorãs emit, poterit repetere quod ſoluit: qa nulla fuit obligatio.

Neceſſitas non habet legem.l.vnica.ff.de offi.conſu.& ff. de excu.tu.l.non ſolum.§.ſi.ff.de offi procõſ.l.aliquando.cum multis alijs.c.ſicut non alij.de conſe.diſt. 1.

Neceſſitas officij aliquid excuſat.l. quartum. ff. de in ius voc.ff.de his quib.ut indi.l.tutorem.

Nemo inuitus agere uel accuſare cogitur. C.ut nemo inuitus & c.in rubro & nigro.

Nemo ex alterius contractu obligatur.l. pen.in fin. C.ne vxor pro ma.uel econtra.

Nemo ex alieno conſilio obligatur.ff.de pœ.l.1.§.ſi uero ſuaſeris,& ff.man.l.ſi & enim.l.ſi.& inſt.e.§.tua gratia interuenit.

Nõ nocet cogitatio,niſi ſequatur effectus l.j.in fi.ff.quod quiſq; iur.& ff.de pœ.l.cogitationis pœnam.Cõtra C. de fur.l.ſi quis.& C.de epi.& cle.l.ſi quis non dicam.

Non debet nocere alij quod inter alios actum eſt,l. nam & poſtea.in ſi.ff.de iureiur.

Nec maſculus nec fœmina per ſe ſufficiens eſt ad propagationem liberorum faciendam,in auth. de trien.& ſemiſ.§.& hæc omnia,in ſi.colla.3.

Nemo in neceſſitatibus liberalis extitit, ff.de adi. legal. rem legatam.in ſi.

Non ualet reſponſio quæ lege non probatur. not. glo. in authen.de trien.& ſemiſ. §.conſideramus.colla. 3. ſuper uerbo erubeſcimus.

Non poteſt uideri deſiiſſe habere qui nunquam habuit. l. non poteſt.ff.de reg.iur.

Non

Non debet ei ſuccurri qui neceſſitatem ſibi imponit.l.ſi fideiuſſor.§.pe.ff.qui ſatiſ.cog. & ff. ſi quis cau.l.2. §.ſi quis tamen.& ff.qui ſatiſ.cog.l.de die.§.fi.& C.de act. & ob.l.ſicut.

Negligentia vnius alteri non debet nocere.ff.de euict.l.rē hæreditariam.in fin.ff.de tranſact.l.3.ff.ad Sillei.l.fin.

Non debet via aperiri maleficijs.ff.de Carb.edi.1.§. l.ſed & ſi quis.ff.de li.cau.l.ordinata.ff.de litig.l.j.§.ſi inter.

Nemo ius ſibi dicere debet, C.ne quis in ſua cauſa ius ſibi di.in rubro & nigro.ff.de iud.l. Iulianus.ff. de iuriſ. om.iu.l.qui iuri.& l.ſi quis in tantam.C.vnde vi.cōtra ff.quod met.cau.in fi.& ff. de arb.l.pen.

Non debet diſcooperiri vnum altare vt alterum cooperiatur c.cum cauſam.de præben.in antiquis.l.aſſiduis. C.qui pot.in pig.hab.

Nemo alieno odio debet prægrauari.C. de inof.teſta.l.ſi quis.§.1.& C.de pœ.l.ſancimus, & eſt regula iur. in 6.& de ſi.c.nobis.

Non licet variare.l.ſi cui.ff.de ſerui. & ff. de aqua quoti. & æſti.l.fin.

Non eſt nouum vt lex quibuſdam ſpecialiter numeratis generale verbum ſubijciat.l.ſi ſeruus ſeruum.ff.ad leg. Aquil.§.inquit.in fi.& C.de ſacroſa.ecc.l.generaliter.

Non videtur petijſſe qui per exceptionem remouetur à petitione.ff.de rēg.iur.l.non videtur.

Nihil eſt qđ lumine clarius refulgeat quàm recta fides ī principe.C.de ſum.tri.& ſi.ca.epiſt.inter claras.ī prin.

Nihil eſt tam ſtudioſum in omnibus rebus quàm legum authoritas.C.de vet.iur.enucl. in princ.

Nomina debent eſſe conſonantia rebus,inſtit.de dona.§. eſt & aliud.

Non ſufficit abſtinere à malo, niſi fiat quòd bonū eſt: in auth.de no.for.fide,circa mediū.col.10.& idem no.gl. ff.de iuſt.& iu.l.iuſtitia.§. iuris præcepta. ſuper verbo tribuere.& inſt.eo.§.ſuper verbo ſuum, & in cle.cupiē tes.§.1.de pœn.& 32.q.5.c.de forma.

Nemini facit iniuriam qui ſuo iure vtitur.ff. de reg. iuris l.nullus.

Non

Non ſolent quæ ſuperabundant uitiare ſcripturã.ff.de re. iu.l.non ſolent.& l.vſuras.ff.de uſur. Contra.ff.de reg. iur.l.actus.& inſtit.qui da.tut.poſ.

Non poteſt uideri improbus qui ignorat quantũ ſoluere debeat.ff.de reg.iur.l.nõ põt uideri.Cõcor.l.ſi reſiduũ. C.diſtract.pigno.& l.ſi teſtamen.ff.de condi.& demon.

Non eſt indulgendum malicijs hominum. ff.de rei vend. l.in fundo alieno.§. penult.

Nemo præſumitur iactare ſuum.ff.de proba.l.cum de indebito.§.1.

Non licet accuſato de pari uel minori crimine reaccuſare.C.qui accu.non poſ.l.neganda pendente cum prima actione,niſi ſuam uel ſuorum iniuriam proſequatur.

Non uult eſſe hęres,qui hæreditatem ad alium trãsferre uoluit.ff.de reg.iur.l.non vult.

Non debet actori licere quod pro eo non permittitur. ff. de reg.iur.l. non debet.

Nemo plus iuris ad alium trãsferre poteſt quàm habet.ff. de reg.iur.l.nemo plus.

Nemo uidetur conſentire qui errat.ff.de re.iur.l.non põt.

Nemo alieno nomine agere poteſt.ff.de reg.iur.l.nemo.

Nemo poteſt dolo carere ubi imperio magiſtratus non obtemperat.ff.de reg.iur.l.nemo poteſt.

Nihil dolo facit qui ſuum recipit.ff.de re.iur.l.nihil.

Nemo ex ſuo delicto meliorem ſuam conditionem facere poteſt. ff.eo.l.nemo.

Negans non tenetur probare.l.2.ff.de proba.

Non omne quod licet honeſtũ eſt. ff.de re.iu.l.non omne.

Non debet alteri per alterum iniqua conditio afferri. ff. eo.l.non debet.C.de tranſactio. l.tranſactio.

Nolenti agere non currit præſcriptio. C. de inoffi.teſtamen.l.contra maiores.

Nemo inuitus cogitur ſuſcipere procuratorium.l.inuitus. C.de procura.

Non euadit quis pœnam delicti ſi mandato alterius fecerit.C.de accu.l.non ideo.

Nemo poteſt habere duas uxores, l. eum qui. C. ad l.Iul. de adul.

Non eſt licitum fideiuſſori emere rem debitoris pro quo fideiuſſit.l. fideiuſſor.C.de diſtract.pig.

Nihil actum credimus dum aliquid eſt ſuperagendum. l.cum Syllanianum. in fi.C.de his qui.ut indi.vide lo. de Pla.per illum tex.in l.cum procurator.C.de metal. & metal. lib.11.

Nemo compellitur ire ad iudicium die feriato.ff.ſi quis in ius vo.non ierit.l.2.in fi.&.C. de ferijs.l.omnes.

Nemo debet iterrogari de cõſciẽtia aliena.C.de accu.l.fi.

Non probat hoc eſſe quod ab hoc contingit abeſſe. C.de proba.l. neque natales.

Nulli credi debet ſe habere mandatum principis; niſi oſtenderit literas principũ.l.vnica. C.de manda. prin.

Nemo debet mutare conſilium in alterius iniuriam. ff.de re.iu.l.nemo.C.de neg.geſt. l.fi.

Non videt ré amittere cuius propria non fuit. ff.de re.iu. l.nõ videt.ff.ſi qui.mo.vſu.amit.l.1. §. ſed ſi ita demũ.

Nemini debet abſtrahi ius ſuum:inſti.de his qui ſunt ſui &c.§.fin.

Negligentia,cum negligentia compenſatur.ff.de compen. l.ſi ambo.in prin.& c.pœna pœnæ.ff.de re. iur. l.compar.§ fina.

Nemo ex ſuo dolo debet lucrari. l. non debet. in fi . ff. de dolo malo.

Nemo defenſor in aliena re ſine ſatiſdatione : inſtituti.de ſatiſda.§.ſi verò in perſonam.

Nemo debet eſſe negligens in ſuo officio. ff.de excuſ.tu. l. ſi duas.§.nemine.& ff.de admi.tu. l.cum plures nimiũ. & ff.de offi.præſi.l.diuus Marcus.in fi.

Negligentia omnia lædit. in auth.de quæſto.§.ſed & pigritiæ.col.6.& C.de colla.l. penult.

Non debent melioris conditionis eſſe male agẽtes quàm bene.ff.de noxa.ac.l.non ſolum. pro hoc gl.circa prin. glo.l.1. C.credi.euict.non te.

Nefas videtur eſſe nulla præfatione iudici rem exponere. ff.de orig.iuris. l.1.

Nefandum eſt aduocatos ſine aliqua præfatione loqui. l. prædicta.ff.eo.

Non

Non uidetur res reddita, quę deterior facta redditur. l.3. §.1. ff.commo.

Nō eſt ſtandū omnino præſūptioni:no.gl.in l.res hæredi tarias.ff.de cri.expi. hære.& C.res inter alios acta.l.1.

Noua placent.no.in prohemio.ff.§.in ſecundo autem anno.ſuper uerbo quia noua.

Nihil eſt quod nequeat actioni ſubijci quàm uera religio.C.de ſū.tri.& ſi.ca.epiſtola inter claras.circa prin.

Nihil debet eſſe ſuperfluum in legibus: ar.in l. ſi quando. ff.de le.2.adde tu tex.ſingularē in l.1. ff. quòd ma.cau.

Nemo debet eſſe nimis credulus. l.fi. in prin. C. de accu. l.1.§.1.de eo per quem factum fuit quo minus.l.4.§ ſi accepi.ff.de in rem uer. uide quæ dixi ſuprà in uer.alia quis.fo. 2.

Nolite inebriari uino. l. omne delictū p vinū.ff.de re mi.

Nolite iudicare & non iudicabimini:& illud,qua mēſura menſi fueritis remetietur uobis, no.glo.l.rem non nouam.§.eod.C.de iudi.ſuper verbo iudicabuntur.

Nihil tam naturale quàm vnumquodque diſſolui eo genere quo ligatū eſt.ff. de reg.iur.l.nihil.& ff.quādo lib. ab emptio.diſce. l.1.

Nota reddenda ſingula ſingulis.inſti.de duo. reis.§.pe.

Non imputatur ei aliquid ſi non facit,quod ſi facere vellet non poſſet:no. glo.in l.cum quidam.§. ſi pupillo.ff. de uſur.& l.pecunię.in fi.eo.tit. & ff. de arbi.in fi.C.de anna.exce.l.1.ī fi.ff.ad l.Iul. de adul. l.ſi maritus.ī prī.

Nomina & uerba trāſpoſita idē ſignificāt.l.prępoſteri.C. de teſta.& l.cum poteſt.§.fidei tuę cōmitto.ff.de leg.2.

Nil refert quid ex ęquipollētibus fiat. C.de inſt.& ſubſti. l.ſi modo,& C.de dona. quæ ſub modo.l. fin. Contra de.l.cum pater.§.hæreditatem. ff.de lega.2.uide limitationē per Corſe.in reperto.in uerſi.formæ ad unguem.

Non minor eſt uirtus quàm quærere parta tueri. Not.gl. C.de no.co.confir. ſuper uerbo poſita.

Non faciunt molles ad fera bella manus. Not.glo.de exce.l.3.in fi.glo.& glo.in uer.poſita. C.de no.co. confir.

Nihil magis bonæ fidei congruit quàm id præſtari quod inter contrahentes actum eſt.ff.de ac.emp.l.emptio.

Noxa

Noxa caput ſequitur.inſti.de noxa.§.omnes autem.
Nullus videtur dolo facere qui ſuo iure vtitur.l.quod & lex.§.1.ff.de lib.ho.exhi.l.fluminum.§.j.ff.de dã.infe.
Non videtur vim facere qui ſuo iure vtitur.l. non videtur.ff.de reg.iur.
Nihil doloſus doloſo tenetur.ff. de dolo l. ſi diuus. ſecus tamen ſi tibi feci damnum in vna re, tu mihi in alia, quia ambo agimus.ff.de noxa.l.quædam.§.1. & argu. ff.de vi & vi ar.l.colonus.eſt tex.in l.tutor.§.liberti.ff. de ſuſpe.tut.
Nimia ſæuitia culpæ aſſignatur.l.preceptorũ.ff.ad l.A qu.
Nuda traditio nunquã transfert dominium.ff.de acq. rerum do.l.nũquã.hoc verum, niſi iuſta cauſa præcedat.
Nemo viuit vt lupus vento.l.fi.C.de ali. pu.l. præſes, &. l.fi.in fin.pro hoc glo.l.ſed ſi lege.§.quod autem.ff.de peti.hære.ſuper verbo erogaſſet.
Nemo ſine actione experitur l.quoties.§.itẽ ſi tẽporali. ff. de adminiſt.tu.vide Iaſ.inſti.de actio.in princ.col.16.
Natura cohæret ſolo ſuperficies.l.obligationum fere. §. placet.ff.de ac.& oblig.Contra de l. poſthumus.ff.de inoffi.teſtamen.
Nemo poteſt duobus dominis ſeruire: vt in tit. de eo qui arma belli depoſuit.c.1.& de feudo fœmi.c.j. colũ.10. vbi dicitur qui factus eſt miles Dei, definit eſſe miles ſeculi.Item ſcriptum eſt:nemo Deo militans implicat ſe negotijs alienis 21.q.3.c.apoſtolorum & c. placuit. & C.de epiſcop.& cleri.l.naturaliter.Contra hoc facit tex.in l.duorum.ff.de ope.liber.vbi duobus eodem tẽpore poteſt quis ſeruire,pro ſolu. vide do.Abb. in c.ex literis.in 6.col.de probat.
Nam ſequitur leuiter filia matri iter. Et ſequitur leuius patris iter filius.Iſtud no. ĩ l.& ſi nolit §. qui mãcipia. ff.de ædi.edic.& gl.eſt finalis decreti.quæ hoc dicit.
Negotia grauia debet quis per ſe tractare, non per procuratorem.C.de procu.l. vlt.ar.c. ſi pro debilitate. de offi.delega.
Non eſſe,& non poſſe fieri paria ſunt.l.multa.in princ.ff. de condi.& demon.l.naturalem.in prin.ff.de acqui.re. do.

do.l.gallus.§.videndum.ff.de lib.& poſthu.Alex.in l.ſi conſtante.§.ſi vxor.ff.ſolu.matri.

Non videtur poſſe fieri, quod non poteſt fieri honeſtè.l. nepos proculo.ff.de verb. ſignifi.

Nemo damnum facit niſi qui id fecit,quod facere ius non debet.ff.de reg.iur. eadem regula.

Nunquam actiones præſertim pœnales, eadem re concurrentes alia aliam conſumit.ff.eo.l.nunquam.

Nihil intereſt ipſo iure quis actionem non habeat,an per exceptionem infirmetur.regula iur.nihil intereſt. ff.de dol.l.eleganter.§. ſeruus paſ.

Non eſſe & non apparere paria ſunt. l. in lege.ff.de contrah.emp.l.cum res.in princ. ff.de leg.1.

Non alienat qui duntaxat omittit poſſeſſioné. ff.de re.iu.

Non videri principem defuncto priuilegium conceſſiſſe quod ei quem viuere æſtimabat conceſſit. ff. de regulis iuris.l.Neratius.

Non eſt ſingulis concedendum quod per magiſtratum publice poſſet fieri, ne occaſio ſit maioris timultus faciẽdi.l.non eſt ſingulis.de reg.iur.ff.

Nemo ideo obligatur quia recepturus eſt ab aliquo quod præſtiterit.regula iur.nemo ideo.ff.l.ſupra.apud Labeonẽ.ff.de aqua plu.ar.Cõtra.ff.de pecul.l.& ancillarũ.§. ſi quis cũ ſeruo.Itẽ ad legẽ Falci.l.ſi fundum.§.ſi ex tu.

Non videntur data quæ eo tempore quo dantur accipientis non ſiunt.l.non uidentur.ff.de verb. oblig. l.vbi autem.§.ſi.ff.de verbo.obliga.

Nemo diu gaudet qui iudice vincit iniquo.l.in hæredem. ff.de calum. in glo.

Nimis feſtinas Marcelle.l.1.ff.de ex.rei iudi.

Nullum crimen patitur is qui non prohibet cum prohibere non poteſt, regula iur.nullum crimen.ff.

Nulla intelligitur mora ibi fieri ubi nulla petitio eſt,regula iur.nullla.ff.& ff.de verb.obli.l.ſi pupillus. Contra de l.ſi pacto quo.C.de pact.& l.nuda.C.de contrah. & commit.ſtip.

Non videtur quiſquam id capere quod ei neceſſe eſt alij reſtituere,regula iur.nõ uidetur.ff.l.ſi pars.§. fin. ff.de

inoffic. teſtam.l.tam ei.ff. de leg.2.
Nemo qui condemnare non poteſt, abſoluere poteſt regula iu.nemo.ff.Contra de.l.fi.ff. de iniuſt.ru.teſta.
Nullus pluribus defenſionibus vti prohibetur. regula iu. nullus.in 6.& C.de tranſact. l.interpoſitas.
Non præſtat impedimentũ,quod de iure non ſortitur effectũ,regula non præſtat.in 6.& c.cõgregato,de elect.& ff.de verb.obli.ſi dari ſtipuler.& ff.de op.leg.l.2.& 3.
Nihil intereſt quod verbis dicatur uel ſigno indubitabili demonſtretur.l.quoties. §.ſi quis nomen. ff. de hæred. inſtit.hoc limitatur niſi ſit data forma. Corſe.in repertο.in uerſ. forma ad vnguem.
Nihil conſenſui tam contrarium eſt,qui & bonæfidei iudicia ſuſtinet,quàm vis atque metus: quem comprobare contra bones mores eſt: regula iur.nihil.ff.
Non capitur qui ius publicum ſequitur,regula iur.non capitur.ff.concord.tex.in l.non videtur. C.de in integ.reſti.& de mino.l. verum.§. item non reſti.
Non videtur conſentire qui errat. regula eſt iur.ff.cõcor. tex.in l.ſi per errorem.ff.de iu. om.iud.& l. 2. ff.de iud. in prin.ar.contrà.ff.ad leg. Falci.l.1.§.ſi legatarius.
Natura comparatum eſt ut homines ſint faciles ad diſſentiendum.l.item.§.principaliter.ff.de arbitris.
Non eſt in mora qui poteſt exceptione legitima ſe tueri regula.iur.non eſt.in 6.& c.de quarta,de præſcrip.
Nõ entis nullæ sũt partes.l.eius q inſulã,in fi ff.ſi cer.pe.
Non poſſe quis dicitur quod non poteſt fieri abſq; diſpẽſatione no.Domini. per glo.pe.ibi in c.gratia,de reſcri. in 6.& dicitur nõ poſſe fieri illud quod debet fieri per remedium extraordinarium,ita Inno. & ibi Abb.in c. paſtoralis,vbi Abb.in fi.de cau.poſ. & proprie. de quo per Deciũ,in c.at ſi clerici. §. de adult.in 5.col.de iud. & alibi dicitur quòd abſq; diſpenſatione fieri non poteſt.l.apud Iulianũ.§.fi.de leg.1. §.fœminæ, vbi Ang. inſti.de adop.de quo per Decium in c.1.in 2.col.de fi. inſtru.Dyn.in regula ſemel Deo. & ibi Moder.de reg. iur.in 6.vide not.in clem. ſæpe.in 13.col.de verb.ſign. vide etiam quæ dicit do.meus Ludouicus Gomeſius in ſingu-

ſingularibus ſuis.l.de fideic. lib.l.4.
Negatiua æquipollet affirmatiuæ. l. ſi quis codicillos, & ibi gl.C.de codicil.
Nunquam ex poſt facto creſcit præteriti delicti æſtimatio.l.omnis.§.nunquam.ff.de reg.iur.
Non videtur perfectè cuiuſque id eſſe quod ex cauſa afferri poteſt.l.omnes.§.non videtur.ff.de reg.iur.
Non eſt ſine culpa qui rei quæ ad ſe non pertinet ſe immiſcet.c.non eſt,de re.iur.lib.6.
Non ſunt facienda mala vt inde veniant bona, no gl.in l. qui ſub prætextu. C.de ſac.ſan.eccle.& in c.magna,ne cle.vel mo.contra de c.dixit Sarra. 32.q.4.
Nomina verbalia important factum.l.conſilio,in fi.ff.de cu.fur.ex quo dicebat Iaſon in l.ſtipulationum aliæ.§. ſtipulatio.quòd ſtipulatio eſt facti,vide ibi.
Non refert an aliquid an prope illud facit. ff. de dolo. ex ap.§.ſi quis, ad Velle.l.tutor. §. cum quidam, in fi.ad Turp.l.1.§.fi.Contra,ff.de tutel. l.ſi filius, de fur.inficiēdo,de ſolut.l.ſi homo.§.ſi genere, limita vt per Corſe.iñ reperto. in verbo forma ad vnguem.
Non eſt idē iuris de parte quo ad partem: & de toto quo ad totum.ff.de ſeruit.vrb.prædi.l.per fundum,& l.cum de indebito,de proba.contra de admini.tuto.l.ſi duo,& ff.de vſur.l.qui ſcit,in prin.
Non quod eſt:ſed quod eſſe creditur attenditur.l.diuus.ff. de of.præſi.& ff.de pet.hære. ſi putas alias ſi poſſeſſor.
Nutrix:mater:& auia æquiparantur.l.1.§.conſequens.ff. de ſuſpect.tuto.
Negatiua magis negat quàm affirmatiua affirmat.l.ſi Rufinus.C.de teſt.mili.l.3.§.liber,de ſuſpe.tuto.
Natura huius copulæ,&, eſt copulare diuerſa,c.ex parte, de reſcrip.cum ſimi.
Non poteſt quis ex vnico actu iudicari bonus vel malus vel induſtrioſus:in prohe.inſtitu.§.cunque,ibi ſolertia, & l.1.C.quib. & aduer.quos.
Nemo iniuriā propriam vindicare debet authoritate propria.23.q.4.inter quærelas,& q.5.de occidendis.
Notorium æquipollet expreſſo in tenore libelli. Bur.in

c.per tuas,de ſent.excommu.

Nemo debet ſe opponere illi à quo recipit beneficium. 22.q.4.de forma, & extra de poſtu.c.vlt.ff.de inof.teſt. l.ſi pars.in fi.§.hoc autem.8.q.2.illud.

Notoria iniuſtitia ſententię, etiã in ea non expreſſa, reddit eam inualidam.Abb.in c.inter cæteras. de ſen.& re iu.& Ludoui.in l.admonendi.10.col.ff.de iureiu.

Naturale vitiũ eſt negligi quod cõmuniter poſſidetur:vt ſi habere nihil qui non tantũ habeat arbitretur,deniq; ſuam quoq; partẽ corrumpi patitur:dum inuidet alienæ.tex.in l.2.C.quãdo & qui.quarta pars debe.lib.10.

Nullum malum peius eſt quàm Chriſtianos ſuis inuidere ſacerdotibus.c.ſunt plurimi. 6.q.1.in fi.

Nemo poteſt ſibi eam legem dicere, à qua ſibi recedere non liceat.l.ſi quis,in prin.ff.de leg.3.

Non eſt inſpiciendum quod fit: ſed quod fieri debet, ita elegantiſſimè dicebat, Proculus iureconſultus, in l.ſed licet.ff.de offi.præſi.Non tam ſpectandum eſt quod Romæ factum eſt, quam quod fieri debeat.

Non poteſt dirui domus ad hoc ut fiat viridarium. Bartholo. Cepola in tractatu de ſeruit. tit. de horto.per l. an in totum.C.de ædi.priua. & l.ſenatus.ff.de contrah. emp.& l.cætera.de leg.1.

Nobiles pro maiori parte hodie ſuperbi,& inimici popularium:guloſi & luxurioſi pluſquam populares: & nihil aliud ſciunt niſi comedere, bibere, & ſuperbire:ita dicit Bald. in l.per adoptionem.ff. de adoptio.in prima lectura.

Nobilitas ſtercus eſt,niſi habeat virtutis concomitantiã, Hoſtien.in c. venerabilis, de præb. & dicit idem Hoſt. in c.tua.de conſan.& af.col.2. quòd qui ſuperbit de nobilitate aut nobiliori ſanguine: de nobiliori ſtercore intumeſcit.

Nobilitas & ſcientia æquiparantur quoad promouẽdos. Barb.in c.poſtulaſti. de reſcrip.col.2.& idem Barba.in c.accedens.2. ut lite non conteſta.

Non deductum per malitiam in cauſa principali,non poteſt deduci in cauſa appellationis,gl. fin.in c.inter monaſte-

naſterium de ſen.& re. iu. quam, ſequitur Hoſt. Ioan. But.& Abb.

Narratio determinatur à concluſione Franci. Aret.in l. ait prætor.la 2.de iureiur. numer.17.

Non enim loca:ſed uita & mores ſanctum Deo faciunt ſacerdotem,quum ex officio ſuſcepto,non licentiam peccandi: ſed neceſſitatem viuendi ſe nouerit aſſecutum: ita tex.11. diſt.in fi.prin. tanto nempe ſtudio maiore omnigena ſe uirtute monſtrabilem debet pontifex exhibere:quãto ſi deuiet,plures ſuo exemplo peſſum eũt. Si.n.Papa ſuæ & fraternæ ſalutis negligens deprehẽditur inutilis,& remiſſus in ſuis operibus:& inſuper à bono taciturus, innumerabiles populos cateruatim ſecũ ducit primo mãcipio gehẽnæ, cũ ipſo plagis multis in æternũ uapulaturos:ita tex.ĩ c.ſi papa.ea.diſ. Trahitur quippe uita põtificis(imo & cuiuſlibet prælati) facile à ſubditis in exẽplũ.c.magnæ,de vo.quia ſunt vt ſignũ ad ſagittam poſiti. c. qualiter & quoniam.2.de accuſa. Et facit quod vulgo dicitur.Regis ad exemplum totus componitur orbis.not.glo. in c.ex merito.6.quæſtio.1.

Nihil uile ac ſordidum in ſacerdotis ore vel opere debet apperere,ſed cũcta quæ agit,loquit, & cogitat corã hominibus & interni arbitri conſpectu oporret eſſe glorioſa.c.oportet verſi.cauere enim. 83.diſt. Valentinianus.paulo poſt prin. 63. & c.his igitur.23.diſt.

Neceſſitas excuſat à periu.io.23.q.8. ſi nulla.c. breui. de iureiur.& 50.diſt.præsbyteros.

Neceſſitas legem non habet,de conſue.quãto,& de re.iu quod nõ eſt,& de conſue.diſt.1.diſcipulos.& l.vni.ff.de offi.con.& l.nõ ſolum.cum vulga. §.fi.ff.de excu.tuto.

Non præſtat impedimentum quod de iure non ſortitur effectum.l.quod pupillæ. cum no.ff.quando di.le.ce.& l.2.3.& 4.ff.de op.le. c.illud.c. quòd autem. de iu.patro.& c.bonæ.de elec.

Non debemus recedere à regula iuris, niſi quatenus reperitur exceptum.l.omnis diffinitio.de reg.iur.

Nomina eſſe debent conſequentia rebus, ut in §. eſt & aliud.inſtituti.de dona.

Nullum opus humanum ſemper durat; & mortalis labor nihil efficit immortale reg.iur.nullum.ff.

O

OMne rarum charũ in auth.de conſuli. §. 1.col.3. ff.de legib.l.nã ad ea.melior text. in c.legimus. Omnis creatura mouetur ad benefaciendũ ei qui ſibi benefacit.No.gl,l.& ſi lege.§.cõſuluit.ff.de pe.hæ.

Omne promiſſum de iure debitum eſt. C. de ſuff.a.l.vnica,in rub.& inſti. de verb.obl.in princ. iuncta.l.1.ff.de pact.iuxta l.non minorum.C.de tranſact.in c.1.de dona.& l.nemo.ff.de in integ. reſt. Quid enim magis fidei humanæ congruit quam ſeruare ea quæ placuit inter eos, q.d.nihil.

Omne quod eſt nimium vertitur in vicium. Not. glo.in auth.ut deter.ſit nu.circa princ.col. 1.cum ſuis allega.

Omne artificium per exercitium recipit incrementum.l. legatis ſeruis.§.ornatricibus.ff.de le.3. C. de re mili. l. milites,lib. 12.

Omnes uidentur facere quod facit maior pars. ff.ad municip.l.quod maior.ff.de reg.iur.l.aliud.§.1.ff.de pact. l.maiorẽ.C.de decurionibus. l. nominationum.lib.10.

Omnia non poſſunt ſimul memoria retineri.l.2.§.ſi quid autem.C.de vete.iure enucle.

Omnia noua pulchritudine ſunt decorata in prohemio. ff.§.in ſecundo autem anno.

Omnes ſcire debent quod non eſt ſuum hoc ad alios pertinere.l.ſi.C.unde ui.

Omnia ſunt permiſſa quæ per legem prohibita non inueniuntur.l.necnon.§.ſed quod egit. ff.ex qui.cau.ma.ff. de proba.l.ab ea.& ff.de teſti. l. 1. §. 1.& ff.de procu.l. mutus.§.conqueritur.C.de relig.& ſumpt.l.ſtatuas.

Omnis diffinitio in iure ciuili periculoſa eſt:parũ ẽnĩ eſt quod ſuberti nõ poſſet.l.omnis diffinitio.ff. de reg.iu.

Omnis ſapientia à domino Deo eſt, & omne datum optimum,& omne donum perfectum de ſurſum eſt deſcendens à patre luminum.nor. glo.l.1.ff.de leg.

Omnis diffinitio, eſt oratio ſubſtãtiã cuiuſcũq; ſignificãs ſecundũ Boætiũ.no.glo.l. omnis diffinitio. ff.de reg.iu.

Obſi-

Obſides ſunt qui dati ſunt à Roma. hoſtibus, pro capti-uis redimendis, uel pro pace componenda. no. glo. l. obſides. ff. de teſtam.

Obſides teſtari non poſſunt. l. obſides, ſupra alle. niſi eis permittatur.

Odia ſunt reſtringenda: fauorabilia amplianda ſunt. l. cũ quidam. ff. de libe. & poſthu.

Omnia morte ſoluũtur. C. ſi reus vel accuſ. mor. fu. l. 1. 2. & 4. niſi in 6. caſibus exceptis vt læſe maieſtatis.

Obligatio eſt mater actionis: inſti. de ac. in princ. & ff. de procur. l. licet. §. ea obligatio.

Omnes fructus iure ſoli non iure ſeminis percipiuntur. l. qui fundum. ff. de vſu.

Omnia ſunt hominum tenui pendentia filo. Et ſubito ca ſu quæ valuere ruunt. no. glo. l. ſi debitor. ſuper uerbo damnum eſt. ff. de iud.

Omnia principis eſſe intelliguntur. C. de quadri. preſcrip. l. fin. in prin. Pro hoc facit. l. 1. ſuper uerbo procurator meus. C. credi. euic. non debere.

Ordo ſcripturæ nõ attẽditur. l. eo ꝙ à multis. C. ſi cer. pe.

Omnia ſunt mobilia: in auth. de non alie. aut permu. re. ec. §. ubi autem. col. 2.

Occaſio malignandi eſt auferenda. l. 2. in fi. C. de indic. uid. tol. & inſti. ui. bo. rap. §. ſed nedum.

Ocium & uoluptas arma ſunt hoſtis antiqui. c. niſi cũ pri dem. §. uerum. de renunci.

Ordinamus. i. conferimus. c. ſi tibi abſenti. de præbend. li. 6. vbi Archi. & Cardi. Alex. in c. epiſcopus. 24. diſt. per c. ſuper eod de offi. deleg.

Originalis cauſa attenditur non illa quę uenit per accidens. l. ſi quis ne cauſam. ff. ſi cer. peta. facit. l. 2. ff. de ori. giu. iur. Bb. text. in l. qui id quod. ff. de dona. Pe. de Anch. conſi. 339. in 1. col.

Omnis res à cauſa proxima denominari debet. l. quiſquis. §. hæc uerba. ff. de vul. & pup.

Omnino: tex. eſt in l. teſtator. circa mediũ. ff. de teſta. tute. uide Decium in repeti. §. de adulterijs. de iud. in 5. col.

Omnes actiones quæ morte aut tempore pereunt ſemel

-incluſæ iudicio ſaluæ permanent:regula iur. omnes. ff.

Obligatione principali caſſata de rigore remanet acceſſoria l.2.C.de.lui.pig.

Offerri dicitur non petenti.l.fideicommiſſa,§.ſi rem ſuã. ff.de leg.3.c.litera. in fin. extrà de reſti. ſpoli. in c. interpoſita.in prin.de appel.adde tex.in §.igitur. in uerbo obtulerit,inſti.de obli.quæ ex quaſi contractu.

Omnis bona definitio debet conuerti cum definito, eſt bonus tex.ultra illos qui vulgariter allegantur, in l. Quintus Mutius.ff.de au.& ar.leg. & omnes partes definitionis debent prædicari de ſuo diffinito, l. quæſitum.in prin.ff.de fid.inſtru.

Omnis ſtatus ſub perpetuo motu conſiſtit. in authen. de non alie.§.ut autem lex.in glo.in authen.de nup.§.nuptias.in verbo ſolubile.

Obligatio adhæret oſſibus noſtris, ſicut anima adhæret corpori,ff.de pecul.l.quis ergo.caſus in glo. quæ alleg. cõcor. & imprimitur in nos ſicut caracter in animam. l.3.ff.pro ſoc.

Opinio vnius cum æquitate, plus valet quam multorum ſine æquitate,tex.eſt in l.quod dicitur.§.ſi dos.ff.de im peu.in re.do.fac.cõcor.tex.in c. capellanus. extra de ferijs,& eſt tex.no.in l.1.§.ſed neque.C.de vete.iu.enu. de quo vide tex.in l.ſi ſeruum.§.ſequitur,vbi Iaſ.multa no.ff.de verb.obl.

Omne agens agit propter finem, & finis eſt qui mouet agentem.l. ſi pater & l. cum apud. C. de hęre. inſti.l. eam quam.vbi Bal.C.de fideicommiſ.

Officia publica ſunt interdicta fœminis propter honeſtatem.l.fœminæ.ff.de reg.iur.

P

PAter & filius eadẽ perſona reputãtur C. de impub. & ali.ſubſti.l.fi.in fi.c.cõtradicimus.in fi.35.q.3.vide pér omnia iſtius regulæ omnino quæ adducit Hyppo.de Marſi.in ſingulari ſuo.ibi incip.pater.

Patris & filij teſtimonium pro vno habetur.ff.de vulg.& pup.ſubſti.l.fin.§.in ſecunda.

Pater filium ſuum in cauſa neceſſitatis poteſt vendere l.2.

l.ſecunda C.de paren.qui ſi.ſu.di.
Principium ſpectandum eſt. l.1.ff.de orig.iur. Nam dimi dium facti qui bene cępit habet.
Precium loco rei ſuccedit.l. & rem. ff. de peti. hære. ſed ſpeciale in petit.hære.
Pacta quę contra leges fiunt nullam uim habere poſſunt. l.pacta.C.de pact.& l.non dubium.C.de legi.
Priuatorum conuentio iuri publico non derogat.ff.de reg. iur.l.neque pignus.in ſi.
Per exteriora iudicantur interiora.inſtit.de re.di.§.pauo num,& ff.de ædil.edic.l.ſi tamen.§.2.
Paria delicta mutua compenſatione tolluntur. ff. ne quis eum qui voc.eſt in ius ex.l.2.& ff.ſolu.ma.l.uiro.
Pretia rerum ſecundum veritatem,non ex affectione ſingulorũ,uel utilitate ſunt æſtimãda.ff.ad l.Fal.l. precia. & l.præcedenti.& ff.ad legem Aquil.l. ſi ſeruum meũ.
Paupertas prodeſt.l.ſiquis ad declinandã §.fin autẽ C. de epi.& cle.ff.de offi.præſ.l.illicitas.§.ſi. Aliquando non excuſat nec prodeſt.ff.de ritu nupt.l.palam. §. non eſt.
Partus ſequitur ventrem.l.partum.C.de rei ven.
Peius eſt male credere quam nullo modo credere.l. ſi ſte rilis.§.cum per venditorem.ff.de acq.emp.in glo.
Pœnæ ſunt molliendæ,& non aſperandæ.l. interpretatio nem.ff.de pœ.
Pœna eſt menſura delicti.l.ſancimus.ff.de pœnis.
Precium loco rei ſuccedit.ff. quæ in frau.cred. ge. ſunt.l. quia debitorem.in fin. & ibidem not. glo. ſic ff. de rei vend.l.Iul.in prin.& de reg.iur.l.factum.
Punitur,affectus licet non ſequatur effectus l. & generaliter.in prin.ff.de calum.& l. ſi quis perſuaſerit. C. de furt.& ff.de condit.ob turpem cau.l.ſi à ſeruo.uide ſupra in litera A.
Publicè rei intereſt dotes mulieribus obſeruari, cum ma ximè ſit neceſſarium dotatas eſſe fœminas ad ſobolem procreandam.l.1.ſolu.matrim.ff.
Prętéritio fœminarum pro exhæredatione habetur. l. filiam præteritam. ff. de inoffi. teſta.& ibidem not. glo.
Prætextu periurij nõ retractatur cauſa l.1.C.de reb.credi.
Par

Par parem cogere non poteſt.l.3.ff.de arb. C. de appel.l. præcipimus.§.penul. C.de legi.l.digna.
Plus sēper debet valere pignus quā debitū, vnde dicitur ꝙ reſiduum deberet reddere creditor debitori quanto plus pignora vendidit.C.de iur.do.impe.l.fi.§.fin autē.
Patientia pro conſenſu valet. ff.de exerci.l.1.§.magnum. & ff.nau.cau.ſta.l.1.§.penul.
Prima volūtas ad ſe trahit vltimā.ff.de le.2.l.ſi mihi.§.fi.
Plus valet quod agitur quam quod ſimulate concipitur, C.plus valere quòd agitur. per to.l.ſi donationis cauſa.C.de contrahen. empt.
Per īgratitudinē filius redigitur in ptāte,C.de ing.lib.l.1.
Præſens ſtipulatio nō trahit ad futurū:not.glo.ſuper verbo augeri.ff.de dam.infec.l. damni.§ ſi ijs qui vitiant.
Pactum à iure communi remotum non eſt ſeruandum. l. iuriſgen.§.fi.in fine. ff.de pact.& iuramentum factum in ciuili pacto iure communi remotum non eſt ſeruandum:vt in ead.l.eo.§.ſupra alleg.
Parcitur vitio naturali.ff.de dam. inf..l.fluminū. §.vitiū.
Pactum ſiue pactio eſt duorum pluriumue in idem cōſenſus & placitum.ff.de pac. l.1.§. & eſt pactio.
Plus ciuilis perſona quàm nobilis ex æquali delicto punitur.l.ſi criminis.& l.ſeruo.C.ad l.Iul.de ui.pu.& ff.de incen.rui.l.Pedius.§.fin.
Plus punitur ſæpius delinquens ui.l.ſeruos. C. ad Iul.de vi.pub.& C.de epi. audi.l.4.in fi.
Pactum perſonale non tranſit ad hęredem.l.ſi tibi decem. §.ſi quis proficiſcatur.ff.de pact. Et ideo ſi fecerim pactum creditori meo ne à me petat ſed ab hęrede, hæredi proderit exceptio: quia eſt pactum perſonale,vt ff. de pact.l.iuriſgen.§.pactorum.
Pignora mihi obligata locare poſsū. l. creditor.ff.de pig.
Pactum factum ſuper futura hæreditate non ualet niſi conſenſerit teſtator.l.fin.C.de pact.
Pacta quæ ex interuallo ſunt appoſita in aliquo cōtractu non ineſſe uidentur ipſi contractui.ff de pact.l.iuriſgē. §.ſi ex interuallo:imo antequam videantur ineſſe contractui oportet, quòd ſint in ingreſſu facta:ut in e.l.§.
item

item Marcel.in fi.§.aliquid eſt. in §.ea enim pacta.
Præcedente uno malo ſequuntur alia.ff.de rei vend.ex diuerſa.§.1.in auth.ut iudi.ſine quoquo ſuffra.§.conſideramus.col.2. in glo. ſuper verbo illicito.
Prætor ait pacta ſeruabo, l. iuriſgen.§.ptor ait.ff.de pact.
Potentioribus pares eſſe nõ poſſumus.ff.de ali.mu. iudi.cau.fac.l.3.& ff.de arbi.l.nã magiſtratus, & ff.de aqua plu.arc.l.1.§. ſed ſi uicimus &c.
Parum eſt ius in ciuitate eſſe niſi eſſent qui iura tuerentur.l.2.§.poſt originem.ff.de ori.iur.c.commiſſam, & c.ubi periculum,de elect.lib.6.
Pacta ſunt ſeruanda.ff.de act. emp.l.ex empto.
Prima poteſtas eſt res inæſtimabilis.l.filius.§.ſi vulgaré.ff.de le.1.
Pater & filia non poſſunt coniungi per matrimonium inſtitut.de nupt.§.ergo non omnes,nec mater cum filio: vt in eod.§.
Per epiſtolam nullus fit hæres ,uel cohæres, l. epiſtola.ff. de pact.& C.de proba.l.non epiſtolis.
Pacta quæ dolo malo facta ſunt,non ſunt ſeruanda.ff.de pact.l.iuriſgentium.§.dolo malo.
Puberes dicuntur illi qui maiores 13 . annis. Et ita accipiunt inſti.de nup.§.1.
Pacta quæ turpem causam continent non ſunt ſeruanda, l.ſi unus.§.pacta, ff.de pact.
Per negationem res efficitur dubia. C.qui. ad liber. proclа.non li.l.2.cum alleg.per glo.
Poſſeſſio dicitur quaſi pedum poſitio. l. 1. in prin. de acquirend. poſſe.
Prætextu debiti reſtitutio commodati non probabiliter recuſatur.l.fin. C.de commo.
Procurator dicitur qui mandato domini negocia adminiſtrat aliena.l.1.ff. de procura.
Plus diuiti quam pauperi creditur: inſtit. de ſuſpec. tuto. §.fi,in fi.& ff.de excu.tu.l.ſpadonem.§. fin.in auth.de teſtibus.§.ſumus autem,& præcipuè.col.7.
Prout quis delinquit ita debet puniri : qui plus delinquit plus punitur: & qui grauius delinquit, grauius debet puni-

puniri,inſti.de pu.iudi.§.item.l.Iul.de ui.pu.

Pactum contra mores non eſt ſeruandum. C. de pact.l.fi. §.ſecundum,& l.1.& illud non probandum.ff.depo.cō tra.ff.de pact.l.ſi vnus.

Pacta ex bona fide facta & à iure approbata, debent ſeruari.l.1.§.quæ depoſitis,in fi. ff.depo.

Precarium eſt quod precibus petentis vtendum conceditur tandiu,quandiu is qui conceſſit patitur.l.1.in prin. ff.de preca.

Precarium à commodato differt, nam commodatum datur ad certum vſum, vt poſſunt per leges illius tit.ff.cō mo.& etiam differt in alijs cauſis enumeratis in glo.l. 1.ff.de preca. & ibi vide.

Pupillus per acceptilationem liberari poteſt ſine tutoris auctoritate.l.pupillum.ff.eod.

Poſthumus propriè dicitur qui naſcitur poſt mortem patris.ff.de iniuſto rup.& irri. teſta.l.3.§.1.

Princeps legibus ſolutus eſt.l.princeps.ff.de legi.

Prætor reddere ius dicitur : etiam cum iniquè decernit.l. ius pondus.ff.de iuſti.& iure.

Parcitur ſponte confitenti.l.3.in fin.ff.de ali.iud.mu.cauſa fac.C.de his qui le.di.l.1.lib.10.& in auth.vt liti.iurāt.§.ſi quos.auth.col.9.& ff.de mi.l.licet ex cauſa.§.2. & C.de plus peri.l. 1. ff.de iureiur.l. eum qui. & C.de non nu.pe.auth. contra impropriam. C.ad l.Iul.maie. §.fin.l.penult.& ff.de pe.hæ.l.ſed & ſi lege.§.pen.

Pœna eſt omnium delictorum cohertio. l. illud eſt.§.1.ff. de uerb.ſigni.

Probatio eſt rei dubiæ per argumenta oſtenſio. Not.glo. ſuper rubrica.C.de proba.

Probationes debent eſſe luce clariores. C.de proba.l.fin.

Plus facit grauitas & benigni mores, quàm facultates.ff. de tu.& cu.da.ab his,l.ſcire oportet. §.pen.facit tex.in l.ſi quis ſtipulatus ſit.in fin. ff.de uerbo.obli.

Plus negat negatio quam ponit affirmatio. C. de dona.l. filiusfamil.§.1.

Proniora ſunt iura ad abſoluendum quam ad obligandū, ff.de act.& obl. l.Arrianis. ff.de re.iur.l.fauorabiliores.

Pa-

Patientia habetur pro præcepto.ff. de his qui no.infa.l.liberorum.in fi.

Patientia habetur pro conſenſu.l.ſi fideiuſſor.in fi. C.mã da. & ff.eod.tit. l.qui patitur.

Proximus eſt quẽ nemo ſequit.l.proximus. ff.de ver.ſign.

Princeps bona concedendo uidetur etiam obligationes concedere.ff.de uerb ſigni.l.princeps.

Parcitur uerecundiæ alicuius.ff. de dona.l.ſi patronus.in princ.& 1.reſpon.ff.de ſur.l.penul.

Parcitur ignoranti & non ſcienti. ff. mandati.l. fideiuſſor. & C.de euic.l.ſi fundum.

Permittitur alicui errorem ſuum corrigere:inſti.de ac.§.ſi quis aliud.

Per ſententiam non transfertur dominium: ar.inſt.de excep.§.in his quoque.Contra inſtit. de of. iu.§.cum ubi ex ſententia transfertur dominum.

Pœna vnius eſt multorum metus: inſt.de except.§.hodie autem. in fi.C.ad l.Iul.repe.l.1.in prin.

Per ſententiam non tollitur obli. inſt. de excep.§.item ſi in iudi.

Pro egentibus debet condi ſeu corrigi lex, ſeu cõſtitutio, in auth.de non eligen.ſecondo nuben. in prin. col.1.l. aſſiduus. C.qui po.in pig.ha.

Precium conſiſtere debet in pecunia numerata. inſtit.de emp.& uend.§.item precium.

Pater tranſiens ad ſecunda uota offendit filios primi matrimonij:in auth.de nup.§.uenient autem.col.4.

Princeps quamuis legibus ſit ſolutus attamen ſecundum leges uiuere vult.l.digna uox.C.de leg.

Per inclinationem capitis non ualet ſtipulatio, nec per leuationem digiti.l.1.§.ſi quis ita.ff.de uerbo.oblig.

Pignus à curatore furioſi datum ualet, ſi utilitate furioſi exigente id fecerit.l. pignus.ff.de cura.furio.

Peruerſa cõſuetudo nõ eſt ſeruãda. in aut.de teſt.lib.§.1.

Pœna illius qui trahit aliũ ad non ſuũ iudicẽ,eſt ꝙ actor cadit à ſua cauſa.C.de iuriſd.om.iud.l.in criminali.

Pœna rei qui permiſit ſe conueniri coram non ſuo iudice eſt quòd ſi feratur contra eum ſententia, ualet in odiũ

ſui,

ſui.C.eod.de iuriſdi.om. iud.d.l.in criminali.

Parentes & liberos in infinitum dici. ff. de in ius voc.l.fi. ff.de iuriſ.om.iud.l.ſi quis id. §.in ſeruos.ff.de pe.l.fin. §.generaliter.

Par in parem non habet imperium nec minor in maioré, ff.ad Trebel.l.ille à quo,§.tempeſtiuum,& ff.de ar.l.nã magiſtratus.

Polipus eſt piſcis: polipus fœdatio naris, no.glo.l.qui clauum.ff.de ædil.edic.

Portatur leuiter quod portat quiſque libenter, not.glo.ff. de excu.l.tria onera.

Pendo,do pœnas,dum pendeo ſuffero pœnas,not. glo.in auth.ad hoc ſi adminiſtratio.in fi.glo.C.de iu.

Particularis ſolutio nõ minima incommoda habet. l.planè.ff.fami.herciſ.

Philoſophi poſſunt allegari in cauſis: & etiam auctores inſt.de emp.& ven.§.item precium.cum ibi no.in glo. ff.de ſolu.l.ſi pater,& ff.de iudi.l. proponebat.ff.de ſta. ho.l.ſeptimo. Sed certè opiniones eorum multoties reprobantur,vt ibi.& ff.de re. di.l.in tantum. §. fin. & l. ſed diui.& l.4.

Poſthumus non eſt in poteſtate patris. l.fin.ff.de col.bo.

Plus eſt hominem ueneno occidere quam gladio.l.1.ff.de malefi.& mathe.

Pœna corporalis minor eſt quacunque pecuniaria . ff.de pœn.l.in ſeruorum.in fin.

Præſes prouinciæ debet purgare prouinciam malis hominibus .l.congruit.ff.de offi.præſi.

Plus ualet unius probatio quamplurium conceſſio. l. per fundum. ff.de ſer.

Paruulus eſt puer minor.24. annis maſculus:uel 12.fœmina:ita exponit glo.l.fi.in prin.C.de infan. expoſ.

Periurus puniendus eſt,l.pe.in fin.C.de interdic.uidui.

Pluralis locutio habet reſolui in duas ſingulares. l. falſa. in fin.ff.de condi.& demon.

Per receptionem pignorum non renunciatur debito de iure ſcripto.l.ſi pro mutua. C. ſi cer.pe.l.1.C.de pigno.& l.aduerſus.C.de act.& obli.

Pro

Pro furto nemo debet mori: nec aliquod membrum abſcindi. in auth. vt nulli iudi. l. habere loci obſerua.niſi &c.col.6.§.pro furto. Contra de pa.iur.fir.§.ſi quis. 5. ſolidos.

Papa non poteſt diſpenſare contra uotum caſtitatis:quia nullum inuenitur æque bonum cum quo poſſet fieri commutatio:tquia nihil eſt melius continentia : quia virginitas replet Paradiſum,vt 32. q. 1. c.nuptiæ,& 1. q.3.c.integritas, & caſtitas ſola eſt quæ cum fiducia po teſt Deo animas preſentare.ut in auth.de leno.§.ſancimus.col.3.

Promptum eſt leges legibus concordare. l.vnica.C.de inoffi.do.; & no.in auth.de exhi. & intro.re.col.5.

Probationes non ſunt anguſtandæ.l.quoniam.in fi.C. de hæred.

Præſumitur quis ignorare niſi probetur ſcire,ff.de prob. l.verius,cum ibi no.Sed ar. contra eod.tit.l.cum de indebito,in fi.l. tamen & ibi no.in in c.ad audientiam noſtram.glo. fi.extra de reſcrip.

Priuilegia reſcripta & alia conſimilia ad ea tantum extendūtur de quibus cogitatum eſt.ff.de pac.l.tres fratres.ff. de tranſact.l.cum Aquiliana, & ita intētio mandantis. conſiderāda eſt. extra de reſti.ſpo.audita : & deprehen cum cauſam,& c. vlt.& c.ſuper eod.de of.deleg.

Puplice intereſt ut dignitatū ordo ſeruetur & non ignobilis immiſceatur cum nobili.tex. in l.1.§.ſed & ſi ſeruus.ff.de ven.inſpi.

Patrem à filio regi indecorum eſt,l.is qui in ea. ff.de tu. & cu.da.ab his.

Pugna pro patria.Cato.& l.veluti.ff.de iuſti. & iu.

Pactum expreſſum tollit pignus non tacitum.gl.in l.ſi tibi.ff.de pignor.gl.1.ff.de pac.

Præfatio non declarat actum præcedentem.l.ita ſtipulatus. ff. de verb.ob. ſecundum caſum Iaſ. in d.l.contra de l.Titio,eo.tit.§.penul.

Pars una declarat aliam.l.qui filiabus.in prin. ff. de l.1.l. uerum.de peti.hæ.l.1.ff.de re. du.Decius in cap.1. col. 8.de probatione.

Papa

Papa eſt ſucceſſor Moyſi.gl.in c.cauſam quæ. el.2.qui filij ſunt legi.in uer. ad regem.

Promittere uel ſoluere paria ſunt. l.fi. C. ad l. Falci. facit tex.ubi Deci.in c.ueniens. el.1.de teſti.& l. fi.ff.ad Sille.l.quamuis.§.interdum. ff.ad Velle.

Principali annullato propter aliquem fauorem non annullatur acceſſorium. Alex.conſ.59. uiſo inſtrumento. in 5.uolu.

Porticus pars domus eſt.l,cætera.§.hęc ſenatus.ff.de le.1. vide tex.in c.ſolennitates.el.2. de conſe.diſt.1.

Prætor bonorum poſſeſſorem hęredis loco in omni caſu habet.l.prætor. ff.de re.iur.

Perfectum non dicitur quando aliquid deficit. l. librorū. §.quid ergo.ff.de leg.3.

Pro facto habetur quod in fieri eſt. l. cum vxori. & l.ligno.§.ego autem.ff.de legatis.3.

Prius tollitur per poſterius, & poſterius fit inualidum quando ab eodem ſunt facta. l. fundum. §. fi.de fun. inſtru.

Præſens intelligitur qui in ſtudio eſt.l.Seię.§.Pamphilę, ff.de fun.inſt.l.quæſitum.ff.de leg.3.

Prohibito matrimonio, prohibentur ſponſalia. l. oratio. ff.de ſpon. quòd eſt verum quādo prohibitio habet perpetuam cauſam prohibitionis, ſecus ſi temporalem. l. ſolet. ff.de his qui no. infa. vbi licet mulier matrimonium contrahere non poſſit intra annum luctus.l.1.& 2.C.de ſecun.nup.tamen intra illud tempus bene poteſt deſponſari. vt dixit text. in d.l.ſolet, & vide alium text.in l.ſiquis officium, & in l. ſiquis tutor. §. quamuis.ff.de ri.nup.

Præiudicatur alicui vbi eius voluntas impeditur. §. huic autem,& §.pręterea. el 2.inſti.de actio.

Punitur ſatis aliquis ſi ruborem uel laborem patitur, c. cum dilecti.de accuſ.

Patria poteſtas eſt inęſtimabilis.l. filiusfam.§. ſecundum vulgarem de leg.1.

Prædo propter culpam non tenetur ea ſimpliciter, dicit tex.in l.& non tantum. §.ueniunt.ff. de peti.hær.

Præ-

Præſumitur minimè pro ſententia iudicis, cui de nocte traditus fuit proceſſus,& de mane iudicat: ita nec pro decreto:quia præſumuntur facta ſine cauſæ cognitione,ita Bar.in l.probatā.C.de ſen.Hiero.But.in l.ſciendum.ff.de uerbo.obli.& de 2.per. Pet.de Ancha.conſi. 821.incip.viſis diligenter narratis:& actitatis.

Populo qui placet,diſplicet Deo,quia populus eſt docendus & non ſequendus.Bal.in c.2.de elec.

Patria nobilis eius filijs redundat ad gloriam. text.in l.ſi quis,C.de natu.libe.

Pactum inſtituo te ſi alas me ſenem, videtur quòd valet. ar.in l.ſi quis ita hæredem. & l.ſi quis ita inſtitutus.ff. de condi.inſti.Hiero. But.in l.licet.C.de pact.

Prohibitum in iudicio,& extra iudicium prohibitum eſſe uidetur.tex.in l.qui teſtator.§.eum qui. ff.de teſta.

Patria ſunt promittere & ſoluere.l. fi.ff.ad Sille.& l.fi.C. ad l.Falcidiam.

Preces principis habentur pro iuſſu.glo.in l.1.ff.quòd iuſſu.Feli.in c.ſi pro debilitate.in 2.col.de offi.deleg.

Principijs ignoratis, ignorari oportet & ea quæ poſt principia ſunt.in auth.de non alie.§.ſi minus.Dy.in regula nullus pluribus.in 4.col.de re.iu.in 6.c.cum Paulus.1. quæſtio.1.

Paria ſunt legem non eſſe,& eſſe,ſed obſcuram.l.de ætate. §.nihil.de interro.actio.

Paria non ſunt aliquid eſſe expreſſum & haberi pro expreſſo.l.licet.ff.in qui.cau.pig.ta.contrah.

Promiſſa iure ſunt debita.l.nemo. ff. de in integ. re. facit c.1.de dona.

Proprium dicitur quod alicui non communicatur.tex.in l.2.& ibi Bar.ff.de adop.

Poſſe non dicimur, quę facta ſunt contra famam & verecundiam.l.filius.ff.de condi.inſtit.Iaſon in l.ſi ſtipuler ut id fiat.ff.de uerbo.obli.

Potentius operatur natura ſubiecta materiæ, quàm nominis proprij expreſſio.c.1.de tranſla.facit.l.ſi ſeruus communis.ff.de ſtipu. ſer.

Per coniecturas probatur aliquis facturus: quia non poteſt

ceſt demonſtratiuè probari.glo.in l.apud Celſum,ff.de except.doli.per Doc.in c.1.& c.cauſam matrimonij.de offic.deleg.

Pecunia non debet eſſe ſterilis,l.quid ergo.§. vſuras.ff.de con.tutel.

Pro poſſeſſore habetur qui dolo deſijt poſſidere, cap. qui poſſeſſore de reg. iur.lib.6.

Procurator infamis poteſt eſſe de iure ciuili:§.fi.in inſt.de excep.no.Abb.in c.poſt ceſſionē,de prob. ſecus de iure cano.ut in c.Imperator,ubi gl.de iur.cal.

Paria ſunt non habere maritum uel habere inutilem.c.2. de tranſla.præla.vide Abb.in c.bonę.el 1.in 3.no.& eſt tex.fin.in l.fi.C.de plag.vide Alex. conſ.104.in 1.vol.

Pœna corporalis minima, maior eſt quacunque pecuniaria.l.in ſeruorum. ff.de pœn.

Pactum contra naturam contractus veſtitur. l.ſi conuenerit.ff.de reſcin.ven.quem dicit mirabilem,gl. in l.quoties,§.ſi colonus,ff.de vſufru.facit l.2 . ff.de hær.& ac. ven.imò etiam veſtitur contra bonam fidem,tex.eſt notabilis,in l.Lucius.ff.de poſi.& hoc eſt contra communem:ita Hiero.But. in l.in bonæfide,C.de pac.

Præſumitur modò eſſe ex eo quòd olim fuit,cap.in parochia.16.q.1.& l.partum,C.de rei vend.& l.pe.ff.de ſta. ho.& l.ex eo.ff.de ædil. edic.

Propoſitum in mente retentum nihil operatur,l. ſi repetendi,C.de condic.ob cauſam.

Princeps peccaret ſi coram eo admitteret illam exceptionē opponi,ſcilicet quòd ex pacto nudo detur actio: ita Ant.de But.in c. quæ in eccleſiarum, de conſt . & dicit ſingulare Alex.in l.iuriſg.§.ſed cum nulla,ff.de pac.

Prohibetur vnum iuſtum propter aliud iniuſtum.12.q.1. habebát 21.diſt,denique, ff.de rei vend. officium . ff.de dam.infec.l.ſi finita.§.ex hoc edicto.

Principale illud dicitur ad quod principalis intentio tendit,Bar.in 1.conſt.C.

Paria ſunt quòd quid obliquè fiat uel directè. l.3.§.in rē. ff.de in rem ver.Contra de l.quædam.ff.de acqui.re.do. l.tutor rerum.ff.de admi. tut.

Pira-

Piratæ quos vulgus Corſaros appellat,poſſunt impune oc cidi & derobari:ita dicit Ioan.de Ana.in c. 2.in 2. col. ſuper gl.2.de homi.& tales quolibet anno,in cœna domini excommunicantur: ut tradit idem Ioã.de Ana.in c.3.in 2.colum.de rapto.

Patria ſua cuilibet dulciſſima eſt,l.qui habebat,& ibi glo. de leg.3.tenet Io.And. in c.quòd alicui, in 1.col.de re. iur.in mercu.& hoc ſiue ſit magna, ſiue parua:ut dicit Andr.de Iſer.in §.ſi uero,in 1.col.de feu. guardiæ.

Prohibitus uendere prohibetur pignorare: ut dicit Bar.in l.qui habebat.ff.de leg.

Prohibetur habentibus dignitatem exercitium artis notariæ tanquam uiliſſimæ:l.vniuerſis, C.de decurio.lib. 10.& ibi Bar.inuehit contra aduocatos exercentes huiuſmodi artem,quod dictum ſequitur Decius in c.ex li teris,col.pen.de proba.

Pater & filius cenſentur copulati iure diuino.ita Bal.in l. cum in adoptiuis.in 2.col.ver.ibi cũ enim,C,de adopt. & ita melior amicus dicitur pater quã quilibet alius: ut dicit Bal.in c.per tuas. de prob . Et ideo de alio plus confidere non debet quàm de patre. l. quidam cum filium.ff.de hær.inſt.tradit Iaſ.in l.1.col.fi.C.de coll.

Præſumitur quis bonus,uel malus,ratione patris uel patriæ,gl.in auth.de refer.in fi.col.2.& l. quiſquis. §.filij vero.C.ad leg.Iul.maie.& l.quòd ſi nolit,§.mancipia. ff.de ędili.edi.ubi dicit glo. ſæpe ſolet filius ſimilis eſſe patri:& arbor mala non poteſt bonos fructus facere.

Pater cogitur officio iudicis alere filios pro modo faculta tũ non ualẽtes ſe ex ſua arte alere , l.ſi quis à liberis,§. ſi filius,ff.de lib agno.etiam ſi ſint naturales tantum.

Pater non tenetur alere filium quando eſt opifex, & ex eius officio poteſt ſe alere:ut no.in §. ſi filius,in l.ſiquis à liberis, de lib. agnoſ. quia tunc poteſt ei dici a patre qui non laborat non manducet:ut dicit glo. in l.quam uis,ff.de dam. infecto.

Populum faciunt decem homines, & duo faciunt congregationem,.& tres.faciunt collegium , & decem aut quindecim,faciunt turbam,gl.in c.1.de elec.& tot ho-

mines gentem faciunt quot populum, ſecundum Bart. in l.prætorij.ff.vi bo.rap.

Palam factum dicitur, quod fit etiam ab vno coram aliquibus.glo.in l.1.C.de in inte.reſt.mi.& in c.biduum, §.palam.2.q 6.

Prælatus qui ſuam vtilitatem vtilitati eccleſiæ præponit quando igitur de acquirendo excuſatur, ita ſentit glo. 1.in fi.in c.ſcias fratres.7.q.1.cum qua tranſit Arch.

Papa qui notoriè mundum ſcandalizat poteſt deponi. gl. in c.ſi Papa.40. diſt.

Præſcriptio non interrumpitur per ſequeſtrum, Car. in cle.1.18.q.de ſequeſt. poſ.& fruc.

Peſtis ęquiparatur hoſtilitati,Butr.in c.cum dilecti,de dolo & contu.

Prę̃ſcriptio nõ currit illi qui ſi ageret exceptione repelletur.Pe.de Anch.conſ.5.pro parte nobilis ultra me.

Papa ſi dicat agatis gratias nomine noſtro talibus hominibus pro bene meritis,erga nos,illi poſſunt effici exẽpti ab ordinario.Ang.in l.Paulus. §.Paulus.ff.de fidei. lib. per illum tex.aureum, ubi ſi teſtator mandat agi gratias ſeruo ſuo benemerito,debet effici liber.

Principio malo inchoata non conualeſcunt: quamuis ad eũ caſum deueniant à quo vere poſſent incipi.ut 7.q.1. epiſcopo. extra de elec.auditus, auth. ut iud. ſine quoquo ſuf.§.cogitatio. col.2.

Princeps non poteſt ſupplere defectum iuris naturalis, Hoſt.in c.1. de tranſac.

Princeps ex poteſtate abſoluta confirmare põt ſententiã nullam.Bal.in l.reſcripta.3.col. C.de preci. impe.offe.

Prælatus qui conſueuit bene adminiſtrare præſumitur cõuertiſſe in vtilitatem eccleſiæ. Bald. in c.cum cauſa,de ſent.& re iud.

Priuatio prę̃ſupponit habitum. c.ad diſſoluendum, extra de deſpon.impu.l.decem.ff.de ver.obli.

Princeps ius diuinum tollere non poteſt. c. cum inferior, de maio.& obe.c.ſunt quidam.25.q.1.notatur.in c.quę in eccleſiarum,de conſti.cum ſimi.

Per ſolas nuptias conſeruatur elegans genus humanum in

in auth.de nupt.in prin·vbi dicitur,quòd nuptiæ præſtant immortalitatem humano generi: ad hoc etiam facit tex.in l.1.ff.ſol.mat.

Præfatio legis demonſtrat finalē intentionem confidentis.l.regulas.§.licet ibi nutum conſtitutionis demonſtrat.de iur.& fac.igno.ff.

Propter diuerſa phantaſmata, generantur in nobis diuerſæ intellectiones:ſecundū Philoſophum 3. de anima. gl.in l.de tut.C.de ī inte.reſt.mino.& ibi Bal.& And. Sicut in c.quod clericis,de fo.comp.col.21.

Presbyteri loco leuitarum ſucceſſerunt: ut eſt text.in ca. clericos,21.diſt.§.præsbyter.

Plus valet vmbra ſenis, quàm gladius ſiue eloquentia iu nioris,ſecundum Bal.c.1.extra de renun.ad quod ſatis accedere videtur quod de Marco Caſtricio refert Valerius.lib.6,tit.de liberè dictis aut factis: qui Carbone conſule ſibi dicente multos ſe habere gladios reſpondit: & ego annos.

Plus ſapientiæ maturitas quàm corporis canicies confide randa eſt,c.quiſquis,& c.ſequen.84.diſt.& in c.viliſſimus,1.q.1.

Pater eſt melior amicus quàm habeat filius: imò tanta eſt dilectio patris erga filium, quòd magis terretur in filio quam in ſeipſo,Bal.in c.per tuas,de proba.

Princeps de plenitudine poteſtatis legitimare poteſt, etiam in præiudicium eorum quibus eſt ius quæſitum in ſpe,etiam ipſis non requiſitis,Alex.conſ.228. inci.viſis codicillis.But.in c.per venerabilē,21.col.ver. ſecun do requiritur,& ver.ſeq.qui fil.ſint leg.

Papa poteſt ſupplere in facto,quamuis non petitus à parte,But.in c.veſtra.36.col.de coha.cle.& mulie.

Princeps iudicare poteſt ſecundum conſcientiam omiſſis actitatis,non ſic inferiores,Bar.in l.1.C.ut quę deſunt aduoca.

Papa recuſari non poteſt ut ſuſpectus,Abb.poſt Hoſti.in c.quærelam,de elec.

Pacta cōtra bonos mores inita,dicuntur ipſo iure nulla. Franciſ.de Arc.in l.maritum. §. eleganter. ff.ſol.mar.

Q 3 Paria

Paria ſunt aliquid non dici:vel obſcurè dici.Fran. Aret. in l.qui ex pluribus.ff.de uer.obligat.
Probatio à coniunctis valida eſt in iure.ff.de nego. geſt.l. at qui nam.4.diſt.denique.
Peccatum mortale eſt occultare veritatem.11.q.3. quiſquis.& extra de cri. fal.c.1.
Prælatus conditionem eccleſiæ deteriorem facere non poteſt.extra de dona.fraternitatem.

Q

QVi male agit odit lucē.ff.de uen.inſpi.l.1.§.tria luminaria,in gl.No.etiā glo.C.de dona.l. donator.ſuper uerbo eccleſiæ.& C.de cōtrahen.emp. l.ipſe,& Iob.3.cap.
Qui ſemel malus ſemper præſumitur malus.l.ſi cui.§.ijſdem.ff.de accu.& l.2.ff.de ſena.cum ibi no.
Qui ſemel bonus ſemper præſumitur bonus.ff.de re mili.l.non omnes.§.barbaris.
Qui ſemel pauper ſemper præſumitur pauper.l.non eſt. ff.de proba.
Qui ſemel diues ſemper præſumitur diues.ff. de proba.l. perſona.
Qui ſemel dominus ſemper præſumitur do minus.l.ſiue poſſidetis.C.de proba.
Qui per alium facit per ſeipſum facere videtur. l. ſi per alium.ff.ne quis eum qui in ius uo.eſt ui exi.& l.ſi quis id,§.pe.ff.de iu.om.iu.& l.1.ff.de eo quod fac.erit.& l. liber homo ff.ad leg.Aqui.& l.1.§.deieciſſe.ff. de ui & vi ar.& l.eos.in fi.C.de vſu.& inſt.de re.di.§.nihil autē,& an hoc procedat propriè.uide remiſſiuè Ang. in §.igitur.in prohe.ff.& Bar.ſingula.in l. ſed & ſi vnius. §.ſi ſeruus.ff.de iniur.
Qui certus eſt certiorari non debet l.1.in fi.ff.de act.em. & uend.& c.eum qui.ff.de re.iur.lib.6.
Qui tacet conſentire videtur l.in adoptionib.C.de adop. ff.ſol.ma.l.2.§.voluntatē,in aut.qui.mo.na.ef.ſui §.generaliter.l. Ariſto.ff.quæ res pig.ob.nō poſ.& l.2.C.de acqui.poſ.Contra ff.de procur.l.filius. §. inuitus.& ff. de fur.l.qui vas.§.vetare.& ff.man.l. qui patitur.

Qui

Qui occaſionem damni dat damnum dediſſe videtur, ff. ad le. Aqui. l. qui occidit. §. penul.

Qui prior eſt tempore potior eſt iure, C. qui po. in pig. hab. l. ſi fundum. & l. ſi generaliter. & l. 2. cum rem. & l. licet. & l. diuerſis temporibus.

Qui ſe ingerit pro ſuſpecto habetur. l. qui omnia ff. de procuratoribus.

Qui de vno dicit de reliquo negare videtur. l. cum prætor. ff. de iud.

Qui de uno negat de alio concedere videtur. l. ſi maritus in fi. de procur. eo. c. nonne.

Qui accuſare volunt probationes habere debent. l. qui accuſare, C. de eden.

Qui parum ſtudet, parum proficit: no glo. C. de propoſitis ſacro. ſcrin. l. vnicuique. lib. 12.

Qui uadit plane, uadit ſane, inſt. de iuſt. & iur. §. his.

Qui prior appellat prior agat. l. qui prior. ff. de iud.

Quando duo ſunt contraria ad poſitionē vnius, ſequitur deſtructio alterius. ff. de procu. l. Pōponius. §. ſed & is.

Qui ſibi ipſi non parcit alijs parcere non præſumitur, l. omne delictum. §. qui ſe vulnerauit, ff. de re mili.

Quando duo ſunt neceſſaria interueniens non ſufficit. ff. de diuor. l. penul. in glo.

Quod primum eſt aliud ante ſe habere non poteſt: in prohemio. ff. §. in reliqua.

Quod legitimè factum eſt pœnam non meretur, C. ad legem Iul. de adult. l. Gracchus. Item quod per me poſſum, per alium poſſum.

Quod ab initio non ualet tractu temporis non poteſt conualeſcere, ff. de reg. iur. l. quod ab initio. & ff. de pac. l. ſi tibi decem. §. ſi pactus.

Quæ bis in menſe purgatur ſana non eſt, l. quæ bis, ff. de ædil. edicto.

Qui iniuſtè litem mouet ad expenſas tenetur, l. oēs, in fi. C. de epiſ. & cle. & C. de iud. l. properandum. §. ſi uero.

Qui patitur quod poteſt prohibere ipſe facere videtur, ff. de noxa. l. ſecunda, & ff. de his qui not. infa. l. liberorum, C. de ſacroſanc. eccl. l. iubemus, §. œconomus.

mus.& ff.de iur.pat.l.adigere.in prin.
Qui eligit vnum.ex contrarijs,alij renuntiare videtur.ff. .de inoſ.teſt.l.modo.
Qui poſtulat teſtes, eis debet dare ſumptus competētes. C.de teſti.l.quoniam,
Quando plus fit quàm fieri debet: videtur etiam ipſum fieri quod faciendum eſt.ff.quemad.ſer.amit.l. ſi is cui uia actus. & ff. de re. iu.l.ſi ſe.§.ſed pi.ff.de ſta. ho. l. non ſunt liberi.
Quicquid filiusfa.acquirit,patri acquirit, cum tamen ſit in poteſtate patris:inſti .per quas .perſo. no. acquir. in prin.ff.de acqui.poſ.l.qui ſeruo.
Quod tibi non uis fieri,alijs non feceris: no.glo. inſt. de iuſt.& iure.§.iuris præcepta,ſuper uerbo alterum non lædere.& ff.e.l.iuſtitia,& §.ſuper eo.uerbo.& in decretis,in prin.ff.quod quiſque iur.in prin.
Quod per me non ſtat mihi nō debet imputari, l.ſi ideo. C.de his quib.ut indig.l.ſi poſt diem.§.ſed ſi ita.ff.quā do dies leg.ced.
Quod per me ſtat mihi imputari debet.ff.de contrahenda emptione,l.hæc venditio.§.1.uide Iaſ.in §. item ſi quis.in 5.col.de actio.
Qui in uno grauatur in alio releuari debet.l.eum qui.ff. de iureiu.& C.de nō nu.pe.auth.cōtra qui proprium:
Quod non valet vt ago:non valet vt ualere poteſt,l.1.§. eum.ff.de conſtit.pec. & C. de latina libertate tol. l.1.
Quod principi placuit legis habet vigorem.inſti. de iure na.§.ſed quod principi.
Qui negat non tenetur probare l. 2. ff. de proba. & l. actor.C.eod.
Qui ſimulat verbis nec corde eſt fidus amicus. Tu quoque fac ſimile,ſic ars deluditur arte.no.glo. in auth. de exhi.& intro.re.§.illud quoq;. col.5. ſuper verbo arte.
Qui binos lepores una ſectabitur hora.Vno quandoque. quandoque carebit vtroque.no.glo.l. nemo.la 3.C. de aſſeſſo.ſuper verbo in vtrunque feſtinat.
Quæ de nouo emergunt nouo indigent auxilio,l. de ætate.§.ex cauſa. ff.de intero.ac. & ff.de re iud.l.ſi iure,ſi.
de

de inoffi.teſ.l.iure decedés.& ff.de ferijs.l.oratione.C. ſi ſæpius in inte.poteſt reſti.l. quanquam. & l.1. ff. de ven.inſpi.c.miramur.61.di.

Quilibet poteſt ſuo iuri renunciare,l.penult.C. de pact. & l.pactum.ff.eod.

Quę malo ſunt inchoata principio : uix bono peraguntu exitu.in auth.ut iudi.ſine quo ſuff.§.cognitũ.col.2.

Qui ſoluit propter ſuum malum, alij non prodeſt. ff.ne quis eum qui in ius uo.eſt ui exi.& l.locum. §.pen.ff. de tab.exhi.& ff.de interro.act.l.qui ſeruum. in princ. & ff.quod ui aut clam.l.ſemper.§.& ſi in ſepulchro.

Qui ſemel actioni renunciauit amplius repetere non poteſt.l.qui actionem,C.qui accu.nõ poſ.& ff.ad Turpil. l.quod deficit.& ff.ad leg.Iul.de adul.l.ſi maritus.§.ſi negauit.& ff.de accu.l.hi tamen.in fi.

Qui terminos effodiunt pœna extraordinaria puniendi ſunt.C.de accu.l.1.

Qui accuſare poſſunt intelligeremus,ſi ſciremus qui nõ poſſunt, ſequitur itaque prohibentur accuſare. Alij propter ætatem ut pupillus. Alij propter ſexum ut mulier,l.qui accuſare.ff.de accuſa.

Qui à latronibus capiuntur cum liberi manent, poſſunt facere teſtamentum l.qui à latronibus.§.1.ff.de teſt.

Qui apud extraneos legatione funguntur, poſſunt teſtari.ff.de teſta.l.qui apud extraneos.

Qui incertus eſt de ſtatu ſuo,certam legem in teſtamento dicere non poteſt,l.qui à domino.ff. de teſta.

Qui in teſtamento hæres inſtituitur,in eodem teſtamento teſtis eſſe non poteſt.l.quæ in teſtamento.ff. de teſt.

Quando agitur contra teſtamentum ad illud in dubio fertur ſententia pro teſtamento. ff. de inoffi. teſt. l.ſi pars, ſimiliter etiam pro dote fertur ſententia in dubio.ff.de reg.iur.l.in dubijs.ſimiliter in liberali cauſa, ff.de re iudi.l.interpres.

Quando datur cautio intelligitur ſimplex repromiſſio, quando datur ſufficiens cautio,intelligitur cum iuramento & fideiuſſoribus,C.de uer.ſig.l.ſancimus.& ff. mand.l.ſi mandata.in fi.

Quod

Quod in alterius perſona ſeruat quis, in ſua ſeruare tenetur, ff. quod quiſque iur. l. 1. in p. in. & ff. de condi. inde. l. frater à fratre.

Quod ſemel eſt uerũ, ſemper præſumitur uerum, no. gl. ff. de dam. infe. l. qui bona fi. §. ſi quid ſtipulatur, & C. de proba. l. ſiue poſſidetis.

Qui occidit latronem non utique tenetur, ſi aliter periculum effugere nõ poteſt: inſti. ad l. Aquil. §. iniuria.

Qui occidit aliquo caſu latronem non tenetur: dum tamen nulla culpa inuenitur: ut in eo. §. præalle.

Quod omnes tangit ab omnibus approbari debet, l. fi. C. de aut. præſtan. & ff. de eden. l. ſi quis ex argentarijs. & ff. de pact. l. ſuum hæredem. §. hodie.

Quanuis aliquid de ſe non ſit malum ſi tamen ſi res mali exempli fieri non debet, ff. de pe. l. ſi quis, § qui abortionis aut amatorium obſeruãdum eſt: de iudi. l. exemplo. C. de proba.

Qui ſcire debet præſumitur eſſe ſciens, licet ſit ignorans l. ſed & ſi pupillus, §. præſcribere, ff. de inſtit. ac.

Quædã poſſunt fieri tacitè quę non poſſunt fieri expreſsè, ff. de reg. iur. l. actus, §. expreſſa.

Qui caſum dicit caſum probare tenetur, C. de teſta. l. conſulta diualia.

Qui parum diligentem ſibi ſocium acquirit de ſe quæri debet, l. ſocius ſocio, in fi. ff. pro ſocio. & inſti. eo. §. fi.

Quod approbo nõ reprobo. l. Pomponius. ff. de neg. geſt.

Quæ in cõtinenti fiunt ineſſe uidẽtur, ff. ſi cer. pe. l. lecta. §. dicebam, & C. de pac. l. petens.

Qui tardius ſoluit quàm ſoluere debeat, minus ſoluere uidetur, inſti. de acc. §. tempore, ff. de uer. ſig. l. minus, & l. ſi cui.

Qui in uno prohibetur in alio conceditur, ff. de fide inſtru. l. ex eo quod prohibet.

Quod inter alios actum eſt alij nocere non debet, ff. de iureiuran. l. nam poſtea. in fi.

Quod bene geſtum eſt non debet ex alio euentu reprobari, l. Barbarius Philippus, ff. de offi. præſi.

Quilibet transfuga eſt proditor, ſed non e contra. not. glo.

glo.ff.de re milita.l.omne delictũ,§.fin.ſuper uer. pro ditore.cum l.proditores.& pro hoc,ff.de cap.& poſtlimi.reuer.§.transfugæ.

Qui malo conſilio & proditoris animo patriam relinquit,hoſtium numero habendus eſt,l.poſtli.§. transfugæ,ff.de cap.& poſtli.reuer.

Quanto quilibet præeſt melioribus, tanto maior ipſe & honeſtior.in aut.de defen.ci.§.ſi uero quędam,col.3.

Quæ dubitationis cauſa tollendę contractibus inſeruntur,ius commune non lædunt,l.qui mutuam, in prin. ff.man.& ff.de reg.iur.l.qui dubitationis.

Quod propriũ eſt,ipſius amplius fieri non põt:inſt. de lega.§.ſi rẽ.ff.de exce.rei iud.l.an eandẽ,§.actiones,& in ſti.de ac.§.ſic itaque,ff.de acqui.poſ.l.4.§.1.vide Domi.in c.cũ perſonæ,§.ꝙ ſi talis,ĩ 1.col.de priui. in 6.

Qui mortẽ facit:mortẽ dẽt pati.ff.ad l.Cor.de fal.l.1.§.1.

Quod ex leuitate capitis procedit impunitum remanebit.l.1.C.ſi quis impera.male.ff.de re.iu.l.quod calore.

Quod nõ mutat̃,quare ſtare prohibetur,certe pro nihilo C.de teſt.l.ſancimus,C.de ędif.pri.l.precipimus,C.de appe.& in auth.qui.mo.na.effi.ſui,§.tributis,ff. de adimend.le.l.ſi tibi,§.qui filias,ex diſparibus.

Quod fauore aliquorum introductum eſt in eorum lęſionem retorqueri nõ debet.C.de legi.l.quod fauore, C. de ſec.nup.l.generaliter,& C.de procur.l.nemo.

Qui cito dat bis dat:& qui tarde dat minus dat.inſt.de ſideiuſ.§.non ſolutum.

Qui rem alienam poſſeſſam inuaſit ſimilis eſt furioſo,C. vnde ui.l.ſi quis in tantam.

Quicunque rem alienam inuaſit domino inſciẽte pro furioſo tenetur,l.cum quærebatur,C. unde vi.

Quicunque poſſeſſor diffinitur per ſpacium 30.an.in ea.

Qui duos habet accuſatores à tertio prohibetur,l.cum rationibus,C.qui accu.non poſ. niſi ſuam aut ſuorum iniuriam proſequantur:hoc eſt uerum de diuerſis criminibus quia aliquis poſſet accu.4.vel 5.vel mille, de eodem crimine.

Quædam per uniuerſitatem tranſeunt,quæ ſola non poſ ſent

ſent alienari,l.quædam,ff.de acqui.re.do.

Qui nõ poteſt vt minus,nec ut maius,ff.de ſena.l. qui in dignis.

Qui errat non conſentit,ff.de iu.om.iud.l.ſi per errorem.

Qui pro republica occiſi fuerunt in perpetuum per gloriam viuere intelliguntur,inſt.de excu.tu.§. hi autem.

Quid uerbis opus eſt cũ rerum nullus ſequatur effectus, l.ſi.C.de do.

Quod commune eſt,meum non eſt,ff.de diui.re. & qua. l.in tantum,§.1.ff.de au.& argen.le.l.Quintus.

Quod ſenſu caret nõ committit iniuriam.inſt. ſi quadru. pau.fe.di.§.pauperies.

Quoddam eſt peculiũ profectitium ſibi quod acquirit ſi liusfa.de rebus paternis:& quoddam caſtrenſe quod in caſtris quæritur:ut ff.de caſtren.pec. l.ſi à caſtrenſe, & l. peculium caſtren.& l ſi forte,& eſt aliud quaſi caſtrenſe quod in ciuitate quæritur ex publica cauſa, uel ſalario ex publico,C.de inoffi.teſta.l.ſi per hoc.glo.1.cum oportet.§.1.ſup uerbo exceptis peculijs,C.de bo.q̃ lib.

Quod ex re noſtra fit,noſtrum eſſe uerius eſt,ff.ad exhib. l.de eo.§.ſi quis.

Quoties aliqua actio vel exceptio deficit,ſciẽdũ eſt vtile actione præſcriptis verbis,l.quoties, ff. de præſcri. ver.

Quando duo iura concurrunt in eandẽ perſonam,perinde eſt ac ſi concurrerẽt in diuerſis perſonis,l. tutorem, ff.de his q.ut indig.l.ſi qs decurio,C.ad le.Cor.de fal.

Qui non laborat non manducet.No.gl.l.quamuis, ff.de dam.infec.pro hoc,l.ſi plures.C.de condi.inſertis.

Quædam gratis fiunt quæ nõ gratis fieri poſſunt,ff.de iure fiſci.l.2.in prin.ff.de cond.ob turpem cauſam.l. ſi.

Quædã honeſte accipiũtur quæ nõ honeſte petũtur.ff.de ua.& extraor.cog.l.1.§.ſi.& ff.de ori.iu.l.2.§.ſi. i prin.

Qui dicit malam fidẽ,debet eã probare,C.de euict.l. pe.

Qui actionem habet ad rem recuperandam, rem habere videtur,ff.de reg.iur.l.qui actionem.Contra quia minus eſt habere actionem quàm rem,l.inter ueſtem, §. Pompo.ff.de au.& arg.l.non minus, de re.iu.l.1.ff. de rei uend.Dec.hic multa dicit ad iſtã reg.

Qui-

Quilibet debet eſſe diligens & nõ negligẽs in officio ſuo, ff.de excu.tu.in l.ſi duas.§. nimis,& ff.de admi.tu.l.cũ plures.§.nimium,& ff.de offi.præſi.l.diuus Marcus.

Qui tacet conſentire uidetur. l.ſi fine.C.ad ſe.con.Velle.

Qui per ſe nõ poſſunt capere nec per ſeruos ſuos.l.neq;, C.de hær.inſti.& ff.eo.l.non minus.

Quid quiſque iuris ſtatuerit in alterum, ipſe eodem uti debet.ff.quod quiſque iuris.per totum.

Qui negligenti amico rem cuſtodiendam tradit ſuæ facilitati imputare debet: inſti. qui.mo.re.contrahi. ob. §. preterea, in fin.

Qui negociationibus præponuntur inſtitores uocantur. inſti.quod cum eo. §.iuſto.

Qui rem nondum emptori tradidit, adhuc ipſe dominus eſt:inſti.de emp.& ven. §.utique.

Quod cum uno geſtum eſt cæteris non prodeſt.l.neq; pactio.C.de tranſact.

Quod minus eſt dignum,digniorem nõ cõtinet.ff.de uer. ſignifi.l.1.

Quicquid inædificatur ſolo, ſolo cedit,l. ſi cui ædes.ff.de leg.3.& inſti.de rerum diuiſ.§.cum in ſuo.& l.adeo.§ fi.ff.de acqui.re.do.

Qui ſuo iure utitur nemini facit iniuriam. l.qui iniuriarum,§.is qui.ff.de iureiu. & l.1.§.idemque Marcellus. ff.de aqua plu.arc.& extra de elect.c.cum eccleſia.

Qui alij mea voluntate ſoluit: mihi ſoluere uidetur.l.nihil intereſt.C.de ſol.& l.inuito.eod.titu.ff.de pig.act.l. ſi ſolutum.§.ſolutam.

Quis debet puniri vbi delinquit.l.capitalium.§.famoſis. ff.de pœnis.& ff.de noxa.act.l.fi.vnde dicitur vbi te inuenero ibi te iudicabo.

Qui inuito vel ignorante creditore alijs ſoluit,ſe non liberat ab obligatione.l.inuito. C.de ſolu.

Quẽ de euictione tenet actio ipſum agentẽ repellit exceptio.l.exceptio.doli.& l.ſi ob cauſã.& l.ſeq.C.de euict.

Quod uolui non potui: & quod potui nolui. Not.glo.C. de contrah.& commit. ſtip.l.3.in fi.glo.ſic.C.ſi quis al teri vel ſibi l.multum.

Quilibet poteſt ſuum nomen mutare, l. 1.C. de mu.no. dum tamen ſit ſine fraude.

Qui furanti ſignũ præbuit,perinde habetur ac ſi manifeſti furti condẽnatus eſſet,& famoſus efficitur.ff.ad leg. Iuliam pecu.l.ſi ſacrilegij pœnam, circa fi.

Quæ non proſunt ſingula multa iuuant,C.de proba.l.inſtrumenta,l.rationes.l.non epiſtolis,& l.non nudis.

Quæ religioſis adhœrent religioſa ſunt, l. quæ religioſis, ff.de rei ven.iuxta illud:cum ſancto ſanctus eris & cum peruerſo peruer teris,pſal.

Qui omne dicit nihil excludit. No.gl.in l.à procuratore, C.man.& ad hoc C.de hær.inſti.l.2.& ff.de hær.inſt l. quod ſi Mæuius,& l.1. de penu.legato.

Quæ domi geruntur facilius probantur per domeſticos quam per alios,C.de repud. conſenſu, §. ſeruus,& C. de quęſtio.l.interrogari.

Quilibet de epiſcopatu poteſt ſacramenta recipere in maiori eccleſia,cap.officium,de officio archybresby.1.diſ. in capite.

Quod à pluribus quęritur ſapiẽtibus facilius inuenitur. 20.diſt.de quibus,& per ampliores homines perfectiſſima veritas reuelatur,C.de fideicomm.l.vlt.ad fi.& 64. diſt.extra conſcientiam.

Quod differtur non aufertur,ff.de iud. l.cum furioſus,& inſt.ſing.re.per fideic.relic.§.itaque. Cõtra,C.de inof. teſt.l.ſancimus,§.fi.& ff.de vſu.l.ſi vſufructus, & de c. poſt.de elect.de iſto Brocardo vide Bar.in l.inter ſtipulantem.§.ſacram.ff.de verb.obl. limita vt per Domi.in c.ſi ſuper,in princ.de offi.deleg. lib.6.

Quantum quiſque meretur, non quantum dare ſufficiat æſtimetur,l.ſi quemquam, C.de epiſ.& cle.

Quod quis cum ſeruus eſſet egerit: perficere liberto facto non poteſt.regula iur.quod quis.ff.

Quod raro fit quandoque fit, l. ſed & ſi. ff.de vſufru.

Qui eſt in caſtris dicitur eſſe in morte. Abb. in c.quoniã frequenter.in 1.col.ut lit. non conteſt. in c. paſtoralis, de offi.ordi.

Quod longe eſt à veriſimili, eſt quædam falſitatis imago.

go.l.milites,oportet,C.de quæſtio.Bal.in l.1.C.de ſer. fug.quem refert Soci.in l.3.§.item,ſi reipub. in 4. col. ad leg.Fal.

Quo ad iſtud verbum,habet in ſe reuolutiones temporis, l.3.§.quòd ſi quis,ff.de ſuſpe.tut. & l.Titius, de excu. tu.& de mili.teſt.l.quod dicimus, & de adi. leg. l.legatum eſt tibi.

Quoties nihil ſine captione inueſtigari poteſt,eligendum eſt quòd minimum habeat iniquitatis,regula iur. ff. & l.3.§.duæ autem,ff.de Car.edic.& 13.diſt.duo ſunt.

Quanto magis creſcit puella tanto magis eſt impendendum in ea.l.cum vnus,ubi glo.fin.ff.de ali.& cib.leg.

Qui eſt cum inimicis meis amicus meus nõ eſt,C.de inof. teſt.l.liberti.§.fi.& 3.q.5.c.3.& glo.in c.ſi inimicus.95. diſt.c.cum oporteat, de accu.

Qui poteſt inuitis alienare, multo magis & ignorãtibus, & abſentibus poteſt,l.qui poteſt,de reg.iur.vide Bald. in l.fi.C.qui admitti. idem in l.fi.C.de iur.de lib.refert gloſſator cancellariæ in regula 21. Contra de l.fi.C.de de iu.emphy. vbi emphyteuta poteſt vendere domino inuito dummodo ei denunciet.

Quatenus cuiuſquam intereſt,in facto non in iure conſiſtit,l.quatenus.ff.de reg.iur.

Quod eſt in fieri habetur pro facto, l.ligni. §.ego autem, & l.cum vxori, ff.de leg.3.

Qualitatem quis cognoſcere non poteſt niſi cognoſcat ſubſtantiam,Bal.in l.2.ante medium primæ col. C.de bo.poſſ.ſecundũ tab.per tex.in l. eius qui in prouincia, ff ſi cer.pe.circa fi.l.in uer. qui nec poſſidendi animum haberent.Ripa in rub. de cau.poſ.nu.25.

Quod recipis contemplatione mea ex me percepiſſe uideris.l.cum aliquis, C.de iu. deli. c.requiſiſti,de teſt. de quo late Barbat.in l.cum acutiſſimi,in 84.col.C.de fideicomm.

Qui poteſt facere ut iam facit, videtur poſſe facere. 83. diſt.error,ff.de re.iur.qui poteſt,ff.de leg. 1. l.ſi ſeruus, de ædil.edic.quis ſit.§.idem ait,ff.ex qui. cau.maio.ſed & ſi.§.ait prætor,Contra,ff.de acqui.hær.l.is.qui.

Quod

Quod accidit ſequitur naturam eius cui accidit. ff.de vſu fru.l.ſi fundo.

Qui ſcit ſuum ius: eligendo aliud quod credit habere, non amittit quod habet,l.mater,ff.de inoſſic. teſtamen. Contra de cap.ut quis duas.de elec. lib. 6. & l.1. C.de fur.cum ſimi. ut per gloſſ. in l.edita. in ver. emendari. C.de eden.

Quis eſt acceptus Propheta in patria ſua,l.tres tantummodo.C.de off.præto.& l.obſeruare. §.antequam.ff.de of.præſi.Contra,eo.ti.l.Barbarius: quia nemo cum honore acceptus eſt Propheta in patria ſua: ut etiam habetur Marci.6.c.& eſt gl.not.in l.hi qui. ff. ex qui. cau. ma.& habetur Matth.13.c.Luc. 4.& Io.4.& eſt tex.in c.ſi Chriſtus de iureiur.

Qui non eſt mecum contra me eſt.l. cœlicolarum. C.de iudic. & qui mecum non eſt congregans, & diſpergit Matth.12.

Quando quid ad duo referri poteſt,debet referri ad antiquius.l.fin.in finalibus. ff.fin.regun.

Qui iuſſu iudicis aliquid facit,non videtur dolo malo facere,quòd parere neceſſe habet, l.nō videtur.§.qui iuſſu.ff,de re.iur.& ff. ad Sylle.l.ſi quis quaſi.

Qui authore iudice comparauit bonæfidei poſſeſſor eſt, regula iur. qui auctore.ff.

Quod quis ſi velit habere non poteſt, id repudiare non poteſt,l.qui poteſt facere.§.quod quis.ff.de re.iur.Cōtra de l.1.§.decretalis.ff.de ſuc.edic.ſolu.ibi non poteſt per ſe,ſed per iudicem.

Quanto agens eſt perfectius tanto effectus eſt perfectior. C.de teſti.l.iuriſiurandi.concor.tex.in c.uel non eſt.de tempo.ordin.

Quod non videtur eſſe, & pro eſſe habetur: quia eſſe poteſt,ſeu expectatur, quòd eſſe poteſt, l. uideamus, in princip.C.de teſtam.& ff.ne quis eum qui in ius uo.ex nundi,& cap.factum eſt,in fin.de conſe.diſt.4.Contra, ff.de fur.l.pe.& l.continuus, §.eum qui. & §.ſi Labeo. ff.de uerb.oblig.& 86.diſt.non ſatis. & l.quamuis.ff.de in ius voc.

Quoties

Quoties vtriuſque cauſa lucri ratio uertitur,is præferendus eſt cuius in lucro cauſa tempore præcedit,ff.de re. iur.l.quoties.

Qui poteſt ſtare certo non ſtet incerto: ut dicit prouerbium,gl.in l.quia ratio,ff.de condi.inſti.

Qui non facit quod facere debet: videtur facere aduerſus ea,quia nõ hoc facit: & qui facit quod facere nõ debet, nõ uidetur facere id quod facere iuſſus eſt, regula iu.ff.

Quod euincitur in bonis noſtris non eſt, ff.eod. Contra de uer.ſig.ff.l.bonorum.§. in bonis.

Quod pẽdet non eſt pro eo quaſi ſit,l.is damnum,§.quod pendet,ff.de re.iur.Contra de l.1.§. ſed etiam ſi incertum,ff.de uen.in poſ. mit.

Qui poreſt facere ut poſſit conditioni parere iam poſſe videtur.l.qui poteſt.ff.de re.iur. Contra de acqui.hæ.l. is.qui hæres.& l.Lucius.§.ſed his quæ adhuc.ff.qui ad li.procla.non licet.

Qui partẽ tangit totũ tãgere uidetur.l.vulgaris.ff.de fur.

Qui totum cupit totum perdit. C. quando & qui. quar. pars debetur.quaſi per totum.lib.10.

Quando aliqua differunt ſpecie vnum non poteſt de alio prædicari.l.ſi qua pœna.ff.de ver.ſig.

Qui ſine dolo malo ad iudicium prouocat, non uidetur moram facere.l.qui ſine.ff.de reg.iur.

Quoties idẽ ſermo duas ſententias exprimit,ea potiſſimũ accipiat quæ rei gerẽdæ aptior eſt.ff.de re.iu.l.quoties.

Qui ad agendum admittitur, eſt ad excipiendum multo magis admittendus.c.qui ad agendum. de re.iur.lib.6.

Quod non eſt,eſſe uidetur,uel non eſſe quod eſt.ff.de his qui no.infa.l.quid ergo.§.ſi quis,quod quiſque iur.l.1. de uſu.quia de reg.iur.qui actionem. Contra.ff.de dolo,nam is de arb.qualem.de regu. iur.non uidetur.& l. quiſquis.

Qualitas quæ ineſt actui de iure communi vel ſpeciali iudicatur à pari.l.cum ex ratione.in prin.ff.de excu.tut. l.2. C.de his qui ueni.æta.impe. Marſio. in c.1. in 27. col.de conſti.lib.6.

Quod noua teſta capit inueterata ſapit. in aut. ut iu.ſine

quoquo ſuf.§.1.col.2.gl.in c.cum in iuuentute.in uer. frequentius.de præſum. & glo. in c.quibuſdam in ver. paratior.1.q.1.

Quando in aliquo actu vnũ principaliter, & immediate venit,& aliud ex cõſequẽtia & mediate, illud eſt præſerendum quod venit principaliter & immediate, l.fi.ff. de impen.in re.do.fac.& l.2.§. idem Labeo. ff. ne quid in lo.pub.& l.1. ff.ſi uſufru. pet. contra de text.in c.ex tranſmiſſa.de filijs presb.

Quicquid eſt cauſa cauſæ:eſt cauſa cauſati.l.manumiſſiones.ff.de iuſti.& iur.

Quod per ſe cui facere non licet, neque per alium licebit.l.2.§.1.ff.de admi.re.ad ciui.perti. & l.pupillus.§. ſed & ſi.ff.de autho.tut.& l.filium.ff.ad Mace.& l.ſi impreſſionem,C.quòd met.cau.Contra de l.fi.ff.de of.pręfect.urb.& ff.man.l. ſi mandauero, §.ſed hi.& de elec. c.ſuffraganeis, de quo uide in d.l.2.

Quæ alienari prohibentur vſucapi non poſſunt, l.ſi fundum,ff.de fun.do.& l.lex quæ tutores,ff.de admi.tur.

Qualitas adiecta verbo debet adeſſe tempore uerbi. l. in delictis,§.ſi detracta,ff.de noxa: cum ſimi.ut tradit Deci.in conſi.15. in çaſu,in 2.col.

Quæ ſolo temporis tractu non mutantur ſemel in eſſe poſita ſemper præſumuntur.l. ſi cui,§. iiſdem,ff.de accu. & l.non omnes,§.à barbaris,ff. de re mili.

Qui ſentit commodum ſentire debet & incommodum,l. naturaliter,ff.de re.iu. c.qui ſentit, eo. tit.lib. 6. tamen vt ibi dixi ſingulariter gl.magiſtra,& Dy.& alij.iſtud fallit quandoque ratione perſonæ, & ratione naturæ contractus, ut ibi exemplificatur.

Quod quis in perſona ſua facere prohibetur id per ſubiectam perſonam exercere non debet,ff.de admi.re.ad ciui.perti.l.2.§.1.

Quod nomine meo facere non debeo,nec nomine alieno. 46.diſt.ſicut non ſuo,& 23.q.vlt.his à quibus.

Qualitas obueniens enti qualificat ipſum ens, & reponit ipſum in diuerſam ſpeciem, c.cum Marthæ,§.quæſiuiſti de cele.miſ.

Quod

Quod per nos facere non poſſumus per alios facere debemus,ff.de procu. l.1.& ff.de admi.tu.l.ita tñ,§.geſſiſſe.

Quatuor ſunt modi conuincendi : aut iure,ſ.in ſtrumẽtis, vel teſtibus , aut facti euidentia , ut extra de coha.cle. tua.& 2.q.1.quę Lotharius, aut iuris interpretatione, vt ſæpius citatum eſſe reum:vt 3.q.9. decernimus, aut violenta ſuſpicione ſeu pręſumptione, 32.q.1.dixit,& C.de adul.aut. ſi quis.

Quod de uno dicitur de alijs negatur:vt 45.diſt.diſciplina,c.vnus ex uobis 2.q.1.ſic.ff.de iud. cum prætor.25. diſt.qualis.C.de procu.maritus.

Quod ſemel placuit:amplius diſplicere non poteſt.32.q. 5.horrẽdus, extra de deſpon.impu. l.de illis, ff.de neg. geſ.§. Pomponius.

Qui mandatum ſuſcepit neceſſe eſt conſummare,ff. commo.l.in commodato,§,ſicut.

Quę ſimpliciter promittuntur ſine conditione ſeruãtur, 22.q.vlt.c.vlt.

Quæ in continenti fiunt ineſſe uidentur,ff.ſi cer. per.l.lecta eſt, & ex his quæ in continenti fiunt pręſumptio naſcitur,de elect.officij.

Qui ponit principium totum ſupplere debet uſque ad finem, de conſe.diſt.50.nullus epiſcopus.

Quilibet præſumitur dignus niſi probetur indignus,cap. ex parte.de ſcruti.inord.faci.l.nõ omnis,§.à babaris,ff. de re mili.& in l.actor.per Cyn. C.de proba.& de quolibet præſumendum eſt bonum niſi probetur contrarium,c.dudum,de præſump.ff.de manu.teſta.ſeruos.& ff.de lega.2.l.cum pater,§.rogo.

Qui reputatur dignus in una dignitate ſi poſtea eligitur ad alteram etiam tunc dignus debet reputari,c.accepimus,de æta.& quali.ſic.74.diſt.geſta.

Quod de uno prohibetur de alio permittitur. 25.diſ.qualis,& extra,de his quæ ſi.à pręla.ſine conſ.cap.cũ apoſtolica,in ſi.

Quod infirmari vel uituperari poteſt præcaueri debet,c. 1.de fer.non ord.l.ſi idem cum eodem,§.ſi.iuncta.gl.ff. de iuriſd.om.iud.& l.1.ff.de iureiur.

Quando in uno actu concurrunt duæ rationes, quarum altera nocet, alia uero prodeſt, cauſa illa quæ nocet debet attendi non quæ prodeſt. l. ſi quis in graui, §. fin. cũ ſeq. ff. ad Sylla. & l. 3. & ibi Bar. ff. de ſuſpe. tut.

Quod teſtibus uel ſcriptura probari non poteſt pro infecto haberi debet. C. commu. di. l. ſi maior.

Quotidie ex nouis motiuis nouę generantur opiniones: vt dicit Bal. in l. 1. col. 8. C. de his qui ante aper. tab.

Qui totum dicit nihil excludit, l. Iul. de leg. 1. c. ſolicitę, de maio. & obed.

Quod omnes tangit ab omnibus approbari debet. cap. ad hæc, de offi. Arch. C. de aut. præſtan. l. vlt. & ff. de aqua plu. arc. in concedendo, & ff. de adop. nam diuus, & extra de tempo. ord. ſi archiepiſcopus.

Quod ab illo datur, qui de iure dare non poteſt: pro non dato habetur, extra de iure pa. quod autem. in ſi.

Quoties quis iuſto dolore accenſus deliquit; pœna debet aliquantulum temperari. Abb. in c. olim. 2. de reſcript.

Qualitas adiecta uerbo qualificatur ſecundum tẽpus verbi. l. Titius, ff. de mil. teſt. Bar. ĩ l. ex facto, ff. de vul. et pu.

Qui de uno negat: de alijs affirmat, & concedit, l. prætor. ff. de iud. c. nonne, de præſump.

Qui prior eſt tempore potior eſt iure, l. potior, ff. qui por. in pign. hab.

Qualis ſententia talis libellus, præſumitur. glo. in c. dudũ in ſi. extra de deci. & facit tex. in l. præſes, ff. de pœ.

Quod quis non diligit facilè contemnit. 20. quæſt. 3. pręſens clericus.

Quod quiſque ſua voce dilucidè proteſtatus eſt, in eundem caſum proprio teſtimonio infirmare non poteſt, c. per tuas, de proba. & C. de non nu. pec. l. generaliter.

Qui confitetur vnum, per conſequens confitetur id quod ſequitur ex illo. 8. diſt. quo iure, & de offic. dele. cum ſuper, & de dolo & contu. cum dilecti.

Quæ promittuntur ſunt opere adimplenda, extra de pactis, qualiter, & de præben. & dignit. relatum eſt, & 12. q. 5. quia Ioãnes, & 32. q. vlt. c. fin. & l. 1. & ibi Bar. ff. de pac. & ff. ad leg. Fal. l. ſi,

Quæ

Quæ religioſis adhærent religioſa ſunt.ff.de rei vendica. l.quæ religioſis,& ff.de contrahenda emp.l.in modicis.

Qui prior eſt tempore potior eſt iure, ca. cum autem de iure patro.c.1.de maiori.& obe.d.l.ſi fundum, & l.generaliter cum multis alijs.C.qui po. in pig. hab.

Quilibet præſumitur bonus: niſi probetur malus, extra deſeru.in or.ſa.ca.vno,& de præſump.dudum.l.nō omnis.§.à barbaris.cum vulga.ff. de re mili.

R

Remittentibus actiones ſuas non eſt dandus regreſſus ad eas.l.quæritur.§.venditore.ff.de ædi.edi.

Ruſticitati parcendum eſt.l.ſi.C.de teſt.ff.ad Sill. l.3.§.ſi quis ignorans.ff.de ven.inſpi.l.j.§.ſi.ff.de prob. l.deinde.§.2.ff.de iuriſ. om.iud.l. ſi quis.§.3.ff. de iur. ſiſ.l.2.in fi.ff. ſi quis in ius voc. non ier.l.2.§.pen.ff.de eden.l.1.§.fin.& in.multis ſimi.

Res inter alios acta alijs non præiudicat.l.Lucius.ff. de his qui no.infa.l.ſępe conſtitutum eſt.ff.de re iud.l.res inter alios acta.alias eſt.l.Modeſtinus reſpondit.ff. de excep.l.res inter alios acta.ff.de reg.iur.l.1.C. res inter alios acta vel iudic.alij nō noc.C.de exce.l.2.ff.qui po. in pign.hab.l.Claudius.C.de pac.l.fractionē.ff.de iud. l.ſi petitor.ff.de pac. l. ſi vnus.§. pactaq; in fi. & ff.de excep.rei iud.l.1.cum multis alijs.

Res iudicata pro veritate accipitur.l.ingenuum.ff. de ſtatu ho.l.res iudicata.

Reus excipiendo actor eſt.l.1.ff.de excep.

Reus non tenetur probare ſed actor.l.fruſtra.C.de prob. cum multis alijs.

Res tantū valet quantū vēdi poteſt.ff. de cōd.fur.l.ſi ſeruus.§.ꝙ ſi pendente.ff.de fur.l. ſi quādo vxori.§.ſi.ī ſi.

Reatus omnem excludit honorem.C.vbi ſena.l.1.

Re integra reuocatur mandatum.inſti.man.§.rectè,& ff. de procu.l.ante litem conteſt.

Res mali exempli eſt vitanda.l.obſeruandū eſt.ff. de iud. & l.exemplo.C.de proba.

Rei appellatione etiam pars continetur, l. appellatione rei.ff.de verb.ſig.

Rei hæreditariæ nondum poſſeſſæ non fit furtum,l.contra,§.fi.ff.re.amota.

Ratio generalis prævalet ſpeciali.not.gl.inſt.de vſuca.§. furtiue.ſuper verbo nec vſucapio.& de nup.§.affinitas. & §.ſocrum.Contra,ff.de eden.l.quædam.

Res mutata in priſtinum ſtatum redire non poteſt, ff. de verb.oblig.l.inter ſtipulantem,§.ſacramenta,iff. de ſolu.l.res quæ,§.arena.

Rebus & non uerbis legem imponimus,C.commu.de le. l.2.in fi.C.de vſu.l.fi.

Remittenti ius ſuum amplius non datur regreſſus. inſti. de bo.poſ.§.ſi quis itaque.

Res ſui nemini ſeruit,l.in re communi,ff.de ſer.urb.præ. & ff.de uſufr.l.uti frui.

Ratihabitio retrotrahitur & mandato comparatur,l.fin. C.ad ſe.con.Ma.l.licet,ff.de iudi.

Reus debet prius conueniri quam fideiuſſor: in auth. de fideiuſ.§.1.col.1.& C.eo.tit.auth.præſente.

Res aliena vẽdi poteſt: ſed precium ab emptore auferri poteſt,l.rem alienam,ff.de contrah.emp.

Rei eſt fugere,C.de iudic.l.properandum, §. & ſi quædam pars.

Reſtitutionem petens duo probare debet,l.poſſeſſionem, & ſpoliatum fuiſſe extra de reſti.ſpol.olim cauſam, & qui fi.ſint.leg.cauſam quę,& idem eſt ſi aliquis ſpoliauit,uel mãdauit,uel ratam habuit ſpoliationem. de reſti.ſpol.cum ad ſedem.ad fi.ff.de ui & vi arma.l.1.§.deieciſſe,c.conſultationibus.de offi.deleg.

Refertur ad uniuerſos quod publice fit per maiorem partem,ff.de reg.iur.l.aliud eſt vendere.§.refertur.

Ratio debet eſſe diuerſa à dicto,vt no.glo.in l.fi.ff.de off. procu.Cæſa.& in l.1.in fi.ff.de excep.

Renuntians liti non uidetur fateri, text. ſing. ſecundum Bal.ibi in l.ſi te.C.de inge.manu.exclamat Iaſ.i.l.poſt quam liti.C.de pact.

Relictum ſub conditione non videtur quod in omnem euen-

euentum quis eſt habiturus.gl.in l.liber homo,§. ſi ita ſcriptum.ff.de hære.inſti.

Reſpublica nō dicitur alia quàm Romanorum,l.liberto.§.Lucius,ff.de an.leg.

Res deſtruitur per plures ſucceſſores,l.ſolet,§.1.ff.de ali. & ciba.leg.

Remittere eſt dare,c.veniens de teſti.l.contra iuris, ff.de pac.l.Modeſtinus,ff.de dona.l.ſi inter,C.de ſolu.

Reuelat Deus aliquando paruis: quod non reuelat magnis,l.potioris,C.de offi.rec.prouin.c.fruſtra, §.diſt.c. eſto.95.diſt.

Redditum non eſt,quod eſt deterius redditum , vel ita vt haberi non poſſit,ff.ad exhiben.l.Iulia.§. ſed & ſi commo.l.3.§.1.ff.depo.l.1.§.res, ff.de ſolu. & l. ſed mihi, §.1.ff.commodati.

Res dare pro rebus,pro verbis verba ſolemus,gl.in c.eccleſias,in verſ.ad hoc.13.q.1.Hiero.But.in l. ſi certis. C.de pact.

Ratū habere promittens dicitur non perſeuerare ſi quoquomodo contraueniat,l.antepen. & fi. ff. rem ratam ha.ubi Bar.

Regratiandus non eſt qui facit quòd debet,l.ſi ſeruo.circa mediū,ff.de hæ.inſti.l.2.C.de ope.lib.facit l.vnum, §.fi.de fal.de l.3.

Reſponſio debet fieri ſecundum interrogationem, l.ſi de bitor,ff.de inter.act.& in c.inter dilectos.de fi.inſtru.

Res de facili reuertitur ad ſuam naturā,l.ſi unus,§.quod & in ſpecie,ff.de pact.c.ab exordio,35.diſt.c.2. de præbend.in vlt.

Rubricæ negatiuæ non poteſt conſenſu partium eius diſpoſitioni renunciari.no.gl.Bar.& Doc.in rub. C.ne fi de.do.den.idē in l.non poteſt,de leg.1.& in l.gallus,in pri.ff.de lib.& poſth.ſequitur Ang.in proh.inſt. col.5.

Reipublicæ intereſt ut crimiua detegantur,l. eum qui no centem,in prin.& ibi Bar.ff.de iniur. & detecta puniātur.vulg.l.ita vulneratus,ad leg.Aquil.ff.

Rex Franciæ facit expenſas pauperi ſecum litiganti. Bal. in l.magis puto,§.in primis,ff.de rebus eo.

Ripæ fluminis publici non ueniunt menſurandæ, quãdo eſt uenditum prædium, niſi hoc expreſſè dictum fuerit, Bar.in tractatu qui incipit Tyberiadis.10.col.

Reprobato aliquo reprobatur quicquid uenit in eius con comitantiam,ſiue ſit præiudiciale,ſiue pœnale.l.Seius & Augerius,ff.ad leg.Falci.ſecũdum Bal.in l.ſi pactũ. in prin.C.de colla.cum ſi.

Remedium ordinarium tollit extraordinarium, l.in cauſæ.la 2.de mino.cum ſimi.

Rex inſipiens eſt,ſicut denarius æneus in computo mercatorũ,ita dicit Abb.in ſuo dictionario poſt Aegidiũ Romanũ,in ſuo tractatu de regi.principũ,lib.2.c.7.

Rudibus & imperitis gubernacula eccleſiæ nõ ſunt committenda,vt in c.ſtatuimus.61.diſt.

Reſpondere obſcure:& nil reſpõdere paria ſunt,l.de ętate,§.nihil intereſt,ff.de interro.act.& ibi Bar.& Alex.

Res inter alios acta non prodeſt alijs nec nocet : extra de re iudi.c.pe.

Reipublicæ intereſt habere per quos fiant ſacrificia quibus Dei cum populo reconciliatio petatur,puræq; preces offerantur,quod ſacerdotum eſſe munus dicit text. in c.ipſi ſacerdotes.1.q.1.& in auth.quo. opor.epiſ. in prin.colla.1.vnde & dicit Vlpia.iurecon.in l.1.§.fi. ff. de iuſti.& iu.publicum ius, id eſt. vtilitatem publicã, in ſacerdotibus uerſari.

Res inter alios acta non pręiudicat alijs.l. ſed ſi poſ.§.fi. cum l.ante.& l.ſeq.& ibi no.pro & contra ff.de iureiu.

S

SVb maſculino genere cõtinetur fœmininũ.l.1.§.1.ff. de cõſti pec.l.patroni.& l.teſtatio.§.ſerui.& l.pronũciatio.ff.de ver.ſig.l.q duos mulos.ff.de leg.3.l. tres fratres.in auth.iuſiu.quod præſtatur ab his.§.1.col.2.

Sub fœminino genere non continetur maſculinum.ff. de leg.2.l.ſi ita ſcriptum.

Sic volo,ſic iubeo,ſtet ꝓ ratione volũtas: not.gl. inſti.de vſucap.§.furtiuæ quoque.ſuper verbo nam furtiuarũ.

Si illud quod minus uidetur ineſſe ineſt, & illud quod magis.C.de ſacro.eccle.auth.multo magis.

Solutio-

Solutione eius quod debetur tollitur omnis obligatio. inſt.qui.mod.tol.obli.in prin.

Solatium miſerorum eſt habere ſocios pœnarum. ff. qui & à qui.lib.ma.ſunt l.proſpexit.

Sublato principali tollitur acceſſorium. l. cum principalis.ff.de re.iur.& l.2.ff.ſi quis cauſ.& l.eos. in prin. C. de uſur.& l.intelligere debes.C.de luitione pignoris.

Singulare aliquando ponitur pro plurali.2.§.exactis autem reguloribus.ff. de orig. iur. & l.ex duobus. ff. de vulg.& pup.l.diuus.§.fin.& ff.de pet.hæred.l.1. §. ut initio.ff.de po.& ff.de verb.ſig.in uſus

Separatorum ſeparata eſt ratio.ff.de iuriſ.om. iud.l.ſi idē cum eo.in prin.& l.ſi domus.ff.de ſerui.& l. pater fœmininam.§.ſi.ff.de condi.& demon.

Societas ius fraternitatis quodammodo in ſe habet.l.verum.ff.pro ſoc.

Scientia nobilitat.l.prouidendum.in gl.C.de poſtul.

Simplicitas legibus eſt amica.inſt.de le.ag.ſuc.§. ſed ſimplicitatem.& l.manifeſti.§.tales.C.de fur.& inſt. de ſideicom.hære.§.ſed quia.& ff.de do.l.1.in prin.

Sine cauſa neminem tranſigentem audit prætor. l. cum hi.§.in cauſa.ff.de tranſact.

Semper generalibus ſpecialia inſunt.ff.de re.iu.l. ſemper.

Seruus in iudicio intereſſe non poteſt.C.de iud.l. ſeruus.

Seruus de iure ciuili nihil eſt.ff.de re.iu.l.quòd attinet.

Sine corpore uis fieri non poteſt.ff. de ui & vi ar. l. 1. §. idem Labeo.

Scientia poteſt donari nō vend.No glo.in l.1.§. proinde. ff.de va.& extraor.cog.& ff.de do.l.Aquilius. reg. Sic. & C.de epi.& cle.l.ſi q.cquā.Cōtra ff.de iur.l.cuius eſt

Si aliqua fiant,ad neceſſitatem non debent deduci l. ſolent.§.non autem.ff.de offi.proconſul.

Si ego occiderim furem nocturnum non teneor.ff.ad leg. Cor.de ſic.l.furem.

Scriptum eſt enim , cum rex iuſtus ſederit ſuper ſedem non aduerſabitur ei quicquam malignum : in epiſtola inter claras circa prin.C.de ſum.tri.& fi.ca.

Septies in die cadit iuſtus.in auth. de non ali. uel permut.

.mut.re.eccleſ.§.aliena.vſu.col.2.no. per Accur. inſti. de iu.& in.circa princ.

Sufficit allegare naturalem rationem etiam ſine lege. l.fina.ff.de pœ.

Sententia eſt ferenda pro eo qui fortiora iura allegat.C. de edi.di.Adri.tol.l.ſi iuſta.quod notatur cum duæ rationes fortius ligent quàm vna:inſti.de nup. § .ſacrũ.

Sententia contra formam iuris lata non ualet, C. quando prouo.non eſt ne.l.2.

Socer obtinet locum parentis l.quia parentis.ff.ſo.ma.

Secundum allegata & probata iudex debet iudicare.l. illicitas.§.veritas,ff.de offi.præſid. Contra ff. de ferijs, l.ea.in fi.vbi dicitur quòd iudex ſecundum conſcientiam iudicare debet.

Sententia pro ueritate accipitur l.ingenium,ff.de ſta.ho. & l.res iudicata,ff.de reg.iur.

Scholares diebus feriatis legere & ſcribere poſſunt, l. pe. in glo.ff.de ferijs.

Sub dubio forte reſpondent ſæpe periti.not.glo.l. ſi duo rei.ff.de arb.& C.de appella.l.has qui.§.ſi quid autem in agendo.& l.inuitus,1.reſpon.ff.de procur.

Scire facit matheſis,ſed diuinare matheſis:no. glo.l. mathematicos.C.de epi.au.idẽ gl.ſuper rub.C. de mathe.

Segnius expediunt commiſſa negocia plures.no.gl. ff. de admi.& peri.l.3.§.3.ſuper verbo facilius.

Sermo datur cunctis animi ſapientia paucis.no.gl.in auth.de referendarijs.circa fi.col.2.

Sermo ad ſolennia non poteſt adhiberi. l. qui in teſtamento,ff.de teſta.§.ſeruus.

Sufficit conditionem eſſe impletam ſiue in uita ſiue poſt mortẽ teſtatorum.l.ſi quid heredi.C.de inſti.& ſubſti.

Senſus magis inſpicitur q̃ verba.l.1.C.de interdi. & l.3. C.de h.præte.& l.Celſus.§.pe.ff.de cõtra.emp. & vẽ.

Sacrilegus dicitur qui rem aliquam ſacram de loco ſacro aufert.ff.ad leg.Iul.pecu.l.diuus.

Similis equitatis ratio ſimilia iura ſuadere debet.ff.ad legem Aquiliam.l.illud.& C.ad leg.Fal.l.vltima.

Sacramentum reuocatur prætextu periurij. C. de re. cre.

cre.l.2.& ff.de in li.iurã.l.fi.& ff.de re iudi.l. poſt rem.

Sacramentum pro ueritate accipitur, ff.de iu. iur. l. ſed. & ſi poſ.

Si aliquid eſt in pœnam ſtatum non debet conuerti in præmium.ff.de adim.le.l. legata inutiliter.& ff. de re. iu.l.non fraudantur,§.nemo.

Satis abſurdum eſt creditoribus,quidem ius ſuum perſequentibus auxilium denegare.C.de iu.delib. l. ſancimus.§.ſi uero creditores.in fi.

Suffragium proprie dicitur illud patrocinium quod præſtat aduocatus.no.gl.ſuper rubrica,C.de ſuffra.

Sequeſter eſt apud quem plures eadem rem de quo eſt controuerſia depoſuerunt.l.ſequeſter.ff.de uer.ſig.

Scapha eſt parua nauis ſequens nauem magnam. l. ſcapham,ff.de euict.

Stultus non debet melioris eſſe conditionis quàm prudens.l.ſeruus.ff.quod ui aut clam.& ff. de noxa.l.non ſolum.cum multis alijs.

Sine accuſatore nemo damnatur.vnde illud, mulier quis te accuſat:nemo domine.l.ſcripto §. ſi quis accuſatorem.ff.de mu.& ho.

Si filius,ergo hæres,ad Galathas.4.c. & l. ſiue poſſidetis. C.de proba.

Stipulatio præſens non trahitur ad futurum:not.gloſ. de dam.infec.l.damni.§.ſi is.

Si uaſallus fecerit amicitiam cum inimicis domini aufertur ei feudum.C.de inoffi.teſta.l.liberi.

Sexus virilis præfertur ſexui fœminino.l.1.ff.de ſena.

Si aliquis furioſus Imperatori maledixerit non punietur l.vnica.C.ſi quis Imper.ma.nam afflicto non eſt dãda afflictio.l.diuus.ff.de offi.præſi.

Sola atteſtatio approbata & alijs adminiculis non probata nullius eſt emolumenti,l.ſolam C.de teſti.

Standum eſt parti maiori in cumulo debiti. l. maiorem. ff.de pact.

Stãdũ eſt maiori parti.ff.ad muni.l.qđ maior pars.&ff.de re.iur.l.aliud.§.1.& C.de decu.l.nominationũ. 10. li.

Standum eſt ſententiæ arbitri.l.diem proferre.§. ſtari. ff. de

de arbi.ſiue æqua ſit, ſiue iniqua vt ibidem dicitur.

Seruitus eſt conſtitutio iuriſgentium qua quis dominio alieno contra naturam ſubijcitur. inſti. de iure patro. §.ſeruitus autem.

Seruus debet domino ſuo tanquam potentiori obedientiam.C.de bo.quæ lib.l.cum oportet.& l.fi.& §.filius, in auth.de nupt.col.4.

Subripiens ſtatim eſt in mora,l.fi.C.de cõd.ob turp.cau.

Satiſdatio idem eſt quòd ſatisfactio l.j.ff. qui ſatiſ.cogã.

Sæpe vnius opera plus valet quàm alterius opera, inſtit. de ſocietate.§.nam & ita.

Seruus non põt eſſe tabellio.C.de tabellionibus.l generali, & C.de adop.l.2.in gl. ſuper verbo ſeruo publico.

Sapientis eſt mutare conſilium.l.nunquàm.C.de col. bo.

Sine poſſeſſione non procedit vſuca.l.ſine.ff. de vſuc.

Scientia inflat. charitas aũt ædificat.primę ad Corin.c.7.

Sciens rem alienã nunquã vſucapit in ea.l. proximè alle.

Stipulatio fit ex interrogatione,& reſponſione, inſtit. de verb.obl.in prin.& ff.eo.l.j. ſi ex interrogatione præcedente, & reſponſione ſequente: vt C.de vſuris l.1.

Surdus,mutus, abſens,non poſſunt ſtipulari.l.j.ff.de ver. obliga.

Strabo dicitur qui torto lumine videt, not.gl.l.qui clauũ. ff.de ædil.edic.ſuper verbo ſtrabonem.

Seruus dicitur à ſeruando non à ſeruiendo: vt no.gl.inſt. de iur.perſ.§.ſerui autem ex eo.ſuper verbo ſerui autẽ.

Secundæ nuptiæ ſunt odióſæ,in auth.de nupt.§. diſſolutum. col.4.

Seruus communiter eſt fur.l.Iul.§. item qui furem.ff.de act.emp.& vend.& ibi vide gl.

Solutio,venditio,traditio,magis facti quã iuris eſt.l.conſilio.§.fin.ff.de cura.fu.

Sed natura nouas deproperat edere formas. Iſte verſus ſituatur in proprio textu tituli, quæ fuit prima cauſa beneficij amittendi, col.10.

Si illud quod minus videtur ineſſe ineſt,& illud qđ magis.l.nec in ea.§.ius occidendi.ff. de adul. & ſtupro. & l.1.§.quod ait prætor,in fi.ff. de ſuperficiebus.

Sacer-

Sacerdos non catholicus corpus domini conficere non poteſt,c.quid ſit ſanguis,de.cõſe.di.2.& c.utrum ea.di. & 23.q.ſchiſma.

Semper qui dolo facit quominus haberet pro eo eſt habẽdus:ac ſi haberet,l.ad ea quæ, §.ſemper,ff.de re.iur.

Socij mei ſocij,mei ſocij non ſunt,l.conſilij. §. ſocij.ff.de reg.iur.

Semel hæres ſemꝑ manet hęres,l. ei qui ſoluẽdo,ff.de hæ. inſt.ẽt.ſi res ei auferãtur,l.ex facto,§.ſi.ff.de vul.& pu.

Scholaris ſi non ſtudet & intrat, non gaudet priuilegio ſcholarium,l.ſemper,§.ult.ff.de iur.immu.

Salutarem rem diu ſubticentes reprehenduntur,l.ſi forte, ff.de pœnis.in uer.quis enim, & per totum.

Scholaris prouectus ſi ſtudeat in domo licet non accedat ad audiendas lectiones gaudet priuilegio ſcholarium. ita Bal.per illum textum in l.ſi cum dies,§.quid eſt tamen,ff. de arbitris.

Seipſum ligare princeps non poteſt. ar. tex. in l.pe. ff.de arbi.c.ſi.extra de inſti.

Seruire inferiori uel deteriori ſe,dedecus eſt,l.1.C.de ſenatuſcon.Clau.tol.

Statutũ valet ꝙ capiens bannitũ fiat dominus eius,tex.eſt ſin.ſm Bal.ibi,in l.2. C. qui.ad liber. procla.non licet.

Scire propriè accipitur quando quis falli non poteſt, glo. in l.ſcire leges,ff.de leg. improprie autem ſciri dicitur quando vehementi opinione id ſibi conſtat.tex.eſt in l. 2.§.idem Labeo.ff.de aqua plu.ar.& ibi gl.in uer.ſciat, & glo.in l.ſi duo,§.pe.ff.vti poſſi.ſẽtit glo.in l.libera. ff.de pact.& gloſ.in l. ſi paterfam.in uer.ſcit,ff.de hær. inſt.per Alex. latius in l.1.in 7.col. uerſic. ſecundo ad idem,ff.ſi cer.pet.

Sanus nõ eget medico ſed malè ſe habẽs, c.eccleſia Chriſti,de pœn. diſt.1.

Serui pœnæ non ſunt Imperatoris ſerui. l.ſi in metallum eſt,l.3.ff.de his qui pro non ſcrip.ha.nec ſunt fiſci.l.in metallum.in ſi.ff.de iu.fiſc.ſed contra de l.fruſtra,C.de ſen.pãſ.ſed ſolue ut ibid.

Subſcriptio trahit ad ſe totum actum & totam primæuam

uam ſcripturam,Bar. in l.ſi teſtimonium,ff. de teſt.facit l.iubemus.C.eo.no.Bal.in auth.ſi quis in aliquo,C. de eden.Bar.in l.diuus,§. idem ſenatus. ff.de fal.ſequitur & refert Ang.in prohe. inſti.col.5.

Sufficit bene incœpiſſe licet diuerſus effectus ſit ſecutus, ff.de nego.geſt.l.ſed an vltra.

Scholari non licet in domo ſua inuitis ſocijs ſuis retinere ganeam.gl.in l.non aliter,ff.de uſu.& habi.

Super facto princeps conſulendus non eſt, ff. de teſti.l.3. & c.1.de conſti.in 6.

Sileant qui ſcripta tantum diſcurrunt,& propter frigiditatem ſtomachi,in eis contenta non digerunt.Saly.in l. ſi ex cautione,C.de non nu.pe.in ult.col.facit quod notabiliter dicit Inno.in præfa.decreta. refert notabiliter. Imo in 4.ſua præfatione decreta.& dictum Saly. refert. Iaſ.in prohe.inſti.de actioni.

Sententia principis abſque citatione valet, l. fi. C.de leg. tene cordi:quia eſt tex.in contrarium in cle.paſtoralis. de re iudi.vide Abb.in c.1.de cau. poſ. & proprieta.

Solet verbum quando neceſſitatem inducat. vide in l.ſolent,de ali.& cib.leg.ff.

Sententia illa fauorabilior videtur quæ pluribus roboratur auctoritatibus,& euidentiori ratione firmatur,tex. in c.qui recedit.in fi.de pœn.diſt.4.

Semel quod eſt ſemper erit,l.& ſi ſine. §. ſed quod Papinianus.ff.de mino.& ff.de hære. inſti.l.ei qui ſoluendo. in fin.glo.in §.reſtituta.inſti. de fideicommiſ.hær.Contra in §.ut autem.in auth. de non alie.

Semper qui non prohibet per ſe interuenire, mandare creditur.l.ſemper qui.ff.de reg.iur.

Si quis obligatione liberatus ſit poteſt videri cœpiſſe. l. ſi quis obligatione.ff.de reg.iur.

Surdus,mutus,& perpetuo furioſus,& impubes,non poſſunt eſſe iudices,quia huiuſmodi perſonæ iudicio.i.diſcretione carét.3.q.7.§. tria.& ff.de iudi.l.cum prætor. §.non autem.

Suſpicio eſt triplex,temeraria de qua in c. primo ſéper.2. q.1.quæ quid, expurgationem non inducit. probabilis

lis quæ expurgationem inducit vt.1. q.5.presbyter.violenta quæ ad condemnationem ſufficit:vt 32.q.1.dixit dominus: tamen quandoq; violenta ſuſpicio vel præſumptio non ſufficit ad condemnationem: ut extra de teſt.cogen.prætetea extra de præſump.c.literas.in fi.

Subrogatus ſapit naturam illius in cuius locum ſubrogatur.l.item veniunt.§.prædiximus.ff.de petit.her.glo.in l.certi conditio.in prin.ff.ſi cer.peta.

Singula quæ non proſunt multa collecta iuuant. l.inſtrumenta.& l.rationes. C.de proba.cum ſimi. ut per gl.in l.2.in prin.ff.de excu. tut.& gl.in c. tres ſunt. de pœn. diſt.prima.

Scientia legalis eſt infinita, vt dicit gl.in §. cumque. in prohe.inſt.& l.2.ff.de iur.& fac.igno. quod non contingit in alijs artibus.

Scholares debent obedire præceptis magiſtrorum ſicut præceptis patris:ut dicit gl.in l.liberto. ff. de obſequijs.

Statutū non porrigit uires ſuas extra territoriū ſtatuentium.l.fi.ff.de iuriſdi.om.iudi.& l.ex ea.ff. de poſtulan.

Scientia rei alienæ etiam ſine mala fide impedit præſcriptionem.Bal.in l.nec creditores. C.de pig.ac.vbi etiam glo.in uer.longi.

Simonia eſt dare pecuniam pro adminiſtratione pauperū & hoſpitalis.23.q.8.§.quamuis. in auth.de ſan.epiſ.§. ſed neque.col.9.arg.c.ſi quis omnem. 1.q.7.

Sermones veriſſimi ſunt illi qui conſonant rebus ſenſatis & veriſimilibus,ita Bal.in rubrica. C.de proba.

Sententia lata contra rationem legis loquentis in alijs terminis,non ualet.Abb.poſt But.in c.ſententia.de ſen ten. & re iudic.

Scire debet quiſque ad alium pertinere quod ſuum non eſt,C.unde vi.l. conquærebatur.

Sui hæredes ſunt fauorabiliores extraneis.l.in ſcripto.§.fi. ff.unde liberi.& ideo dicit beatus Auguſtinus qui voluerit filios exheredare, & eccleſiam inſtituere, alium quærat quam Auguſtinum,c.quicunque. 17.q.4.

Scripta veteris teſtamenti hodie non ligant, niſi ſint in nouo repetita, ut no. in §. his ita reſpondetur. 6. diſt.

Septem, mulierum proprietates enumerat Ioannes Neui zani in ſua ſylua Nuptiali.col.16.ſanctas enim dicit in eccleſia: Angelos in acceſſu: Demones in domo: bubones in feneſtra, picas in porta, capras in horto, fœtorem in lecto.

Scriptura facta vel ſubſcripta me mandante, uidetur à me fieri.c. cum inter.de ſen. & re iudi.& ibi Feli.nu.9. Domi.in c.ſi pro te.in prin.de reſcrip.in 6.

Sponſus nec ſponſa non dicitur poſt perfectum matrimonium.Cardi.in rubrica de ſponſa.& ibi etiam.d.Anto. ſed maritus & uxor cum ſit adimpleta promiſſio.

Sequentia declarant præcedentia.l. ſi ſeruus plurium. §. fin.ff.de leg.1.cum ſimi.

Senes mali dicuntur iuuenibus laqueum ponere. text.eſt in c.Paulus.in 2. q.7. & idem malis prælatis quia laqueum ſubditis iniiciunt:trahitur enim eorum uita facile à ſubditis in exemplum.c.magnæ.de uoto. c. præcipuè.2.q.4.idem in his qui peccatoribus blandiuntur: ipſos ex eorum iniquitatibus commendantes : ea enim commendatione fit:ut ad peccandum reddãtur procliuiores.c.ſunt nonnulli.46. di.idem generaliter in omnibus ſacerdotibus ſuam uitam morum peruerſitate fœdantibus: tales enim dicuntur uerti in laqueum tortuoſum in omnibus locis ponentes ſcandalum. ita dicit tex.in c.transferunt.in fi. 24.q.3.

Sententia formanda eſt ſecundum libelli tenorem alias ſi iudex contra vel præter libelli formam pronunciet fatuus reputatur, ut dicit tex.in l.ut fundus.ff. commu ni diuidun.& c.licet hely. extra de ſymo. & l.fi. C.de fideicom. liber.

T

TEmpus non eſt modus inducendæ vel tollendæ obligationis.l.obligationum fere.§. placet.ff.de actionibus & obligationibus.

Turpe eſt doctori cum culpa redarguit ipſum, ff.de in ius uo.l. ſed ſi hac lege. §. proſtituta. & in auth. de præſi. prouin.§.ex diuerſo. ſuper verbo exemplum. col.2.

Teſtamentum eſt uoluntatis noſtræ iuſta ſententia de eo quod

quod quis fieri uoluit poſt mortem ſuam,l.1.ff.de teſt.

Teſtamenti factio non priuati ſed publici iuris eſt. ideoque priuatorum pactis forma eius non læditur,l.3.ff. de teſtamen.

Teſtes & inſtrumenta eandem uim obtinent, l. in exercendis litibus, C.de fid.inſtru.

Teli appellatione,& ferrũ,& fuſtis,& lapis,et omne quod nocẽdi cauſa habetur intelligiť,l.ſi pignore,ff.de furtis.

Teſtamentum militis non poteſt querelari, l.ſi inſtituta. §.de inofficioſo. ff.de inoffi.teſta.hoc eſt uerum in militante:ſecus eſt in ueterano.

Tantum punitur affectus,quantum effectus.l.is qui in telo.C.ad l.Cor. de ſica.& C.de epiſ.& cler.l.ſi quis non dicam .Contra,ff.de pe.l.cogitationis.pe.

Tandiu ſocietas durat quandiu integer cõſenſus partium durat,l.tandiu,C.pro ſoc.& inſti.eod.§.manet autem,

Tacita uoluntas ualet, ff.de his qui ſunt ſui uel alie.iur.l. patre furioſo,c.circa fi.& ff.ſo.ma.l.2.§.uoluntatem,

Tria vel quatuor ſunt multa,ff.ad Silleia.l.1.§.ſcripto.

Tempus ignoranti creditur, ff. de iur. & fac.igno. l. 1.in prin.& ff.de his qui no.infa.l.genero.inquit.

Triſtibus & deſolatis propter mortẽ ſui parentis eſt conſulendum,l.1.C.de his qui ante aper.tabu.hæ.tranſ.

Teſtamentum patris in quo filius eſt præteritus non ualet:inſtit.de exhæ.lib.in prin.& ff.de li. & poſthu.l.inter cætera.

Turpia lucra ſunt ab hæredibus extorquenda. l. in hæredem.ff.de calum.& l.uideamus. ff.quòd met.cau. & C. ex delic.defun .iniquum hær.conue.l.unica.

Teſtator poteſt aliquem extraneum & penitus ignotũ hæredem inſtituere. l.extraneũ penitus.C. de hære.inſtit.

Tempeſtas,uel infirmitas,uel uis fluminis aliquem excuſat.l.2.§.ſi quis in iudicio.ff.ſi quis cautionibus.

Theſaurus eſt uetus quædam depoſitio pecuniæ, cuius non extat memoria.l.nunquam.§.1.ff.de acquir.re.do.

Tutor in re pupilli tunc domini loco habetur : cum tutelam adminiſtrat,non cum pupillum ſpoliat.ff.pro emptore.l.qui fundum.§. qui tutor.

Tres negationes faciunt unam negationem, l. 1. §.nonnunquam.ff.de cadaueri. punitorum, & ff.de col. bo.l. nonnunquam.

Traditionibus & uſucapionibus dominia rerum non nudo pacto transferuntur,l.traditionibus,C.de pact.

Tempore interdicti poteſt miſſa celebrari,in die dominico ianuis clauſis,& cāpanis nō pulſantibus:ſed in quatuor feſtis ſcilicet, in die Natalis domini, Paſche, Penthecoſtes, & Aſſumptionis beatę virginis: tamen poteſt celebrari ianuis apertis, & campanis non pulſantibus: extra de ſen.excom.c.alma.libr.6.

Teſtes antiquiores ſunt cæteris præferendi, c. delicto. de off.Archid.35.q.7. conſanguineos,&c.videtur qui ina. ac.poſ.ff.de leg.3.l.ſi chorus,§.1.& 20.diſ.de quibus.ab illis enim requirenda eſt veritas, quibus lux veritatis potius aſſiſtit. 4.q.3.l.ſi teſtes,l.præsbyteri,C.de epiſc. & cle.& ibi Bal.

Tranſactio in ſpiritualibus interuenire non poteſt propriè ſumpto vocabulo. extra de tranſact. ſuper eo.amicabilis autem compoſitio poſſet,de tranſa.c.ſtatuimus. arg.ad hoc.extra de præben.niſi & de re.permu.c.ſi.

Tacitum plus operatur quam expreſſum, bonus tex.in l. ſi quis Sempronium,ff.de here.inſti.

Tacitum,id eſt factum.l.1.C.de rei vxo.act.

Teſtator in dubio præſumitur velle exonerare hæredem, l.eum qui.ff.de an.leg.

Tales erga ſubiectos noſtros debemus exiſtere,quales nos ſi ſubiecti fuiſſemus noſtros vellemus eſſe præpoſitos, c.quorundam.74.diſtin.

Tanto quis eſt melior quanto melioribus præeſt,in auth. de defen.ciui.

Tempore neceſſitatis omnia debēt eſſe communia, l.3.§. cum in eod.ff.ad l.Rhodiam.de iact.& 12.q.1.duo.& q.2.aurum,& 87.diſ. non ſatis.gl.in c.ſicut,47.diſ.

Talia ſunt ſubiecta qualia prædicata permittunt,l.tranſigere,C.de tranſa. & l.quoties, C. fami.her.l. ſi ſeruus plurium.§. fin.ff.de leg.1.

Taciturnitas in caſu in quo habetur pro conſenſu non eſt

potens

potens ad inducendum pactum. A ſet. ſing. in l.2. ff.de leg.6.per tex.in l.ex pollicitatione,ff.eo.de pollici.

Teſtamento vno poſſunt duo teſtari,l.patris,ff.de vulga. & pup.l.licet.vbi Hiero.But. poſt Docto. Moder. C. de pact.

Teſtes inſtrumentales dicentes quòd non recordantur de dictis in inſtrumento,non facit eos vacillare,Bar. in l. ſi librarius,ff.de re iudi.idem in l.exercendis,C. de fi. inſtru.Hiero.But.in l.ſciendum.de ver.obli.

Tranſactio licet non poſſit fieri niſi ſuper lite, poterit tamen fieri ante litē conteſtatam,l.2.C.de tranſac. Hiero.But.in l.poſtquam liti,C.de pact.

Teſtator magis præſumitur diligere nepotes quam extraneos,l.cum auus,ff. de condi. & demon.l.Lucius.in fi. ff.de hære.inſt.gl.in l.1.C.de do.cau.mor.

Teſtatoris voluntas eſt lex.§.diſponat. in auth. de nupt. hoc eſt uerum in fauorem illius cui relinquitur, ita Bar.in l.Titio centum,in princ.de cond. & demon.l.in teſtamento de verb.ſig.in l.1.C.de pac.& valet arg.de verbis legis ad verba teſtatoris,l.ſi quis legauerit cum præ.de leg.1.

Teſtatoris voluntas nedum expreſsè ſed etiam per coniecturas videtur reuocari,l.3.§.fin.ff.de adi.leg.

Tacens in præiudicialibus habetur pro contradicente, ut traditur in regula,is qui tacet de re.iur.lib. 6. & traditur in l.qui patitur,ff.man.

Talis quis præſumitur qualis eſt eius patria:ut dicit Bart. in tract.de Gelfis & Gebelinis,quem refert & ſequitur Ahd.ſicu.in repe.c.Raynaldus.in 4.col. de teſti.

Teſtibus dicentibus veriſimiliora ſtatur cæteris paribus, l.3.& l.ob carmē.§.ſi teſtes,ff.de teſtibus.Abb.& Inn. in c.accedentes.de præſcriptio.

Talia ſunt ſubiecta qualia permittunt eorum prædicata: vt eſt gl.multum ſing.in c.dudum in fi.de deci. dicens per hanc auctoritatem Philoſophi quod talis præſumi tur fuiſſe libellus qualis eſt ſententia.

Teſtamenti factio & hæreditas eſt de iure gentium intē tione:quia maiores noſtri in veteri teſtamento vteban

S 2 tur

tur teſtamenti factione actiua & paſſiua. Bar. in l. inter. dum, ff. de condi. inde. & in rub. ff. de acq. hære.

Turpius eijcitur quam non admittitur hoſpes, c. quemad modum. de iureiur. cum ſimi.

V

VErba debent intelligi ſecundum materiam ſubiectam. l. ſi uno anno. ff. loca. & conduc.

Vbi unum propter alterum utrobique tantum unum, ff. pro dona. l. fi.

Vinum vetus præualet nouo uino, l. cum quid, ff. ſi cer. pe.

Voluntatis eſt ſuſcipere mandatum, neceſſitatis cõſummare ſuſceptum, ff. commo. l. in cõmodato. §. ſicut. & inſt. eo. mand. §. pe.

Variæ ſunt hominum uoluntates, ff. ad Treb. l. quia poterat, & C. de emanci. lib. l. non nudo, in gl. Contra. C. de adop. l. cum enim, & C. de re. ali. l. 1.

Violans uel tranſcendens muros caſtri uel ciuitatis ſine licentia Principis capite puniatur, l. fi. ff. de re. di.

Vinum lætificat cor hominis, no. gl. l. 1. ff. de peri. & com. rei uendi.

Vniuſcuiuſq; rei prin. potiſſima pars eſt, ff. de ori. iu. l. 1.

Vox unius, uox nullius, C. de teſti. l. iuriiur. §. ſimili mõ.

Vox patris eſt uox filij, & ecõtra, inſtitution. de inutilib. ſtipul. §. ei uero.

Vox ſerui eſt uox domini, ff de dam. ĩfec. l. ſi ſeruus. & ĩſt. de inutil. ſtip. §. ei, Cõtra, ff. de ſtip. ſer. l. 2. & l. ante p.

Vigilantibus & non dormientibus iura ſubueniunt, l. pupil. in fi. ff. de his quæ in frau. cre. & inſti. in prohemio.

Vanæ uoces pupilli nõ sũt audiẽdę, C. de pe. le. l. decurio.

Verba debent intelligi ut de aliquo operentur, ff. de leg. 1. l. ſi quando.

Verba tranſpoſita idem ſignificant, l. præpoſteri. de teſta. & l. cum pater, §. fidei tuæ committo, ff. de leg. 2.

Vtile per inutile uitiatur, l. ſed & ſi decem, ff. de conſt. pe. & l. 1. §. pe. ff. de uerb. ob. & C. de la. ſi. tol. l. unica, §. illo proculdubio, in glo. & ff. de arbitr. l. Pedius. Cõtra, ff. de regul. iuris, l. actus.

Vbi maius periculum ibi cautius eſt agẽdum, l. 1. §. ſiquis ff. de

ff.de Carbo.edic.& C.de furtis.l.manifeſtiſſimi.
Vim ui repellere licet l.1.ff.de vi & ui arma.& l.3.§. cũ igitur.& C.unde vi.l.1.ff.de iuſti.& iure,l. ut uim, & ff.ad l.Aquil.itaque,in princip.& l.ſcĩetiam,§. qui cũ mulier.
Verba cum effectu ſunt accipienda,l.ſi per alium,§. doce re,ff.ne quis eum qui in ius uoc.eſt ui.exi.& ff. ne uis fiat ei,l.1.§.hæc uerba,& ff.de uerb.ſig.l. nomen, fil. §.fi.& l.debitore,& ff.quod quiſque iur.l.1. in fi.
Vbi eſt eadem ratio, ibi debet eſſe idem ius, ff.ad legem Aquiliam.l.illud.
Verba imperatiui modi non habent primam perſonam. no.glo.pen.ff.de arbi.
Vbi malum principium malus finis ſequitur,l. in uniuer ſis,C.da.tu.
Voluntas teſtatoris eſt magis inſpicienda quam uerba,ff. ad Trebel.l.ubi.§.& ego.
Vbi pecunia deeſt in corpore ſuppletur,ff.de in ius uoc.l. fin.& ff.de iuriſdit.om.iudi.l.ſiquis id.§.in ſeruos,& ff. de pœ.l.fi.§.generaliter.
Vniuſcuiuſcunque contractus initiũ ſpectandum eſt, ff. man.l.ſi procurator.in prin.
Valde inhumanum eſt à nemine accipere,l.ſolent,§. nos uero,ff.de offi.proconſu.& leg.
Vſucapio propriè fit in reb. mobilibus, & præſcriptio in rebus immobilibus,no.gl.l.1.ff.de uſu.& inſti.eo.§.3.
Voluntates legitimæ contrahentium ſeruandæ ſunt,l. pe. in fi.C.pro ſoc.
Vitio naturali parcitur,ff.de dam.infec.l.fluminum, §.ui tium,ff.ad leg.Aquil.l.ſi ſeruus ſeruum,§.fornicarius.
Voluntas & propoſitum diſtinguunt maleficia,ff.de fur- tis,l.quæ iniuriæ.
Vnius factum alios nõ debet trahere ad periculum, ff. de offi.præſid.l.illicitas,§.ſicut,& ff.ad legẽ Aquil.l. ſi ſer uus ſeruum,§.cæterum.
Vſucapio eſt legalis alienatio,ff.de uer.ſig.l. alienationis.
Vno contextu actionis teſtari oportet,l. hæredes,§.fina. ff.de teſta. Eſt autem uno contextu nullum actum

alienum teſtamento immiſcere.
Vſuſructus eſt ius alienis rebus utendi fruendi ſalua rerũ ſubſtã.l.1.ff.de uſuf.& C.eo.l.1.in gl.& inſt.eo.i.prin.
Vterini dicuntur quaſi ex eodem utero nati, & non ex eo dem patre.ita exponit glo.l. fratres. C. de inoffi.te.& inſtit.de leg.ag.ſuc.§.1.
Videor agere quod per alium gero.l. ita §. geſſiſſe. ff. de ad.ni.tuto.Contra.C.de theſau.l.1.§.in alieni.li.10.ff. de ui & ui ar.l.cum fun.§.quæſitum.
Vtilitas publica eſt præferenda priuatæ.l.3.C. de primipilo.lib.12.circa fi.li.ff. pro ſo.l. actione.§. Labeo &c. l.bonæ.l.extra.de poſtu.C.de cadu.tol.l.vnica.§. fi.circa fi.C.de ope.pu.l.ſi quoniam cõceſſa l,2.§.ſiquis municipalis;ff.ſi quis cau.
Vſurę non propter lucrũ potentiũ ſed propter morẽ non ſoluentium infliguntur.ff.de uſur.l.cum quidã.§. uſu.
Voluntas & propoſitũ diſtingũt maleficia.ff.de fur.l.quę iniuriæ.inſti.de obli.quæ ex delic.naſcũ.§.ſed placuit. ſuper verbo ſi ſe intelligãt.& C.ad legẽ Cor.de ſic.l.1.
Vbi non eſt matrimonium ibi dos eſſe non poteſt. inſtitu.de nup.§.ſi aduerſus.
Virtutum præmia merentibus tribui conuenit.C.de ſta. & imagin.
Vbi lex non diſtinguit nec nos diſtinguere debemus.ff.de publi.l.de precio.ff.de offi.præſi.l. præſes. ff. de iudi. l. 2.§.conuenire.in fi.de offi.præſi.l.3.ff.de aliena.l.1.§. qui uero.ff.de poſtu.l.quos prohibet. cum ſimi.multis.
Vltima voluntas eſt ſeruanda, l. 1. C.de ſa.ec.ubi aliud prohibetur & eius ſimile.ff.man.l.fin.ff.de iu.l. ſed & ſi.§.ex quibus.
Vbi incæptum eſt ſemel iudicium : ibi & finem accipere debet.l.vbi ff.de iudi.
Verba enunciatiua aliquando operantur diſpoſitionem. l.1.C.de fal.cau.
Verborum adminicula fides ueritatis non deſiderat. C.ſi mi.ſe ab hæ.abſti.l.1.
Voluntas teſtatoris pluriumque magis inſpicienda eſt quam verba l. cum vnum C.de fideicommiſ. ff. ad legem

gem Falcidiam pœnale.§.fina.
Vt, idem eſt quòd ſicut: ita exponit glo.l.1. C.de proba.
Vitioſa poſſeſſio iuuat aliquem contra extraneos .l.fina.ff. de acquir.poſ.
Vno malo præcedente ſequuntur & alia : in auth.ut iud. ſine quoquo ſuffra.ſi. §.cōſiderauimus.col.2.ſuper ver. elicitam.in glo.
Vnus actus inducit cōſuetudinem. C.de epi.aud.l.3.in fi.
Vbi eſt eadem ratio idem ius eſſe debet.ff.de fonte. l. 1.§. interdum,ff.de adul.l.ſi poſtulauit.§.2.ff.de eden.l.qui dam nummularios,inſti.quòd cum eo.§.iſtas. ff.nautæ caupo.ſta.l.nauta.§.fin.ff.ad legem Aquil.l.illud.
Vbi habet locum commune auxilium non debet peti extraordinarium.ff.de Carbō.edic.l.cauſa.ſine.ff.ad munici p.l.1.in fi,ff.de eden.l.quidam.in prin.
Vbi emolumentum ibi & onus, inſtit.de empt.& vend.§. item precium,& C.de furt,l.fin.§.alia dubitatio. & ff. de act.empt.l.Iul.§.ex uendito.& C.de cadu.tol.l.unica ſupra proxi.& ff.de re iud.l.ſecundum naturam.Cōtra.ff.depo.l.qui proprio,§. ut in cæteris.
Vbi poſſeſſorum & petitorū iura ſunt obſcura, magis eſt iudicandum pro poſſeſſore.inſtitu.de interdi.§.commodum autem.
Venditor ante traditionem eſt dominus rei uenditæ. inſtitu.de empt.& uend.§. idem & in cæteris.
Vxores a uiris defendi debent,non econtra.inſtitut.de in iur.§ patitur.
Vno inconuenienti dato ſequuntur & plura , in auth. vt iudi.ſine quoquo. ſuffra.fi.§.ſed aliud.col.2.
Vnam concubinam habens non plures caſtè uiuit,in authen.de tri.& ſe.§.nam ſi hoc conſtet.col.3.
Vbi non eſt matrimoniū nec dos eſſe poteſt.inſti.de nup. §.ſed ſi aduerſus.
Vnus teſtis ſolummodo inducit preſumptionem.ff.de iureiur.l.ſi duo patroni.
Vbi nullla petitio ibi nulla mora.ff.de uer.ſig. l.pupillus.
Vltima mora nocet.l.cum prætor.§.ſi aliquādo.ff.de no. oper.nuncia.& ff.de peri.& commo.rei vendi. l.illud &

l.ſi mora.& l.ſemel mora.ff.ſolu.matri.
Viuens moritur, mortuus non moritur, nec ultra mors ei dominabitur.not.glo.l.3.ff.quando dies le.ce.
Victus victori in expenſis debet condemnari.l.properandum.§.ſinautem.C.de iudi.& C.de eui.l.1.in glo.
Vani timoris non eſt iuſta excuſatio. l.uani non eſt.ff.de reg.iur.
Vnuſquiſque annus habet 365.dies.ff.de ſta.lib.l.cum heres.§.ſtichus.& l.ita vulneratus.ff.ad l.Aquil.
Volenti non infertur dolus.C.de tranſact.l.cum donationis.& ff.de condi.indebiti.l.in ſumma. §.fi.& C.de reſcin.uen.l.uenditor.& ff.de reg.iur.l.nemo videtur.
Vis eſt maioris rei impetus quæ repelli non poteſt. ff. quod me.cauſa.
Vnicuique factum ſuum non aduerſario nocere debet.ff. de reg.iur.l.factum.
Voluntates defunctorum ſunt ſeruandæ:in auth.de nup. §.diſponat. hoc eſt uerum: uoluntates diſpoſitiuæ & non uoluntates enunciatiuæ:ut C.de proba.l.rationes. & C.communia vtriuſque,l.ſcriptura.in auth.de iureiur.à mo.præſti.§.1.col.5.
Vicarius omnia poteſt quæ pertinent ad iuriſdictionem illius cuius uices gerit. C.de offic.eius qui ge.ui. al.93. diſtin.c.ulti.& 94.di.c.1.quædam tamen ſunt quæ ſine ſpeciali mandato attentare non debet, c.quod tranſlationem,de offic.deleg.
Verum æquiuocum in dubio ſumitur in partem digniorem & potentiorem.inſt.de iu.na.gen.& ciui.§.ius autem ciuile,& l.1.§.qui in perpetuum. ff.ſi ager vec. & l.quæritur.ff.de ſta.ho.
Veneratio qua Deo tenemur appellatur religio : quæ eſt inter patrem & filium appellatur pietas: illa vero quæ eſt inter libertum & patronum appellatur obſequium: quæ uero eſt inter hominem , & hominem appellatur officium humanę naturæ:ut eſt glo.ordi.in l.obſequio, C.de nego.geſt.
Voluntas teſtatoris etiam ex teſtimonio nulla declaratur.l.fi. & ibi Bat.ff.de reb.eo.& Bart.in l. qui à patre. ff.

ff.de confir.tur.per illum text.Bar.in l.gerit.col.4.ff.de acquir.hær.uide Decium in c.ex tenore. in 3.col.in fi. pe.glo.de reſcrip.uide in contrarium Cremenſ.in quadam alleg.in fin.ſing.ſuorum col.fin.

Vir non reddens debitum uxori dote abutitur. l.ſi cum dotem.§ ſin autem.ff.ſolu.matrim.

Voluntas non ſufficit ubi opus eſt facto. c. 1. de eo qui mit.in poſ.cau.rei ſer.c. cum aliquibus de re iudi.

Voluntatis impedimentum alicui dicitur præiudicium.§. huic autem.cum ſeq.inſti.de actio.

Vitium libidinis principaliter homini tribuitur. l.vnica. C.de ſena.conſul. Clau.tol.

Veſtimenta famuli poteſt dominus retinere quando recedit,ſi ea ex cauſa facta erant ei à domino ut uteretur, glo.eſt not.in l.id veſtimentum.per illum tex.ff,de pecul.ibi allegat plures text.

Vbicunque aliquid habet principaliter unam naturam, ſecundario aliam,debemus ſecundum principale illud iudicare,non ſecundum ſecundariam. tex.eſt in l.& ante omnia.quæ eſt,l.fi.ff.de impen. in re do. fac. eſt glo. ſingu.in c.2.in uer. detrimentum.de pact. lib.6.

Voluntas coacta non eſt ſimpliciter voluntas,ſed uoluntas conditionalis.Bart.in extrauag.ad reprimen.in uerbo videtur.Hier. But.in l.ſciendum. ff. de verbo. obli. Decius in c.cum M.in 13.col.de conſti.per glo.in c.notificaſti.33.q.5.& in l.4.ff.de re.iur.

Verba debent intelligi ſecundum qualitatem perſonæ, l. plenum.§.equitij.ff de uſu.& habi.& ſecundum naturam diſpoſitionis ſuper qua interponit. l.in inſulam.ff. de preſcript.in uer.l.ſi uno.in princ.ff.loca.& l.ſtipulatio iſta.§.hi qui ſunt,de ver.ob.ff.

Verbum ut poſſit importat neceſſitatem.l.fideicommiſſa. §.hæc verba.ff.de leg.3.

Via plana & facilis,propter difficilē & inuſitatā relinquēda non eſt,§.his itaque.& ibi not. Ange.contra muliones,nuncios & barcherolos. inſti. de iuſti. & iu.facit.l. rem non nouam.C.de iudi. fallit niſi uia inuſitata eſſet magis tuta.l.fi.§.cum autem gemini. C.de iure delib.

lib.pro primo dicto facit tex.in l.non ſolum,§.1.de ex cu.tuto.& l.2 C.de cu. pu. lib.12.& ibi Bart. & l. qua actione,§.1.ff.ad legem Aquil.nec per uiam ſuſpectam eſt eundum.l.eos. §.fi.& ibi not.ff.de fal.per Bart.in l.1.in fi.ff.ſi quis cau.

Verbum plurale diuiſim acceptum geminat ſignificatum ſingulis.extra de diuor.l.gaudemus,de condi.& demo. l.falſa.§.fi.& ff.de lega.2. l.qui cócubinam.Contra,C. de impube.& alijs ſubſti.l.quæ uis,& l.cum quidam,& l.generaliter.

Verbum multiplicans mutat ſubſtantiam obligationis. ff.de uſur.l.ſi ſtipulatus,& ff.ſi quis cautio.l.1.Cõtra de au.& arg.leg.l.pediculis,§.Labeo, & de cõdi.inſer.l.1.

Verba ſunt ſpectanda non ſecundum qualitatem,C.de ca du.tol.l.1.§.fuerat.27. diſtinctio.c.relatũ. & ff.de ope. no.nunc.l.1.§.prætor.ff. de ui & vi ar.l.1.§. vlt.Cõtra ſenſum non verba ſpectanda,c.intelligentia,de uerbor. ſignificat.1.q.1.Marchion &c.

Verbum in dubio debet intelligi in ſpecie,nõ quòd loquatur in genere.tex.eſt & ibi Bart. in l.hoc legatum,ff.de lega.3.circa cuius intellectum uide omnino Soc.in rubrica,ff.de vulga.& pupil.in ſecunda lect.

Vim vi repellere licet,l.vt vim,ff. de iuſti.& iu.& l.ſciendum,§.qui cum aliter, ff.ad leg. Aqui. & l.1. C. vnde ui.& in c.ſignificaſti,extra de homicid. cum notatis in dictis iuribus,facit quod habetur in l.ſi ex plagijs,§.in cliuo.ff.ad legem Aquil.cum ſimilibus.

Vigilare licet vnicuique pro commodo ſuo etiam in alterius damnum,l.pupillus,in fi.& l.qui ante, §. ſciendũ, ff.de his quæ in frau.cre.l.fi. C.depoſi.

Vnuſquiſque naturaliter mouetur ad tuendos mores patriæ,l.ueluti.ff.de iuſti.& iure,& hinc eſt,quòd qui natus eſt ex partialibus præſumitur partialis,ut dicit Ange.in l.ſi fugitiui. C.de ſer.fug.

Via vtilior non alia attẽdi debet. Abb.in 3.q.poſt.Ioan. And.in c.cùm uenerabilis,de exceptio.

Verba narratiua non diſponunt. c.ſi Papa.de priuileg.in 6.cle.ſi ſummus,de ſen.excommu.& ideo dicit Lud.de

Roma. ſingula.190. quod incipit ſpectabilis domine quòd verba Iureconſulti narrantis factum nõ poſſunt allegari pro lege,pro quo adducit glo. quam dicit ſingula,in l.ibi,uel dic 3.C.quando non peten.par.

Vbi inuidia ibi dolus & corruptio.l.2.C.quando & quibus quar.pa s debe.lib.10.

Vbi maius periculum intenditur ibi proculdubio eſt plenius conſulendum,c.vbi periculum,de electio.in 6.vnde dicit Ioan.de Ana.in cap.ordinando,extra de ſimo. quòd propter exẽplũ deberet curia Apoſtolica præ cæteris abſtinere à ſimonia.c.magnæ,de uoto,c.in cauſis,de re iudica.& ideo dicit text. in c. præcipuè. 11.q. 3.ſcire debent prælati quòd ſi vnquàm peruerſa perpetrant tot mortibus digni ſunt, quot ad ſubditos ſuos perditionis exempla tranſmittunt : vnde neceſſe eſt vt tanto ſe cautius à culpa cuſtodiant, quanto per praua quæ faciunt non ſoli moriuntur. Ad idem eſt aureus tex.in c.2.30.q.5.ubi dicit Romanus pontifex ad noſtrum reatum rẽdit ſi paternarum regulæ ſanctionum nobis conſentientibus uel negligentibus violentur.

Verba potius ſunt intelligenda in ſenſu naturali, quàm in ficto,l.fi.C.de his qui ue.ætá.impe.

Vbi lex aliquid fieri certo tempore requirit non ſufficit poſteriori tempore celebrare,l.ſi quis mihi bono.§. iuſſum,ff.de acqui.hæredi.

Verbum ex integro rem perfectam ſignificat.Spec.in tit. de hære.in fine.

Voci uiuæ magis credendum eſt quàm mortuę,in aut.de fide inſtru.§.ſi uero,col.6.

Verba ſtatuti aut conſuetudinis non adaptantur ad impoſſibilia ipſi ſtatuenti.Bal.in l.fi.§. in computatione, in fine.C.de iure delibe.idem Bald.in l.fi.in 5. col. C. de ſacroſanctis eccleſijs.

Vbi eſt concurrentia allegationum canonum & legum,à canonibus incipiendum eſt,propterea quia canoniſtarum ſubiectum dignius eſt,ita dicit Abbas in ca. inter alia.de immunita.eccle.

Vbi aliquid pro forma datum eſt æquiparantur præter & contra

contra glo.in c.ſi cui.de elect. in 6. Abb. in c. cauſam quæ, de ſenten.& re iudi.

Verba debent intelligi ſecundũ qualitatem perſonarum de quibus agitur,l.plenum,§.equitij.ff.de uſu.& habi.

Verborum prolixitas à iure reſpuitur:vt l.ampliorem,§. in refutatorijs,C.de appella.

Vbi confuſa præit interrogatio,certum reſpondentis teſtimonium eſſe vix poteſt.de interrog.acti.ff.

Additio.Zona non uenit appellatione pannorum.Bart.in l.diuus,in 2.nota.ff.de bo.dam.

Finis tractatus nuncupatus Flores legum : aut congeries authoritatum iuris ciuilis , in quo authoritates ordinantur ſecundum ordinem alphabeti, cum allegationibus librorum ex quibus ſumuntur.& ll.& §§.

VITTORIO EMANVELE ROMA

VENETIIS,
Apud Andræam Muſchio. M D L X I X.

l.ſi mora.& l.ſemel mora.ff.ſolu.matri.
Viuens moritur, mortuus non moritur, nec ultra mors ei dominabitur.not.glo.l.5.ff.quando dies leice.
Victus victori in expenſis debet condemnari.l.properandum.§.ſinautem.C.de iudi.& C.de eui.l.1.in glo.
Vani timoris non eſt iuſta excuſatio. l.uani non eſt.ff.de reg.iur.
Vnuſquiſque annus habet 365.dies.ff.de ſta.lib.l.cum heres.§.ſtichus.& l.ita vulneratus.ff.ad l.Aquil.
Volenti non infertur dolus.C.de tranſact.l.cum donationis.& ff.de condi.indebiti.l.in ſumma. §. fi.& C.de reſcin.uen.l.uenditori.& ff.de reg.iur.l.nemo videtur.
Vis eſt maioris rei impetus quæ repelli non poteſt. ff. quod me.cauſa.
Vnicuique factum ſuum non aduerſario nocere debet.ff. de reg.iur.l.factum.
Voluntates defunctorum ſunt ſeruandæ.in auth.de nup. §. diſponat. hoc eſt uerum: uoluntates diſpoſitiuæ & non uoluntates enunciatiuæ:ut C.de proba.l.rationes. & C.communia vtriuſque,l.ſcriptura.in auth.de iureiur.à mo.præſt.§.1.col.5.
Vicarius omnia poteſt quæ pertinent ad iuriſdictionem illius cuius uices gerit. C.de offic.eius qui ge.ui. al.93. diſtin.c.ulti.& 94.di.c.1.quædam tamen ſunt quæ ſine ſpeciali mandato attentare non debet, c.quod tranſlationem,de offic.deleg.
Verum æquiuocum in dubio ſumitur in partem digniorem & potentiorem.inſt.de iu.na.gen.& ciui.§.ius autem ciuile,& l.1.§.qui in perpetuum. ff.ſi ager vec. & l.quæritur. ff.de ſta.ho.
Veneratio qua Deo tenemur appellatur religio : quæ eſt inter patrem & filium appellatur pietas: illa vero quæ eſt inter libertum & patronum appellatur obſequium: quæ uero eſt inter hominem , & hominem appellatur officium humanę naturæ:ut eſt glo.ordi.in l.obſequio, C.de nego.geſt.
Voluntas teſtatoris etiam ex teſtimonio nulla declaratur.l.fi. & ibi Bar.ff.de reb.eo.& Bart.in l. qui à patre.
ff.

ff.de confir.tur.per illum text.Bar.in l.gerit.col.4.ff.de acquir.hær.uide Decium in c.ex tenore. in 3.col.in fi. pe.glo.de reſcrip.uide in contrarium Cremenſ.in quadam alleg.in fin.ſing.ſuorum col.fin.

Vir non reddens debitum uxori dote abutitur. l.ſi cum dotem.§ ſin autem.ff.ſolu.matrim.

Voluntas non ſufficit ubi opus eſt facto. c. 1. de eo qui mit.in poſ.cau.rei ſer.c. cum aliquibus de re iudi.

Voluntatis impedimentum alicui dicitur præiudicium.§. huic autem.cum ſeq.inſti.de actio.

Vitium libidinis principaliter homini tribuitur. l.vnica. C.de ſena.conſul. Clau.col.

Veſtimenta famuli poteſt dominus retinere quando recedit,ſi ea ex cauſa facta erant ei à domino ut uteretur, glo.eſt not.in l.id veſtimentum.per illum tex.ff,de pecul.ibi allegat plures text.

Vbicunque aliquid habet principaliter unam naturam, ſecundario aliam,debemus ſecundum principale illud iudicare,non ſecundum ſecundariam. tex.eſt in l.& ante omnia.quæ eſt,l.fi.ff.de impen. in re do. fac. eſt glo. ſingu.in c.2.in uer. detrimentum.de pact. l.b.6.

Voluntas coacta non eſt ſimpliciter voluntas,ſed uoluntas conditionalis.Bart.in extrauag.ad reprimen.in uerbo videtur.Hier. But.in l.ſciendum. ff. de verbo. obli. Decius in c.cum M.in 13.col.de conſti.per glo.in c.notificaſti.33.q.5.& in l.4.ff.de re.iur.

Verba debent intelligi ſecundum qualitatem perſonæ, l. plenum.§.equitij.ff de uſu.& habi.& ſecundum naturam diſpoſitionis ſuper qua interponit. l.in inſulam.ff. de preſcript.in uer.l.ſi uno.in princ.ff.loca.& l.ſtipulatio iſta.§.hi qui ſunt,de ver.ob.ff.

Verbum ut poſſit importat neceſſitatem.l.fideicommiſſa. §.hæc verba.ff.de leg.3.

Via plana & facilis,propter difficilẽ & inuſitatã relinquẽda non eſt,§.his itaque.& ibi not.Ange.contra muliones,nuncios & barcherolos. inſti. de iuſti. & iu.facit.l. rem non nouam.C.de iudi. fallit niſi uia inuſitata eſſet magis tuta.l.fi.§.cum autem gemini. C.de iure delib.

lib.pro primo dicto facit tex.in l. non ſolum,§.1.de ex cu.tuto.& l.2 C.de cu. pu. lib.12.& ibi Bart. & l. qua actione,§.1.ff.ad legem Aquil.nec per uiam ſuſpectam eſt eundum.l.eos. §.fi.& ibi not.ff.de fal.per Bart.in l. 1.in fi.ff.ſi quis cau.

Verbum plurale diuiſim acceptum geminat ſignificatum ſingulis.extra de diuor.l.gaudemus,de condi.& demō. l.falſa,§.fi.& ff.de lega.2. l.qui cōcubinam.Contra,C. de impube.& alijs ſubſti.l.quæ uis,& l.cum quidam,& l.generaliter.

Verbum multiplicans mutat ſubſtantiam obligationis. ff.de uſur.l.ſi ſtipulatus,& ff.ſi quis cautio.l.1.Cōtra de au.& arg.leg.l.pediculis,§.Labeo, & de cōdi.inſer.l.1.

Verba ſunt ſpectanda non ſecundum qualitatem,C.de ca du.tol.l.1.§.fuerat.27. diſtinctio.c.relatū. & ff.de ope. no.nunc.l.1.§.prætor.ff. de ui & vi ar.l.1.§. vlt.Cōtra ſenſum non verba ſpectanda,c.intelligentia,de uerbor. ſignificat.1.q.1.Marchion &c.

Verbum in dubio debet intelligi in ſpecie,nō quòd loqua tur in genere.tex.eſt & ibi Bart. in l.hoc legatum,ff.de lega.3.circa cuius intellectum uide omnino Soc.in rubrica,ff.de vulga.& pupil.in ſecunda lect.

Vim vi repellere licet,l.vt vim,ff. de iuſti.& iu.& l.ſciendum,§.qui cum aliter, ff.ad leg. Aqui. & l.1. C. vnde ui.& in c.ſignificaſti, extra de homicid. cum notatis in dictis iuribus,facit quod habetur in l.ſi ex plagijs,§.in cliuo.ff.ad legem Aquil.cum ſimilibus.

Vigilare licet vnicuique pro commodo ſuo etiam in alte rius damnum,l.pupillus,in fi.& l.qui ante, §. ſciendū, ff.de his quæ in frau.cre.l.fi. C.depoſi.

Vnuſquiſque naturaliter mouetur ad tuendos mores patriæ,l.ueluti.ff.de iuſti.& iure,& hinc eſt,quòd qui na tus eſt ex partialibus præſumitur partialis,ut dicit An ge.in l.ſi fugitiui. C.de ſer.fug.

Via vſitatior non alia attēdi debet.Abb.in 3.q.poſt.Ioan. And.in c.cùm uenerabilis,de exceptio.

Verba narratiua non diſponunt. c.ſi Papa.de priuileg.in 6.cle.ſi ſummus,de ſen.excommu.& ideo dicit Lud.de

Roma. ſingula.190. quod incipit ſpectabilis domine quòd verba Iureconſulti narrantis factum nõ poſſunt allegari pro lege,pro quo adducit glo. quam dicit ſingula,in l.ibi,uel dic 3.C.quando non peten.par.
Vbi inuidia,ibi dolus & corruptio.l.2.C.quando & quibus quar.pa s debe.lib.10.
Vbi maius periculum intenditur ibi proculdubio eſt plenius conſulendum,c.vbi periculum,de electio.in 6.vnde dicit Ioan.de Ana.in cap.ordinando,extra de ſimo. quòd propter exemplū deberet curia Apoſtolica præ cæteris abſtinere à ſimonia.c.magnæ,de uoto,c.in cauſis,de re iudica.& ideo dicit text. in c. præcipuè. 11.q. 3.ſcire debent prælati quòd ſi vnquàm peruerſa perpetrant tot mortibus digni ſunt, quot ad ſubditos ſuos perditionis exempla tranſmittunt: vnde neceſſe eſt vt tanto ſe cautius à culpa cuſtodiant, quanto per praua quæ faciunt non ſoli moriuntur. Ad idem eſt aureus tex.in c.2.30.q.5.ubi dicit Romanus pontifex ad noſtrum reatum rēdit ſi paternarum regulæ ſanctionum nobis conſentientibus uel negligentibus violentur.
Verba potius ſunt intelligenda in ſenſu naturali, quàm in ficto,l.fi.C.de his qui ue.æta.impe.
Vbi lex aliquid fieri certo tempore requirit non ſufficit poſteriori tempore celebrare,l.ſi quis mihi bono.§. iuſſum,ff.de acqui.hæredi.
Verbum ex integro rem perfectam ſignificat.Spec.in tit. de hære.in fine.
Voci uiuæ magis credendum eſt quàm mortuę,in aut.de fide inſtru.§.ſi uero,col.6.
Verba ſtatuti aut conſuetudinis non adaptantur ad impoſſibilia ipſi ſtatuenti.Bal.in l.fi.§. in computatione, in fine.C.de iure delibe.idem Bald.in l.fi.in 5. col. C. de ſacroſanctis eccleſijs.
Vbi eſt concurrentia allegationum canonum & legum,à canonibus incipiendum eſt,propterea quia canoniſtarum ſubiectum dignius eſt,ita dicit Abbas in ca. inter alia.de immunita.eccle.
Vbi aliquid pro forma datum eſt æquiparantur præter & contra

VENETIIS,

Apud Andræam Muſchio. MDLXIX.